&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระสูตรสัทธรรมปุณฑรีกะ

ฉบับFocusพระสูตรส่วนที่สำคัญ

ตามความคิดเห็นของอริยะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

โอม ข้าพเจ้าขอนมัสการพระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์ทุกพระองค์

ข้าพเจ้าขอนมัสการ พระตถาคต พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอริยสาวกทั้งปวง และพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย

ที่มีในอดีตอนาคตและปัจจุบัน

ข้าพเจ้าจักพรรณนา สัทธรรมปุณฑรีกสูตร ซึ่งเป็นสูตรที่สมบูรณ์และสำคัญ

เป็นสูตรที่แสดงการจุติ (อวตาร)

เพื่อแนะนำประโยชน์สูงสุด และเป็นแนวทางอันยิ่งใหญ่แก่สัตว์ทั้งหลาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

บทที่1

นิทานปริวรรต

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

บทนำ

ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้ว่า

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ ในเมืองราชคฤห์

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์จำนวนมาก คือพระภิกษุ 1200 รูป

ทั้งหมดเป็นพระอรหันต์ขีณาสพ หมดทุกข์ ปราศจากกิเลส

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

มีจิตและปัญญาหลุดพ้นแล้ว เป็นบุรุษอาชาไนย

ได้กระทำกิจอันควรกระทำแล้ว เหมือนพญาช้างผู้มีภารกิจที่ได้ทำสำเร็จแล้ว

เพราะความรู้ชอบในการควบคุมความคิดทั้งปวง

ได้ฌานอภิญญา

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระมหาสาวกเหล่านั้น อาทิ ท่านอัชญาตเกาณฑินยะ ท่านอัสวชิตะ ท่านวาษปะ ท่านมหานามะ ท่านภัทริกะ ท่านมหากาศยปะ ท่านอุรุวิลวกาศยปะ ท่านนทีกาศยปะ ท่านคยากาศยปะ ท่านศาริบุตร ท่านมหาเมาทคัลยายะ ท่านมหากาตยายนะ ท่านอนิรุทธะ ท่านเรวตะ ท่านกัปผินะ ท่านความปติ ท่านปิลินทวัตสะ ท่านพักกุละ ท่านมหาเกาษฐิละ ท่านภรทวาชะ ท่านมหานันทะ ท่านอุปนันทะ ท่านสุนทรนันทะ ท่านปูรณไมตรายณีปุตระ ท่านสุภูติ และท่านราหุล พร้อมทั้งมหาสาวกอื่นๆนอกจากที่กล่าวแล้ว อาทิ ท่านอานนท์ผู้เป็นเสขบุคคล

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พร้อมด้วยพระภิกษุอื่นอีก 2000 รูป

บางรูปเป็นพระเสขะ บางรูปเป็นพระอเสขะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ภิกษุณี 6000 รูป

มีพระนางมหาประชาบดีเป็นประมุข และท่านภิกษีอโศธรา ผู้เป็นพระมารดาของพระราหุล

รวมทั้งบริวารด้วย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

กับ **พระโพธิสัตว์ 80000 องค์**

ทุกองค์เป็นผู้ไม่หวั่นไหว มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดเพียงชาติเดียว

เป็นผู้ได้ธารณีในการตรัสรู้อันประเสริฐยิ่ง เป็นผู้ดำรงอยู่ มีมหาปฏิภานยิ่ง

ผู้ได้เข้าใกล้ พระพุทธเจ้าหลายแสนพระองค์ ที่ได้หมุนธรรมจักรให้เคลื่อนไป

ผู้มีกุศลมูล ที่ได้ทำกับพระพุทธเจ้าหลายแสนพระองค์

ผู้ได้สดุดีพระพุทธเจ้านับแสนพระองค์มาแล้ว

ผู้มีกายและจิตอันเปี่ยมด้วยเมตตา

ผู้มีสายสกุลสืบต่อปัญญาของพระตถาคต มีปัญญามาก

เข้าถึงคติแห่งปรัชญาปารมิตา เป็นที่รู้จักในหลายแสนโลกธาตุ

และเป็นผู้ช่วยเหลือสัตว์จำนวนหลายหมื่นโกฏิ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เหมือนอย่างพระโพธิสัตว์มหาสัตว์มัญชุศรีกุมารภูตะ พระอวโลกิเตศวร พระมหาสถามปราปตะ พระสรวารถนามัน พระนิตโยทยุกตะ พระอนิกษิปตธุระ พระรัตนปาณี พระไภษัชยราช พระไภษัชยสมุทคตะ พระวยูหราช พระประทานศูระ พระรัตนจันทระ พระรัตนประภานะ พระสตตสมิตาภิยุกตะ พระธรณีธระ พระอักษยมติ พระปัทมศรี พระนักษัตรราช พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ไมไตรยะ พระโพธิสัตว์มหาสัตว์สิงหะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

กับสัตบุรุษ16 คน ซึ่งมีภัทรปาละ เป็นผู้นำ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

คือภัทรปาละ รัตนากระ สุสารถวาหะ นรทัตตะ คุยหคุปตะ อรุณทัตตะ อินทรทัตตะ อุตตรมติ วิเศษมติ วรรธมานมติ อโมฆทรรศี สุสัมประสถิตะ สุวิกรานตวิกรามี อนุปมมติ สูรยครรภะ และธรณีนธระ พร้อมกับพระโพธิสัตว์ 80,000องค์ ซึ่งท่านที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นผู้นำ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พร้อมด้วยท้าวสักกะ จอมแห่งทวยเทพ ซึ่งมีเทพบุตร 20,000 องค์ เป็นบริวาร

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

อาทิ จันทรเทพบุตร สูรยเทพบุตร สมันตคันธเทพบุตร รัตนประภาเทพบุตร อวภาสประภาเทพบุตร และเทพบุตร 20,000 องค์ ซึ่งมีเทพที่กล่าวมาแล้วเป็นผู้นำ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

และพร้อมทั้งมหาราชทั้ง 4 ซึ่งมีเทพบุตร 30,000 องค์ เป็นบริวาร

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

คือมหาราชวิรูตกะ มหาราชวิรูปากษะ มหาราชธฤตราษฎระ และมหาราชไวศรวณะ และเทพบุตรอีศวร เทพบุตรมเหศวร ซึ่งทั้งสองมีเทพบุตร 30,000 องค์เป็นบริวาร

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

และพร้อมทั้งสหามบดีพรหม ซึ่งมีเทพบุตรรูปพรหม 12,000 องค์เป็นบริวาร

ได้แก่ ศิบิพรหม และชโยติษประภาพรหม เป็นต้น พร้อมด้วยเทพบุตรรูปพรหม 12,000 องค์ ซึ่งมีพรหมที่กล่าวนามมาแล้วเป็นผู้นำ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พร้อมด้วยพญานาคราช ทั้งแปด ซึ่งมีพญานาคราชหลายแสนโกฏิเป็นบริวาร

ได้แก่ นาคราชนันทะ นาคราชอุปนันทะ นาคราชสาคระ นาคราชวาสุกี นาคราชตักษกะ นาคราชมนัสวิน นาคราชอนวตัปตะ และนาคราชอุตปลกะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พร้อมด้วยกินนรราชทั้งสี่ ซึ่งมีกินนรหลายแสนโกฏิเป็นบริวาร

ได้แก่กินนรราชทรุมะ กินนรมหาธรรมะ กินนรสุธรรมะ กินนรธรรมธระ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

และเทพบุตรคนธรรพ์ทั้งสี่ ซึ่งมีคนธรรพ์หลายแสนเป็นบริวาร

คือ คนธรรพ์มโนชญ์ คนธรรพ์มโนชญ์สวระ คนธรรพ์มธุระ และคนธรรพ์มธุรสวระ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

จอมอสูรทั้งสี่ ซึ่งมีอสูรหลายแสนโกฏิเป็นบริวาร

คือ จอมอสูรพลี จอมอสูรบรัสกันธะ จอมอสูรเวมจิตรี และจอมอสูรราหู

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

กับจอมครุฑทั้งสี่ ซึ่งมีครุฑหลายแสนโกฏิเป็นบริวาร

คือ จอมครุฑมหาเตชะ จอมครุฑมหากายะ จอมครุฑมหาปูรณะ จอมครุฑมหาฤทธิปราปตะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

รวมทั้งพระเจ้าอชาตศัตรูราชาแห่งมคธนคร

ผู้เป็นโอรสของพระนางเวเทหิด้วย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

นัยว่า สมัยนั้นพระผู้มีพระภาค ซึ่งมีบริษัทสี่ แวดล้อม ถวายความเคารพ นบนอบ ยกย่อง นับถือ สรรเสริญบูชา และนอบน้อมแล้ว

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

หลังจากได้ตรัสพระสูตรธรรมบรรยายที่ชื่อว่า “มหานิรเทศ”

อันเป็นคำสอนที่ไพบูลย์ยิ่ง

เป็นคำสอนที่ทรงแสดงแก่พระโพธิสัตว์และเป็นคำสอนที่เกื้อหนุนต่อพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

แล้วทรงประทับนั่งบนธรรมาสน์ใหญ่นั้น นั่นแล

ทรงเข้าสมาธิที่เรียกว่า “อนันตนิรเทศประดิษฐาน”

มีพระวรกายนิ่ง จิตสงบ

ก็ในขณะที่พระผู้มีพระภาค ทรงเข้าสมาธินั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

สายฝน ดอกไม้ทิพย์จำนวนมาก

คือดอกมณฑารพ ดอกมหามณฑารพ ดอกมัญชูษกะ และดอกมหามัญชูษกะ

ได้โปรยลงเหมือนสายฝนตกต้องที่พระผู้มีพระภาค และบริษัททั้งสี่

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ทำให้พุทธเกษตรทั้งปวง สั่นสะเทือนเป็นหกจังหวะ

คือ เคลื่อนไป-เคลื่อนมา ฟูขึ้น-ยุบลง โคลงไป-โคลงมา

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

นัยว่า สมัยนั้น ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กินนร พญานาค มนุษย์ และอมนุษย์ทั้งหลาย ซึ่งอยู่ในที่ประชุมนั้น ทั้งพระราชา พระจักรพรรดิผู้มีพลัง ที่ครองนครทั้งหลายและจักรพรรดิผู้ครองทวีปทั้งสี่ ซึ่งประทับนั่งอยู่ที่นั้น ทั้งหมดพร้อมด้วยบริวาร ได้พากันมองมาที่พระผู้มีพระภาค และได้ถึงความประหลาดใจ อัศจรรย์ใจไปตามๆกัน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ก็ในเวลานั้นแล

รัศมีดวงหนึ่งได้ฉายออกมาจากกลุ่มพระอูรณะ (พระโลมารูปวงกลม)

ระหว่างพระขนงของพระผู้มีพระภาค

พระรัศมีนั้นแผ่คลุมไปทั่ว 18,000 พุทธเกษตร ในทิศบูรพา

และพุทธเกษตรทั้งหมดนั้น ได้ปรากฏ สว่างไสวไปด้วยแสงรัศมีนั้น

จนถึงอเวจีมหานรก และจรดจุดสูงสุดของขอบจักรวาล

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

อนึ่งในพุทธเกษตรเหล่านั้น

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ที่มีอยู่ในคติทั้งหก ก็เห็นกันโดยถ้วนทั่ว

และในพุทธเกษตรเหล่านั้น

พระพุทธเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ที่ทรงประทับยืน นั่ง และดำเนินไปอยู่ ก็ได้เห็นกันทั่ว

พระธรรมทั้งหมด ที่พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งหลาย

แสดงก็ได้ยินกันอย่างทั่วถึง ในพุทธเกษตรเหล่านั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้ฝึกโยคะ ผู้บรรลุ และยังไม่ได้บรรลุผลวิเศษทุกคน

ก็ได้เห็นกันถ้วนทั่ว ในพุทธเกษตรเหล่านั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระโพธิสัตว์ มหาสัตว์ ทั้งหมด

ที่ประพฤติข้อวัตร ปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ ด้วยความฉลาดในอุบาย

อันมีการฟัง การยึดมั่นและการน้อมใจเชื่อเป็นเหตุต่างๆ มิใช่น้อย

ก็ได้ปรากฏให้เห็นในพุทธเกษตรทั้งหลายเหล่านั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งหลายทั้งปวงที่ปรินิพพานแล้ว

ก็มาปรากฏให้เห็นในพุทธเกษตรเหล่านั้น

แม้พระสถูปที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุทั้งหลายทั้งปวง ที่สร้างด้วยรัตนะต่าง ๆ

ของพระผู้มีพระภาคเจ้าทั้งหลาย ผู้ดับขันธปรินิพพานนานแล้ว ก็ปรากฏให้เป็นเช่นกัน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้นแล พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ไมเตรยะ ได้ทรงมีดำริว่า

พระตถาคตได้ทรงทำมหานิมิตปาฏิหาริย์นี้ จักมีเหตุอะไรหนอ

อะไรเป็นเหตุให้พระผู้มีพระภาค ได้ทรงกระทำมหานิมิตปาฏิหาริย์เห็นปานนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

และพระผู้มีพระภาค ได้ทรงเข้าสมาธิแล้ว

ฤทธิ์ปาฏิหาริย์ที่ยิ่งใหญ่และมหัศจรรย์เห็นปานนี้ จึงเป็นอจินไตย ได้ปรากฏให้เห็นแล้ว

เราควรจะถามเนื้อความที่ควรจะถามนี้หรือหนอแล ณ ที่นี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ใครหนอ พึงเป็นผู้สามารถที่จะทำให้เนื้อความนี้กระจ่างได้

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ไมเตรยะนั้น ได้ทรงมีดำริต่อไปว่า

พระโพธิสัตว์มัญชุศรีกุมารภูตะองค์นี้ผู้มีอธิการได้กระทำแล้วต่อพระชินเจ้าองค์ก่อน ๆ

มีกุศลมูลอันปลูกฝังไว้แล้ว (ในพระพุทธเจ้าองค์ก่อน ๆ)

และได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าจำนวนแล้ว

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

อนึ่ง นิมิตเช่นนี้ ของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายในกาลก่อน

จักเป็นสิ่งที่พระโพธิสัตว์มัญชุศรีกุมารภูตะนี้ได้เคยเห็นมาแล้ว ก็แล

การถามธรรมะอันยิ่งใหญ่ก็เคยมีมาแล้ว

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เราควรถามข้อความนี้กะท่านพระมัญชุศรีกุมารภูตะ ดีไหมหนอ?

บริษัทสี่ คือภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา และเทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กินนร พญานาค มนุษย์ และอมนุษย์ ทั้งหลาย จำนวนมากเหล่านั้น

เห็นปรากฏการณ์แห่งปาฏิหาริย์ ที่เป็นเช่นนี้

เป็นนิมิตหมายอันยิ่งใหญ่ของผู้มีพระภาค

ก็ประหลาด มหัศจรรย์ใจ โกลาหล

คิดกันว่า ทำไมหนอ พวกเราจึงไม่ถามปรากฏการณ์แห่งอิทธิปาฏิหาริย์อันยิ่งใหญ่เห็นปานนี้

ของพระผู้มีพระภาค

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ขณะนั้นแล พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ไมเตรยะ

ได้ทรงทราบความปริวิตกแห่งจิตของบริษัทสี่ด้วยจิตเช่นกันและตนเองก็สงสัยในธรรม

จึงได้ถามพระโพธิสัตว์มัญชุศรีกุมารภูตะในเวลานั้นว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ข้าแต่พระมัญชุศรี ณ ที่นี้ อะไรเล่าเป็นเหตุ อะไรเล่าเป็นปัจจัย

ที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์แห่งฤทธิ์ของพระผู้มีพระภาค ที่เป็นมหัศจรรย์ถึงเพียงนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

และพุทธเกษตร 18000 เหล่านี้ ที่มีพระตถาคตซึ่งปรินิพพานแล้ว

และพระตถาคตที่กำลังสั่งสอนศาสนาธรรมอยู่ ปรากฏเห็นเป็นวิจิตรสวยงามน่าดูเป็นอย่างยิ่ง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ได้ยินว่า ครั้งนั้น พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ไมเตรยะ ได้ทรงกล่าวกับพระมัญชุศรีกุมารภูตะ ด้วยคาถาทั้งหลายว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

1

ข้าแต่พระมัญชุศรี เพราะเหตุใดเล่า

พระผู้นำของนรชน (พระผู้มีพระภาค) จึงทรงเปล่งพระรัศมีออกมา

และพระรัศมีซึ่งมีแสงประกายนี้ ได้ปรากฏจากกลุ่มพระอูรณะ ซึ่งอยู่ระหว่างพระขนง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

2

ทวยเทพทั้งหลาย มีความยินดีได้โปรยปราย

ดอกมณฑารพ ดอกมัญชูษกะผสมผงผงจันทน์ซึ่งเป็นทิพย์ มีกลิ่นหอมน่ารื่นรมย์ ลงมาเป็นห่าฝน

3

ปฐพีทั้งปวงงามไปทั่วทุกสารทิศ บริษัททั้งสี่ก็ได้รับความปิติ

และพุทธเกษตรทั้งปวง ก็สั่นสะเทือนถึงหกจังหวะอย่างน่าสะพรึงกลัวเป็นอย่างยิ่ง

4

ก็แลรัศมีนั้น แผ่ไปทั่วทั้ง 18,000 พุทธเกษตรในทิศบูรพา

และพุทธเกษตรทั้งหมด สว่างไสวปานสีทองพร้อมกัน

5

สัตว์ทั้งหลาย ที่อยู่ในภูมิทั้ง 6 ทั้งที่ตายและกำลังเกิดอยู่ในสถานที่ต่างๆ

ตั้งต้นแต่ อเวจีมหานรกจนถึงพรหมโลก (เราก็เห็นสัตว์เหล่านั้นได้)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

6

กรรมชนิดต่าง ๆ ของสรรพสัตว์ที่มีสุขและมีทุกข์ ที่เลว ประณีต และปานกลาง ที่ปรากฏในคติทั้งหลาย

ผู้ยืนอยู่ที่นี่ก็สามารถมองเห็นกรรมทั้งหมดนั้นได้

7

ข้าพเจ้าได้เห็นพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้เป็นจอมแห่งพระราชา ซึ่งกำลังประกาศและแสดงธรรม

ยกอุทาหรณ์ให้ปรากฏแก่สรรพสัตว์จำนวนหลายโกฏิ ด้วยพระสุรเสียงอันไพเราะ

8

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย เมื่อประกาศพุทธธรรม ด้วยการแสดงเหตุผลหลายหมื่นโกฏิวิธี

ย่อมทรงเปล่งพระสุรเสียงลึกซึ้งไพเราะ และอัศจรรย์ ในพุทธเกษตรของแต่ละพระองค์

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

9

ก็แลสัตว์ที่โง่เขลาเบาปัญญา ถูกความทุกข์บีบคั้น*****

(อริยะ ความทุกข์ จากไฟ 6 กองของวิญญาน 6 ได้แก่ ความยึดมั่นใน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทำให้เกิดไฟสามกอง ราคะ โทสะ โมหะ เกิดตัณหา อุปทานไขว่คว้า กำเนิดภพขึ้น ภพที่เกิดอาจเป็น ภพนรก ภพสวรรค์ ภพมนุษย์ ตามแต่เหตุปัจจัย)
มิ)

มีจิตใจเดือดร้อน เพราะการเกิดและความแก่ *****

(อริยะ ความทุกข์ จากไฟ 4 กองของ ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ(เกิด แก่ เจ็บ ตาย)และความทุกข์ของไฟ 5 กอง ของ โศกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส(ความโศกเศร้า การคร่ำครวญ ความทุกข์ใจ ความเสียใจ ความคับแค้นใจ)

พระพุทธเจ้าทั้งหลายก็ทรงประกาศวัตรปฏิบัติเพื่อความสงบสุขแก่สัตว์เหล่านั้น

ด้วยพระดำรัสว่า โอ ภิกษุทั้งหลาย นี่คือที่สุดแห่งความทุกข์

(อริยะ ทั้งหมดเป็นคำสอนของพระพุทธองค์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องปฏิจสมุปบาท)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

10

ส่วนชนที่มีพลังแข็งกล้า ถึงพร้อมด้วยบุญบารมี ประกอบด้วยทัศนะที่ดีต่อพระพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธเจ้าทั้งหลาย จะทรงแสดงธรรมเครื่องนำทางแก่เขาก็ตรัสยานเฉพาะแก่เขา

11

ส่วนชนเหล่าอื่น ที่เป็นบุตรพระสุคต ที่กำลังแสวงหาญาณอันวิเศษสุด ซึ่งได้ทำงานมาตลอดกาล พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ย่อมตรัสสอนพรต เพื่อการตรัสรู้แก่เขา

12

ข้าแต่ท่านมัญชุโฆษะ ข้าพเจ้ายืนอยู่ ณ ที่นี้ย่อมได้ยินและเห็นเรื่องเช่นนี้และเรื่องพิเศษอื่นๆ รวมเป็นจำนวนพันโกฏิเรื่อง จากเรื่องเหล่านั้น ข้าพเจ้าจะเล่าเพียงบางเรื่อง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

13

ในพุทธเกษตรจำนวนมากมายนั้น ข้าพเจ้าได้เห็นพระโพธิสัตว์จำนวนมากหลายพันโกฏิ มีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา ที่ได้บรรลุโพธิญาณ ด้วยความเพียรต่างๆกัน

14

พระโพธิสัตว์บางพวกในทาน คือ การบริจาคทรัพย์สมบัติ เงินทอง แก้วมุกดา แก้วมณี สังข์ ศิลา แก่ประพาฬ ทาสชาย ทาสหญิง รถ ม้า และแกะ เป็นต้น

15

พระโพธิสัตว์บางพวกมีจิตเบิกบานทำตนให้เจริญอยู่ เพื่อการตรัสรู้ธรรมอันประเสริฐในโลก ในทานด้วยการบริจาคควอ และเครื่องประดับที่เป็นรัตนะทั้งหลาย ด้วยคิดว่า เรา เมื่อน้อมใจไปอยู่ พึงได้ยานในพระโพธิญาณอันประเสริฐนี้

16

พระโพธิสัตว์บางพวก ในทานเช่นนี้ ด้วยคิดว่า พุทธยาน ที่พระสุคตทั้งหลายได้แสดงแล้ว เป็นยานที่ประเสริฐและวิเศษสุด ในโลกธาตุทั้งสาม เราจงได้พุทธยานนั้นโดยพลันเถิด

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

17

พระโพธิสัตว์บางพวก ให้ทาน เช่นรถเทียมม้า 4 ตัว ซึ่งมีที่นั่งประดับด้วยดอกไม้และธงชัยพร้อมทั้งธงเวชยันต์ และบางพวกบริจาควัตถุทั้งหลายที่ทำด้วยรัตนะ

18

พระโพธิสัตว์บางพวก บริจาคบุตรชาย และบุตรหญิงทั้งหลาย บางพวกบริจาคเนื้อหนังอันเป็นที่รักของตน และบางพวกปรารถนาธรรมอันเลิศนี้ ได้บริจาคมือและเท้าทั้งหลาย ที่บุคคลอื่นขอ

19

พระโพธิสัตว์บางพวก บริจาคศีรษะ บางพวกบริจาคนัยน์ตา บางพวกบริจาคร่างกายอันประเสริฐ ก็แล ครั้นบริจาคทานทั้งหลายแล้ว เป็นผู้มีจิตผ่องใส ย่อมปรารถนาการบรรลุญาณของพระตถาคตทั้งหลาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

20

ข้าแต่พระมัญชุศรี ข้าพเจ้าเห็นว่า ในที่บางแห่ง กษัตริย์ทั้งหลาย สละราชสมบัติจำนวนมาก สละถิ่นที่ประทับทวีป อำมาตย์ และพระญาติทั้งปวง สละทุกสิ่งทุกอย่าง

21

กษัตริย์เหล่านั้น เข้าไปเฝ้าพระผู้นำของชาวโลกทั้งหลาย (พระตถาคตเจ้าทั้งหลาย) เพื่อความเป็นสิริมงคล แล้วถามข้อธรรมอันประเสริฐ ทรงตัดพระเกศา พระมัสสุ แล้งครองผ้ากาสาวพัสตร์

22

และข้าพเจ้าได้พบเห็นพระโพธิสัตว์ทั้งหลายบางพวก ที่เป็นเช่นภิกษุผู้อยู่ในป่าใหญ่ บางพวกอาศัยป่าที่ว่างเปล่า และยินดีในการศึกษาค้นคว้า (พระธรรม)

23

อนึ่งข้าพเจ้าได้พบเห็นพระโพธิสัตว์ของท่านซึ่งมีปัญญา เข้าไปสู่ถ้ำที่ภูเขาเจริญวิปัสสนา ใคร่ครวญพุทธญาณพิจารณาตนเองอยู่

24

บุตรทั้งหลายเหล่าอื่นของพระสุคต ละกามโดยไม่เหลือ อบรมตนจนมีอารมณ์บริสุทธิ์ ได้บรรลุอภิญญา5 อาศัยอยู่ในป่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

25

บางพวกที่ปราชญ์ ยืนชิดเท้าประคองอัญชลีต่อหน้าพระผู้นำทั้งหลาย (พระตถาคตเจ้าทั้งหลาย) กล่าวสดุดีพระชิเนนทรราช ที่ก่อให้เกิดความหรรษาด้วยคาถาหลายพัน

26

บางพวกมีสติ ฝึกอินทรีย์ได้แล้ว เป็นผู้คงแก่เรียนและรู้ศิลปะทั้งปวง ถามซึ่งธรรมของพระสุคตผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ และครั้นได้ฟังแล้วก็จดจำธรรมนั้นไว้

27

ข้าพเจ้าได้เห็นพระชิเนนทรบุตรบางพวก ซึ่งได้อบรมตนแล้ว ณ ที่นั้นๆ แสดงธรรมแก่มนุษย์ จำนวนหลายโกฏิ ด้วยการแสดงเหตุผลหลายหมื่นอย่าง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

28

พระชิเนนทรบุตรเหล่านั้น เกิดความปราโมทย์ ชักชวนพระโพธิสัตว์จำนวนมากให้เผยแผ่ธรรมอยู่ ท่านเหล่านั้นได้ทำลายมารผู้มีกำลัง พร้อมทั้งเสนามารได้แล้ว จึงลั่นกลองธรรม

29

ข้าพเจ้าได้เห็นบุตรตถาคต บางพวกผู้ไม่เย่อหยิ่ง ถ่อมตน มีจริยวัตรสงบเสงี่ยมในศาสนาของพระตถาคต เป็นที่บูชาของมนุษย์ เทพ ยักษ์ และรากษสทั้งหลาย

30

บางพวกอาศัยอยู่ในป่าทึบ เปล่งรัศมีจากกาย ยกสัตว์ทั้งหลายขึ้นจากนรกให้เตรียมพร้อมเพื่อพระโพธิญาณ

31

พระชินบุตรบางพวกเหล่าอื่น ตั้งอยู่ในความเพียร ละความเกียจคร้านได้โดยสิ้นเชิง ประกอบการเดินจงกรม ตั้งอยู่ในความบริสุทธิ์ด้วยความเพียร ท่านเหล่านั้น ย่อมบรรลุธรรมอันวิเศษได้

32

และพระชินบุตรบางพวก รักษาศีลให้บริสุทธิ์ ไม่ให้ด่างพร้อยทุกเมื่อ เช่นเดียวกับแก้วมณีและรัตนะทั้งหลาย และมีความประพฤติอันสมบูรณ์แบบ ท่านเหล่านั้นสามารถบรรลุพระโพธิญาณอันประเสริฐได้ด้วยศีลนั้น ณ ที่นั้น

33

พระชินบุตรทั้งหลาย บางพวก มีความอดทนเป็นพลัง ย่อมอดทนต่อภิกษุทั้งหลายที่มีความเย่อหยิ่ง ด่าบริภาษ และติเตียน พระชินบุตรเหล่านั้น สามารถบรรลุพระโพธิญาณอันประเสริฐได้ ด้วยความอดทนนั้น

34

ข้าพเจ้าได้พบเห็นพระโพธิสัตว์ บางพวก ละความยินดีในโลกิยสุขทั้งปวง ละทิ้งสหายผู้เป็นพาลทั้งหลายแล้ว ยินดีการสังสรรค์ ดำรงอยู่กับหมู่ชนผู้เป็นอริยะทั้งหลาย

35

พระโพธิสัตว์เหล่านั้น ละความคิดที่ฟุ้งซ่าน เข้าสมาธิทำจิตให้เป็นอารมณ์เดียวในป่าและถ้ำเป็นเวลาหลายพันโกฏิปี ท่านเหล่านั้น สามารถบรรลุพระโพธิญาณอันประเสริฐได้ด้วยสมาธินั้น

36

พระชินบุตรบางพวก บริจาคสิ่งของที่เป็นขาทนียะ โภชนียะควรเคี้ยว ข้าว น้ำ ยารักษาโรค จำนวนมาก ให้เป็นทาน ณ เบื้องพระพักตร์ ของพระชินเจ้าพร้อมทั้งหมู่ศิษย์

37

พระชินบุตรบางพวก ทำการบริจาคผ้าจำนวนร้อยโกฏิ ซึ่งมีมูลค่าหลายร้อยพันโกฏิ และบางพวกบริจาคผ้าทั้งหลายที่มีค่านับไม่ได้ ณ เบื้องพระพักตร์ พระชินเจ้าพร้อมทั้งหมู่ศิษย์

38

พระชินบุตรบางพวก ให้สร้างวิหารตั้งร้อยโกฏิ ประดับประดาด้วยรัตนะ และไม้จันทน์ ที่นอนที่นั่งมากมาย ให้เป็นทาน ณ เบื้องพระพักตร์ของพระสุคตเจ้าทั้งหลาย

39

พระชินบุตรบางพวก ถวายสวนอันสะอาดและน่ารื่นรมย์ ซึ่งมีผลไม้และดอกไม้หลากสี แด่พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย พร้อมด้วยสาวกเพื่อพักผ่อน ในเวลากลางวัน

40

ท่านทั้งหลายเหล่านั้นมีความยินดีปรีดา บริจาคทานหลายอย่างที่วิจิตร ก็แล ครั้นบริจาคแล้ว ได้ทำความเพียรให้เกิดขึ้นเพื่อพระโพธิญาณ ท่านเหล่านั้นย่อมบรรลุธรรมอันวิเศษได้ด้วยทานนั้น

41

พระชินบุตรบางพวก อธิบายธรรมอันเกี่ยวกับความสงบด้วยการแสดงเหตุผลเป็นจำนวนไม่น้อย นับได้หลายหมื่นอย่าง และแสดงธรรมนั้นแก่ประชาชนจำนวนหลายพันโกฏิ ท่านเหล่านั้นย่อมบรรลุธรรมอันวิเศษได้ด้วยญาณนั้น

42

บุตรพระตถาคตเจ้าบางพวก รู้อยู่ ไม่ปรารถนา ไม่ยึดติดสิ่งใด เหมือนความเสมอภาคของพระอาทิตย์ แล้วประพฤติธรรมเป็นทวีคูณ ท่านเหล่านั้นย่อมบรรลุธรรมอันวิเศษได้ ด้วยปัญญา

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

43

ข้าแต่ท่านมัญชุโฆษะ ยิ่งกว่านั้น ข้าพเจ้ายังได้เห็นพระโพธิสัตว์จำนวนมาก ผู้มั่นคงในพระศาสนาของพระตถาคตเจ้าทั้งหลาย ที่ปรินิพพานแล้ว ยังทำการสักการะพระธาตุของพระชินเจ้าทั้งหลาย

44

ข้าพเจ้าเห็นพระสถูปมากมายหลายพันโกฏิ เท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา ที่พระชินบุตรทั้งหลาย ให้สร้างขึ้นประดับแผ่นดินเป็นจำนวนหลายโกฏิ

45

พระสถูปอันประเสริฐทั้งหลาย สร้างด้วยวัตถุมีค่า 7 ประการ สูง 5,000 โยชน์ และวัดโดยรอบที่ฐาน 2,000 โยชน์ ที่พระสถูปนั้นมีทั้งฉัตรและธงหลายพันโกฏิ

46

ตลอดเวลา พระสถูปประดับด้วยธงและมีเสียงกลุ่มระฆังดังอยู่เป็นนิจ และงดงามยิ่งนัก มนุษย์ เทวดา ยักษ์ รากษส บูชาพระสถูปนั้นด้วยดอกไม้ ของหอมและดนตรี

47

บุตรทั้งหลายของพระสุคต ให้การะทำการบูชา พระบรมสารีริกธาตุ ของพระชินเจ้าทั้งหลายเช่นนี้อยู่ ประหนึ่งว่าทิศทั้งสิบ สวยงามด้วยต้นปาริชาตทั้งหลาย ที่ออกดอกสะพรั่ง

48

ข้าพเจ้าและสัตว์โลกจำนวนหลายโกฏิเหล่านี้ ซึ่งยืนอยู่ ณ ที่นี่ ได้เห็นทุกสิ่งทุกอย่าง แม้พระรัศมีหนึ่งเดียวนี้ ที่พระชินเจ้าเปล่งออกสู่โลกนี้ ซึ่งมีดอกไม้เบ่งบาน รวมทั้งเทวโลก

49

โอ อำนาจของพระผู้มีพระภาค โอ พระโพธิญาณของพระองค์บริสุทธิ์ไพบูลย์ยิ่งนั้น พระรัศมีนิดหนึ่งของพระองค์ได้แผ่ไปทั่วโลก ย่อมส่องให้เห็นพุทธเกษตร มากมายหลายพันแห่ง

50

พวกข้าพเจ้าได้เห็นนิมิตนี้ที่ปรากฏ ไม่มีสิ่งใดจะเปรียบได้เช่นนี้แล้ว ได้เกิดความมหัศจรรย์ใจยิ่งนั้น ข้าแต่ท่านพุทธบุตรมัญชุสวระ ขอท่านได้โปรดอธิบาย ข้อความนี้ ของท่านจงกำจัดความสงสัยของพวกข้าพเจ้าด้วยเถิด

51

ข้าแต่ท่านผู้กล้าหาญ บริษัทที่เหล่านี้ มีจิตผ่องใส กำลังเฝ้ามองดูท่านและข้าพเจ้าอยู่ ณ ที่นี้ ข้าแต่ท่านสุคตบุตร ขอท่านจงทำความรื่นเริงให้เกิดขึ้นขจัดความสงสัย (ของเขาเหล่านั้น)และจงชี้แจงให้ประจักษ์เถิด

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

52

เหตุใดวันนี้ พระสุคตเจ้าจึงทรงเปล่งพระรัศมีเช่นนี้ โอ อำนาจพระสุคต โอ พระโพธิญาณของพระองค์ บริสุทธิ์ไพบูลย์ยิ่งนัก

53

พระรัศมีนิดหนึ่งของพระองค์แผ่ไปทั่วโลก ส่องให้เห็นไปถึงหลายพันพุทธเกษตร การที่พระองค์ทรงเปล่งรัศมีอันไพบูลย์เช่นนี้ คงจะมีประโยชน์แน่

54

พระสุคตเจ้า ผู้เป็นยอดบุรุษ เป็นนาถะแห่งโลก มีพระประสงค์จะแสดงธรรมอันเลิศที่พระองค์ได้สัมผัส (ตรัสรู้) แล้ว ณ โพธิมณฑลนั้น หรือว่าพระองค์จะทรงพยากรณ์พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย

55

การที่พุทธเกษตรจำนวนหลายพัน ปรากฏสวยงามด้วยสิ่งวิจิตร ทั้งโศภิต แพรวพราวด้วยรัตนะและพระพุทธเจ้าจำนวนมาก ที่ปรากฏแก่จักษุโดยไม่มีที่สุด เหตุการณ์นี้น่ากลัวมิใช่น้อย

56

ขณะที่ท่านไมเตรยะ กำลังถามพระชินบุตรอยู่นั้น มนุษย์ เทวดา ยักษ์ รากษส และบริษัทสี่ในธรรมสภานั้น กำลังตั้งตารอคอยอยู่ว่า พระมัญชุสวระจะพยากรณ์อย่างไร

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

นัยว่า ครั้งนั้น พระมัญชุศรีกุมารภูตะ

ได้ตรัสกับพระไมเตรยโพธิสัตว์มหาสัตว์ และหมู่พระโพธิสัตว์ทั้งปวงว่า

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย

วันนี้ พระตถาคตทรงมีพระประสงค์ทำให้ฝน คือหลักธรรมตกลงมา

ทำการตีกลองหลักธรรม ทำการชักธงหลักธรรม ทำการจุดประทีปหลักธรรมให้สว่างไสว

ทำการเป่าสังข์หลักธรรม ทำการตีกลองเภรีหลักธรรม และทรงการแสดงหลักธรรม

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ที่ข้าพเจ้าเคยรู้และเคยเห็นมา ปุพพนิมิตอย่างนี้

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย พระองค์ก่อน ๆ

ก็ได้เคยทรงเปล่งพระรัศมีสว่างไสวอย่างนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเข้าใจว่า

พระตถาคตคงประสงค์จะทำการสนทนาถึงหลักธรรม ประสงค์ให้ได้ยินเสียงธรรม

เพราะฉะนั้น พระองค์จึงทรงแสดงปุพพนิมิตเช่นนี้

ข้อนั้นเป็นเพราะอะไร?

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ทรงประสงค์ให้ธรรมบรรยายได้ยินไปถึงฝ่ายตรงกันข้ามในโลกทั้งปวง

ฉะนั้นจึงทรงแสดงปุพพนิมิตเป็นมหาปาฏิหาริย์

จึงเปล่งพระรัศมีสว่างไสวอย่างที่เห็นนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ข้าพเจ้าจำได้ว่า

สมัยอดีตกาล ที่ล่วงมาแล้วช้านาน หลายกัลป์จนนับไม่ได้ นานเกินกว่าที่จะนับ คำนวณก็ไม่ได้ คิดก็ไม่ได้ ประมาณก็ไม่ได้

กาลสมัยนั้น พระตถาคตอรหัตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า จันทรสูรยประทีป ได้อุบัติขึ้นในโลก

พระองค์ทรงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ เป็นพระสุคต รู้แจ้งโลก

เป็นนายสารถีผู้ฝึกบุรุษที่ประเสริฐ เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

เป็นผู้ตื่น เป็นผู้มีโชค

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระองค์ได้ทรงแสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น ท่านกลางและที่สุด

ได้ทรงประกาศพรหมจรรย์มีเนื้อความงาม มีพยัญชนะงาม อันบริสุทธิ์

บริบูรณ์สะอาดหมดจดโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ

พระองค์ได้ทรงแสดงธรรมมีอริยสัจสี่ พร้อมกับปฏิจจสมุปบาท โดยลำดับ**

ตั้งแต่ ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ โศกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาส

จบลงด้วย นิพพาน****

แก่พระสาวกทั้งหลาย ****

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

สำหรับพระโพธิสัตว์มหาสัตว์ทั้งหลาย****

พระองค์ได้ทรงแสดงธรรมอันยิ่ง

ซึ่งประกอบด้วยบารมีหก ****

เริ่มจากสัมมาสัมโพธิและจบลงด้วย พระสัพพัญญุตญาณ****

(อริยะ พระพุทธเจ้าทรงสอนธรรมแตกต่างกัน สาวกยานและโพธิสัตว์ยาน)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ก็แล

หลังจากพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จันทรสูรยประทีปพระองค์นั้นแล้ว

ได้มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกพระองค์หนึ่ง ทรงอุบัติขึ้นในโลก

มีพระนามว่า จันทรสูรยประทีปเช่นกัน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ ในกาลลำดับต่อมานั้น

ได้มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจำนวน 20,000องค์

ที่มีพระนามว่า จันทรสูรยประทีป

ซึ่งมีนามเรียกขานตระกูลและโคตรเป็นนามเดียวกัน

เหมือนที่มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ที่มีพระนามว่า ภรัทวาชะ

ซึ่งตระกูลและโคตรเป็นนามเดียวกัน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ บรรดาพระตถาคต 20,000 องค์เหล่านั้น

เริ่มแต่พระองค์แรก จนถึงพระองค์สุดท้าย มีพระนามว่า จันทรสูรยประทีป

เป็นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่า ภัทระ

ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะเป็นพระสุคต

เป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกบุรุษที่ประเสริฐ เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

เป็นผู้ตื่น เป็นผู้มีโชค

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระองค์ได้ทรงแสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น ท่ามกลางและที่สุด

ได้ประกาศพรหมจรรย์ มีเนื้อความงาม

มีพยัญชนะงามอันบริสุทธิ์บริบูรณ์ สะอาดหมดจดโดยสิ้นเชิง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

กล่าวคือ พระองค์ได้ทรงแสดงธรรม มีอริยสัจสี่ พร้อมกับปฏิจจสมุปบาท โดยลำดับ

ตั้งแต่ ชาติ ชรา พยาธิ มรณะโศกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาส จบลงด้วยนิพพาน

แก่พระสาวกทั้งหลาย สำหรับพระโพธิสัตว์มหาสัตว์นั้น

พระองค์ได้ทรงแสดงธรรมอันซึ่งประกอบด้วย บารมีหก เริ่มจากสัมมาสัมโพธิ

และจบลงด้วย พระสัพพัญญุตญาณ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อน อชิตะ ก็แล พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ผู้ทรงพระนามว่า จันทรสูรยประทีป

ขณะที่ยังทรงเป็นราชกุมาร ยังมิได้ทรงสละราชสมบัติ ก่อนออกผนวช

ได้ทรงมีพระโอรส 8 พระองค์

คือพระราชกุมารมติ พระราชกุมารสุมติ พระราชกุมารอนันตมติ พระราชกุมารรัตนมติ พระราชกุมารวิเศษมติ พระราชกุมารวิมติสมุทฆาฏี พระราชกุมารโฆษมติ และพระราชกุมารธรรมมติ

ดูก่อนอชิตะ ก็นัยว่า พระราชกุมารผู้เป็นพระโอรสของตถาคตพระนามว่า จันทรสูรยประทีป ทั้ง 8 พระองค์เหล่านั้น ทรงมีฤทธิ์มาก แต่ละพระองค์ได้ทรงปกครอง 5 มหาทวีป และทุกพระองค์ได้ทรงครองราชย์ด้วย

พระราชกุมารทั้งหมด เหล่านั้น ครั้นทรงทราบว่า

พระผู้มีพระภาค (พระบิดา) ได้สละราชสมบัติ ทรงออกผนวช

และทรงสดับว่าพระองค์ได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว

ก็ได้สละราชสมบัติและการปกครองทั้งปวง ผนวชตามพระบิดาที่เป็นพระผู้มีพระภาคนั้น

ทุกพระองค์ทรงสำเร็จพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณและประกาศธรรม

พระราชกุมารเหล่านั้นทรงเป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์

และได้ทรงสร้างบุญกุศลไว้ในพระพุทธเจ้าหลายแสนพระองค์ในอดีตกาลที่ผ่านมา

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ ก็นัยว่าสมัยนั้น

พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จันทรสูรยประทีปนั้น

ได้ทรงแสดงพระสูตรอันเป็นธรรมบรรยายชื่อว่า “มหานิรเทศ”

ซึ่งมีเนื้อความกว้างขวาง เป็นคำสอนที่เหมาะแก่พระโพธิสัตว์

และเป็นที่ยึดถือของพระพุทธเจ้าทั้งปวง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ในขณะเดียวกัน ณ ที่ประชุมบริษัทนั้น (พระองค์)

ทรงขึ้นประทับบนธรรมมาสน์ ทรงเข้าอนัตตนิรเทศประดิษฐานสมาธิ

ด้วยพระวรกายและจิตที่ตั้งมั่นสงบนิ่ง

ก็แลในขณะที่พระผู้มีพระภาคทรงเข้าสมาธิอยู่นั้น

ฝนดอกไม้ทิพย์ ดอกมณฑารพ ดอกมหามณฑารพ ดอกมัญชูษกะและดอกมหามัญชูษกะ

โปรยลงมา ฝนนั้นได้ถูกต้องพระผู้มีพระภาค พร้อมทั้งเหล่าบริษัทพุทธเกษตรทั้งปวง

ก็สั่นสะเทือนเป็นหกจังหวะ คือ เคลื่อนไป-เคลื่อนมา ฟูขึ้น-ยุบลง โคลงไป-โคลงมา

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ ก็กาลสมัยนั้น

ในที่ประชุมนั้น ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กินนร พญานาค มนุษย์ อมนุษย์ รวมทั้งพระราชา พระจักรพรรดิ ผู้มีพลัง ซึ่งครองนครโดยรอบและพระจักรพรรดิผู้ครองทวีปทั้งสี่

ที่นั่งประชุม รวมกันทั้งหมด พร้อมทั้งบริวาร

พากันจ้องมองพระผู้มีพระภาค ต่างประหลาดอัศจรรย์ใจไปตามๆกัน

ก็แล ในเวลานั้น พระรัศมีดวงหนึ่งได้ฉายออกจากกลุ่มพระจูรณะ

ระหว่างพระขนงของพระผู้มีพระภาคตถาคตจันทรสูรยประทีปนั้น

พระรัศมีนั้น แผ่คลุมไปทั่ว 18000 พุทธเกษตร ในทิศบูรพา

พุทธเกษตรทั้งหมดนั้น ได้ปรากฏสว่างไสวไปด้วยแสงพระรัศมีนั้น

ดูก่อนอชิตะปรากฏการณ์นั้นก็เป็นเช่นเดียวกับพุทธเกษตรทั้งหลาย ที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ ก็โดยสมัยนั้น พระโพธิสัตว์จำนวน 20 โกฏิ ได้ติดตามพระผู้มีพระภาคนั้น

ท่านเหล่านั้น ซึ่งฟังธรรมอยู่ในที่ประชุมนั้น

ครั้นได้เห็นโลก สว่างไสวด้วยแสงของพระรัศมีนั้น

ก็เกิดความประหลาด อัศจรรย์ใจไปตามๆกัน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ โดยสมัยนั้น ในศาสนาของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น (จันทรสูรยประทีป)

ได้มีพระโพธิสัตว์องค์หนึ่งมีนามว่า “วรประภา” ซึ่งมีศิษยานุศิษย์ 800 องค์

ก็พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ได้ทรงออกจากสมาธิแล้ว

ทรงปรารภถึง วรประภาโพธิสัตว์นั้น

จึงทรงแสดงธรรมบรรยายที่ชื่อว่า “สัทธรรมปุณฑรีกสูตร”

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระองค์ทรงประทับนั่ง ณ ที่ประทับ แห่งเดียว

โดยมีพระวรกายไม่ไหวติง และทรงมีพระหทัยจิตตั้งมั่น

แสดงธรรมนั้นอยู่เป็นเวลา 60 กัลป์บริบูรณ์

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

บริษัททั้งหมดที่นั่งอยู่ ณ อาสนะเดียวนั้น ได้ฟังธรรมอยู่ใกล้ๆ พระองค์ตลอด 60 กัลป์

ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้ากายและใจ จะได้มีแก่ใครสักคนหนึ่ง ในที่ประชุมนั้น ก็หาไม่

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ต่อมา พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จันทรสูรยประทีปนั้น

ครั้น ทรงแสดงธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตร

อันเป็นสูตรที่มีเนื้อความกว้างขวาง เป็นคำสอน ที่เหมาะแก่พระโพธิสัตว์

และเป็นที่ยึดถือของพระพุทธเจ้าทั้งปวง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เป็นเวลาถึง 60 กัลป์แล้ว ในชั่วขณะนั้น

ก็ได้ทรงประกาศพระนิพพานเบื้องหน้าประชาชน

พร้อมทั้งเทพ มาร พรหม และสมณะพราหมณ์พร้อมด้วยเทวดา มนุษย์และอสูรว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในมัชฌิมยาม คืนนี้แล

ตถาคตจะดับขันธปรินิพพาน โดยอนุปาทิเสสนิพพานแล

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าจันทรสูรยประทีปนั้น

ได้ทรงพยากรณ์พระโพธิสัตว์มหาสัตว์นามว่า *“ศรีครรภ”*

ไว้ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ แล้วได้ตรัสกับบริษัททั้งปวงว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ศรีครรภ นี้

จักบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณต่อจากเรา

เป็นพระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า “วิมลเนตร” ดังนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ นัยว่าครั้งนั้น

พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านามว่า จันทรสูรยประทีป

ได้เสด็จดับขันธปรินิพพาน โดยอนุปาทิเสสนิพพานในมัชฌิมยาม

คืนนั้นแล และพระโพธิสัตว์มหาสัตว์วรประภานั้น

ได้ทรงจำธรรมบรรยายที่ชื่อว่า “สัทธรรมปุณฑรีกสูตร” นั้นไว้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์วรประภานั้น ได้ทรงจำ

และได้ประกาศคำสอนของพระผู้มีพระภาคนั้นเป็นเวลา 80 กัลป์

ในขณะนั้น พระโอรสทั้ง 8 พระองค์ของพระผู้มีพระภาคนั้น

ซึ่งมีพระราชกุมารมติเป็นประมุข ก็ได้เป็นอันเตวาสิกของพระโพธิสัตว์มหาสัตว์ วรประภานั่นเอง

ท่านเหล่านั้นได้สั่งสมบารมีเพื่อตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

และหลังจากนั้นท่านเหล่านั้นได้ทรงเห็นและทรงสักการะพระพุทธเจ้าหลายหมื่นแสนโกฏิ

ก็แลท่านเหล่านั้นทั้งหมด ได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ในบรรดาพระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์สุดท้าย คือพระทีปังกรพุทธเจ้า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

บรรดาอันเตวาสิกทั้ง 8 องค์นั้น

พระโพธิสัตว์องค์หนึ่ง เป็นผู้หนักในลาภสักการะ สรรเสริญ และยศ มากยิ่งเหลือประมาณ

บทและพยัญชนะทั้งหลาย ที่แสดงแล้วแสดงอีกแก่ท่าน

ท่านก็ทำให้ลบเลือนหายไป ท่านมิได้ทรงจำบทและพยัญชนะเหล่านั้น

ฉะนั้น ท่านจึงถูกขนานนามว่า “ยศัสกาม”

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ด้วยกุศลมูลที่ท่านได้เลื่อมใสพระพุทธเจ้าหลายหมื่นแสนโกฏิพระองค์

และเมื่อเลื่อมใสแล้วท่านได้สักการะ เคารพ นบนอบ บูชา นับถือและยกย่อง

พระพุทธเจ้าหลายหมื่นแสนโกฏิยุตเหล่านั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ ท่านคงสงสัย คลางแคลง ลังเลใจว่า

โดยกาลสมัยนั้น ยังจะมีพระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ผู้แสดงธรรม นามว่า วรประภา องค์อื่นอีกหรือ ?

ก็แล ท่านไม่ควรคิดเห็นเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุไรเล่า ?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เพราะโดยกาลสมัยนั้น

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ผู้สอนธรรม นามว่า วรประภา นั้นคือ ข้าพเจ้าเอง

ส่วนพระโพธิสัตว์ผู้เกียจคร้านนามว่า ยศัสกาม นั้นก็คือตัวท่านนั่นเอง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนอชิตะ ด้วยการบรรยายนี้

ข้าพเจ้าได้เห็นปุพพนิมิตนั้น ของพระผู้มีพระภาค

เหมือนกับรัศมีที่แผ่ซ่านไปอย่างนี้ จึงอนุมานว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระผู้มีพระภาคทรงปรารถนาจะตรัสพระสูตร ธรรมบรรยาย

ชื่อว่า สัทธรรมปุณฑรีกะ นั้น

ซึ่งเป็นสูตรที่ไพบูลย์ยิ่ง เหมาะแก่การศึกษาของพระโพธิสัตว์

และเป็นที่ยอมรับของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดังนั้นแล พระมัญชุศรีกุมารภูตะ เมื่อจะชี้ให้เห็นข้อความเดียวนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จึงได้ตรัสคาถาเหล่านี้ในเวลานั้น ว่า

57

ข้าพเจ้าได้ระลึกถึงอดีตกาลในกัลป์ ที่ใครคิดไม่ได้ และนับไม่ได้

ครั้งนั้น พระชินเจ้านามว่า จันทรสูรยประทีป เป็นผู้สูงสุดแห่งชนทั้งหลาย

58

พระองค์เป็นผู้นำของชนทั้งหลาย ทรงแสดงพระสัทธรรม ทรงแนะนำสัตว์ทั้งหลายมากมายนับไม่ได้ว่ากี่โกฏิ ทรงให้พระโพธิสัตว์จำนวนมาก ตั้งมั่นอยู่นพระพุทธญาณ อันสูงสุดและเป็นอจินไตย

59

พระโอรสทั้ง 8 พระองค์ ของพระกุมารภูตะ (จันทรสูรยประทีป) ซึ่งเป็นผู้นำที่วิเศษ เห็นพระมหามุนีนั้น (พระบิดา) ที่ผนวชแล้ว จึงพากันละกามเสีย แล้วทั้งหมดก็พากันผนวชโดยพลัน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

60

ก็พระองค์ (จันทรสูรยประทีป) ผู้เป็นโลกนาถนั้น เมื่อประกาศธรรมแก่สรรพสัตว์หลายแสนโกฏิ ทรงแสดงพระสูตร มีชื่อว่า “อนันตนิรเทศวรสูตร” ซึ่งเรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “ไวปุลยสูตร”

61

ทันทีที่แสดงจบลง พระมุนีผู้ประเสริฐ ผู้เป็นที่พึ่งของชาวโลก

พระองค์นั้น ทรงนั่งขัดสมาธิ บนธรรมมาสน์ เข้าอนันตนิรเทศวรสมาธิ

62

ได้มีสายฝนดอกมณฑารพอันเป็นทิพย์ตกลงมา และกลองทั้งหมดได้ดังขึ้นโดยไม่มีคนตี

เทวดาทั้งหลายที่สิงสถิตอยู่ในอากาศ และพวกยักษ์ได้ทำการบูชาพระมุนีผู้ประเสริฐกว่ามนุษย์นั้น

63

ในขณะนั้น พุทธเกษตรทั้งปวงก็สั่นสะเทือน ได้ปรากฏความอัศจรรย์ยิ่งใหญ่ ณ ที่นั้น

พระผู้มีพระภาค ได้ทรงเปล่งพระรัศมีที่งดงามยิ่งดวงหนึ่งออกจากท่ามกลางพระขนงของพระองค์

64

ก็แล พระรัศมีนั้นพุ่งไปสู่ทิศบูรพา แผ่ไปทั่ว 18000 พุทธเกษตรสว่างจ้า ทำให้โลกสว่างไสวไปทั่ว การจุติและการเกิดได้ปรากฏแก่สัตว์ทั้งหลาย

65

เพราะรัศมีของพระผู้ทรงเป็นผู้นำนั้น

ทำให้พุทธเกษตรบางแห่งปรากฏเหมือนประดับด้วยเพชรนิลจินดา

บางแห่งมองเห็นเหมือนแสงแก้วไพฑูรย์

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

66

ในโลกธาตุทั้งหลาย เทวดา มนุษย์ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ นางอัปสร กินนร และผู้ใฝ่ใจในการบูชาพระสุคต

ย่อมปรากฏเห็นได้อย่างชัดเจน แล้วทำการบูชา (พระตถาคต)

67

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้เป็นพระสยัมภู ปรากฏพระรูปสวยงามเหมือนทองคำ

แสดงธรรมอยู่ ท่ามกลางบริษัท (ปรากฏเหมือน) พระประติมาทองคำ ในท่ามกลางแก้วไพฑูรย์

68

ไม่มีการนับจำนวนพระสาวก เพราะพระสาวกของพระสุคต มีจำนวนมากจนประมาณไม่ได้

แม้กระนั้นแสงพระรัศมีของพระผู้มีพระภาค ก็ส่องสว่างให้เห็นกันได้ทั่วไปในแต่ละพุทธเกษตร

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

69

บุตรแห่งพระตถาคต (ผู้นำแห่งนรชน) ผู้ประกอบด้วยความเพียร

มีศีลไม่ด่างพร้อย บริสุทธิ์ผ่องใสเหมือนมณีรัตนะ ได้อาศัยอยู่ที่ถ้ำตามภูเขา

70

พระโพธิสัตว์จำนวนมากดุจเม็ดทราย ในแม่น้ำคงคา

แม้ทั้งหมดเป็นปราชญ์ที่กำลังบริจาคทานทุกชนิด มีขันติเป็นพลัง ยินดีในสมาธิ

ปรากฏให้เห็นได้ ด้วยพระรัศมีนั้น

71

บุตรทั้งหลายที่เป็นโอรสแท้ๆ ของพระสุคตนั้น

มีจิตมั่นคง ไม่เอนเอียงไม่หวั่นไหว ตั้งมั่นในขันติ ยินดีในสมาธิ เป็นที่ปรากฏ

ท่านเหล่านั้นได้บรรลุพระโพธิญาณ อันประเสริฐด้วยสมาธินั้น

72

(พุทธบุตรทั้งหลาย) ย่อมมีความรู้ ประกาศสัจบท อันสงบ และไม่มีอาสวะ

แสดงธรรมในโลกธาตุจำนวนมาก การกระทำเช่นนี้ เป็นอานุภาพของพระสุคต

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

73

บริษัทสี่เหล่านั้น เห็นปรากฏการณ์นี้ของพระสุคตจันทรสูรยประทีป ผู้เป็นเช่นนั้น แล้ว

มีความปลื้มปิติ ต่างก็ถามกันและกัน ขณะนั้นว่า ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นเป็นอย่างไร

74

ไม่นานนัก พระสุคตจันทรสูรยประทีปพระองค์นั้น ซึ่งเป็นผู้นำของชาวโลก

ที่มนุษย์ เทวดาและยักษ์บูชาแล้ว ได้ทรงออกจากสมาธิแล้ว

ตรัสกับพระโอรสวรประภา ซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์ที่ฉลาด และเป็นผู้ประกาศธรรมว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

75

ท่านเป็นจักษุและเป็นคติ (ที่พึ่งที่อาศัย) ของชาวโลก

ท่านเป็นผู้มีความรู้ควรแก่การไว้วางใจ และเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งธรรมของเรา ก็

ณ ที่นี้ ท่านจะเป็นพยานในหลักธรรม (ธรรมโกศ) ที่เราจักแสดง เพื่อประโยชน์แก่หมู่สัตว์ทั้งหลาย

76

พระชินเจ้าพระองค์นั้น ทรงให้พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ตั้งมั่นหรรษาสังวรรณนา และสรรเสริญแล้ว

ทรงประกาศธรรมอันเลิศทั้งหลาย ตลอด 60 กัลป์บริบูรณ์

77

พระโลกนาถ พระองค์นั้น ซึ่งประทับบนอาสนะเดียว ได้ทรงแสดงธรรมอันประเสริฐใดไว้

พระชินบุตร วรประภา ผู้ประกาศธรรม ได้ทรงจำธรรมนั้นไว้ได้ทั้งหมด

78

พระชินเจ้าที่เป็นผู้นำพระองค์นั้น ทรงตรัสธรรมอันเลิศ ให้หมู่ชนจำนวนมาก รื่นเริงหรรษา

ในวันนั้น ทรงตรัสธรรมต่อหน้าชาวโลก พร้อมทั้งเทวดาว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

79

"เรา (ตถาคต) ได้ประกาศผู้นำแห่งธรรมแล้ว

สภาวะแห่งธรรมเป็นเช่นใด เราก็ได้กล่าวแล้ว

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คืนวันนี้ ในมัชฌิมยาม กาลเป็นที่ดับขันธปรินิพพานของเรา (ได้มาถึงแล้ว)"

80

"ท่านทั้งหลายจงอย่าประมาท จงตั้งมั่นเพื่อความหลุดพ้น

เอาใจใส่ในธรรมคำสอนของเรา

พระชินเจ้ามหามุนีทั้งหลาย เป็นผู้ที่หายาก

ต้องใช้เวลาหลายหมื่นโกฏิกัลป์กว่าจะอุบัติขึ้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

81

พุทธบุตรจำนวนมาก เกิดความไม่สบายใจและทุกข์ใจยิ่งนัก

เมื่อได้ยินคำว่าพระตถาคตจะเสด็จดับขันธปรินิพพานในเร็ว ๆ นี้

ซึ่งเป็นพระสุรเสียงของพระตถาคต (ผู้ประเสริฐกว่ามนุษย์

82

พระตถาคต ผู้เป็นนเรนทรราช ได้ทรงปลอบโยน

สรรพสัตว์ทั้งหลายจำนวนมากหลายโกฏิ ที่คิดคำนวณไม่ได้เหล่านั้นว่า

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่ากลัวไปเลย

เมื่อเรานิพพานแล้ว ต่อจากเราไปจะมีพระพุทธเจ้าอีกองค์หนึ่ง(อุบัติขึ้น)"

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

83

พระศรีครรภโพธิสัตว์ผู้นี้ มีความรู้ บรรลุคติโนฌานอันปราศจากอาสวะแล้ว

จักบรรลุพระโพธิญาณ อันประเสริฐสูงสุด และจักเป็นพระชินเจ้ามีพระนามว่า "วิมลาครเนตร"

84

ในมัชฌิมยามของคืนนั้น พระตถาคตเจ้าก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน

ดุจดวงประทีปที่ดับลงแล้ว เพราะสิ้นเหตุปัจจัยฉะนั้น

พระบรมสารีริกธาตุของพระองค์ ได้รับการแบ่งปันกันไป

และพระสถูปสำหรับพระบรมสารีริกธาตุมีอยู่ทั่วไปหลายหมื่นโกฏิ

85

ภิกษุและภิกษุณีทั้งหลายจำนวนไม่น้อย ณ ที่นั้น เท่ากับจำนวนเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

ได้ปฏิบัติตนอยู่ในธรรมคำสอนของพระสุคตพระองค์นั้น จนได้ถึงพระโพธิญาณอันประเสริฐและสูงสุด

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

86

ภิกษุนามว่า วรประภา ผู้ประกาศธรรมและทรงจำธรรมไว้

ได้แสดงธรรมอันประเสริฐตามคำสอนของพระตถาคตนั้น เป็นเวลานานถึง 80 กัลป์บริบูรณ์

87

ท่าน(วรประภา) มีศิษย์ 800 คน ซึ่งทุกคนท่านได้อบรมดีแล้ว ศิษย์ทั้งหมดนั้น

ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าจำนวนมากหลายโกฏิและได้ทำการสักการะพระมหามุนีพุทธเจ้าเหล่านั้น

88

ศิษย์ทั้งหลายเหล่านั้นได้ประพฤติธรรมตามลำดับ จนได้สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าในหลายโลกธาตุ

และท่านเหล่านั้นได้สอนธรรมเพื่อพระโพธิญาณอันประเสริฐแก่องค์อื่น ๆต่อเนื่องกันตามลำดับ

89

ก็โดยลำดับของพระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น

พระทีปังกรพุทธเจ้า ได้เป็นพระพุทธเจ้าองค์สุดท้าย

พระองค์ผู้เป็นเทพยิ่งกว่าเทพ ทรงเป็นผู้ที่หมู่ฤษียกย่องบูชา

ได้ทรงแนะนำพร่ำสอนสรรพสัตว์จำนวนหลายพันโกฏิ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

90

พระสุคตบุตร วรประภา ผู้สอนธรรมพระองค์นั้น

ได้มีศิษย์คนหนึ่งซึ่งขี้เกียจโลเล และชอบแสวงหาลาภ พร้อมทั้งชื่อเสียงเกียรติยศ

91

(ศิษย์คนนั้น) เป็นผู้ทะเยอทะยานในชื่อเสียงเกียรติยศ ถือตัว จะต้องเกิดอีกหลายชาติ

คำสอนที่ได้ฟังและเรียนทั้งหมด ย่อมไม่ติดอยู่ในสมองเขาเลย (ไม่มีเพื่อกล่าว) ในขณะนั้น

92

ศิษย์คนนั้นปรากฏชื่อทั่วไปในทุกทิศว่า “ยศัสกาม” เขาจึงได้มีชื่ออย่างนี้

เขาได้กระทำทั้งกรรมที่เป็นกุศลและอกุศลประปนกันไป

93

เขา (ยศัสกาม) เลื่อมใสพระพุทธเจ้าหลายพันโกฏิพระองค์

และได้ทำการสักการะบูชาอย่างกว้างขวางต่อพระพุทธเจ้าเหล่านั้น

เป็นผู้รอบรู้ มีความประพฤติคล้อยตามผู้ประเสริฐ และได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าศากยสิงหะนี้ด้วย

94

เขา (ยศัสกาม) ผู้เกิดในไมเตรยะโคตรจะเป็นคนสุดท้าย ที่จะได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

เป็นพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า สั่งสอนสรรสัตว์จำนวนหลายพันโกฏิ

95

เขา (ยศัสกาม) ผู้เป็นเช่นนี้ ที่ถึงเกียจคร้านในคำสอนของพระสุคต

ซึ่งเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว (ในกาลครั้งนั้น) คือท่าน (พระไมเตรยะ)

ส่วนในขณะนี้ และพระวรประภา ผู้ประกาศธรรม (ในขณะนั้น คือข้าพเจ้า (พระมัญชุศรี)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

96

เพราะเหตุการณ์นี้ ข้าพเจ้าได้เห็นนิมิตอย่างนี้ ที่พระองค์ ผู้ทรงญาณแสดง

จึงได้กล่าวถึงนิมิต ที่ข้าพเจ้าได้เห็นในครั้งแรก ณ ที่นั้นว่า

97

แน่นอน พระตถาคตผู้เป็นจอมแห่งชินะ ผู้เป็นอธิราชแห่งศากยะ

ผู้ทรงมีพระจักษุโดยรอบ (สมันตจักษุ) ผู้ทรงเห็นประโยชน์สูงสุด

ปรารถนาจะแสดงธรรมบรรยายอันประเสริฐ ที่ข้าพเจ้าเคยฟังมาแล้ว

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

98

วันนี้พระศากสิงหะกระทำนิมิตที่บริบูรณ์นี้นั่นแล

ให้เป็นข้อกำหนดความฉลาดในอุบาย (อุปายโกศล) ของพระผู้นำแห่งโลกทั้งหลาย (ว่า)

พระองค์จะประกาศสภาวธรรมที่สำคัญ

99

ท่านทั้งหลายจงทำจิตให้สงบ ประคองอัญชลีไว้ พระองค์ผู้อนุเคราะห์ประโยชน์ต่อชาวโลก จักแสดงธรรมดุจสายฝนตกลงอย่างไม่ขาดสาย สรรพสัตว์ทั้งหลายที่ดำรงอยู่เพื่อเหตุแห่งการตรัสรู้ จักได้เอิบอิ่ม

100

บุตรตถาคตและพระโพธิสัตว์ที่ตั้งอยู่ในโพธิ

ผู้ใด มีความสงสัย ข้องใจ ลังเลใจ ในเรื่องนี้

พระตถาคตผู้ทรงปัญญา ก็จะขจัดความสงสัยข้องใจ และความลังเลใจของผู้นั้นให้หมดไปได้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

บทที่1 นิทานปริวรรต ว่าด้วยบทนำ

ในธรรมบรรยาย สัทธรรมปุณฑรีกสูตร อันประเสริฐ

มีเพียงเท่านี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

บทที่ 2

อุปายโกศลปริวรรต

ว่าด้วยความฉลาดในอุบาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้น หลังจากที่พระผู้มีพระภาค ผู้ทรงมีพระสติและปัญญา ทรงออกจากสมาธิครั้นออกแล้ว

ได้ตรัสกะท่านพระศาริบุตรว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อน ศาริบุตร

พุทธญาณ เป็นสิ่งซึ่งลึกซึ้งเข้าใจยากและรู้ยาก

เป็นสิ่งที่พระสาวกและพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งปวงก็เข้าใจยาก

แต่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายได้รู้แล้ว

ข้อนั้นเพราะเหตุไร?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร เพราะว่าพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ได้บูชาสักการะพระพุทธเจ้าจำนวนมาก หลายหมื่นแสนโกฏิมาแล้ว

ได้ประพฤติธรรมมากับพระพุทธเจ้า

หลายหมื่นแสนโกฏิในถึงพร้อมในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ได้ทำความเพียร จนบรรลุธรรมอันน่าอัศจรรย์และเป็นจริง

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยธรรมที่รู้ได้ยากและเข้าใจธรรมที่เข้าใจได้ยาก

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร

การแสดงธรรมของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ยาก เพราะเหตุไร ?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เพราะว่า พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ทรงประกาศธรรมทั้งหลายที่เป็นเฉพาะพระองค์

เพื่อให้สัตว์ผู้ข้องอยู่ในสิ่งต่างๆ หลุดพ้นไปด้วยกุศโลบายต่าง ๆ

คือ ด้วยญาณทัศนะ การแสดงเหตุผล อารมณ์ นิรุกติ และการทำให้เข้าใจ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งความเป็นผู้ฉลาดในอุบายอันยิ่งใหญ่

ญาณทัศนะและพระบารมีจึงสูงยิ่ง

เพราะ(พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย)

ทรงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยความไม่ข้อง (ในสิ่งต่างๆ)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ด้วยความรู้ที่ไม่มีผู้ใดขัดข้องได้ด้วยทัศนะ ด้วยพลังด้วยความแกล้วกล้า

ด้วยธรรมอันวิเศษ อินทรีย์ พละ โพชฌงค์ ฌาน วิมุตติ สมาธิ สมาบัติ และธรรมอื่นๆ

ทรงเป็นผู้ประกาศธรรมนานัปการ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ทรงเป็นผู้ถึงความมหัศจรรย์

ดูก่อนศาริบุตร เป็นการสมควรที่จะกล่าวอย่างนี้ว่า

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ทรงเป็นผู้ถึงซึ่งความมหัศจรรย์ยิ่ง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตนั้นแล พึง แสดงธรรมที่พระองค์ทรงรู้แล้ว แก่พระตถาคต

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตนั้น ทรงแสดงธรรมแม้ทั้งปวง

พระตถาคตนั้นแลทรงรู้ธรรมทั้งปวง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ธรรมทั้งหลายเหล่านั้น เป็นอะไรเป็นอย่างไร เป็นเช่นไร

มีลักษณะอย่างไร มีสภาพอย่างไร

พระตถาคตนั้นแล ทรงเป็นผู้รู้ประจักษ์ในธรรมทั้งหลายเหล่านั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ก็แล ครั้งนั้นพระผู้มีพระภาค เมื่อจะทรงแสดงเนื้อความให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น จึงตรัสคาถาเหล่านี้ ในเวลานั้นว่า

1

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ไม่อาจจะรู้ได้ว่า ในโลกที่มีเทวดาและมนุษย์

มีพระตถาคตที่กล้าหาญยิ่งอยู่มาก ซึ่งไม่อาจประมาณจำนวนได้

2

ใครๆ ไม่อาจรู้ได้ว่า พระตถาคตทั้งหลายมีพลัง และเป็นผู้หลุดพ้น มีความฉลาด เช่นใด มีพุทธธรรมเป็นเช่นไร

3

ในอดีตกาล พระตถาคต ได้ทรงประพฤติธรรมอยู่ใกล้ๆพระพุทธเจ้าหลายโกฏิพระองค์

ธรรมนั้นลึกซึ้งละเอียดสุขุม ใครๆ รู้ได้ยาก และเห็นได้ยาก

4

ในขณะที่ทรงประพฤติธรรมอยู่หลายโกฏิกัลป์จนจำไม่ได้

ก็บัดนี้ เรา(ตถาคต) ได้เห็นผล ที่มณฑปอันเป็นที่ตรัสรู้

5

เรา ผู้นำแห่งโลกคนอื่นๆ ย่อมรู้ธรรมนั้นว่า

เป็นประการใด เป็นอะไร เป็นเช่นไร และมีลักษณะอย่างไร

6

ไม่มีใครสามารถแสดงธรรมนั้นได้ จึงไม่มีโวหารแห่งธรรมนั้นบุคคลใด ๆ

ที่เป็นเช่นนั้น (คือสามารถกล่าวธรรมนั้นได้) ก็ไม่มีในโลก

7

เว้นจากพระโพธิสัตว์ทั้งหลายเสียแล้ว ใครจะแสดงธรรมนั้นแก่ผู้ใด

ใครจะรู้ธรรมที่แสดงแล้ว และชนเหล่าใดจะเป็นผู้ที่ตั้งมั่นในอธิโมกข์ได้

8

วิสัยในญาณของพระชินเจ้าทั้งหลาย ย่อมไม่มีในชนทั้งหลาย

ผู้เป็นสาวกของพระตถาคต

ผู้ปฏิบัติกิจแล้ว ผู้ที่พระสุคตทรงสรรเสริญแล้ว

ผู้สิ้นอาสวะแล้วและผู้ดำรงชีวิตเป็นชาติสุดท้าย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&
9

ถ้าว่าโลกธาตุทั้งปวงพึงเต็มไปด้วยชนทั้งหลาย เช่นกับพระศาริบุตร

และชนเหล่านั้นมาร่วมกันคิด เขาเหล่านั้นก็ไม่สามารถรู้ญาณของพระสุคตได้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

10

ถ้าว่าทิศทั้งสิบพึงเต็มไปด้วยบัณฑิตทั้งหลายอย่างท่าน

โลกก็จะเต็มไปด้วยบัณฑิตผู้เป็นสาวกของเรา (ตถาคต) นั่นเอง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

11

และเขาเหล่านั้นทั้งหมดพึงมาประชุมกัน พิจารณาญาณของพระสุคต

เขาเหล่านั้นทั้งหมด แม้จะประชุมกันแล้ว ก็ไม่อาจรู้พุทธญาณ ที่ประมาณไม่ได้ของเรา(ตถาคต)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

12

ทิศทั้งสิบพึงเต็มไปด้วยพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย

ผู้สิ้นอาสวะ ผู้มีอินทรีย์แก่กล้า ผู้มีร่างกายอยู่ในภพสุดท้ายแล้ว ดุจต้นอ้อหรือต้นไผ่ในป่า

13

ก็แลพระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นทั้งหมด พึงมาประชุมกัน

พิจารณาธรรมอันประเสริฐของเรา (ตถาคต) เพียงส่วนเดียว

ตลอดหลายหมื่นโกฏิกัลป์ติดต่อกันไป

ท่านเหล่านั้นก็ไม่เข้าใจอรรถอันแท้จริงของธรรมอันประเสริฐนั้นได้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

14

พระโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้อยู่บนยานใหม่

มีกิจอันได้กระทำแล้ว ในพระพุทธเจ้าหลายโกฏิพระองค์

ผู้กล่าวอรรถที่พิจารณาดีแล้ว และกล่าวธรรมจำนวนมาก

ทิศทั้งสิบควรเต็มไปด้วยพระโพธิสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น

15

หากโลกทั้งปวงพึงเต็มไปด้วยพระโพธิสัตว์ จนไม่มีที่ว่างเหมือนไม้อ้อและต้นไผ่(ในป่า)

พระโพธิสัตว์เหล่านั้น มาประชุมกันพิจารณาธรรมที่พระสุคตเจ้าทรงเห็นแล้วเป็นนิจกาล

16

พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีจิตแน่วแน่ไม่คิดเป็นอื่นด้วยปัญญาอันสุขุม

คิดพิจารณาอยู่หลายโกฏิกัลป์จนนับไม่ได้ เหมือนเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

แค่คติวิสัยในญาณ ของพระสุคต ย่อมไม่มีแก่พระโพธิสัตว์เหล่านั้น

17

พระโพธิสัตว์จำนวนไม่น้อยดุจเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

ผู้ไม่ถอยกลับ และมีจิตแน่แน่ว ไม่คิดเป็นอย่างอื่น

พึงคิดพิจารณาญาณ (ของพระสุคต)

แต่คติวิสัยในญาณ (ของพระสุคต) ย่อมไม่มีแม้แก่พระโพธิสัตว์เหล่านั้น

18

ธรรมที่ลึกซึ้งสุขุมอย่างไร เช่นไร

พระพุทธเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ผู้บริสุทธิ์ ปราศจากอาสวะ

และเรา (ตถาคต)หรือพระชินเจ้าทั้งหลาย ในทิศทั้งสิบ ในโลก ก็ย่อมรู้ได้

19

ดูก่อนศาริบุตร พระสุคตตรัสธรรมใดท่านจงเชื่อในธรรมนั้น

พระชินเจ้ามหามุนีผู้มีปกติไม่ตรัสเป็นอย่างอื่น ได้ตรัสเนื้อความประเสริฐสุด มาช้านานแล้ว

20

เรา (ตถาคต) ได้เรียกพระสาวกทั้งหมด ที่ปรารถนาจะบรรลุปัจเจกโพธิมา

ซึ่งเป็นผู้ที่เราช่วยให้ตั้งอยู่ในนิรวารณธรรม และเป็นผู้ที่เราช่วยให้พ้นแล้วจากความทุกข์ตลอดไป

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

21

เรา (ตถาคต) ใช้อุบายโกศล อันประเสริฐของเรา กล่าวธรรมหลากหลายวิธีในโลก

จนปลดเปลื้องผู้ข้องในพันธะทั้งปวง แล้วแสดงยานทั้งสามให้ปรากฏ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้นแล ในบริษัทที่ประชุมบริษัทนั้น

ได้มีพระอรหันตขีณาสพ มหาสาวกจำนวน 1200องค์

ซึ่งมีพระอาชญาตเกานฑินยะ (พระอัญญาโกณฑัญญะ) เป็นประมุข

ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกาทั้งหลาย ผู้ปฏิบัติในสาวกยาน

และ(ชนอื่น ๆ) ผู้ตั้งอยู่ในปัจเจกพุทธยาน ทั้งหมดนั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ได้มีความคิดอย่างนี้ว่า

อะไรหนอเป็นเหตุ ที่ทำให้พระผู้มีพระภาค ตรัสสรรเสริญ

อุบายโกศลของพระตถาคตทั้งหลาย เป็นอย่างยิ่ง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ตรัสว่า ธรรมอันลึกซึ้งนี้อันเรา (ตถาคต) ได้ตรัสรู้แล้ว

และตรัสว่า อันพระสาวกและพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งปวง พึงทราบได้โดยยาก

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เพราะพระผู้มีพระภาคตรัสความหลุดพ้นอย่างเดียวเท่านั้น

แม้เราทั้งหลายได้รับพุทธธรรม ก็จักบรรลุพระนิพพาน

เราทั้งหลายไม่เข้าใจความหมายพระดำรัส ที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสครั้งนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้นแล พระศาริบุตรผู้มีอายุ ทราบความลังเลใจ ความสงสัยของบริษัทสี่เหล่านั้น

และเข้าใจความปริวิตกที่เกิดขึ้นในจิตของบริษัทเหล่านั้น ด้วยจิต

แม้ตนเองก็มีความสงสัยในธรรม

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

จึงทูลกับพระผู้มีพระภาค ในเวลานั้นว่า

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้พระผู้มีพระภาค

ทรงสรรเสริญอุบายโกศลญาณทัศนะ

และการแสดงธรรมของพระตถาคตทั้งหลายบ่อย ๆนัก

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

และพระผู้มีพระภาค ย่อมตรัสเสมอว่า เราได้ตรัสรู้ธรรมอันลึกซึ้ง

และธรรมของพระตถาคต เป็นสิ่งที่เข้าใจยากยิ่ง

ก็ข้าพระองค์ ไม่เคยฟังธรรมบรรยายเช่นนี้ ในที่ใกล้ชิดพระผู้มีพระภาคมาก่อนเลย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ก็แลบริษัทสี่เหล่านี้มีความลังเลใจ และสงสัยยิ่งนัก

ดังข้าพระองค์จะขอโอกาสพระตถาคต

พระตถาคตทรงประสงค์สิ่งใด

จึงตรัสสรรเสริญธรรมของพระตถาคตซึ่งลึกซึ้งบ่อย ๆ

ขอพระผู้มีพระภาค โปรดทรงชี้แจงสิ่งนั้นด้วยเถิด

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ก็แล ในเวลานั้นท่านศาริบุตร ได้กล่าวคาถาเหล่านี้ ว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

22

พระสุคตผู้ประเสริฐ แห่งนรชนทั้งหลาย

ย่อมตรัสพระดำรัสเช่นนี้ ในวันนี้ เป็นเวลาช้านานว่า

เราได้บรรลุพละ วิโมกษะ และญาณ อันหาประมาณมิได้แล้ว

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

23

พระองค์ตรัสสภาวะแห่งความรู้แจ้ง โดยไม่มีผู้ใดทูลถาม

และพระองค์ตรัสพระธรรม โดยปราศจากผู้ทูลถามพระองค์

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

24

พระองค์ทรงตรัสและพรรณนาจริยาของพระองค์โดยไม่มีผู้ทูลถาม

และพระองค์ตรัสอย่างชัดเจนถึงการตรัสรู้ญาณและพระธรรมอันลึกซึ้ง

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

25

วันนี้ ชนเหล่านี้ ผู้สำรวมตนแล้ว ไม่มีอาสวะ ผู้จะเข้าถึงพระนิพพานแล้ว

มีความสงสัยว่า เพราะเหตุไร พระชินเจ้าจึงตรัสความข้อนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

26

ภิกษุ ภิกษุณี เทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์และพญานาคทั้งหลาย ผู้ปรารถนาปัจเจกโพธิ

27

กำลังสนทนากะกันและกันอยู่ กำลังเฝ้ามองพระองค์ผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์

เขาเหล่านั้น เป็นผู้มีความคลางแคลงใจ คิดอยู่ว่า

ขอพระองค์ผู้เป็นพระมหามุนีได้โปรดพยากรณ์ให้แจ่มแจ้งด้วยเถิด

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

28

พระสาวกทั้งปวงของพระสุคต มีจำนวนเท่าใด

ข้าพระองค์ คือผู้ที่พระมุนี ผู้ประเสริฐได้พยากรณ์ไว้แล้ว จึงได้สะสมบารมีไว้ในโลกนี้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

29

ข้าแต่ผู้ประเสริฐสุดในหมู่ชน ณ ที่นี้

แม้ข้าพระองค์ยังมีความสงสัยในสถานะของตนว่า

ข้อปฏิบัติที่แสดงแล้วแก่ข้าพระองค์นั้น ข้าพระองค์จะตั้งอยู่ในพระนิพพานหรือ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

30

ข้อพระองค์ทรงเปล่งพระสุรเสียงว่า นี้คือธรรม

ให้กึกก้องดุจเสียงกลองอันประเสริฐ

พุทธบุตรเหล่านี้ของพระชินเจ้า ได้ยืนประคองอัญชลีเฝ้าพระชินเจ้าอยู่แล้ว

31

เทวดา นาค ยักษ์ และรากษสทั้งหลาย มีจำนวนหลายพันโกฏิ เสมอเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

แม้ผู้ที่ปรารถนาพระโพธิญาณ ซึ่งมีจำนวน 80,000 คน ก็ยืนพร้อมกันอยู่ที่นี่

32

ราชามหาบดี และพระเจ้าจักรพรรดิทั้งหลาย ผู้เสด็จมาแล้วจากหลายพันโกฏิ (พุทธ) เกษตร

ทุกท่านมีความเคารพ (ในพระองค์) ได้ยืนประคองอัญชลี

ด้วยคิดว่า เราทั้งหลายจะประพฤติให้บริบูรณ์ได้อย่างไรหนอ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้นเมื่อ พระศาริบุตรกราบทูลอย่างนี้แล้ว

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสกะท่านพระศาริบุตรว่า

พอละ ศาริบุตร ประโยชน์อะไรด้วยการกล่าวอรรถนี้ ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุไร

ดูก่อนศาริบุตร เพราะว่า เมื่อเรา(ตถาคต)

กล่าวอธิบายอรรถนี้อยู่ ชาวโลกและเทวดาจะตกใจกลัว***

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระศาริบุตร ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาค แม้เป็นคำรบสองว่า

ขอพระผู้มีพระภาค จงตรัสอรรถนี้นั่นแล ของพระสุคตจงตรัสอรรถนั่นแล

ข้อนั้นเป็นเพราะอะไร

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ข้อแต่พระผู้มีพระภาค

เพราะในบริษัท (ที่ประชุม) นั้น มีสรรพสัตว์จำนวนมาก

นับเป็นร้อย พัน แสน และหลายหมื่นแสนโกฏิ ที่เคยเฝ้าพระพุทธเจ้ามาแล้ว

เป็นผู้มีปัญญา จักมีศรัทธาเชื่อถือและรับเอาพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคได้

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้นแล ท่านศาริบุตรได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคด้วยคาถานี้ ว่า

33

ข้าแต่พระชินเจ้าผู้ประเสริฐสุด ขอพระองค์จงตรัสให้ชัดเจนเถิด

บรรดาสรรพสัตว์จำนวนพันในบริษัทนี้

มีความศรัทธา เลื่อมใส เคารพ ในพระสุคต จักเข้าใจธรรมที่พระองค์ตรัสแล้วนั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาค ได้ตรัสกะพระศาริบุตรผู้มีอายุ เป็นคำรบสองว่า

ดูก่อน ศาริบุตร พอละ ไม่มีประโยชน์ ที่จะอธิบายอรรถนี้ ****

ดูก่อนศาริบุตร เพราะว่าเมื่อเรา (ตถาคต) กล่าวอธิบายอรรถนี้อยู่

ชาวโลกรวมทั้งเทวโลก จะพากันตกใจกลัว*****

และภิกษุทั้งหลายที่มีอภิมานะ (เย่อหยิ่ง) จักต้องอาบัติหนัก****

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้น ในเวลานั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระคาถานี้ว่า

34

อย่าให้เราประกาศธรรม ณ ที่นี้เลย

ธรรมนี้สุขุมลุ่มลึก เข้าใจยาก

คนโง่ที่เย่อหยิ่ง มีจำนวนมาก

พวกเขาไม่รู้ก็จะ ใส่ร้ายธรรมที่เราประกาศแล้วนั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ท่านศาริบุตร ได้ทูลอ้อนวอนพระผู้มีพระภาคอีก เป็นคำรบสามว่า

ขอพระผู้มีพระภาค จงตรัส ของพระสุคตจงตรัสเนื้อความนี้ นั่นแล

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ในบริษัทนี้

บรรดาสรรพสัตว์ผู้เหมือนอย่างข้าพระองค์มีจำนวนหลายร้อย

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค และมีสรรพสัตว์จำนวนมากมาย

นับเป็นร้อย พัน แสน และหลายหมื่นแสนโกฏิ

ที่พระผู้มีพระภาคได้อบรมแล้ว ในชาติปางก่อน

เขาเหล่านั้น จะมีศรัทธาเชื่อถือและรับเอาพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคได้

พระดำรัสนั้นก็จะเป็นเพื่อประโยชน์ และความสุขแก่เขาทั้งหลายตลอดกาลนาน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้น ท่านพระศาริบุตรก็ได้กล่าวคาถาอีกหลายคาถาในเวลานั้นว่า

35

ข้าแต่พระองค์ผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์

ข้าพระองค์เป็นบุตรคนโตได้ทูลขอร้องพระองค์ว่า

ขอพระองค์จงแสดงธรรมเถิด

ณ ที่นี้ มีสรรพสัตว์จำนวนหลายพันโกฏิ ซึ่งจะศรัทธาเชื่อถือธรรมของพระองค์เช่นกัน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

36

และสรรพสัตว์ทั้งหลายที่พระองค์ได้อบรมแล้ว เป็นนิตย์ตลอดกาลช้านานในชาติปางก่อน

บัดนี้ ก็ได้ยืนประคองอัญชลีอยู่แล้ว ณ ที่นี้

สรรพสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น จะศรัทธาเชื่อถือธรรมที่พระองค์ทรงแสดงแล้ว

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

37

มีชนอีก 1200 คนที่เป็นเช่นกับข้าพระองค์

คือปรารถนาจะบรรลุพระโพธิญาณอันประเสริฐ

ขอพระสุคตจงทอดพระเนตรเขาเหล่านั้น

ทรงตรัสธรรมยังความหรรษาสูงสุดให้เกิดขึ้น แก่เขาทั้งหลาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้นแล

ครั้นทรงทราบคำทูลของร้องของท่านพระศาริบุตรตลอดทั้งสามวาระแล้ว

พระผู้มีพระภาค ได้ตรัสกะท่านพระศาริบุตรว่า

ดูก่อนศาริบุตร ณ บัดนี้ เนื่องจากเธอขอร้องเราถึงสามครั้ง

ดูก่อนศาริบุตร เราจะกล่าวอะไรกะเธอ ผู้ขอร้องอยู่

ดูก่อนศาริบุตร ถ้าอย่างนั้น เธอจงฟัง จงตั้งใจให้ดี จงใส่ใจให้ดี เราจะกล่าวแก่เธอ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เมื่อพระผู้มีพระภาค ครัสถ้อยคำนี้จบลง

ลำดับนั้นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา

ที่มีอภิมานะประมาณ 5,000 ในที่ประชุมนั้น

ได้ลุกจากที่นั่งของตน ๆ ก้มลงกราบพระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค

แล้วหลีกออกไปจากที่ประชุมนั้น

เพราะเกิดมีอภิมานะและท่านเหล่านั้นคิดว่าตนจะต้องทุกข์ทรมาน

จึงออกไปเสียจากที่ประชุมนั้น

และพระผู้มีพระภาคก็ทรงยอมรับโดยดุษณีภาพ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ครั้งนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสกะพระศาริบุตรว่า

ที่ประชุมของเราได้ว่างจากสิ่งที่ไร้ค่า พ้นจากสิ่งที่ไร้ประโยชน์

ตั้งมั่นอยู่แล้วในศรัทธาสาระ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร ดีละ ผู้มีอภิมานะเหล่านี้ ได้หนีไปแล้ว

ดูก่อนศาริบุตร ถ้าอย่างนั้น เราจะกล่าวข้อความนั้น

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ดีละ พระศาริบุตรได้ฟังจากพระผู้มีพระภาค เป็นนิจ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนศาริบุตร

บางครั้งเท่านั้น ที่ตถาคตแสดงพระธรรมเทศนา อย่างนี้

ดูก่อนศาริบุตร ดอกมะเดื่อย่อมปรากฏเป็นบางครั้ง ฉันใด

ดูก่อนศาริบุตร ตถาคต ย่อมแสดงธรรมอย่างนี้ เป็นบางครั้ง ฉันนั้น***

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร เธอจงเชื่อเรา เราย่อมกล่าวคำสัตย์ พูดแต่ความจริง

เราไม่กล่าวสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

ดูก่อนศาริบุตร วาจาของพระตถาคตนั้น เข้าใจได้ยาก ****

ข้อนั้น เป็นเพราะอะไร?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร เราได้ประกาศธรรม ด้วยกุศโลบายร้อยพันอย่าง

ที่มีการชี้แจง อธิบาย และยกตัวอย่างด้วยศัพท์ต่าง ๆ

ดูก่อนศาริบุตร พระสัทธรรมนั้น เป็นตถาคตญาณ

ไม่เป็นไปด้วยเหตุและผลของตรรกะ ข้อนั้น เป็นเพราะอะไร?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า อุบัติขึ้นมาในโลก

ด้วยกรณียกิจที่พึงกระทำอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกรณียกิจที่ยิ่งใหญ่มาก

ดูก่อนศาริบุตร กรณียกิจที่ยิ่งใหญ่ของพระตถาคตเป็นอย่างไรหนอ ?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า อุบัติขึ้นในโลก

ด้วยกิจที่พึงกระทำอย่างหนึ่งคือ ***

แสดงนิมิต ที่เป็นเหตุให้สัตว์ ได้เข้าถึง ตถาคตญาณทัศนะ

แสดงนิมิต ที่เป็นเหตุให้สัตว์ ให้เห็น ตถาคตญาณทัศนะ

แสดงนิมิต ที่เป็นเหตุให้สัตว์ ก้าวลงสู่ ตถาคตญาณทัศนะ

แสดงนิมิต ที่เป็นเหตุให้สัตว์ บรรลุ ตถาคตญาณทัศนะ

นิมิตที่เป็นเหตุสัตว์ก้าวลงสู่ตถาคตญาณทัศนะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร นี้คือกรณียกิจที่ควรกระทำอย่างหนึ่ง

เป็นมหากรณียกิจที่มีประโยชน์ฝ่ายเดียวซึ่งเกิดขึ้นยากในโลก

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตได้กระทำกรณียกิจอย่างหนึ่ง

ที่เป็นมหากรณียกิจอย่างนี้แล ข้อนั้น เป็นเพราะเหตุไร ?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร

เราเอง ได้บรรลุ ตถาคตญาณทัศนะ

เราเอง ได้แสดง ตถาคตญาณทัศนะ

เราเอง ได้ก้าวลงสู่ ตถาคตญาณทัศนะ

เราเอง ได้รู้แจ้ง ตถาคตญาณทัศนะ

และเราเองได้ก้าวลงสู่แนวทางของ ตถาคตญาณทัศนะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร

เราอาศัยยานเดียวเท่านั้น แสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย

ยานนี้ก็คือพุทธยาน

ดูก่อนศาริบุตร ยานที่สองหรือที่สามใด ๆนั้นไม่มี

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร นี้เป็นธรรมดาทุกที่ในโลกทั้งสิบทิศ ข้อนั้นเป็นไฉน ?

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ได้มีแล้วในอดีตกาล

ในโลกธาตุทั้งหลาย ที่นับไม่ได้กำหนดไม่ได้ในสิบทิศ

เพื่อประโยชน์แก่ชนจำนวนมาก

เพื่อความสุขแห่งชนจำนวนมาก

เพื่อการอนุเคราะห์ชาวโลก

และเพื่อประโยชน์แก่หมู่ชนส่วนใหญ่

เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

พระผู้มีพระภาคทั้งหลายเหล่าใด ทรงทราบอารมณ์ต่างๆ (กายและจิต) ของสัตว์ทั้งหลาย

ผู้มีความสนใจมีอารมณ์ต่างๆกัน ได้ทรงแสดงธรรมด้วยอุบายที่ฉลาด

คือด้วยอภินิหารต่างๆ การชี้แจงแสดงเหตุผลต่างๆ

และด้วยการอธิบายที่มาของคำ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร พระผู้มีพระภาคทั้งปวงแม้เหล่านั้น

ได้อาศัยยานเดียวเท่านั้น ทรงแสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย

นั่นก็คือพุทธยาน อันมีการรู้สิ่งทั้งปวงเป็นที่สุด

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

และนั่นก็คือพระผู้มีพระภาคทั้งปวง ทรงแสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย

ที่เป็นเหตุให้ได้รับญาณทัศนะแห่งตถาคต

เป็นเครื่องสอนญาณทัศนะแห่งตถาคต

ที่เป็นเครื่องเปิดเผยญาณทัศนะแห่งตถาคต

ที่เป็นเหตุให้เข้าใจญาณทัศนะแห่งตถาคต

ที่เป็นเครื่องชี้ทางแห่งญาณทัศนะแห่งตถาคต

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร

สัตว์แม้เหล่าใด ได้ฟังพระสัทธรรมจากที่ใกล้***

แห่งพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

สัตว์เหล่านั้นทั้งหมด ก็จักถึงการตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร ในอนาคตกาล

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

จักมีในโลกธาตุทั้งหลาย ซึ่งมีจำนวนที่นับไม่ได้ ที่กำหนดไม่ได้ในสิบทิศ

เพื่อประโยชน์แก่ชนจำนวนมาก เพื่อความสุขแห่งชนจำนวนมาก

เพื่อการอนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์แก่หมู่ชนจำนวนมาก

และเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใด ทรงทราบอารมณ์ต่างๆ ของสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความสนใจมีอารมณ์ต่างๆ กัน จักทรงแสดงธรรมด้วยอุบายที่ฉลาด คือด้วยอภินิหารต่างๆ การชี้แจงแสดงเหตุผลต่างๆ และด้วยการอธิบายที่มาของคำ ดูก่อนศาริบุตร พระผู้มีพระภาคทั้งปวงแม้เหล่านั้น ได้อาศัยยาน เดียวเท่านั้น ทรงแสดงธรรม นั่นก็คือ พุทธยานมีการรู้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นที่สุด และนั่นก็คือพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งปวง จักทรงแสดงธรรมที่เป็นเหตุให้ได้รับญาณทัศนะแห่งตถาคต ที่เป็นเครื่องสอนญาณทัศนะแห่งตถาคต ที่เป็นเครื่องเปิดเผยญาณทัศนะแห่งตถาคต ที่เป็นเหตุให้เข้าใจญาณทัศนะแห่งตถาคต ที่เป็นเครื่องชี้ทางแห่งญาณทัศนะแห่งตถาคต แก่สัตว์ทั้งหลาย ดูก่อนศาริบุตร ลัตว์ทั้งหลายเหล่าใดจักฟังธรรมนั้นจากที่ใกล้พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายในอนาคตนั้น สัตว์เหล่านั้นทั้งหมด ก็จักถึงการตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร ในปัจจุบันนี้

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย สถิตดำรง ทรงอยู่ ทรงแสดงธรรมอยู่ในโลกธาตุ มีจำนวนที่นับไม่ได้ในสิบทิศ เพื่อประโยชน์แก่ชนเป็นจำนวนมาก เพื่อความสุขแห่งชนจำนวนมาก เพื่อการอนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์แก่หมู่ชนส่วนมาก และเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น ทรงทราบอารมณ์ต่างๆ ของสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความสนใจมีอารมณ์ต่างๆกัน ย่อมทรงแสดงธรรมด้วยอุบายที่ฉลาด คือด้วยอภินิหาร การชี้แจง แสดงเหตุผลต่างๆ การอธิบายที่มาของคำ ดูก่อนศาริบุตร พระผู้มีพระภาคสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งปวงเหล่านั้น ได้ทรงอาศัยเพียงยานเดียวเท่านั้น ทรงแสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย นั่นคือพุทธยาน ที่มีการรู้สิ่งทั้งปวงเป็นที่สุด กล่าวคือพระผู้มีพระภาคพุทธทั้งปวง ย่อมทรงแสดงธรรมที่เป็นเหตุให้ได้รับญาณทัศนะของตถาคต ที่เป็นเครื่องเปิดเผยญาณทัศนะของตถาคต ที่เป็นเหตุให้เข้าใจญาณทัศนะของตถาคต ที่เป็นเครื่องชี้ทางแห่งญาณทัศนะของตถาคต แก่สัตว์ทั้งหลาย ดูก่อนศาริบุตร สัตว์ทั้งหลายเหล่าใด ได้ฟังธรรมอยู่ ณ ที่ใกล้ของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าในปัจจุบัน สัตว์เหล่านั้นทั้งหมดจักได้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร ณ บัดนี้

แม้เรา ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้อารมณ์ต่างๆ ของสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีความสนใจ มีอารมณ์ต่างๆกัน แสดงธรรมอยู่ ด้วยอุบายที่ฉลาด คือด้วยอภินิหารต่างๆ การชี้แจง แสดงเหตุผลต่างๆ และด้วยการอธิบายที่มาของคำ เพื่อประโยชน์แก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์แก่หมู่ชน ส่วนมาก และเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุขของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ดูก่อนศาริบุตร แม้เราก็อาศัยเพียงยานเดียว แสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย นั่นคือพุทธยาน ที่มีการรู้สิ่งทั้งปวงเป็นที่สุดกล่าวคือ เราตถาคตแสดงอยู่ซึ่งธรรม ที่เป็นเหตุให้รับญาณทัศนะของตถาคต ที่เป็นเครื่องสอนญาณทัศนะของตถาคต ที่เป็นเครื่องเปิดเผยญาณทัศนะของตถาคต ที่เป็นเหตุให้เข้าใจญาณทัศนะของตถาคต ที่เป็นเครื่องชี้ทางแห่งญาณทัศนะของตถาคต แก่สัตว์ทั้งหลาย

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร สัตว์ทั้งหลายเหล่าใด ได้ฟังธรรมนี้ของเรา ณ บัดนี้ สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น จักได้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ดูก่อนศาริบุตร เพราะฉะนั้น พึงทราบตามคำบรรยายนี้อย่างนี้ คือไม่มีการประกาศยานที่สองในโลกทั้งสิบทิศ ไม่ว่าที่ใด ดังนั้น จะมีการประกาศยานทั้งสาม ณ ที่ใดเล่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร แม้เมื่อใด พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

อุบัติขึ้นในกัลป์ที่หม่นหมอง หรือสรรพสัตว์หม่นหมอง

หรือว่าในสมัยที่มี

ความหม่นหมองเพรากิเลส

หม่นหมองเพราะทิฏฐิ

หม่นหมองเพราะอายุ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร เมื่อสัตว์ทั้งหลายจำนวนมาผู้มีกุศลมูลเพียงเล็กน้อย

เดือดร้อนใจและหม่นหมองในกัลป์ ถึงปานนี้

ดูก่อนศาริบุตร เมื่อนั้นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ย่อมแสดงพุทธยานเพียงหนึ่งเดียว

โดยแยกแสดงเป็น 3 ยาน

ด้วยอุบายที่ฉลาด

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร ณ ที่นั้น

ชนเหล่าใด ซึ่งเป็นสาวกอรหันต์หรือเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

ไม่ได้ฟัง ไม่ไตร่ตรอง ไม่เข้าใจกิริยานี้

ที่เป็นเหตุให้ถึงพุทธยานของตถาคต

ดูก่อนศาริบุตร ทุกคนควรทราบเถิดว่า

ชนเหล่านั้น ไม่ใช่สาวกของตถาคต ไม่ใช่พระอรหันต์ ไม่ใช่พระปัจเจกพุทธเจ้า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร

ถ้าหากภิกษุหรือภิกษุณีผู้ใดผู้หนึ่ง

พึงปฏิญาณความเป็นอรหันต์พึงกล่าวว่า

ข้าพเจ้าได้บรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว

เป็นผู้ตัดขาดแล้วจากพุทธยาน (และ)

พึงกล่าว ถึงพระนิพพานว่า เป็นชาติสุดท้ายของเราเช่นนี้

ดูก่อนศาริบุตร พึงรู้เถิดว่าเขาผู้นั้นเป็นผู้มีอภิมานะ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ข้อนั้น เพราะอะไร

ดูก่อนศาริบุตร เพราะไม่ใช่ฐานะและเป็นไปไม่ได้

ที่ภิกษุหรือพระอรหันต์ ที่สิ้นอาสวะแล้ว

ฟังธรรมนี้จากพระตถาคต ผู้อยู่เบื้องหน้าแล้ว

ไม่มีศรัทธาเชื่อถือ

นอกจากพระตถาคตปรินิพพานไปแล้วเท่านั้น

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ข้อนั้น เพราะเหตุไร

ดูก่อนศาริบุตร เพราะว่า เมื่อพระตถาคตปรินิพพานแล้ว

ในกาลสมัยนั้น สาวกทั้งหลายก็จะไม่อาจทรงจำ

หรือแสดงพระสูตรทั้งหลายเห็นปานนี้ได้

ดูก่อนศาริบุตร เขาเหล่านั้นจะหมดความสงสัย

ก็ต่อเมื่อมีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าอื่น (อุบัติขึ้นมา)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ดูก่อนศาริบุตร ท่านจงเชื่อในพุทธธรรมทั้งหลายเหล่านี้ของเรา

จงทำความคุ้นเคยและเข้าใจพุทธธรรมเหล่านี้เถิด

ดูก่อนศาริบุตร เพราะว่า ตถาคตไม่ได้พูดโกหก

ดูก่อนศาริบุตร มียานอยู่ชนิดเดียวเท่านั้น คือพุทธยาน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

ขณะนั้นแล พระผู้มีพระภาค เมื่อจะทรงชี้แจงเนื้อความนั้นให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้นจึงตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

38

ก็ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย

ผู้มีอภิมานะ(ถือตัว) ปราศจากศรัทธา

มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5000 คน

39

(เขาเหล่านั้น) เมื่อไม่เห็นโทษอย่างนี้ มีการศึกษาอบรมมาอย่างผิด ๆ

ทั้งยังรักษาสิ่งที่ผิดไว้ มีความรู้ผิด ได้หลีกออกไปแล้ว

40

พระโลกนาถ ทรงทราบความเศร้าหมองของบริษัท

จึงได้ตรัสว่า เขาเหล่านั้น ไม่มี บุญกุศลที่จะฟังธรรมนี้

41

บริษัทของเราบริสุทธิ์แล้ว

ปราศจากเครื่องเศร้าหมองแล้ว

ปราศจากสิ่งไร้คุณค่าดำรงอยู่ดีแล้ว

และบัดนี้สิ่งที่เป็นสาระแก่นสารทั้งหมดได้ตั้งมั่นแล้ว

42

ดูก่อนศาริบุตร เธอจงฟังเราเถิดว่า

ธรรมนี้ เป็นธรรมที่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เลิศแห่งมนุษย์

ได้ตรัสรู้แล้วอย่างไร และพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้นำ

ย่อมตรัสด้วยอุบายอันฉลาดหลายร้อยวิธีอย่างไร

43

เรา (ตถาคต) รู้อัธยาศัยจริตและความน้อมนึกแห่งจิตต่าง ๆ กัน

ของสัตว์จำนวนหลายโกฏิ ณ ที่นี้

ทั้งรู้การกระทำต่าง ๆ และกุศลกรรมที่สัตว์เหล่านั้นได้กระทำแล้ว ในชาติปางก่อน

44

เราจึงแสดงธรรม แก่สัตว์เหล่านั้น ด้วยการอธิบายเหตุผลต่าง ๆ

การยกอุทาหรณ์หลายร้อยอย่างให้เห็น และสรรพสัตว์ก็ยินดี กับวิธีการนั้น

45

เรา (ตถาคต) จะตรัสพระสูตร คาถา อติวฤตตกะ ชาตกะ อัทภูตะ เคยะ อุปเทศะ

พร้อมด้วยนิทานและอุปมาหลายร้อยอย่างต่าง ๆ กัน

46

เราจะแสดงทางพระนิพพาน แก่ชนทั้งหลาย

ผู้ไม่มีความรู้ ยินดีในความเสื่อมข้องติดอยู่ในสังสารวัฏ

มีความทุกข์ และไม่ประพฤติธรรมในพระพุทธเจ้าที่มีมากหลายโกฏิ

47

พระสวยัมภู ทรงใช้อุบายนี้เพื่อทำให้สัตว์เข้าใจประโยชน์ของการรู้พุทธญาณ

แต่พระองค์ก็มิได้ตรัสกะชนทั้งหลายว่า

ท่านทั้งหลาย จงอย่ากังวล ท่านทั้งหลายจะได้เป็นพระพุทธเจ้าในโลกนี้ ณ สมัยใดสมัยหนึ่ง

48

เหตุใด พระสวยัมภูตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพิจารณากาลเวลาแล้ว

และทรงพบโอกาสแล้ว จึงตรัสในภายหลังว่า

ได้เวลานี้แล้ว เราจะกล่าวข้อความตามที่เป็นจริง ณ ที่นี้

49

เรา (ตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้า) ได้ประกาศนวังคศาสน์แล้ว

ตามกำลังน้อยใหญ่ของสัตว์ทั้งหลาย

เราผู้ให้สิ่งประเสริฐ ได้แสดงอุบายนี้ ก็เพื่อประโยชน์ของสัตว์ที่จะเข้าถึงพุทธญาณ

50

ณ ที่นี้ ชนเหล่าใด เป็นผู้บริสุทธิ์ ฉลาด สะอาด มีใจกรุณา เป็นพุทธบุตร

และได้สร้างอธิการไว้ ในพระพุทธเจ้าหลายโกฏิพระองค์มีอยู่

เราก็จะแสดงพระสูตรที่กว้างขวางยิ่งขึ้น แก่ชนเหล่านั้น

51

เพราะเหตุนั้น เรา (ตถาคต) จึงกล่าวถึงชนเหล่านั้น

ผู้มีกายบริสุทธิ์ มีใจเบิกบานว่า

จักเป็นพระพุทธเจ้า ผู้อนุเคราะห์ประโยชน์ (ต่อสรรพสัตว์)

52

เมื่อชนทั้งหมดเหล่านั้น ได้ฟังแล้ว เกิดความยินดีว่า

พวกเราจักได้เป็นพระพุทธเจ้า เป็นประธานของชาวโลก

เราเมื่อรู้ความประพฤติของพวกขาเหล่านั้น จึงประกาศพระสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

53

พวกเขาเหล่านั้น ซึ่งเป็นสาวกของพระตถาคต

ได้เคยฟังคำสอนอันประเสริฐนี้ แม้ได้ฟัง หรือจดจำเพียงคาถาเดียว

ก็ไม่น่าจะมีปัญหา (ความสงสัย) ในการตรัสรู้ธรรมทั้งปวง

54

จริงอยู่ ในกาลไหน ๆ ก็มีเพียงยานเดียว ยานที่สองไม่มี ยานที่สามก็ไม่มี

นอกจากว่า พระผู้มีพระภาค ใช้อุบายจึงแสดงว่า มียานต่าง ๆ

55

พระโลกนาถ ยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นในโลก ด้วยการประกาศพุทธธรรม

ภารกิจมีเพียงอย่างเดียว ภารกิจที่สองไม่มี

เพราะพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ไม่นำสัตว์ไปด้วยหีนยาน

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

56

พระสวยัมภู (ตถาคต) เองดำรงมั่นแล้ว ในธรรมเช่นใด ที่พระองค์ตรัสรู้แล้ว

พระองค์ยังสัตว์เหล่านั้น ที่มีพลังและอินทรีย์หลุดพ้นแล้วด้วยสมาธิ

ให้ตั้งมั่นในธรรมเหล่านั้นด้วย

57

ก็แล โทษที่เกิดจากความริษยาจะพึงมีแก่เรา (ตถาคต)

ผู้บรรลุโพธิญาณอันปราศจากโทษและประเสริฐสุดแล้ว

ถ้าให้สัตว์แม้ผู้หนึ่งดำรงอยู่ในหีนยาน

การกระทำอย่างนี้ไม่สมควรแก่เรา

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

58

ความเลวร้าย ความริษยา ฉันทะ และราคะ ไม่มีแก่เรา

ธรรมทั้งปวงของเราก็เป็นธรรมที่ไร้บาป

ฉะนั้น เราจึงเป็นพระพุทธเจ้า เพราะให้ชาวโลกตรัสรู้ตาม (ด้วย)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

59

เมื่อสรรพสัตว์มิใช่น้อย ได้นับถือเครื่องหมายของสภาวธรรม เป็นเครื่องชี้นำ

เราจึงทำโลกนี้ให้สว่างไสว ด้วยลักษณะต่าง ๆของเรา

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

60

ดูก่อนศาริบุตร ดังนั้น เรา (ตถาคต) จึงคิดว่า

สรรพสัตว์ในโลกนี้ พึงเป็นผู้มีมหาบุรุษลักษณะ 32 ประการ

จะเป็นพระสวยัมประภา พระโลกวิทู และพรสวยัมภู ได้อย่างไรหนอ?

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

61

เรา (ตถาคต) เห็นอย่างไร คิดอย่างไร และความหวังในกาลก่อนของเรามีอย่างไร

ประณิธานนั้นของเราบริบูรณ์แล้วทั้งความเป็นพุทธะ และเราจะประกาศพุทธธรรม ต่อไป

62

ดูก่อนศาริบุตร ถ้าเราพึงกล่าวกะสัตว์ทั้งหลายว่า

ขอให้พวกเธอจงยังความพอใจ ให้เกิดขึ้น

เพื่อการตรัสรู้ พวกเขาทั้งหมดผู้เขลาก็จะไม่เข้าใจคำสอนของเรา พึงเที่ยวไป ณ ที่นี้

63

เราทราบเรื่องราวของเขาเหล่านั้นว่าในชาติปางก่อน

พวกเขาไม่ได้ประพฤติธรรม หมกมุ่น ยึดติดในกามคุณทั้งหลาย

ถูกกิเลสตัณหาครอบงำ จนมีโมหจิต

64

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

เพราะกามคุณเป็นเหตุ พวกเขาจึงตกไปสู่ทุคติ ถูกทรมานในภูมิทั้งหก

เวียนเกิดอยู่เรื่อยไป พวกเขาเป็นผู้มีบุญน้อย ถูกความทุกข์เบียดเบียนอยู่ร่ำไป

65

พวกเขาจมอยู่กับการยึดทฤษฎีที่ว่า เที่ยง ไม่เที่ยง มี ไม่มี อาศัยทิฏฐิ 62

ดำรงอยู่ด้วยการยึดมั่นในอสันตภาวะ (ผข ภาวะที่ไร้สันติ)

66

เขาเหล่านั้น เป็นผู้ไม่บริสุทธิ์ เย่อหยิ่ง หัวดื้อ คดโกง หยาบช้า และโง่เขลา พลา

จะไม่ได้ยินเสียงของพระพุทธเจ้าแน่นอน แม้ในหลายโกฏิชาติ

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

67

ดูก่อนศาริบุตร เรากล่าวอุบายแก่สัตว์เหล่านั้นว่า

เธอทั้งหลายจงสร้างที่สุดแห่งทุกข์ (ขจัดทุกข์ให้หมดไป)

เราเห็นสัตว์ที่ถูกความทุกข์เบียดเบียนแล้ว

จึงแสดงพระนิพพาน ณ ที่นั้น (แก่พวกเขา)

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

68

ก็แล เราแสดงธรรมเหล่านี้ ที่เป็นเครื่องดับทุกข์อยู่เป็นนิตย์

ที่ทำให้สงบในเบื้องต้น ส่วนพุทธบุตรยังวัตรปฏิบัติให้ถึงพร้อม ก็จักเป็นพระชินเจ้าได้ในอนาคต

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

69

นี้เป็นอุบายที่ฉลาดของเรา ที่เราแสดงยานเป็นสาม

ซึ่งที่แท้ยานมีเพียงหนึ่ง เท่านั้น นัยก็มีหนึ่ง และเทศนาของตถาคตทั้งหลายก็มีเพียงหนึ่ง

70

ชนเหล่าใด มีความข้องใจสงสัยอยู่ เธอจงขจัดความข้องใจสงสัยของชนเหล่านั้นเสีย ตามปกติ พระโลกนาถทั้งหลาย ไม่ตรัสเป็นอย่างอื่น ยานมีเพียงหนึ่งเท่านั้น ยานที่สองไม่มี

71

ก็แล ในอดีตกาล พระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้าในสมัยก่อน มีจำนวนหลายพันองค์

ไม่สามารถประมาณได้ ที่ได้ปรินิพพานไปแล้ว ในกัลป์อันนับไม่ถ้วน

72

พระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นบุรุษสูงสุดเหล่านั้นทั้งหมด

ได้ประกาศธรรมอันบริสุทธิ์หมดจดมากมาย

ด้วยการยกตัวอย่าง ด้วยการแสดงเหตุผล และด้วยอุบายที่ฉลาดหลายร้อยวิธี

73

พระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมดนั้น ได้แสดงยานเดียว

และให้สัตว์หลายพันโกฏิ นัยไม่ได้ เข้าถึงยานเดียว ทั้งอบรมสัตว์เหล่านั้นไว้ในยานเดียว

74

พระตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงประกาศธรรมอันประเสริฐสุด

ด้วยอุบายอื่นๆ อีกมากมายของพระชินเจ้า

พระองค์ทรงทราบความเป็นไปและอุปนิสัยของสัตว์ในโลก พร้อมทั้งเทวโลก ด้วยอุบายเหล่านั้น

**&&&

สัตว์ทั้งหลาย ผู้ทำการบูชาพระธาตุทั้งหลายของพระชินเจ้า ที่ปรินิพพานไปแล้ว

และได้สร้างสถูปจำนวนหลายพัน ด้วยรัตนเจ้า ทอง แก้วผลึก

79

พวกเขาได้สร้างสถูปที่สำเร็จด้วย มรกต การเกตน์ มุกดา ไพฑูรย์ นิล ที่มีคุณภาพดียิ่ง

สัตว์เหล่านั้นทั้งหมด ก็มีส่วนได้เพื่อตรัสรู้

80

สัตว์ทั้งหลาย ที่สร้างสถูปด้วยศิลา แก่นไม้จันทน์และกฤษณา ไม่เทพทารุ (ไม้สนหรือไม้ฉำฉา)

และด้วยไม้นานาชนิด

81

สัตว์ทั้งหลาย ที่มีความยินดี สร้างสถูปด้วยอิฐ หรือก้อนดินเหนียวปั้น

หรือให้ทำกองฝุ่นเป็นสถูป ในป่าและที่เปลี่ยว อุทิศพระชินเจ้าทั้งหลาย

82

แม้เด็ก ๆ เล่นทำเนินทรายให้เป็นสถูป อุทิศ (เจาะจง) พระชินเจ้าทั้งหลาย

เขาเหล่านั้นทั้งหมด ก็มีส่วนได้เพื่อการตรัสรู้

83

ชนบางพวกเจาะจงให้สร้างรูปพระชินเจ้าทั้งหลาย

ที่สมบูรณ์ด้วยลักษณะอาการ 32 จากรัตนะ (เพื่อเป็นที่ระลึก)

แม้เขาเหล่านั้นทั้งหมด ก็มีส่วนได้เพื่อตรัสรู้เหมือนกัน

84

ชนบางพวกให้สร้างรูปของพระสุคตทั้งหลาย ด้วยทองแดงบ้าง ด้วยทองเหลืองบ้าง

ประดับด้วยรัตนะ 8 ประการบ้าง ไว้ ณ ที่นั้น ๆ

เขาเหล่านั้นทั้งหมด ก็มีส่วนได้เพื่อการตรัสรู้

85

ชนเหล่าใดใช้ตะกั่ว เหล็ก หรือดินเหนียว ทำรูปพระสุคตทั้งหลาย

ให้เป็นต้นแบบที่งดงาม ชนเหล่านั้นทั้งหมด ก็มีส่วนได้เพื่อตรัสรู้

86

ชนเหล่าใดกระทำภาพ (พระสุคต) ที่สมบูรณ์ด้วยปุณยลักษณะ 100 ประการบนฝาผนังที่สวยงาม

เขาเขียน (ภาพ) เองก็ตาม ให้ผู้อื่นเขียนก็ตาม

เขาเหล่านั้นทั้งหมด ก็มีส่วนได้เพื่อตรัสรู้

87

ผู้ใหญ่หรือเด็กก็ตาม ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ หรือเล่นอยู่ เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

เขียนภาพ (ตถาคต) ด้วยเล็บหรือซิ้นไม้ไว้ที่ฝาผนัง

88

เขาเหล่านั้นทั้งหมด เป็นผู้มีความกรุณา ช่วยเหลือสัตว์เป็นจำนวนหลายพันโกฏิ

สนับสนุนพระโพธิสัตว์จำนวนมากให้ข้ามพ้น (สังสารวัฏ)

เขาเหล่านั้นทั้งหมดก็มีส่วนได้เพื่อตรัสรู้

89

ชนเหล่าใดถวายดอกไม้และเครื่องหอมทั้งหลาย ไว้ที่พระธาตุทั้งหลาย หรือที่พระสถูปทั้งหลายของตถาคต ที่ปั้นด้วยดินเหนียว หรือรูปวาดของตถาคตที่ฝาผนัง หรือที่สถูปทราย

90

ชนเหล่าใด ที่เป็นนักดนตรี ได้บรรเลง (ดนตรี) ตีกลอง เป่าสังข์

มีเสียงกึกก้องและตีกลองหน้าเดียวดังกึกก้อง เพื่อบูชาพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ประเสริฐสุด

91

เด็กหนุ่ม หรือกุมารเยาว์วัย เชื้อสายนักดนตรี ที่สมารถดีดพิณ ตีฉาบ

เป่าแตร เป่าปี่ เป่าขลุ่ย ตีกลอง ที่ไพเราะจับใจ (เพื่อบูชาพระพุทธเจ้า)

เขาเหล่านั้นทั้งหมด ก็มีส่วนได้เพื่อตรัสรู้

92

ชนทั้งหลายที่ตีฉิ่ง เป่าปี่ หรือเป่าแตร ร้องเพลงอันไพเราะจับเพื่ออุทิศบูชาพระสุคตทั้งหลาย

93

เขาเหล่านั้นทั้งหมด กระทำการบูชาพระบรมธาตุชนิดต่างๆในโลก

ให้บรรเลงเครื่องดนตรีชิ้นเล็กๆ เพียงชิ้นเดียว ร ที่ใกล้พระบรมธาตุของพระสุคต ก็ได้เป็นพระพุทธเจ้าแล้ว

94

แม้ผู้มีจิตฟุ้งซ่าน บูชาพระตถาคต ด้วยดอกไม้เพียงดอกเดียว

และให้เขียนภาพพระตถาคตบนผนัง แล้วบูชา

ก็ได้ได้เฝ้าพระพุทธเจ้าหลายโกฏิพระองค์ตามกาลอันควร

95

บางพวกเพียงประนมมือไหว้ บางพวกทำความเคารพอย่างสมบูรณ์แบบ

คือยกศีรษะชั่วครู่แล้วน้อมกายลงครั้งหนึ่ง ที่พระสถูปนั้นๆ

96

ในเวลานั้น แม้พวกที่มีจิตฟุ้งซ่าน กล่าวครั้งหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้าขอนอบน้อมต่อพระพุทธเจ้า” ที่พระสถูปอันเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุทั้งหลาย

เขาเหล่านั้นทั้งหมด ก็จักได้บรรลุโพธิญาณอันประเสริฐนี้

**&&&

ไม่มีสัตว์แม้ผู้เดียวที่ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าแล้ว ไม่ว่าเวลาใด จะไม่ได้เป็นพุทธะ

พระตถาคตมีพระประณิธานอย่างนี้ว่า

“เราประพฤติธรรมแล้วจะต้องให้ผู้อื่นประพฤติธรรม เพื่อตรัสรู้ด้วย”***

(ผข เป็นที่มาของพระพุทธเจ้าสอนให้ละหินยานธรรม สู่มหายานธรรม)

**&&&

ที่มนุษย์และเทวดาบูชาแล้วทั้งสิบทิศ

ทุก ๆ พระองค์ย่อมแสดงพระโพธิญาณอันประเสริฐนี้

เพื่อประโยชน์สุขของสัตว์ทั้งมวลในโลกนี้

105

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงประกาศความฉลาดในอุบาย ทรงแสดงยานต่าง ๆ

แต่จะประกาศยานหนึ่งเท่านั้นว่า เป็นพื้นฐานของความสงบสูงสุด

106

พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ครั้นทรงทราบจริต และอุปนิสัยที่เคยปฏิบัติ

กำลังและความเพียรของสัตว์ทั้งหลายแล้ว ย่อมแสดงธรรมเครื่องหลุดพ้น

107

พระพุทธเจ้าทั้งหลายที่เป็นผู้นำ ย่อมชี้อุทาหรณ์เหตุแลผลมากมาย ด้วยกำลังแห่งพระญาณ

พระองค์ทรงทราบว่า สัตว์ทั้งหลายมีอุปนิสัยต่าง ๆกันแล้ว จึงแสดงอภินิหารต่าง ๆ

108

แม้เราเอง เป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ของพระชินเจ้า ย่อมแสดงพุทธโพธิญาณนี้ ด้วยอภินิหารหลายพันโกฏิวิธี

ก็เพื่อประโยชน์สุขของสัตว์ทั้งหลาย

109

เราทราบพฤติกรรมและอุปนิสัยของสัตว์ทั้งหลายแล้ว จึงแสดงธรรมหลายประการ

เราให้สัตว์แต่ละผู้แต่ละคนรื่นเริงหรรษาด้วยอุบายหลายอย่าง นี้คือ กำลังแห่งญาณของเรา

110

เรามองเห็นสัตว์ผู้ยากไร้ ผู้เสื่อมจากปัญญาและบุญ

ผู้ตกอยู่ในความทุกข์ลำบากในสังสารวัฏ ทั้งยังจมอยู่ในกองทุกข์อย่างต่อเนื่อง

**&&&

ในกาลนั้น พระพรหม ท้าวศักกะ ท้าวโลกาบาลทั้งสี่ พระมเหศวร พระอิศวร และคณะมรุตเทพ

จำนวนหลายพันโกฏิมาขอร้องเรา

116

เทพเหล่านั้นทั้งหมด ยืนประคองอัญชลี แสดงความเคารพ

เรา (ตถาคต) คิดถึงเรื่องนี้ว่า

จะทำอย่างไรดี (ตัดสินใจว่า) เราจะแสดงธรรมอันประเสริฐแก่สัตว์ (ชนชั้น) ทั้งหลาย

เพราะสัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ถูกความทุกข์ครอบงำ

117

ถ้าพวกเขาจะเพิกเฉยธรรมของเราที่กล่าวเพื่อคนพาล

ครั้นพวกเขาเพิกเฉยก็จะเข้าถึงอบายภูมิ

จึงเป็นการดีที่เราไม่แสดงธรรมแม้ในกาลไหน ๆ ขอให้เราจงนิพพานด้วยความสงสัยเสียในวันนี้เถิด

118

แต่ว่า เมื่อระลึกถึงพระพุทธเจ้าทั้งหลายในกาลก่อน

และอุบายอันฉลาดของพระพุทธเจ้าเหล่านั้น

(เราจึงคิดได้ว่า) เราควรแสดงพุทธโพธิญาณนี้ โดยแบ่งเป็นสามภาค

119

ขณะที่เราคิดข้อธรรมอยู่อย่างนี้ พระพุทธเจ้าองค์อื่น ๆ ที่ประทับอยู่ในทิศทั้งสิบ

ก็มาปรากฏพระกายต่อหน้าเรา และเปล่งพระสุรเสียงว่า “สาธุ” (แล้วกล่าว่า)

120

ข้าแต่พระมุนี ผู้นำที่ประเสริฐของชาวโลก

ข้าพเจ้าทั้งหลายจะขอโอกาสพระองค์เมื่อตรัสรู้ธรรมอันประเสริฐ

พิจารณา ศึกษากุศโลบายของพระผู้นำแห่งโลกอยู่

121

แม้ข้าพเจ้าทั้งหลาย หลังจากตรัสรู้แล้วในครั้งนั้น

ได้แสดงธรรม (บท) แบ่งเป็นสามภาค

เพราะว่า ชนทั้งหลายที่ไม่มีความรู้ และมีอุปนิสัยต่ำทราม

จะไม่เชื่อ(คำพยากรณ์ที่ว่า) "พวกเธอจะได้เป็นพระพุทธเจ้า (ในอนาคต)

122

แต่นั้น ด้วยความอนุเคราะห์เป็นเหตุ เราจึงใช้ความฉลาดในอุบาย

กล่าวสนับสนุนเรื่องความปรารถนาในอริยผล กับพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย

123

เราได้ฟังพระสุรเสียงอันไพเราะจับใจของพระตถาคตทั้งหลายแล้ว มีปิติปลาบปลื้มใจ

เราจึงกล่าวว่า ท่านมหาฤษีทั้งหลาย (พระพุทธเจ้าทั้งหลาย) ผู้ประเสริฐ

พระดำรัสของท่านผู้มั่นคง เป็นพระดำรัสที่ไม่มีโมหะ

124

เราจะประพฤติเหมือนอย่างที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายตรัสไว้

เพราะว่า เราบังเกิดในท่ามกลางแห่งความเสื่อมของสัตว์ที่ปวดร้าวและทารุณนี้

**&&&

125

ดูก่อนศาริบุตร เราครั้นทราบอย่างนี้แล้ว ก็ได้ออกเดินทางไปยังเมืองพาราณสี

ในเวลานั้น และได้ประกาศธรรมอันเป็นรากฐานแห่งความสงบ

แก่ภิกษุปัญจวัคคีย์ ด้วยอุบายอันฉลาด

126

แต่นั้น ธรรมจักรของเราตถาคตได้หมุนไป

ศัพท์ว่า นิพพาน อรหันต์ ธรรมะ สังฆะ ก็ได้บังเกิดขึ้นในโลก

127

เรากล่าวเรื่องนิพพานเป็นเวลาหลายปี

และชี้ว่า พระนิพพานเป็นที่สุดแห่งความทุกข์ในสงสาร

เรา (ตถาคต) กล่าวอย่างนี้เป็นนิจกาล

128

ดูก่อนศาริบุตร ในเวลานั้น เราได้เห็นบุตรของชนชั้นสูง จำนวนมากมายหลายพันโกฏิ

ที่เข้าใกล้พระโพธิญาณอันประเสริฐและสูงสุด

129

ทุกคนเหล่านั้น เข้ามาสู่ที่ใกล้เรา (ตถาคต) ยืนประคองอัญชลีเคารพเรา

เขาเหล่านั้นเคยฟังธรรมของพระชินเจ้าทั้งหลายมาแล้ว และได้ฟังกุศโลบาย ประการต่างๆมาแล้ว

**&&&

130

แต่นั้นเราได้มีความคิดครู่หนึ่งว่า นี้เป็นกาลสมัยแห่งเรา

ที่จะประกาศธรรมอันประเสริฐ(เพราะว่า) เราอุบัติขึ้นมาในโลกนี้

ก็เพื่อประกาศพระโพธิญาณ อันประเสริฐนั้นและเป็นประโยชน์แก่ชาวโลก

**&&&

ย่อมเป็นเหมือนกับธรรมของเรา

คือปราศจากมลทิน ซึ่งเราจะแสดงแก่ท่านทั้งหลายในวันนี้

135

ไม่ว่าเวลาใด ที่ใด และอย่างไร พระตถาคตทั้งหลาย จะอุบัติขึ้นในโลก

ครั้นอุบัติขึ้นในโลกแล้ว ทุกพระองค์ทรงมีจักษุเป็นทิพย์ ย่อมแสดงธรรมเช่นนี้ทุกครั้ง

**&&&

แล้วอนุโมทนายินดีกล่าวถ้อยคำแม้เพียงคำเดียว (เกี่ยวกับธรรมนั้น)

เขาเหล่านั้นชื่อว่าได้กระทำการบูชาพระพุทธเจ้าทั้งปวงแล้ว

**&&&

**&&&

ในธรรมบรรยาย สัทธรรมปุณฑรีกสูตร อันประเสริฐ

มีเพียงเท่านี้

**&&&

ข้าพระองค์ได้ฟังพระสุรเสียงเห็นปานนี้ในที่ใกล้พระผู้มีพระภาคแล้ว

ไม่มีความอัศจรรย์ใจและประหลาดใจ เป็นอย่างมากข้อนั้น เพราะเหตุไร

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เพราะว่า

ข้าพระองค์ไม่ได้ฟังธรรมเห็นปานนี้ จากที่ใกล้พระผู้มีพระภาคมาก่อนเลย

ข้าพระองค์ได้เห็นพระโพธิสัตว์ทั้งหลายเหล่าอื่น

และได้ยินว่าพระโพธิสัตว์เหล่านี้ จะได้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตด้วยแล้ว

ยิ่งเสียใจเป็นที่สุด และขัดเคืองใจที่ผิดหวังจากการรู้เห็นวิสัยญาณของพระตถาคต

**&&&

พระองค์ได้ประทานธรรมทั้งหลายเหล่านั้นให้แล้ว

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เมื่อพระโพธิสัตว์ทั้งหลายไม่อยู่ด้วย

เพราะข้าพระองค์ทั้งหลายไม่เข้าใจคำสอนอันลึกซึ้งของพระผู้มีพระภาค

ฟังธรรมเทศนาของพระตถาคต ที่ทรงแสดงเบื้องต้นเท่านั้น

ก็ต่วนยึดถือ ทรงจำไว้ เจริญ คิดและกระทำไว้ในใจ

**&&&

1

ข้าแต่พระผู้นำ (แห่งโลก) ผู้ยิ่งใหญ่

ข้าพระองค์ ครั้นได้ฟังพระสุรเสียงนี้แล้ว ก็เกิดอัศจรรย์และตื่นเต้น

ข้าพระองค์หมดความสงสัยใด ๆ ในใจแล้ว และเป็นผู้มีอุปนิสัยแก่กล้าในยานอันประเสริฐนี้

2

พระสุรเสียงของพระสุคตทั้งหลายอัศจรรย์ยิ่งนัก

ย่อมทำลายความสงสัย และความเศร้าโศกของสัตว์ทั้งหลายได้พินาศสิ้น

ข้าพระองค์สิ้นอาสวะและปราศจากความเศร้าโศกทั้งปวง

ก็เพราะได้ฟังพระสุรเสียงนั้นแล

3

ข้าพระองค์พักผ่อนในเวลากลางวัน และเดินจงกรม เข้าไปสู่ป่า สวน โคนต้นไม้และซอกเขา

ย่อมครุ่นคิดอยู่อย่างนี้นั่นแล

**&&&

ข้าพระองค์ เป็นผู้มีโมหะ ในธรรมทั้งหลายที่เสมอภาค(แก่มนุษย์ทุกคน)***

6

ข้าพระองค์สูญสิ้น ความสมบูรณ์แห่งอณุพยัญชนะ ที่ประเสริฐ****

แห่งมหามุนีอณุพยัญชนะ และอาเวณิกรรม (ธรรมอันประเสริฐ) 18 ประการ

เพราะข้าพระองค์ถูกโมหะครอบงำแล้ว****

**&&&

นัยว่าธรรมนั้นเป็นภาษิตลุ่มลึก สุขุม ปราศจากอาสวะ

ซึ่งพระชินเจ้าได้ทรงประกาศแล้วที่โพธิมณฑล

&&&

ถึงพร้อมด้วยรูปมหาปุริสลักษณะ 32 ประการ

เมื่อนั้นและที่นั้น เขาจึงชื่อว่าเป็นผู้มีนิพพานโดยสิ้นเชิง

**&&&

แก่ข้าพระองค์ว่าท่านเหล่านั้น ได้แสดงพระธรรมนี้ ให้ตั้งมั่นด้วยความฉลาดในอุบายอย่างไร

18

และพระพุทธเจ้าในอนาคตอีกจำนวนมากที่แสดงธรรมอันลึกซึ้งนี้(ที่จะบังเกิด) ในโลก

ท่านเหล่านั้น ก็จักชี้แจง แสดงธรรมนี้ ด้วยความฉลาดในอุบายหลากหลายวิธีเช่นกัน

**&&&

ข้าพระองค์แน่ใจว่า จะได้เป็นพระตถาคต

อันเป็นที่เคารพบูชาทั้งในโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก

ข้าพระองค์จักรวบรวมแสดงธรรม ให้พระโพธิสัตว์ทั้งหลายจำนวนมากเข้าถึงพุทธโพธิญาณ

&&&

แห่งการประพฤติกรรมและการรู้ธรรมในอดีต

&&&

มีแก้วไพฑูรย์ เป็นสถานที่ต่อเนื่องกันเป็นตาหมากรุก มีแนวเป็นทอง

และในตาหมากรุกเหล่านั้น ดารดาษไปด้วยต้นรัตนพฤกษ์ทั้งหลาย ซึ่งผลิตดอกออกผล

เป็นรัตนะ **8** ประการ อย่างไม่ขาดสาย

**&&&

เป็นผู้รู้มหาอภิญญาบริกรรมฉลาดในธรรมทั้งปวง

มีความซื่อตรงและมีสติ

ดูก่อนศาริบุตร โดยมากพุทธเกษตรจะเต็มไปด้วยพระโพธิสัตว์ทั้งหลายเช่นนี้

**&&&

**&&&

พระชินเจ้าพระองค์นั้น ในพระชาติสุดท้าย

เมื่อพ้นวัยเด็กแล้ว จักสละกาม ออกบวชแล้วจักบรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ

29

ในกาลนั้น พระชินเจ้าพระองค์นั้น จะมีพระชนมายุ 12 กัลป์ ส่วนมนุษย์ผู้เกิดในสมัยนั้น จะมีอายุ 8 กัลป์

30

เมื่อพระชินเจ้าพระองค์นั้น ดับขันธปรินิพพานแล้ว

พระสัทธรรมของพระองค์จักดำรงอยู่ 32 กัลป์บริบูรณ์

เพื่อประโยชน์แก่ชาวโลก รวมทั้งเทวาทั้งหลายในกาลนั้น

31

ครั้นเมื่อพระสัทธรรม (ของพระองค์) เสื่อมสิ้นไป

ธรรมปฏิรูปก็จะดำรงอยู่ถึง 32 กัลป์ พระบรมสารีริกธาตุของพระชินเจ้าพระองค์นั้นผู้มั่นคง

จักได้รับการสักการะ บูชาจากมนุษย์และเทวดา เป็นนิจนิรันดร์

32

พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นเป็นเช่นนี้

ดูก่อนศาริบุตร ขอเธอจงร่าเริงเถิด

เธอนั้นแล จักเป็นพระชินเจ้าองค์นั้น ผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ที่ไม่มีใครเทียบได้

**&&&

นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กินนร พญานาค มนุษย์ และอมนุษย์ทั้งหลาย

ได้ยินคำพยากรณ์ ณ เบื้องพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาคว่า

ท่านพระศาริบุตร จะได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ

พากันชื่นชม ยินดี ปราโมทย์ เกิดปีติโสมนัส

**&&&

อันเป็นที่เกิดและดับแห่งขันธ์ทั้งหลายในโลก ณ เมืองพาราณสี

**&&&

กุศลมูล ที่ข้าพระองค์ทั้งหลายได้ฟัง และได้กระทำทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า

หรือได้บูชาพระพุทธเจ้าแล้ว ของความปรารถนาในพระโพธิญาณ (ของข้าพระองค์) จงสำเร็จด้วยเถิด

**&&&

ทั้งที่เป็นพระเสขะและอเสขะทั้งหมด

ซึ่งเป็นผู้ปราศจาก อัตตทิฏฐิ ภวทิฏฐิ วิภวทิฏฐิ และทิฏฐิทั้งปวง

ที่สำคัญตนว่า พวกเราได้ตั้งอยู่ในภูมิแห่งพระนิพพานแล้ว

**&&&

ดูก่อนศาริบุตร สมมติว่า

มีคหบดีคนหนึ่ง ในหมู่บ้าน เมือง นิคม ชนบท สถานที่

อันเป็นส่วนชนบท แคว้น หรือราชธานีแห่งหนึ่ง

แต่เป็นคนแก่เฒ่า หง่อมชรา มีอายุมาก

เป็นผู้ร่ำรวยมีทรัพย์มาก มีโภคะมาก

**&&&

คิดว่า เรามีพลังมาก สามารถจะวิ่งออกจาก บ้านหลังนี้

ซึ่งกองไฟใหญ่กำลังลุกไหม้อยู่ ได้อย่างเร็วและปลอดภัย ทางประตูบ้าน

แต่ลูกเล็กทั้งหลายเหล่านี้ของเราสิ ขณะที่บ้านถูไฟไหม้อยู่

กำลังเล่นสนุกสนาน เพลิดเพลินกับของเล่นอยู่

เขาไม่รู้ ไม่ทราบ ไม่เข้าใจ ไม่คิดและไม่เฉลียวใจว่า ไฟกำลังไหม้บ้านอยู่

**&&&

เธอทั้งหลาย จะถูกไฟกองใหญ่นี้ครอกถึงแก่ความตาย

**&&&

กุมารผู้เจริญทั้งหลาย จงพากันรีบออกมานอกบ้านนั้นเถิด

เราจะให้เล่นของเล่น ที่พวกเธออยากได้กัน

จงวิ่งออกมาเอาของเล่นกันเร็ว ๆ

**&&&

มีพวงมาลัยแก้ว และพวงมาลัยดอกไม้อันสวยงาม

มีพรมปู มีเพาะรองนั่ง บุด้วยขนสัตว์ทั้งสองข้าง คลุมด้วยผ้าขาว

อันเป็นเกวียนเทียมโคที่มีโคสีขาวและสีนวลวิ่งเร็วลากอยู่

พร้อมทั้งหมู่ชนจำนวนมากร่วมขบวนด้วย

(เกวียนเทียมโคนั้น) มีรูปร่างลักษณะต่างๆกัน

มีธงปักอยู่และวิ่งได้เร็วดุจลมพัด

**&&&

แต่ภายหลังเขาให้เกวียนใหญ่ที่สวยงามชนิดเดียว แก่เด็กทั้งหมดนั้น

**&&&

**&&&

(ทุกข์ คือความยึดมั่นในตาหูจมูกลิ้นกาย)

(โทมนัส คือ ความยึดมั่นในใจ)

ด้วยประสงค์จะปลดเปลื้องสัตว์ทั้งหลาย

ผู้มีชาติ ชรา พยาธิ มรณะ โศกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส

และเครื่องกั้นคือความมืดมนอนธการ กล่าวคือ อวิชชา

(ให้ออกจาก) จากราคะ โทสะ และ โมหะที่กำลังเบียดเบียนอยู่

โดยให้เข้าให้ถึงอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ*******

**&&&

สัตว์ทั้งหลาย ย่อมประสบกับความยากไร้ ในเทวโลกและมนุษย์โลก

ความทุกข์อันเกิดจากการพลัดพรากจากสิ่งที่เป็น

อิฏฐารมณ์ (อารมณ์ หรือสิ่งที่น่าปรารถนาพอใจ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข)

อนิฏฐารมณ์ (อารมณ์ หรือสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา ความเสื่อมลาภ ความเสื่อมยศยศ การนินทาและความทุกข์)

ณ สถานที่นั้นนั่นแล

**&&&

ดูก่อนศาริบุตร พระตถาคตเห็นว่า

ถ้าเราเข้าใจว่า เรามีพลังญาณและพลังฤทธิ์อยู่

เรากล่าวสอนญาณ พละและความแกล้วกล้าแห่งตถาคต แก่สัตว์ทั้งหลายเหล่านี้

โดยไม่มีอุบาย(ในการกล่าวสอน) แล้ว

สัตว์ทั้งหลายจะไม่พ้นทุกข์ด้วยธรรมเหล่านี้

ข้อนั้น เป็นเพราะเหตุไร

**&&&

อันเปรียบเหมือนเรือนที่มีห้องเก่าคร่ำคร่า ที่กำลังถูกไฟไหม้ให้ได้

จึงแสดงยานสาม คือสาวกยาน ปัจเจกพุทธยาน และโพธิสัตว์ยาน

ด้วยความเข้าใจในกุศโลบาย

พระตถาคตให้สัตว์ทั้งหลาย ปรารถนายานทั้งสามนั้น

และตถาคตก็กล่าวกับสัตว์ทั้งหลายว่า

ท่านทั้งหลายจงอย่ายินดีในโลกธาตุทั้งสาม

อันเช่นกับเรือนที่กำลังถูกไฟไหม้ในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสที่เลว

เพราะว่า เมื่อท่านทั้งหลายยินดีแล้วในโลกธาตุทั้งสาม

ก็จะถูกเผาไหม้ด้วยตัณหาที่มาคู่กับ (สหรคต) กามคุณห้า

ซึ่งจะทำให้เดือดร้อนอยู่เสมอ

ท่านทั้งหลายจงหนีออกจากโลกธาตุทั้งสามนี้เสีย

จงยึดเอายานสามนี้ คือ สาวกยาน ปัจเจกพุทธยาน และโพธิสัตว์ยาน

**&&&

ท่านทั้งหลาย จะได้รับความสุข โสมนัส อย่างยิ่งใหญ่

**&&&

พากันวิ่งออกมาจากเรือนที่ไฟกำลังไหม้นั้น

**&&&

จึงให้เกวียนที่สวยงาม เพียงอย่างเดียวเท่านั้นแก่เด็กเหล่านั้น ฉันใด

**&&&

พระตถาคตให้ของเล่นทั้งหลาย ที่วิเศษ

ในรูปของฌาน โมกษะ สมาธิ และสมาบัติ ที่น่ารื่นรมย์และเป็นบรมสุข ****

(แต่) ของเล่นเหล่านั้นทั้งหมด เป็นชนิดเดียวกัน

**&&&

**&&&

เต็มไปด้วยตัวหนอน แมลงเม่าและแมลงอื่น ๆ มีสุนัขบ้านและสุนัขจิ้งจอกเห่าหอนอยู่เป็นนิจ

45

ณ ที่บ้านนั้น มีสุนัขป่าที่น่ากลัว กำลังกินซากศพมนุษย์เป็นอาหาร

สุนัขบ้าน และสุนัขจิ้งจอกจำนวนมาก คอยจ้องมองหาซากศพของมนุษย์เหล่านั้น

46

สัตว์เหล่านั้นหิวโหยโรยแรง เที่ยวหากินไปตามที่ต่าง ๆ ทั้งทะเลาะกันเอง เสียงดังลั่น

บ้านหลังนั้นมีสภาพเป็นเช่นนี้

47

แม้ยักษ์ร้ายใจโหด ซึ่งคอยขบเคี้ยวกินซากศพมนุษย์จำนวนมาก ก็มีที่บ้านนั้น

ณ ซอกต่าง ๆ ในบ้านนั้น ยังมีทั้งตะขาบ โคถึก และสัตว์ร้ายหลายชนิด

48

สัตว์ทั้งหลาย เข้าไปอยู่ในจุดต่าง ๆ กระทำที่อยู่อาศัยและตกลูก

และพวกยักษ์ เหล่านั้น ก็จับกินลูกของมันอยู่บ่อย ๆ

49

ก็แล ณ บ้านนั้น เมื่อใดยักษ์ร้ายใจโหดเหล่านั้น กินเนื้อสัตว์อื่น ๆ จนมีร่างกายอ้วนพีแล้ว

เมื่อนั้น (มัน)ก็จะต่อสู้กัน อย่างน่าสะพรึงกลัวยิ่ง

50

ณ ซอกที่เปลี่ยว มีพวกยักษ์แคระมากมาย ซึ่งมีจิตโหดร้ายทารุณ อาศัยอยู่

พวกยักษ์แคระเหล่านี้ สูงขนาด 1 คืบบ้าง 1 ศอกบ้าง 2ศอกบ้าง เคลื่อนไหวไปมาอยู่ ณ ที่นั้น

51

ณ ที่นั่น ยักษ์แคระเหล่านั้น จับสุนัขทั้งหลายฟาดลงกับพื้นบ้าง หยิกและทุบที่คอสุนัขบ้าง

ทรมานสุนัขให้เกิดความเจ็บปวดบ้าง (แล้วตนเอง)ก็ชอบใจ

52

ณ ที่นั่น มีเปรตนานาชนิดจำนวนมาก อาศัยอยู่

เปรตเหล่านั้น มีรูปร่างใหญ่โต สูง ดำ ทุพพลภาพ อดโซ เที่ยวแสวงหาอาหาร ส่งเสียงโหยหวน ไปมาที่นั่นที่นี่

53 (เปรต) บางพวก มีปากเท่ารูเข็ม บางพวกมีหน้าเหมือนวัว

บางพวกมีขนาดเท่ามนุษย์ และบางพวกเท่าสุนัข มีผมยาวรุงรัง

มีความทุกข์และอดอยากอาหาร กำลังร้องโหยหวนอยู่

54

ยักษ์ เปรต ปีศาจ และแร้งทั้งหลาย ซึ่งอาศัยอยู่ที่นั่น

มองหาอาหารทางช่องโหว่และหน้าต่าง ทั้งสี่ทิศตลอดเวลา

55

บ้านหลังนั้นสูงใหญ่ ไม่มั่นคง น่ากลัวอย่างนี้ เป็นบ้านที่เก่าคร่ำคร่า

ปรักหักพังและมีช่องโหว่(แต่) เป็นสมบัติ ของบุรุษหนึ่ง

56

ก็แล ขณะที่บุรุษนั้น อยู่นอกบ้าน ได้เกิดไฟไหม้บ้านหลังนั้นขึ้น

เปลวไฟเป็นพัน ๆได้ลุกลามไปรอบ ๆทั้งสี่ทิศอย่างรวดเร็ว

57

คานและไม้(เครื่องบนของเรือน)ทั้งหลาย ที่ถูกไฟลุกเผาไหม้

ส่งเสียงปะทุรุนแรงน่าสะพรึงกลัวยิ่ง ไฟลุกลามติดเสาและฝาเรือนไปจนทั่ว

ยักษ์และเปรตส่งเสียงร้องโหยหวนงะงมไปทั่ว

58

แร้งจำนวนหลายร้อย และพวกกุมภัณฑ์ไม่ใช่น้อย ที่ถูไฟลวก หน้าตาไหม้ เกรียม

พากันวิ่งพล่าน สัตว์หลายร้อยรอบๆนั้น ถูกไฟลวกพากันร้องระงม

59

ณ ที่นั้น ปีศาจจำนวนมาก ที่โชคร้าย ถูกไฟลวกพากันวิ่งพล่าน

ปีศาจเหล่านั้น ขณะที่ถูกไฟลวกอยู่ ได้กัดซึ่งกันและกัน จนเลือดไหลโซม

60

สุนัขป่าจำนวนมากได้ตายไป และสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ก็เคี้ยวกินซึ่งกันและกันอุจจาระ

เมื่อถูกไฟไหม้มีกลิ่นเหม็น ฟุ้งกระจายไปในโลก ทั่วทุกสารทิศ

61

ตะขาบทั้งหลาย ที่วิ่งหนีไปมา ก็ถูกพวกกุมภัณฑ์จับกิน

พวกเปรตที่ถูกความหิวกระหาย และความร้อนแผดเผาอยู่ ถูกไฟไหม้เส้นผมพากันวิ่งพล่าน

62

บ้านหลังนั้น มีเปลวไฟจำนวนพันลุกลามไปทั่ว ตกอยู่ในสภาพอันน่ากลัวเช่นนี้

และบุรุษผู้เป็นเจ้าของบ้านนั้น ได้ยืนมองดูอยู่ที่ภายนอกประตู

63

และเขาได้ยิน(เสียง)บุตรของตน ซึ่งมีจิตใจจดจ่ออยู่กับการเล่น

กำลังเล่นกันอยู่อย่างสนุกสนาน เหมือนกับคนโง่ที่ไม่รู้อะไรเลย

64

บุรุษนั้น ครั้นได้ยินแล้วก็เข้าไปช่วยบุตรโดยเร็ว ด้วยเกรงว่าเด็กน้อยทั้งปวงของเขา

ซึ่งยังโง่เขลาเบาปัญญา จะถูกไฟไหม้ แล้วจะต้องตายโดยเร็ว

65

เขา (บุรุษนั้น) ได้บอกถึงอันตรายที่เกิดจากบ้านหลังนั้นแก่เด็กทั้งหลาย

โดยร้องตะโกนว่า ดูก่อนกุลบุตรผู้เจริญ อาคารหลังนี้มีอันตรายใหญ่หลวง

ที่จะก่อให้เกิด ความทุกข์ สัตว์นานาชนิด มีอยู่ในอาคารหลังนี้

และไฟก็กำลังลุกไหม้อาคารอยู่ จะก่อให้เกิดทุกข์ยิ่งขึ้น

66

ในบ้านหลังนี้มีงูพิษ ยักษ์กุมภัณฑ์ เปรต ทีมีจิตใจโหดร้ายจำนวนมาก

ทั้งยังเป็นที่อาศัยของหมู่สุนัขป่า สุนัขจิ้งจอก และนกแร้งทั้งหลาย ที่กำลังบินหาเหยื่ออยู่

67

ในบ้านหลังนี้ มีสัตว์ทั้งหลายจำนวนมากเห็นปานนี้ อาศัยอยู่ แม้จะไม่มีไฟ(ลุกไหม้)

มันก็น่ากลัวยิ่งแล้ว แต่บัดนี้มีไฟลุกอยู่รอบด้าน รังแต่จะก่อให้เกิดความทุกข์ยิ่งขึ้นแต่อย่างเดียว

68

เด็กเหล่านั้น ผู้โง่เขลาเบาปัญญา ซึ่งเพลิดเพลินอยู่กับการเล่น

แม้บิดาจะตะโกนบอกอยู่อย่างนั้น ก็มิได้คิดถึงคำพูดของบิดาและมิได้ใส่ใจ (มนสิการ) ในคำพูดของบิดา

69

ณ ที่นั้น ในขณะนั้น บุรุษนั้นได้คิดว่า เรามีทุกข์มาก เพราะคิดถึงเรื่องลูก

ณ ที่นี้ จะมีประโยชน์อะไรแก่เรา ที่มีลูกแล้วกลับไม่มี ฉะนั้น ลูกของเราจะต้องไม่ถูกไฟไหม้

70

ที่นั้น เขา (บุรุษนั้น) คิดว่า เด็กเหล่านี้ ชอบของเล่น

ที่เด็กชอบของเล่นนั้น ก็เพราะความโง่เขลาเบาปัญญานั่นเอง

71

บุรุษนั้น จึงกล่าวกับเด็กเหล่านั้นว่า ดูก่อนกุมาร พวกเธอจงฟัง

เรามีเกวียนหลายชนิด เทียมด้วยกวาง แพะและโค สูงใหญ่ ตกแต่งไว้สวยงามมาก

72

เกวียนเหล่านั้นอยู่ข้างนอกบ้าน ขอให้พวกเจ้าทั้งหลาย จงวิ่งออกมาข้างนอกบ้านเถิด

แล้วรับเอกเกวียนไปเล่นกัน พ่อได้ให้เขาทำไว้สำหรับพวกเจ้า

ขอให้ออกมาพร้อมกัน และเล่นของเล่นนั้นให้สนุกเถิด

73

เด็กทั้งเหล่านั้น พอได้ยินว่า เกวียนเท่านั้น ก็รีบวิ่งออกมาโดยเร็ว

เพียงชั่วขณะเดียวเท่านั้น ทุกคนก็มายืนข้างนอกบ้าน อย่างปลอดภัย

74

บุรุษนั้น ซึ่งนั่งอยู่ที่ตั่ง ณ สี่แยกท่ามกลางหมู่บ้าน ครั้นเห็นเด็กทั้งหลายออกมานอกบ้านแล้ว

จึงกล่าวกะเด็กเหล่านั้นว่า ดูก่อนนรชนทั้งหลาย ขณะนี้เราสบายใจแล้ว

75

บุตรคือโอรสที่น่ารักทั้งยี่สิบคนของเรา กำลังประสบความทุกข์

พวกเขากำลังอดทนอยู่ในเรื่องที่น่าสยดสยอง น่าสะพรึงกลัวและมีสัตว์ร้ายมากมาย

76

ขณะที่ไฟจำนวนพันกำลังลุกไหม้อยู่นั้น เด็กทั้งหลาย กำลังร่าเริงสนุกสนานอยู่กับการเล่น

ขณะนี้เราได้ทำให้พวกเขาทั้งหมด พ้นจากความเดือดร้อนแล้ว

ฉะนั้น เราจึงรู้สึกปลาบปลื้มใจมาก

77

เด็กทั้งหลายทราบว่า บิดานั่งอยู่อย่างสบายใจ จึงเข้าไปหาและพูดว่า

ข้าแต่บิดาขอท่านจงให้เกวียน ที่สวยงาม ทั้งสามชนิด (แก่ลูก)ตามที่ท่านให้คำสัญญาไว้ด้วยเถิด

78

ข้าแต่บิดา ถ้าคำพูดทั้งหมด ที่ท่านจะให้เกวียนสามชนิด

ซึ่งท่านพูดที่เรือนหลังโน้นเป็นจริงละก็ ขอท่านจงให้เกวียนสามชนิดนั้นแก่ลูกเถิด บัดนี้ถึงเวลาแล้ว

79

บุรุษนั้น เป็นผู้มั่งคั่ง มีทอง เงิน แก้วมณี แก้วมุกดา ทองแท่ง และข้าทาสบริวารจำนวนมาก

(แต่ให้) เกวียนชนิดเดียวเท่านั้นแก่ลูก

80

คือเกวียนเทียมโคอย่างดี ประดับด้วยวัตถุมีค่า มีที่นั่ง มีกระดิ่งติดเป็นทิวแถว

ประดับตกแต่งด้วยสัปทน และธง คลุมด้วยตาข่ายมุกดาและมณี

81

(เกวียนเหล่านั้น) ประดับด้วยพวงมาลัย ที่ทำด้วยดอกไม้ทองคำ ห้อยย้อย

ณ ที่ต่างๆ ประดับด้วยผ้าสวยงาม คลุมด้วยเนื้อดีสีขาว

82

(เกวียนเหล่านั้น) มีเบาะทำด้วยผ้าที่อ่อนนุ่ม ปูพรม มีรูปนกยางและหงส์สวยงาม มีมูลค่านับหลายพันโกฏิ

83

โคทั้งหลายที่เทียมเกวียนประดับรัตนะนั้น เป็นโคร่างใหญ่ สีขาว อ้วนพี

มีพลังสง่างามและมีบุรุษผู้ดูแลมากมาย

84

บุรุษนั้น (บิดา) ได้ให้เกวียน อันสวยงาม ประเสริฐยิ่งเช่นนั้น แก่บุตรทั้งหมด

และบุตรเหล่านั้น มีใจบิติยินดีขับเกวียนเหล่านั้น เล่นสนุกสนานไปทั่วทุกสารทิศ

85

ดูก่อนศาริบุตร ในทำนองเดียวกัน เราเป็นผู้รอบรู้ เป็นผู้คุ้มครองรักษา และเป็นบิดาของสัตว์ทั้งหลาย

และสัตว์ทั้งปวงซึ่งมีปัญญาน้อย ข้องติดอยู่ในกามคุณ ในโลกทั้งสามนั้น ก็เป็นบุตรของเรา

86

โลกทั้งสามนั้นเปรียบเหมือนบ้านหลังนั้น ซึ่งเป็นสถานที่อันน่ากลัว

เต็มไปด้วยความทุกข์หลายร้อยประการ ถูกไฟคือ ชาติ ชรา และพยาธิ หลายร้อยชนิดเผาไหม้ไปทั่ว

87

ส่วนเราได้หลุดพ้นแล้วจากโลกทั้งสาม เพียงผู้เดียว มีความสงบ อาศัยอยู่ในป่า

โลกทั้งสามนี้ เป็นอาณาจักรของเรา

สัตว์ทั้งหลายที่ถูกแผดเผาอยู่ในโลกนั้น คือบุตรของเรา

88

ณ ที่นั้น เราเอง ได้ชี้โทษและบอกเครื่องป้องกัน แก่สัตว์เหล่านั้น

แต่สัตว์ทั้งปวงเป็นผู้โง่เขลา เบาปัญญา มีจิตหมกมุ่นในกามคุณ ไม่ฟังคำของเรา

89

เราจึงใช้ความฉลาดในอุบาย แสดงยานสามแก่พวกเขาเหล่านั้น

และให้พวกเขาได้รู้จักทุกข์นานัปการ ในโลกธาตุทั้งสาม แล้วแสดงอุบาย เพื่อการหนีออก (จากทุกข์)

90

บุตรทั้งหลาย (สัตว์ทั้งหลาย) ที่เชื่อฟังเรา จักตั้งอยู่ในฐานะต่างกัน

คือจักได้อภิญญาหก วิชชาสาม และมีอานุภาพมาก เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

เป็นพระโพธิสัตว์ที่ไม่เปลี่ยนแปลง

91

เราแสดงพุทธยานอันเลิศนี้ ด้วยอุทาหรณ์ (ตัวอย่าง) อันประเสริฐ แก่บุตรทุกคนว่า

ท่านทั้งหลาย จงรับเอาพุทธยานที่เป็นเลิศนี้ ท่านทั้งหมดจักเป็นพระชินเจ้า

92

ญาณ (ธรรม) ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์

เป็นสิ่งวิเศษสุด น่าปรารถนา เป็นสิ่งที่ดีงาม และน่ากราบไหว้บูชาในโลกนี้

93

พละทั้งหลาย ฌานทั้งหลาย วิโมกษ์ทั้งหลายและสมาธิ จำนวนร้อยโกฏิใช่น้อย

นี้คือยาน (เกวียน) อันประเสริฐยิ่งที่พุทธบุตรทั้งหลายพึงพอใจทุกเมื่อ

94

เมื่อพุทธบุตรพอใจอยู่อย่างนี้ เวลาได้ผ่านพ้นไปเป็นวัน คืน ปักษ์ เดือน ฤดู ปี กัลป์ และพ้นโกฏิกัลป์

95

ยานนี้เป็นรัตนยาน อันประเสริฐสุด ที่พระโพธิสัตว์ผู้ยินดี และสาวกทั้งหลายของพระสุคตไปฟัง ที่โพธิมณฑลนี้

96

ดูก่อนติษยะ (ศาริบุตร) เธอจงเข้าใจอย่างนี้ว่า

ในโลกนี้ ไม่ว่าจะไปแสวงหา ณ ที่ใดในสิบทิศนี้ ยานที่สองนั้นไม่มี

เว้นเสียแต่เป็นอุบายของพระตถาคตเท่านั้น

97

เธอทั้งหลาย เป็นบุตรของเรา

เราเป็นบิดาของพวกเธอ เราเป็นผู้นำของพวกเธอ ซึ่งกำลังเร่าร้อนอยู่เพราะความทุกข์

เป็นระยะเวลาหลายโกฏิกัลป์ ให้ออกจากโลกที่น่ากลัวทั้งสาม

98

เรากล่าวถึงพระนิพพาน ณ ที่นี้อย่างนี้ แต่พวกเธอยังไม่บรรลุพระนิพพานอย่างนั้น

แม้พวกเธอได้พ้นทุกข์ในสังสารวัฏ ณ ที่นี้ แต่พวกเธอ ก็ควรแสวงหาพุทธยานเท่านั้น

99

พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย เหล่าใดเหล่าหนึ่งมีอยู่ ณ ที่นี้

ทั้งหมดได้ฟังกฎเกณฑ์แห่งพุทธธรรมของเรา

นี้คือกุศโลบายของพระชินเจ้า ที่ได้แนะนำพระโพธิสัตว์จำนวนมาก

100

ในเวลาใด สัตว์ทั้งหลาย ในโลกนี้ เป็นผู้ยินดีในกามทั้งหลาย

ที่เลวทราม น่ารังเกียจ ในเวลานั้น พระผู้นำแห่งโลก ผู้ไม่มีวาทะเป็นอย่างอื่น จะกล่าวถึงทุกข์ที่เป็นอริยสัจ

101

ก็แล แม้ชนเหล่าใด ที่ไม่รู้และโง่เขลาเบาปัญญา ไม่เห็นมูลเหตุแห่งความทุกข์

เราก็จะชี้ทางให้แก่ชนเหล่านั้นว่า "ตัณหาที่เกิดขึ้นเป็นเหตุแห่งความทุกข์"

102

การดับตัณหาโดยไม่เหลือทุกเมื่อ ชื่อว่านิโรธสัจ ซึ่งเป็นสัจที่สามแห่งเรา

บุคคลผู้ปฏิบัติตามมรรคนั้น จักเป็นผู้หลุดพ้นได้อย่างแน่นอน

103

ดูก่อนศาริบุตร ชนทั้งหลายหลุดพ้นจากอะไรเล่า

เขาทั้งหลายจะหลุดพ้นจากการยึดมั่นในสิ่งที่ไม่เป็นจริง

แต่พวกเขายังไม่หลุดพ้นโดยสิ้นเชิง ตถาคตจึงเรียกพวกเขาว่า ผู้ยังไม่นิพพาน

104

เพราะเหตุไร เราจึงไม่เรียก ผู้ที่ยังไม่บรรลุอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณว่า เป็นผู้หลุดพ้น

ข้อนี้เป็นประสงค์ของเรา เราเป็นธรรมราชา อุบัติขึ้นมาเพื่อความสุขของชาวโลก

105

ดูก่อนศาริบุตร นี้คือธรรมอันประเสริฐแห่งเรา ที่แสดงในวันนี้ เป็นครั้งสุดท้าย

เพื่อประโยชน์แก่ชาวโลก พร้อมทั้งเทวดา ของเธอจง(นำไป)แสดงให้ทั่วทุกสารทิศด้วยเถิด

106

เมื่อเธอแสดงแล้ว หากผู้ใดผู้หนึ่งรับเอาพระสูตร ด้วยความเคารพ

แล้วพึงกล่าวว่า "ข้าพเจ้าขอรับเอาด้วยความยินดี"

เธอจงเข้าใจผู้นั้นว่า จะไม่เปลี่ยนแปลงอีกแล้ว

107

ผู้ที่เชื่อในพระสูตรนี้ คือผู้ที่ได้พบ พระตถาคตทั้งหลายในอดีตมาแล้ว

ได้สักการะพระตถาคตทั้งหลายมาแล้ว และได้ฟังธรรมอย่างนี้มาแล้ว

108

คนที่ศรัทธาในคำสอนของเรา คือผู้ที่เคยเห็นเรา เห็นเธอ

เห็นภิกษุสงฆ์ทั้งปวงของเรา และเห็นพระโพธิสัตว์ทั้งปวงเหล่านี้มาแล้ว

109

เราแสดงพระสูตรนี้ แก่ผู้ที่มีความรู้เป็นเลิศ

พระสูตรนี้อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดสำหรับชนผู้มีปัญญาน้อย

ที่จริงแล้ว พระสูตรนี้ก็มิใช่วิสัยของสาวกทั้งหลาย

และมิใช่คติของพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย ณ ที่นี้ด้วย

110

ดูก่อนศาริบุตร ท่านเข้าถึงพระนิพพาน แต่สาวกรูปอื่น ๆ ของเราละ

พวกเขาศรัทธา ดำเนินตามเรา แต่พวกเขายังไม่ถึงญาณวิเศษอะไรเลย

111

เธอจงอย่าแสดงธรรมนี้แก่คนหัวดื้อ คนมีทิฏฐิมานะ และพวกโยคีผู้ไม่สำรวม

เพราะพวกเขาเป็นผู้โง่เขลา มัวเมาในกามทั้งหลาย เป็นคนเบาปัญญา จะดูหมิ่นธรรมที่แสดงนั้น

112

คนที่ดูหมิ่นอุบายโกศลและพุทธธรรมของเรา ที่มีอยู่ในโลกนี้

และแสดงอาการหน้านิ่วคิ้วขมวด ดูหมิ่นยาน (ธรรม) ของเรา

เธอจงฟังวิบากกรรมของเขา (ผลที่เขาได้รับนั้น) ต่อไป

113

ไม่ว่าเรายังมีชีวิตอยู่หรือนิพพานไปแล้ว

ผู้ที่ดูหมิ่นพระสูตรเช่นนี้ หรือดูหมิ่นภิกษุทั้งหลาย

เธอจงฟัง วิบากกรรมของเขา จากเรา (ซึ่งจะเล่าต่อไป)

**&&&

114

เขาทั้งหลาย เคลื่อน(จุติ) จากมนุษย์โลกแล้ว

จะไปเกิดในอเวจีมหานรก เป็นเวลาหนึ่งกัลป์บริบูรณ์

พวกเขาผู้โง่เขลา เมื่อเคลื่อนจากอเวจีมหานรกนั้นแล้ว

ก็จะไปตกอเวจีมหานรกครั้งแล้ว ครั้งเล่า เป็นเวลาหลายกัลป์

115

ก็แล ในเวลาที่พวกเขาเคลื่อนจากนรกแล้ว

ส่วนมากจะไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉานคือ เป็นสุนัขบ้านบ้าง สุนัขจิ้งจอกบ้าง เป็นผู้ไม่แข็งแรง

กลายเป็นเครื่องเล่นของผู้อื่น

116

ณ ที่นั้น พวกเขา (สัตว์ทั้งหลาย) ผู้ที่รังเกียจโพธิญาณอันประเสริฐของเรา

ย่อมเป็นผู้มีร่างกายด่างดำ เต็มไปด้วย แผล ฝี หิด ไม่มีขน และมีกำลังอ่อนแอ

117

พวกเขาจะถูกผู้อื่นรังเกียจเป็นนิจ จะถูกทำร้ายด้วยอาวุธ

ร้องคร่ำครวญ ถูกโบยด้วยท่อนไม้ หิว กระหาย ผอมโซ ในที่ทุกนั้น ๆ

118

พวกเรา ที่โง่เขลาเบาปัญญา ดูถูก กล่าวร้ายพุทธธรรม

ย่อมไปเกิดเป็นอูฐบ้าง ลาบ้าง ต้องบรรทุกของหนัก

ถูกโบยตีด้วยแซ่และท่อนไม้ คิดถึงแต่เรื่องอาหาร

119

แลบางคราว พวกเขา ผู้โง่เขลา ไปเกิดเป็นสุนัข รูปร่างน่าเกลียด ตาบอด พิการ(ต่ำทราม)

ถูกเด็กชาวบ้านโบยตี และทำร้ายด้วยอาวุธ

120

หลังจากตายไปแล้ว พวกเข้าผู้โง่เขลา จะไปเกิดเป็นสัตว์ มีร่างกายสูงห้าร้อยโยชน์โง่เง่า ทึมทึกมากยิ่งขึ้น

121

(บางคราว เขาเหล่านั้น ผู้ดูหมิ่นพระสูตรเห็นปานนี้

ย่อมไปเกิดเป็นสัตว์ไม่มีเท้า ต้องเลื้อยคลาน แตะถูกสัตว์อื่นจำนวนหลายโกฏิ กัดกิน

ย่อมประสบเวทนา อย่างทารุณยิ่ง

122

แลเขาทั้งหลาย ผู้ซึ่งไม่ศรัทธาในพระสูตรของเรา

เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะเป็นคนพิการ เป็นง่อย ค่อม ตาบอด โง่ และต่ำทราม

123

เขาทั้งหลาย ซึ่งไม่เชื่อในพุทธโพธิญาณ จะเป็นผู้ที่ไม่มีใครคบค้าสมาคมด้วย ในโลกนี้

เป็นคนมีกลิ่นปากเหม็น มีวิญญาณร้าย (ยักษ์) สิ่งอยู่ในร่างกายของเขา

124

เขาทั้งหลาย จะเป็นคนยากจน ทำงานขั้นต่ำ อาศัยผู้อื่นเป็นนิจ

มีกำลังอ่อนแอ มีโรคภัยมากมาย อยู่ในโลกนี้ อย่างผู้อนาถา

125

เขาทั้งหลาย จะเป็นคนรับใช้ในที่นั้น ๆ เป็นผู้ไม่ปรารถนาจะให้แก่ใคร

และของที่คนอื่นให้มาแล้วก็จะสูญหายไปอย่างรวดเร็ว ผลแห่งบาปกรรมมีถึงเพียงนี้

126

ณ ที่นั้น เขาทั้งหลาย แม้จะได้ยาดีที่หมอปรุงให้ด้วยจิตกุศล

แม้กระนั้นโรคของพวกเขา ก็มีอาการรุนแรงขึ้น เขาจะไม่มีวันสงบจากโรคได้เลย

127

เขาเหล่านั้น บางพวกไปทำโจรกรรมจากผู้อื่น เช่นทำร้าย ขู่เข็ญ ฉกชิง วิ่งราว ทรัพย์สินของผู้อื่น

พวกเขาย่อมตกอยู่ภายใต้อำนาจบาปกรรมนั้น

128

เพราะเหตุที่ พวกเขาดูหมิ่นพุทธธรรมนี้ของเรา

พวกเขาจะไม่ได้พบพระโลกนาถ และพระผู้เป็นจอมราชันแห่งนรชน

ผู้สอนธรรมบนแผ่นดินนี้ เพราะพวกเขาจะเกิดในสถานที่เสื่อมโทรมเท่านั้น

129

คนพาล ที่ดูหมิ่นพุทธธรรมอย่างนี้ จะไม่ได้ฟังธรรม

เป็นคนหูหนวก ไร้ความคิด และจะไม่มีโอกาสพบกับความสงบสุขเลย แม้ในกาลไหน ๆ

130

คนที่ดูหมิ่นพระสูตร (ธรรม) จะกลายเป็นคนโง่ วิกลจริต

เป็นเวลาเกินพันหมื่นโกฏิกัลป์ เท่ากับจำนวนเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา นี้คือผลของบาปกรรม

131

นรกเป็นสถานที่เล่น อันสนุกสนานของเพวกเขา

(ผู้ดูหมิ่นพุทธธรรม) ที่อยู่ของพวกเขาคืออบายภูมิ

ซึ่งมีทั้ง ลา สุนัขป่าและสุนัขบ้าน

พวกเขา(ผู้ดูหมิ่นพุทธธรรม) ก็จะอยู่ร่วมกับสัตว์เหล่านั้นเป็นนิจ

132

พวกเขา (ผู้ดูหมิ่นพุทธธรรม) เมื่อเกิดเป็นมนุษย์

ก็จะเป็นคนตาบอด หูหนวก โง่เขลา เป็นคนรับใช้ผู้อื่น และยากจนเป็นนิจ

คุณสมบัติเหล่านี้ (มีตาบอดเป็นต้น) เป็นอาภรณ์ของเขา ในกาลนั้น

133

โรคภัยไข้เจ็บ แผลมากมาย (หลายหมื่นโกฏิ) บนร่างกาย

พุพอง หิด โรคผิวหนัง โรคเรื้อน โรคกลากเกลื้อน และกลิ่นเหม็น

เป็นเครื่องนุ่งห่มของเขา (ผู้ดูหมิ่นพุทธธรรม)

134

พวกเขา (ผู้ดูหมิ่นพุทธธรรม) มีสายตามืดมัว มีความโกรธแรงกล้า

มีราคะจัด และเป็นผู้ยินดี ในกำเนิดของสัตว์เดียรัจฉาน

135

ดูก่อนศาริบุตร ถ้าเราจะกล่าวถึงโทษของผู้ที่ดูหมิ่นพระสูตร (พุทธธรรม)ของเรา

ตลอดกัลป์บริบูรณ์ โทษของผู้ดูหมิ่นพุทธธรรมนั้น ก็ยังไม่หมด

136

ดูก่อนศาริบุตร เราเห็นเนื้อความอย่างนี้ จึงขอสั่งเธอว่า

ขอเธอจงอย่าแสดงพระสูตร (ธรรม) เห็นปานนี้ ต่อหน้าคนพาลเลย

**&&&

มีความเสียสละ ร่างกาย และชีวิต

เธอควรแสดงพระสูตร (ธรรม) อันประเสริฐแก่ชนเหล่านั้นด้วยเถิด

140

เหล่าชนที่มีความรักและเคารพซึ่งกันและกัน ชนที่ไม่ฝักใฝ่คนโง่เขลา

ยินดีอยู่ตามซอกเขา เธอควรให้ชนเหล่านั้นได้ฟังพระสูตร (ธรรม) อันประเสริฐนี้ด้วย

141

ถ้าเธอเห็นพุทธบุตรผู้เป็นเช่นนี้ คือ คบแต่กัลยาณมิตร และละบาปมิตร

ขอให้เธอแสดงพระสูตร (ธรรม)นี้ แก่พุทธบุตรเหล่านั้นด้วย

142

ถ้าเธอเห็นพุทธบุตรผู้เป็นเช่นนี้ คือ เป็นผู้มีศีลไม่ขาด บริสุทธิ์ดุจแก้วมณี

ตั้งมั่นในการศึกษาไวปุลยสูตร (ปุณฑรีกสูตร)

เธอควรแสดงพระสูตร (ธรรม) นี้แก่พุทธบุตรเหล่านั้นด้วย

143

ชนเหล่าใด เป็นผู้ไม่โกรธ มีความซื่อตรง มีความกรุณาต่อสัตว์ทั้งปวง

และเคารพใกล้ชิดพระสุคตศาสดา เธอควรแสดงพระสูตร (ธรรม) นี้ แก่ชนเหล่านั้นด้วย

144

ผู้ใดพ้นจากกิเลสเครื่องเกี่ยวข้อง (กับสิ่งทางโลก) แล้ว มีจิตตั้งมั่นในสมาธิ

กล่าวธรรมในท่ามกลางชุมชน

เธอจงแสดงพระสูตร (ธรรม) นี้ ด้วยการยกตัวอย่างหลายหมื่นโกฏิ แก่ผู้นั้นเถิด

145

ก็แลผู้ใด ผูกพัน แสวงหาภาวะแห่งสัพพัญญุตญาณ

ประคองอัญชลีไว้เหนือศีรษะและแม้ผู้ใด ไปแสวงหาภิกษุ ผู้กล่าวสอนดีในทิศทั้งปวง

146

ผู้ใดพึงทรงจำไวปุลยสูตร ผู้ไม่ชอบใจคำสอนผู้อื่น และไม่ทรงจำคาถาแม้หนึ่งคาถาจากคัมภีร์อื่น

เธอควรแสดงพระสูตร(ธรรม)อันประเสริฐนี้ แก่พวกเขาด้วยเถิด

147

บุคคลที่แสงหาพระสูตร(ธรรม)อันประเสริฐเช่นนี้

ครั้นได้แล้วเทิดทูนไว้เหนือศีรษะนั้น เทียบได้กับ

คนที่แสวงหาพระธาตุของพระตถาคต

ครั้นได้แล้วย่อมเก็บไว้เป็นอย่างดี ก็ปานกัน

148

อย่าใฝ่ใจในสูตรอื่นและศาสตร์อื่น ที่เป็นโลกายัต

สูตรและศาสตร์เช่นนี้ เป็นสิ่งที่คนโง่เท่านั้นสนใจกัน

เธอควรละสูตรและศาสตร์เหล่านั้นเสีย แล้วแสดงพระสูตร (ธรรม)นี้

149

ดูก่อนศาริบุตร เรา (ตถาคต) สามารถกล่าวถึงเรื่องอื่นๆ ได้อีกหลายพันโกฏิ ตลอดกัลป์เต็ม

ชนเหล่าใด เป็นผู้ปรารถนาธรรมอันประเสริฐสุด เธอจงกล่าวพระสูตรนี้ ต่อหน้าชนเหล่านั้น

**&&&

**&&&

เมื่อคิดอย่าง(ที่กราบทูล)นี้แล้ว จึงไม่มีกำลัง (ใจ) ที่จะประกอบความเพียร

เพื่อบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

แม้ในสมัยใด พระผู้มีพระภาค ทรงประทับนั่งแสดงธรรมอยู่นาน ๆ

ข้าพระองค์ทั้งหลายก็เข้าไปฟังธรรมนั้น

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค

**&&&

**&&&

**&&&

**&&&

ซึ่ง ณ ที่นั้น คงไม่ยากจนเกินไปที่เราจะหาอาหารและเครื่องนุ่งห่ม

เราจะรอช้าอยู่ไม่ได้ มิฉะนั้น เราจะถูกจับขัง หรือไม่ก็จะได้รับโทษอย่างอื่น

**&&&

เขากล่าวว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ทำความผิดอะไรต่อท่านทั้งหลาย

นัยว่า ชายทั้งหลายได้ฉุดคร่าบุรุษยากจน ที่กำลังร้องครวญครางอยู่นั้นไปด้วยพละกำลัง

ณ ที่นั่น ชายผู้ยากจนนั้น เกิดความกลัว ตัวสั่นงันงก

จิตใจไม่เป็นปกติสุข คิดรำพึงว่า ขอให้เรา จงอย่าถูกฆ่าเลย

เราคงจะมีโทษทัณฑ์ เราคงจะพินาศดังนี้

เขาได้เป็นลม ล้มลงบนดิน ตนสิ้นสติ

บิดาของชายยากจนนั้นยืนอยู่ ณ ที่ใกล้เขา จึงกล่าวกะชายเหล่านั้นว่า

ท่านทั้งหลาย จงอย่าฉุดเขาอย่างนั้น

เขา(บิดา) เอาน้ำเย็นประพรมบุตรของตนแล้ว ไม่กล่าวอะไรอีกเลย

ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุไร

เพราะว่า คหบดีผู้นั้น รู้ความต่ำต้อยของชายผู้ยากจนนั้น

และรู้ฐานะอันโอฬารแห่งตน ทั้งรู้ว่าผู้นั้นเป็นลูกของตน

**&&&

**&&&

แล้วสวมเสื้อเก่าขาดๆ มือขวาถือตะกร้า เอาฝุ่นมาทาตัว

ร้องทักมาแต่ไกล เข้าไปหา ชายผู้ยากไร้ (ลูกชาย) จนถึงที่อยู่

ครั้นเข้าไปหาแล้ว กล่าวว่า "ท่านผู้เจริญ จงเอาตะกร้าใบใหม่นี้ไป

จงอย่ามัวยืนอยู่ จงปัดฝุ่นออกเสีย"

ด้วยอุบายนี้ คหบดี(จึงโอกาสได้) พูดคุยกันบุตรของตน

เขาพูดว่า ดูก่อนบุรุษผู้เจริญ เธอจงทำงานที่นี่เถิด อย่าไปที่อื่นอีกเลย

ฉันจะให้ค่าจ้างแก่เธอเป็นพิเศษ เธอต้องการอะไรขอให้บอกฉัน

ไม่ว่าจะเป็นหม้อใหญ่ หม้อเล็ก เตา ฟืน หรือเงินสำหรับซื้อสิ่งของ มีเกลือ หรือเสื้อผ้า

ดูก่อนบุรุษผู้เจริญ ฉันมีเสื้อคลุมเก่าๆอยู่ตัวหนึ่ง ก็เธอต้องการก็บอกนะ ฉันจะให้เธอ

ดูก่อนบุรุษผู้เจริญ เธอต้องการวัตถุอะไร ก็ขอให้บอก ฉันจะให้

ขออย่างได้คิดอะไรอื่น จงคิดเสียว่า ฉันเหมือนพ่อของเธอก็แล้วกัน

**&&&

ครั้งนั้น คหบดีนั้น เรียกชายผู้ยากจนว่าลูก และชายยากจนก็เรียกคหบดีว่า พ่อ

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค คหบดีที่ปรารถนาบุตร และให้บุตรนั้นทำงานกวาดขยะอยู่ถึง 20 ปี

ครั้งนั้น ชายผู้ยากจนนั้น สามารถเข้าออกภายในบ้านของเศรษฐี ได้เป็นเวลา 20 ปี

แต่เขาก็ยังพักอยู่ที่กระท่อมฟางนั่นเอง

**&&&

ตัวเขาเอง ยังคิดว่า ตนเป็นคนยากจนอยู่ และยังอยู่ในกระท่อมมุงฟาง ณ ที่นั้นนั่นแล

**&&&

ครั้นได้ยินเสียงประกาศกึกก็องอย่างนี้แล้ว รู้สึกตระหนกตกใจ

และคิดว่าเราได้ทองแท่ง ทองรูปพรรณ ทรัพย์สิน ข้าเปลือก ยุ้งฉางทั้งหลาย โดยมิได้คิดมาก่อนเลย

**&&&

และข้าพระองค์ทั้งหลายได้พิจารณาธรรมทั้งปวงเหล่านี้

พยายามอย่างต่อเนื่องใกล้องค์พระตถาคตแล้ว

คิดว่า ตนเองได้อะไรต่างๆ จำนวนมาก ก็แล

**&&&

ข้าพระองค์ ทั้งหลาย ไม่รู้ ไม่เข้าใจข้อที่พระผู้มีพระภาคตรัสว่า

ข้าพระองค์ทั้งหลาย เป็นบุตรของพระผู้มีพระภาค

**&&&

**&&&

6

(เขามี) ทองแท่ง ทองรูปพรรณ ข้าวเปลือก ทรัพย์ สังข์ แก้วประพาฬ

ช้าง ม้า ข้ารับใช้ วัว ปศุสัตว์ และแกะทั้งหลายจำนวนมาก

7

เขามีรายได้จากดอกเบี้ย และค่าเช่า เขามีนา ทาส ทาสี คนรับใช้มากมาย

คนหลายพันโกฏิ ยกย่องให้เกียรติเขา และเขายังได้เป็นที่โปรดปรานของพระราชาตลอดกาลด้วย

8

ชาวพระนครและชนบทก็ก้มประนมกรให้แก่เขา พ่อค้าวาณิชทั้งหลายจำนวนไม่น้อย

มาติดต่อธุรกิจการค้าจำนวนมากกับเขา

9

นรชนที่มั่งคั่งผู้นี้ เป็นคนแก่เฒ่า ชรา มีอายุมาก วันคืนล่วงไป

เขามีแต่ความโศก เศร้า เพราะคิดถึงบุตรชายอยู่ตลอดเวลา (ว่า)

10

"บุตรชายของเรา ผู้ประพฤติเช่นนั้น เป็นการคิดผิด ได้หนีไปเป็นเวลา 50 ปี

ขณะนี้ทรัพย์สินของเรามีพร้อมบริบูรณ์ และเราใกล้จะตายอยู่แล้ว"

11

บุตรชายของเขานั้นปัญญาน้อย ยากจน มีความเป็นอยู่อย่างทุกข์ทรมานตลอดเวลา

ในกาลครั้งนั้น (เขา) ได้ท่องเที่ยวไปจากหมู่บ้านหนึ่งไปสู่หมู่บ้านอื่นเพื่อแสวงหาอาหารและเครื่องนุ่งห่ม

12

เขา (บุตรชาย) ขณะที่เที่ยวแสวงหาอยู่ บางครั้งก็ได้ของเล็กน้อย และบางครั้งก็ไม่ได้อะไรเลย

เขาเป็นคนโง่เขลา มีพลังน้อย มีร่างกายเต็มไปด้วยผื่นคัน ผอมโซ ดำรงชีพด้วยการอาศัยผู้อื่น

13

เขาเร่ร่อนไปจนถึงเมืองที่บิดาของเขาพำนักอยู่ และไปขออาหารเครื่องนุ่งห่มที่เรือนบิดาของเขาเอง

14

บุรุษ (บิดา) ผู้มั่งคั่งมีทรัพย์มาก ได้นั่งอยู่บนที่นั่งรูปสิงห์

ภายใต้สัปทนที่ตั้งตระหง่านอยู่ใกล้ประตู มีประชาชนหลายร้อยคนนั่งแวดล้อมแล้ว

15

มีคนที่เขา(บุรุษนั้น)ไว้ใจยืนอยู่รอบ ๆ บางคนกำลังนับเงินและทอง

บางคนกำลังเขียนบัญชี และบางคนกำลังจัดการเรื่องดอกเบี้ยอยู่

16

ก็แล ชายผู้ยากไร้นั้น เห็นที่อยู่อาศัย ประดับตกแต่งอย่างดีของคหบดีแล้ว (จึงคิดว่า)

ขณะนี้ เรามาที่นี่ ที่นี่คือที่ไหนกันหนอ ชายผู้นี้ต้องเป็นพระราชาหรือไม่ก็ขุนนางผู้ใหญ่แน่

17

ขอให้เราอย่าได้รับโทษอะไรเลย และอย่าได้ถูกจับตัวไว้ทำงานที่นี่เลย

ชายผู้นั้นเมื่อคิดอยู่(อย่างนี้)ได้ถามถึงถนนที่คนจนอาศัย แล้วรีบเดินออกไป

18

ฝ่ายบุรุษผู้มีทรัพย์ (บิดา) ซึ่งนั่งอยู่บนที่นั่งรูปสิงห์นั้น ครั้นเห็นบุตรชายของตนก็ดีใจ

เขาได้สั่งพนักงานทั้งหลาย ไปนำชายยากไร้นั้นมา "พวกท่านจงไปนำชายยากไร้นั้นมา"

19

จากนั้นพนักงานทั้งหลาย ก็ไปจับเขา (ผู้ยากจน) พอถูกจับตัวเท่านั้น

เขาก็หมดแรง (คิดว่า) คนพวกนี้คงจะฆ่าเราแน่นอน เครื่องนุ่งห่มและอาหารจะมีประโยชน์อะไรแก่เราอีกเล่า

20

บุรุษผู้มีทรัพย์ (บิดา) นั้น ซึ่งเป็นผู้ฉลาด ครั้นเห็นชายยากไร้นั้น (คิดว่า) คนต่ำต้อย โง่เขลา เบาปัญญานี้ คงไม่ศรัทธาในความมั่งคั่งของเราและคงไม่เชื่อว่าเราเป็นบิดา

21

บุรุษ (บิดา) นั้น จัดชายผู้ต่ำต้อย ร่างดำ หลังค่อม นัยน์ตามืดมัว ร่างพิการ

สวมเสื้อผ้าเก่า ๆ ให้ไปนำชายผู้ยากไร้นั้น (บุตรชาย) มาทำงาน

22

(บุรุษนั้น) กล่าวว่า "เธอจงทำงานกวาดขยะ ขนของเน่าเสียไปทิ้ง

ทำความสะอาดต่าง ๆในฉัน ฉันจะให้ค่าจ้างแก่เธอเป็นทวีคูณ"

23

ชายยากไร้ ครั้นได้ฟังคำนั้นแล้ว ก็มาทำความสะอาดที่นั้น

และเขาได้พักอาศัยอยู่ในกระท่อมฟางใกล้คฤหาสน์ ณ ที่นั้น

24

เศรษฐี (บิดา) เฝ้ามอง ชายผู้ (บุตร) นั้น ทางหน้าต่างอยู่เป็นประจำ

ได้คิดว่าบุตรชายของเรานี้ มีความคิดต่ำ กำลังกวาดขยะ ทำความสะอาดอยู่

25

เศรษฐีนั้น เดินลง (จากคฤหาสน์) ถือตะกร้า นุ่งผ้าเก่าๆ เข้าไปหาชายผู้ (บุตร) นั้น

พร้อมกับกล่าวดุว่า "เธอยังไม่ทำงานอีกหรือ"

26

ฉันจะให้ค่าจ้างทวีคูณแก่เธอ ให้น้ำมันทาเท้ามากยิ่งขึ้นเป็นสองเท่า

จะให้อาหารพร้อมกับเกลือ และจะให้ผักและเครื่องนุ่งห่มแก่เธอ

27

เศรษฐีผู้บัณฑิต ในตอนแรกดุเขา (บุตร) อย่างนั้น ภายหลัง ได้พูดปลอบชาย (ผู้บุตร) นั้นว่า

เธอจงทำงานให้ดีเถิด เธอเป็นบุตรชายของฉัน อย่างไม่ต้องสงสัย

28

เศรษฐีนั้น ใช้ชายผู้ (บุตร) นั้น ให้เข้าไปภายในบ้านทีละเล็กทีละน้อย

และให้เขา ทำงานอยู่ 20 ปีเต็ม ด้วยระยะเวลาเช่นนั้น เขา (เศรษฐี) สามารถทำให้ชายผู้นั้นเชื่อมั่นได้

29

เศรษฐีเฝ้าคำนึงถึง ทอง ไขมุก แก้วผลึก ภายในบ้านนั้น

คำนวณมูลค่าของสิ่งต่างๆ และคิดถึงผลประโยชน์ทั้งปวงอยู่เสมอ

30

ชายผู้เบาปัญญา ซึ่งอาศัยอยู่ในกระท่อม มุงด้วยฝา ภายนอกคฤหาสน์นั้น

ครุ่นคิดถึงแต่ความยากจนว่า เราไม่มีสมบัติใดๆเช่นนั้นเลย

31

เศรษฐีทราบว่า บุตรชายของเรา เป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ เขา (เศรษฐี)

จึงเรียกเพื่อน ๆ และญาติ ๆ มาแล้ว (กล่าวว่า) ข้าพเจ้าขอมอบสมบัติทั้งหมดนี้แก่บุรุษผู้นี้ (บุตรชาย)

32

เศรษฐี ให้เชื้อเชิญ พระราชา ชาวนิคม ชาวพระนคร และพ่อค้าทั้งหลายมา

แล้วประกาศในท่ามกลางประชาชนเหล่านั้นว่า ผู้นี้คือบุตรชายของข้าพเจ้า ซึ่งได้จากกันไปนานแล้ว

33

เป็นเวลา 50 ปีเต็ม กับ 20 ปีที่ได้พบเขา บุตรชายของข้าพเจ้าผู้นี้ ได้หายไปจากเมืองนั้น

และข้าพเจ้าได้ตามหาเขาจนหาถึงที่นี่

34

บุตรชายผู้นี้คือเจ้าของทรัพย์ ข้าพเจ้าขอมอบทรัพย์ทั้งหมดแก่เขา

เขาจงทำกิจการด้วยทรัพย์ของบิดา ข้าพเจ้าขอมอบทรัพย์สมบัติในครอบครัวทั้งหมดนี่แก่เขา

35

ชาย (ผู้ยากจน) นั้นรู้สึกอัศจรรย์ใจ ระลึกถึงความยากจนในอดีต และฐานะอันต่ำต้อย

(เมื่อ) ได้รับสมบัติทั้งหลายเหล่านั้นของบิดาแล้ว จึงคิดว่า "บัดนี้เรามีความสุขแล้ว"

**&&&

37

พระโลกนาถ ได้ตรัสกะพวกเราว่า "ดูก่อนกาศยปะ

ชนทั้งหลายเหล่าใดพยายามที่จะบรรลุโพธิญาณอันสูงสุด เธอจงสอนอริยมรรค

ท่านที่ชนทั้งหลายจะบรรลุเป็นพุทธะได้ แก่ชนเหล่านั้น3

38

เราทั้งหลาย ผู้อันพระตถาคตตรัสสั่งแล้ว แสดงมรรคอันประเสริฐ

แก่พระโพธิสัตว์ผู้ทรงพลังจำนวนมาก ด้วยการยกอุทาหรณ์และแสดงเหตุผลมากมายหลายหมื่นโกฏิ

39

บุตรของพระชินเจ้าทั้งหลาย ครั้นได้ฟังพวกข้าพระองค์แล้ว

ก็แจ่มแจ้งในอริยมรรคเพื่อโพธิญาณ

และเขาเหล่านั้น (ชินบุตร) ได้รับการพยากรณ์ในขณะนั้นว่า เธอทั้งหลายจะเป็นพุทธะในโลกนี้

40

ข้าพระองค์รักษาและแสดงธรรมแก่เหล่าพระชินบุตรอยู่ กระทำหน้าที่อย่างเข็มแข็ง

เหมือนกับบุคคลผู้เป็นที่ไว้ใจของคหบดีนั้น

41

แม้พวกข้าพระองค์เผยแผ่พุทธธรรมอยู่ ก็ยังรู้สึกว่ายากจนอยู่

พวกข้าพระองค์ไม่ปรารถนาชินญาณ แต่ก็ยังประกาศชินญาณอยู่

42

พวกเราพอใจพระนิพพานอันเป็นเฉพาะตน ญาณ (ความรู้) มีเพียงเท่านี้ ไม่มากขึ้นเลย

ในเมื่อฟังเรื่องราวมากมายของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ในพุทธเกษตร พวกเราไม่มีความพอใจเลย

43

ธรรมทั้งหลายทั้งปวง เป็นธรรมสงบ ไม่มีโทษ

ปราศจากการเกิดดับ ในธรรมเหล่านั้น ไม่มีกฎใด ๆ

อย่างไรก็ตาม พวกข้าพระองค์เมื่อคิดอย่างนี้แล้ว จึงไม่ศรัทธา

44

พวกข้าพระองค์ ละพุทธธรรมอันประเสริฐ เป็นเวลาช้านาน

ความตั้งใจจริง (ในพระธรรม) ของพวกข้าพระองค์ก็ไม่เคยมี

นี้คือพระดำรัสอันประเสริฐ ครั้งสุดท้าย ที่พระชินเจ้าได้ตรัสแล้ว

45

ในชีวิตอันใกล้จะถึงนิพพานนี้

ข้าพระองค์ทั้งหลายได้พิจารณาศูนยตาธรรมเป็นเวลาช้านาน (จากความทุกข์)

และพวกข้าพระองค์ได้ปฏิบัติตามคำสอนของพระชินเจ้าแล้ว

46

ก็แล ข้าพระองค์ทั้งหลาย ประกาศธรรมใดแก่พระชินบุตรทั้งหลาย

ผู้ตั้งอยู่ในพระโพธิญาณ อันประเสริฐธรรมในโลกนี้

และแสดงธรรมใดก็ตาม แก่ชินบุตรทั้งหลายเหล่านั้น

ข้าพระองค์ทั้งหลายไม่เคยมีความต้องการในธรรมนั้นเลย

47

พระผู้ตรัสสอนชาวโลก ผู้เป็นพระสยัมภู ทรงรอเวลาอยู่

ทรงวางเฉยต่อพวกเรา พระองค์มิได้ตรัสความสัมพันธ์ของสิ่งทั้งหลาย

(เพราะ) พระองค์กำลังทรงทดสอบอุปนิสัยของพวกเราอยู่

48

พระองค์ทรงใช้กุศโลบายเช่นเดียวกับในสมัยของมหาเศรษฐีนั้น

ที่ตรัสว่า ท่านจงอดทนต่อจิตที่น้อมไป ในทางเสื่อมอย่างต่อเนื่อง

แล้วจึงประทานสมบัติ แก่ผู้ที่มีความอดทน

49

พระโลกนาถ เมื่อประกาศอุบายโกศล ฝึกบุตรผู้น้อมจิตไปในทางเสื่อม

ซึ่อว่าทำสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง ครั้นฝึกจิตได้แล้ว พระองค์จึงมอบความรู้นี้ให้

50

วันนี้ ข้าพระองค์ได้ประสบกับความอัศจรรย์ใจอย่างยิ่ง เหมือนกับบุรุษผู้ยากจนได้รับสมบัติ

เป็นครั้งแรก ที่ข้าพระองค์ได้รับผลอันประเสริฐ และบริสุทธิ์ ในพุทธศาสนานี้

51

ข้าแต่พระผู้เป็นที่พึ่ง ข้าพระองค์ได้รักษา ศีล

ในศาสนาของพระผู้รู้แจ้งโลก มาเป็นเวลาช้านาน

วันนี้ ข้าพระองค์ได้ผลของศีล ที่ได้ปฏิบัตินั้นแล้ว

52

พรหมจรรย์ที่ประเสริฐ บริสุทธิ์ ที่เราเคยปฏิบัติในศาสนาของพระผู้นำ

วันนี้ เราได้รับผลอันประเสริฐ สงบ ยิ่งใหญ่ และไม่มัวหมอง ของพรหมจรรย์ นั้นแล้ว

53

ข้าแต่พระผู้เป็นที่พึ่ง บัดนี้ ข้าพระองค์ทั้งหลายผู้เป็นสาวก

จักประกาศโพธิญาณอันประเสริฐ พวกข้าพระองค์ผู้เป็นสาวก ที่เคร่งครัด

จักประกาศคำว่า พระโพธิญาณ ให้ปรากฏ

54

ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นที่พึ่ง ขณะนี้ ข้าพระองค์ทั้งหลายได้เป็นพระอรหันต์

สมควรได้รับการบูชาจากชาวโลก พร้อมทั้งเทวดา มาร พรหม และจากสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงในทุกแห่งหน

55

ใครเล่า ผู้พยายามหลายโกฏิกัลป์ ที่สามารถเปรียบกับพระองค์ได้

พระองค์เป็นผู้เห็นสิ่งที่กระทำได้ยาก และได้กระทำสิ่งทำได้ยาก ในมนุษย์โลกนี้

56

ผู้ใด แม้ดำรงอยู่หลายกัลป์ เท่ากับจำนวนเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

ก็นับว่ายากที่จะกระทำแทน (งานที่พระตถาคตได้ทรงกระทำแล้ว) ด้วยมือทั้งสอง เท้า ศีรษะและบ่า

57

(บางคน) อาจบริจาคอาหารคาวหวาน ขาทนียะ โภชนียะ) ผ้า น้ำ ที่นอน ที่นั่ง

และผ้าห่มที่สะอาดเป็นทาน (บางคน) สร้างวัดด้วยไม้จันทร์ ครั้นเสร็จแล้วก็ถวาย พร้อมทั้งผ้าไหม

58

(บางคน) อาจบริจาคยารักษาโรคต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

เพื่อเป็นการบูชา พระตถาคต เป็นนิตย์ เขา (แม้)

บริจาคเป็นเวลาหลายกัลป์ เท่ากับจำนวนเมล็ดทราบในแม่น้ำคงคา

ก็ไม่สามารถตอบแทน (งานที่พระตถาคตทรงกระทำ)ได้เลย

59

พระชินะพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงมีธรรมเป็นมหาตมัน

มีอานุภาพอันหาที่เปรียบมิได้มีฤทธิ์มาก และทรงตั้งมั่นในพลังแห่งขันติ

เป็นพระมหาราชา เป็นผู้ไม่มีอาสวะ ย่อมอดทนต่อพฤติกรรมเช่นนี้ของคนพาลทั้งหลาย

60

พระตถาคต เสด็จกลับมาเป็นนิตย์ เพื่อแสดงธรรม แก่ผู้ประพฤติตามพระองค์

พระองค์ทรงเป็นเจ้าของธรรม ทรงเป็นใหญ่ในโลกทั้งปวง เป็นผู้ยิ่งใหญ่และเป็นจอมผู้นำของโลก

61

พระตถาคต ทรงทราบสถานะของสัตว์ทั้งหลาย

ได้แสดงธรรมอันเป็นข้อปฏิบัติที่มีอุปการะมาก

พระองค์ครั้นทรงทราบอุปนิสัยต่าง ๆ ของสัตว์ทั้งหลายแล้ว

จึงได้แสดงธรรมด้วยเหตุผล หลายพันอย่าง

62

พระตถาคต ทรงทราบจรรยาแห่งสัตว์และบุคคลทั้งหลาย

ดังนั้น เมื่อจะแสดงพระโพธิญาณ อันประเสริฐ จึงทรงแสดงธรรมที่มีอุปการะมากนี้

**&&&

แม้จะกล่าวอยู่เป็นเวลาหลายกัลป์ติดต่อกันไป ก็ยากที่จะพรรณนาให้หมดได้

**&&&

ต้นหญ้า ไม้เลื้อย ไม้ใหญ่ รวมทั้งไม้อ่อนก็จะแตกหน่อ กิ่งก้านและใบ

ไม้เล็ก ไม้ใหญ่ ทั้งหมดเหล่านั้น จะดูดน้ำ ที่ตกมาจากเมฆตามกำลังและความจำเป็น

และด้วยน้ำที่มีสภาพเช่นเดียวกัน ซึ่งตกมาจากเมฆนั้น

**&&&

เราสงบแล้ว ปรารถนาให้ผู้อื่นสงบด้วย

เราเป็นผู้ดับสนิทแล้ว ปรารถนาให้ผู้อื่นดับสนิทด้วย

ก็แล เราเป็นสัพพัญญู(ผู้รู้ทุกอย่าง) เป็นสัพพวิปัสสี (ผู้เห็นทุกอย่าง)

ย่อมรู้โลกนี้และโลกอื่น ตามความเป็นจริงด้วย ปัญญา อันชอบ

**&&&

และจะตั้งมั่นอยู่ในธรรมของพระสัพพัญญู โดยลำดับไป

ตามสมควรแก่กำลัง วิสัย และสถานที่

&&&

**&&&

เพราะว่า ธรรมที่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตรัสแล้วนั้น เป็นสิ่งที่เข้าใจยากยิ่ง

**&&&

ก็แล เมฆนั้นนั่นเอง ที่ทำให้ฟ้าแลบ แล้วหลั่งฝนลงมา เป็นจำนวนมากจนทำให้ภาคพื้นเมทินีชุ่มฉ่ำโดยทั่วไป

9

ไม้ล้มลุกทั้งหลายก็ผุดขึ้นบนพื้นดิน รวมทั้งหญ้า พุ่มไม้ ป่าไม้ และต้นไม้ใหญ่ ทั้งหลาย

10

พืชชนิดต่าง ๆ ก็จะกลายเป็นเขียวชอุ่มขึ้น แม้ที่เนินเขา ท้องทุ่ง และหมู่บ้าน

11

เมฆนั้น ทำให้หญ้า พุ่มไม้ และต้นไม้ทั้งปวง สดชื่น

ทำให้แผ่นดินที่แตกระแหงชุ่มชื่น จึงให้(อาหาร)แก่พืช

12

หญ้าและพุ่มไม้ ต่างก็ซึมซับน้ำที่มีคุณสมบัติอย่างเดียวกัน ที่ตกจากเมฆ

และขังอยู่ในที่นี้ ตามกำลังความสามารถของตน

13

ต้นไม้น้อยใหญ่ทั้งปวง เมื่อดูดซึมน้ำตามความสามารถแล้ว

ย่อมเจริญขึ้นเร็ว บ้าง ปานกลางบ้าน ข้าบ้าง ตามธรรมชาติ

14

ต้นไม้ใหญ่ ซึ่งมีลำต้น แก่น เปลือก กิ่ง ก้าน ใบ ที่ได้รับน้ำจากเมฆ ย่อมผลิดอกออกผล

15

แม้น้ำที่ตกจากเมฆจะมีรสเป็นเช่นเดียวกัน

ต้นไม้เหล่านั้น ก็ย่อมผลิผลแต่ละชนิด ตามกำลัง ตามธรรมชาติ ความเหมาะสม และลักษณะของพันธุ์

16

ดูก่อนกาศยปะ ในทำนองเดียวกัน

พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาในโลก เหมือนกับเมฆฝนที่เกิดขึ้นในโลก

ครั้นอุบัติขึ้นแล้ว พระองค์ผู้เป็นที่พึ่งของโลก ก็ได้แสดง(ธรรม)

และชี้แนวทางการปฏิบัติที่เป็นจริงแก่สัตว์ทั้งหลาย

17

มหาฤษี ผู้ที่ได้รับการยกย่องในโลกนี้ พ้อมทั้งเทวโลก ประกาศก้องอย่างนี้ว่า

เราเป็นพระตถาคต เป็นผู้สูงสุดในหมู่มนุษย์

เป็นพระชินเจ้า อุบัติขึ้นมาในโลกนี้ เหมือนกับเมฆฝน

18

เราจะทำสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ผู้ระโหยโรยรา

และหมกมุ่นอยู่ในโลกทั้งสาม ให้สดชื่น***

เราจะต้องให้ผู้ตรากตรำด้วยความทุกข์ ตั้งอยู่ในความสุข

เราจะให้สิ่งที่น่าปรารถนา และพระนิพพาน (แก่พวกเรา)

19

ดูก่อนเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงฟังคำของเรา จงเข้ามาใกล้เราเถิด

เราคือพระผู้มีพระภาคตถาคต ที่ไม่มีใครยิ่งไปกว่า อุบัติขึ้นมาในโลก เพื่อคุ้มครองภัย

20

เราประกาศธรรมอันบริสุทธิ์และงดงามยิ่ง ที่มีลักษณะบ่งบอกความจริงสิ่งเดียวกัน

คือ ความหลุดพ้นและนิพพาน แก่สัตว์หลายพันโกฏิ

21

เราประกาศธรรมด้วยเสียงอย่างเดียวกัน เพื่อทำพระโพธิญาณให้เป็นหลักที่เสมอกันเป็นนิจ

ไม่มีความลำเอียง ความเกลียดชังและความรัก

22

เราไม่มีความยึดมั่น ไม่มีความรัก ไม่มีความชังในผู้ใดผู้หนึ่ง

เราประกาศธรรมเสมอกัน แก่สัตว์ทั้งหลาย คือ (ประกาศ) แก่คนหนึ่ง อย่างไร คนอื่นก็อย่างนั้น

23

ไม่ว่าจะเป็นเวลาเดิน ยืน หรือนั่งอยู่

เรามีแต่ประกาศธรรมเท่านั้น ไม่ได้กระทำงานอื่น ตถาคตไม่เยเหน็ดเหนื่อยเพราะการนั่งแสดงธรรมเลย

24

เรา (ตถาคต) เป็นผู้ทำให้โลกทั้งปวงเอิบอิ่มชุ่มชื่นเหมือนเมฆ

หลั่งฝนลงมาอย่างเสมอภาคกัน

เรามีความรู้สึกเสมอกันในชนผู้ประเสริฐ ผู้ต่ำทราม ผู้ทุศีล และผู้มีศีล

25

ชนเหล่าใด

มีความประพฤติไม่ดี มีความประพฤติดี

มีทิฏฐิมั่งคง มีทิฏฐิไม่มั่งคง

มีความเห็นถูกต้อง มีความเห็นผิด

เราประกาศธรรมแก่ชนเหล่านั้นทุกคน

26

เราประกาศธรรมในหมู่ชนทั้งหลาย

ผู้มีอินทรีย์หยาบ มีอินทรีย์แก่กล้า และมีอินทรีย์อ่อน

เราไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อยทั้งปวง

หลั่งฝนคือธรรมเป็นอันดี

27

ชนทั้งหลายผู้ได้ฟังธรรมของเราแล้ว ตามกำลังของตน

ย่อมตั้งอยู่ในภูมิต่างกัน

คือเป็นเทวดา เป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ประเสริฐ เป็นพระอินทร์ เป็นพระพรหม เป็นจักรพรรดิ

28

ท่านทั้งหลายจงฟัง เราจักอธิบายพันธุ์ไม้นานาชนิด น้อยใหญ่ทั้งปวงในโลก

บางชนิดเตี้ย บางชนิดปานกลาง และบางชนิดใหญ่โต

29

พันธุ์ไม้ชนิดเตี้ย ได้แก่ชนทั้งหลายผู้รู้ธรรม ไม่มีอาสวะเจือปน บรรลุพระนิพพาน และผู้บรรลุอภิญญาหก และวิชชาสาม

30

พันธุ์ไม้ชนิดปานกลาง ได้แก่ชนทั้งหลายที่อาศัยอยู่ในถ้ำ ผู้ปรารถนาจะบรรลุพระปัจเจกโพธิญาณ และมีปัญญาบริสุทธิ์พอสมควร

31

พันธุ์ไม้ชนิดสูง ได้แก่ชนผู้ปรารถนาจะเป็นผู้นำของมนุษย์ โดยคิดว่า ข้าพเจ้าจะเป็นพระพุทธเจ้า ผู้เป็นที่พึ่งของมนุษย์และเทวดาและชนที่มีความเพียรและทำสมาธิ

32

ส่วนต้นไม้ทั่วไปนั้น ได้แก่บุตรของพระตถาคต ผู้มีเมตตา ตั้งอยู่ในความประพฤติอันสงบสุข ผู้ตั้งใจแน่วแน่ในความเป็นบุรุษผู้นำ

33 ต้นไม้ใหญ่ ได้แก่ผู้เป็นปราชญ์ที่หมุนวงล้อแห่งธรรมไปโดยมิให้หวนกลับ ตั้งมั่นอยู่ในพลังแห่งฤทธิ์ และเป็นผู้ปลดเปลื้องสัตว์จำนวนหลายโกฏิ

34

ธรรมที่พระชินเจ้าแสดง เป็นสิ่งเสมอกัน

เหมือนกับน้ำฝนที่ตกลงมาจากเมฆ

เป็นสิ่งเสมอกัน จะต่างกันก็เพียงปัญญา (ของมนุษย์) เท่านั้น

ซึ่งเหมือนกับไม้นานาพันธุ์ ที่เกิดขึ้นบนพื้นปฐพีนี้

35

ด้วยอุทาหรณ์ที่แสดงให้เห็นแล้วนี้ ท่านจงทราบอุบายของตถาคตเถิด

ตถาคตแสดงธรรมอย่างเดียวกัน

36

ตถาคตหลั่งฝนคือธรรม โลกทั้งปวงได้รับความชุ่มชื่น

ชนทั้งหลายย่อมพิจารณา ธรรมภาษิต ที่มีรสอย่างเดียวกันตามกำลังของตน ๆ

37

ต้นหญ้า ต้นไม้เล็ก ต้นไม้ขนาดกลาง ต้นไม้ขนาดใหญ่ และต้นไม้ใหญ่มากทั้งหมด
เมื่อฝนตกอยู่ ย่อมงดงามทั้งสิบทิศ ฉันใด

38

สภาวธรรม ก็ฉันนั้น ย่อมเป็นประโยชน์แก่ชาวโลกทุกเมื่อ

และทำให้โลกทั้งปวงชุ่มชื่น

โลกทั้งปวง ครั้นเอิบอิ่มชุ่มชื่นด้วยธรรมแล้ว

ก็จะเจริญขึ้นเหมือนหมู่ไม้เผล็ดดอกออกผลต่าง ๆ นั้แล

39

ส่วนไม้ที่เจริญขึ้นมามีขนาดปานกลาง

คือพระอรหันต์ผู้สิ้นอาสวะ พระปัจเจกพุทธเจ้า ผู้อาศัยอยู่ในป่าทึบ

เป็นผู้บรรลุธรรมอันประเสริฐนั้นแล

40

(แต่) พระโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้มีสติ มีปัญญา

เที่ยวไปตามทางแห่งตน ในทุกแห่งในโลกทั้งสาม

แสวงหาพระโพธิญาณอันประเสริฐนี้

ย่อมเจริญตลอดกาลเป็นนิตย์เหมือนต้นไม้ใหญ่

41

ผู้ที่มีฤทธิ์ บรรลุฌานสี่

ฟังเรื่องศูนยตาแล้ว เกิดความปีติยินดี เปล่งรัศมี ออกมาจำนวนพันดวง

บุคคลเหล่านั้นชื่อว่าเป็นต้นไม้ใหญ่ในโลกนี้

42

ดูก่อนกาศยปะ พระธรรมเทศนาเป็นเช่นนี้

เหมือนกับน้ำที่ตกมาจากเมฆ

เสมอเหมือนกันหมด

ต้นไม้จำนวนมาก มนุษย์ ดอกไม้ ซึ่งนับไม่ก็วน ย่อมเจริญงอกงามขึ้น

43

เรา ย่อมประกาศธรรมอันมีเหตุปัจจัยในตัวมันเอง

และตถาคตก็แสดงพุทธโพธิญาณตามกาลอันสมควร

นี้คือกุศโลบาย อันประเสริฐของเรา และของพระผู้นำแห่งโลกทั้งปวง

44

สิ่งที่เราได้กล่าวแล้วนั้นเป็นเรื่องจริง

สาวกทั้งหลายทั้งปวง ย่อมบรรลุพระนิพพาน

สาวกเหล่านั้นทั้งหมด ประพฤติธรรมอันประเสริฐยิ่ง ก็จะได้เป็นพระพุทธเจ้าแล

**&&&

ความหย่อนหรือความยิ่งแห่งแสงญาณของตถาคต

ย่อมไม่มีเพื่อการเข้าถึงญาณอันประเสริฐนั้นแต่อย่างใด

ดูก่อนศากยปะ ไม่มีสามยาน

แต่สัตว์ทั้งหลายประพฤติต่าง กัน ดังนั้น จึงกล่าวกันว่ามีสามยาน

&&&

แต่ความต่างกันของภาชนะทั้งหลายปรากฏขึ้น ด้วยมาตรฐานการใช้บรรจุสมบัติ

ดูก่อนกาศยปะ ในทำนองเดียวกันนั่นแล

ยานมีเพียงหนึ่งเท่านั้น คือ พุทธยาน ยานที่สองและยานที่สามไม่มี

&&&

พระอาทิตย์ไม่มี พระจันทร์ไม่มี

ดาวฤกษ์ทั้งหลายไม่มี ดาวพระเคราะห์ทั้งหลายไม่มี

คนเห็นดาวพระเคราะห์ไม่มี

**&&&

ครั้งนั้น แพทย์ผู้นั้น คิดแล้วคิดอีก ถึงอุบายที่จะรักษาโรคให้หาย

เขามีความคิดอย่างนี้ว่าโรคนี้ไม่สามารถรักษาได้ ด้วยยาชนิดธรรมดา

แต่ที่ขุนเขาหิมพานต์มียาอยู่สี่ชนิด ยาสี่ชนิดคืออะไรบ้าง

ยาสี่ชนิดคือ ชนิดหนึ่งชื่อว่า "สรววรณรสสถานานุคตา" (ยาเพิ่มสีและรสทั้งปวง)

ชนิดที่สองชื่อว่า "สรววยาธิปรโมจนี" (ยาแก้โรคทั้งปวง)

ชนิดที่สามมีชื่อว่า "สรววิษวินาศนี" (ยาปราบพิษทั้งปวง)

ชนิดที่สี่ชื่อว่า "ยถาสถานสถิตสุขปรทา" (ยาที่ส่งเสริมความสุขให้ดำรงอยู่ตามสถานะ)

**&&&

ส่วนหนึ่งผสมกับวัตถุอื่นใส่ลงไปในน้ำและอาหารแล้วจึงให้

**&&&

ดูก่อนบุรุษผู้เจริญ ท่านนั่งอยู่ภายในเรือน

ย่อมไม่เห็น ไม่รู้อะไรที่อยู่ภายนอก

ย่อมไม่รู้ว่าสัตว์ทั้งหลายเป็นผู้มีจิตเมตตาหรือโหดร้าย

ท่านย่อมไม่เข้าใจเสียงของมนุษย์ ซึ่งยืนพูดอยู่ภายในห้าโยชน์

และจะไม่รู้ ไม่ได้ยินเสียงกล่องและสังข์ เป็นต้น

ท่านไม่ยกเท้าทั้งสองแล้ว ก็ไม่อาจเดินได้เป็นระยะทางหนึ่งโกรศะ (สองไมล์)

ท่านเกิดและเจริญเติบโตในท้องมารดา ท่านจำการกะทำนั้นไม่ได้

ฉะนั้น ท่านจะเป็นผู้ฉลาด(บัณฑิต) ได้อย่างไร

ท่านจะพูดได้อย่างไรว่า ข้าพเจ้าเห็นทุกอย่าง

ดูก่อนบุรุษผู้เจริญ

เพราะท่านเข้าใจความมืดว่า เป็นความสว่าง เข้าใจความสว่างว่าเป็นความมืด

**&&&

ละตัณหาอันเป็นโลกายัต พึงบรรลุอภิญญาห้า

หลังจากบรรลุอภิญญาแล้ว เขาพึงคิดว่า

ในกาลก่อน ข้าพเจ้า ได้กระทำกรรมอื่น (อันต่ำทราม)

ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงไม่ประสบคุณความดี

บัดนี้ ข้าพเจ้าได้สิ่งที่ข้าพเจ้าคิดแล้ว

ในกาลก่อนข้าพเจ้ามีปัญญาน้อย มีความเข้าใจเล็กน้อยเป็นคนบอด

&&&

ผู้ท่องเที่ยวไปอยู่ในวัฏฏสงสาร

และสัตว์เหล่านั้น ไม่รู้วิถีทางที่จะออกจากวัฏฏสงสาร

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคมองดูสัตว์ทั้งหลายด้วยปัญญาจักษุ

และครั้นเห็นแล้วก็ทราบว่า

ในกาลก่อนสัตว์เหล่านี้กระทำกุศลไว้แล้ว

บ้างก็มีโทละเบาบางมีราคะกล้า

บ้างก็มีราคะเบาบางมีโทสะกล้า

บ้างก็มีปัญญาน้อย

บ้างก็เป็นบัณฑิต

บ้างก็มีความบริสุทธิ์ผุดผ่อง

และบ้างก็มีมิจฉาทิฏฐิ

พระตถาคตจึงเสนอยานสามชนิดแก่สัตว์เหล่านั้น ด้วยกุศโลบาย

&&&

ชายตาบอดแต่กำเนิดก็คือสัตว์ทั้งหลายที่มืดบอดเพราะโมหะ

โรคลมน้ำดี และเสลด ก็เหมือนกับราคะ โทสะ และโมหะ ทิฏฐิหกสิบสอง พึงเห็นว่าเป็นเช่นนั้นเหมือนกัน

&&&

ผู้มีจักษุบอด แล้วได้สายตาดีคืนมา

เปรียบได้กับผู้ควรแก่ สาวกยาน และ ปัจเจกพุทธยาน

เขาย่อมตัดกิเลสเครื่องผูกพันของสังสารวัฏเสียได้

พ้นจากกิเลสเครื่องผูกพัน พ้นจากภูมิทั้งหก และโลกทั้งสาม

ฉะนั้นผู้สมควรแก่สาวกยาน ย่อมรู้อย่างนี้

และกล่าวถ้อยคำอย่างนี้ว่า

ธรรมอื่นที่ทำให้ตรัสรู้นั้นไม่มี ข้าพเจ้าถึงพระนิพพานแล้ว ที่นั้น

พระตถาคตจะตรัสธรรมแก่เขาว่า

&&&

บุคคลที่เห็นธรรมทั้งหลายลึกซึ้งอย่างนี้

ย่อมเห็นโลกธาตุทั้งปวง เต็มไปด้วยสัตว์ ที่มีความนึกคิดและอุปนิสัยต่างกัน เหมือนกับว่า มองไม่เห็น

**&&&

พระตถาคตก็ฉันนั้น ย่อมพิจารณาเห็นความพิเศษของสัตว์และอัธยาศัยที่แตกต่างกัน

50

จึงตรัสยานต่างกันไป แต่พุทธยานเป็นสัจจะที่แน่นอน

เพราะไม่รู้สังสารจักรมนุษย์จึงไม่บรรลุพระนิพพาน

51

ส่วนผู้ใด เข้าใจถ่องแท้ว่า ธรรมทั้งหลายเป็นศูนยตา และไม่เป็นอัตตา

ผู้นั้นย่อมเข้าใจพระโพธิญาณของพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทั้งหลาย

52

เพราะเข้าถึงปัญญาระดับกลาง บุคคลนั้น จึงชื่อว่า พระปัจเจกชินะ

และเพราะไม่มีความรู้เรื่องศูนยตา บุคคลนั้นจึงถูกเรียกว่า สาวก

53

เพราะตรัสรู้ธรรมทั้งปวง บุคคลนั้นจึงชื่อว่า สัมมาสัมพุทธะ

และพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ย่อมแสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลายเป็นนิตย์ ด้วยอุบายหลายร้อยวิธี

54

เหมือนคนตาบอดแต่กำเนิด มองไม่เห็นพระอาทิตย์ (พระจันทร์)

ดาวเคราะห์และดาวฤกษ์ทั้งหลาย

ย่อมกล่าวว่า รูปทั้งหลายย่อมไม่มีโดยประการทั้งปวง

55

ส่วนนายแพทย์ใหญ่ ผู้มีความกรุณาต่อชายตาบอดนั้น

เขาได้ไปยังเขาหิมาลัยเดินขึ้นเดินลง (ภูเขา) อยู่ เพื่อแสวงหายา

56

นายแพทย์นั้น ได้ยาทั้งสี่ชนิดครบถ้วน

คือ ต้น (นค) ราก(สถาน) เปลือก(วรณ) และใบ (รส=รับรู้อารมณ์) จากภูเขานั้น แล้วนำมาปรุง

57

นายแพทย์ได้ประกอบยา ให้แก่ชายตาบอดแต่กำเนิดนั้น

ดังนี้ คือส่วนหนึ่งเคี้ยวเสียก่อนแล้วจึงให้ ส่วนหนึ่งบดหรือตำเสียก่อนแล้วจึงให้

และอีกส่วนหนึ่งใช้ฉีดเข้าไปในร่างกาย

58

ชายผู้นั้นกลายเป็นผู้มีตาดี ได้เห็นพระอาทิตย์ และดาวเคราะห์ทั้งหลาย

เขาจึงเข้าใจว่า ตอนแรกนั้น เขาพูดไปเพราะความไม่รู้

59

ในทำนองเดียวกัน สัตว์ทั้งหลายที่มีอวิชชามาก

เหมือนผู้บอดแต่กำเนิด ย่อมท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏ เพราะไม่รู้วัฏฏจักรแห่งความทุกข์

60

ในโลก ที่มีความลุ่มหลงเพราะอวิชชาอย่างนี้

พระตถาคตผู้รู้ทุกอย่างเหมือนกับ นายแพทย์ใหญ่ ผู้มีความกรุณา จึงได้อุบัติขึ้น

61

พระตถาคตนั้น เป็นครูที่ฉลาดในอุบาย ได้แสดงพระสัทธรรม และอนุตตรพุทธโพธิญาณ

แก่สัตว์ผู้มียานอันประเสริฐ

62

ส่วนผู้มีปัญญาปานกลาง พระผู้นำ ก็แสดงธรรมปานกลาง

ส่วนผู้มีความกลัวต่อสังสารวัฏ พระตถาคตก็แสดงพระโพธิญาณอย่างอื่น

63

พระสาวก ผู้พ้นแล้วจากโลกทั้งสาม ผู้มีความรู้ ก็จะคิดอย่างนี้ว่า

ข้าพเจ้าได้บรรลุนิพพาน ที่ไร้มลทินและที่เป็นสิริมงคลแล้ว

64

ในเรื่องนี้ เรา ได้กล่าวไว้อย่างชัดแจ้งแล้วว่า นั่นไม่เรียกว่านิพพาน

แต่เพราะการตรัสรู้ธรรมทั้งปวงต่างหาก จึงบรรลุพระนิพพาน ที่เป็นอมตะ

65

มหาฤาษี (พระสุคต) เพราะความกรุณาต่อเขา จึงได้กล่าวกับเขาว่า

เธอเป็นผู้โง่เขลา เรา(ตถาคต) รู้ว่า ภาวะเช่นนั้น แม้น้อยนิดก็ยังไม่มีแก่เธอ

66

เมื่อเธออยู่แต่ภายในห้อง อะไรที่เกิดขึ้นภายนอก เธอไม่รู้ จึงนับว่า เธอมีความรู้ น้อยมาก

67

ก็แลบุคคลที่อยู่ภายในนั้น ย่อมจะไม่รู้ว่า เขาทำอะไร หรือไม่ทำอะไรกันในภายนอก

แม้บัดนี้ เขาก็ยังไม่รู้ แล้วเธอ ผู้มีปัญญาน้อย จะรู้ได้อย่างไรเล่า

68

เธอไม่สามารถจะได้ยินเสียง ที่ไกลออกไปจากที่นี้ประมาณ 5 โยชน์ได้

จะป่วยกล่าวไปไย ถึงเสียงที่ไกลเกินไปกว่านั้น

69

ชนเหล่าใด มีจิตใจเลวร้ายต่อเธอหรือกรุณาต่อเธอ เธอไม่อาจรู้จักชนเหล่านั้นได้

เหตุไฉนเธอจึงมีอภิมานะนักเล่า

70

ถ้าเธอ จะต้องเดินทางเป็นระยะ 2 ไมล์ เมื่อไม่มีทางให้เดิน เธอก็จะเดินไปไม่ได้

เรื่องราวที่เธออยู่ในครรภ์ของมารดา เธอก็ลืมหมดแล้ว

71

บุคคลที่ได้อภิญญา 5 เรียกว่า สัพพัญญู

ในโลกนี้ เธอยังไม่รู้อะไรเลย ยังจะพูดว่า ข้าพเจ้าเป็น สัพพัญญู เพราะความหลงผิด(ของเธอ)

72 ถ้าเธอปรารถนาจะเป็น สัพพัญญู เธอต้องพยายามบรรลุอภิญญาให้ได้

เธอต้องอยู่ป่า คิดถึงธรรมอันบริสุทธิ์ที่นำไปสู่การบรรลุอภิญญานั้น แล้วเธอก็จะบรรลุอภิญญาด้วยธรรมนั้น

73

ชายผู้นั้น ทราบเนื้อความนั้นได้แล้ว ได้ไปสู่ป่า ตั้งใจมั่นเจริญสมาธิ

เนื่องจากเขาเป็นผู้มีคุณงามความดีอยู่แล้ว จึงได้บรรลุอภิญญา 5 โดยไม่นานนัก

74

เช่นเดียวกันนั้น พระสาวกทั้งหลายทั้งปวงสำคัญว่า ตนได้บรรลุพระนิพพานแล้ว

แต่พระชินพุทธเจ้าได้ตรัสกะสาวกเหล่านั้นว่า นี้เป็นความสงบระดับหนึ่งเท่านั้น

ไม่ใช่พระนิพพาน (ความดับสนิท)

75

นี้เป็นอุบายนัยหนึ่งแห่งการประกาศธรรมของพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่ว่า

เว้นจากความเป็นสัพพัญญุตญาณเสียแล้ว พระนิพพานย่อมไม่มี เพราะฉะนั้น เธอทั้งหลายจงพยายาม

76

ความรู้อันไม่สิ้นสุดแห่งมรรคทั้งสาม บารมีอันประเสริฐหก

ศูนยตา การไม่ยึดติดนิมิต และการไม่ตั้งความปรารถนา

77

โพธิจิต และธรรมทั้งหลายเหล่าใด ที่เป็นปัจจัยให้บรรลุพระนิพพาน

ทั้งที่เป็นอาสวะและอนาสวะ เป็นธรรมที่สงบ

ธรรมเหล่านั้นทั้งปวงเป็น (สิ่งว่างเปล่า) เหมือนท้องฟ้า

78

พรหมวิหารสี่ สังคหวัตถุสี่ และธรรมทั้งหลาย ที่พระมุนีผู้ประเสริฐแสดง

เพื่อประโยชน์แก่การแนะนำเวไนยสัตว์ทั้งหลาย

79

ก็แลผู้ใดรู้ธรรมทั้งหลายว่า มีสภาพเป็นมายาและความฝัน ไร้สาระเหมือนต้นกล้วย เป็นเสมือนเสียงที่สะท้อน

80

แลรู้โลกทั้งสามอย่างสมบูรณ์ พร้อมทั้งสภาวะของโลกเหล่านั้น

เขาผู้นั้นได้ชื่อว่ารู้แจ้งสิ่งที่ไม่ผูกมัด สิ่งที่ยังไม่ได้หลุดพ้นและพระนิพพาน

81

ผู้ที่ไม่เห็นธรรมทั้งปวงที่เสมอกัน ซึ่งเป็นศูนยตา ปราศจากความแตกต่างกัน

ชื่อว่าย่อมไม่เห็นธรรมใด ๆ

82

ส่วนบุคคลผู้มีปัญญามากนั้น ย่อมเห็นหมวดธรรมทั้งหมด อย่างแจ้งชัดว่า

ไม่มีสามยาน มีเพียงยานเดียวเท่านั้นในโลก

83

พระธรรมทั้งปวง ทัดเทียมกัน เสมอเหมือนกันทุกเมื่อ

บุคคลผู้รู้อย่างนี้ ชื่อว่า ย่อมรู้พระนิพพาน ที่เป็นอมตะและสูงสุด

**&&&

**&&&

มองดูเหมือนตาหมากรุก ซึ่งแต่ละช่วงแบ่งด้วยเส้นด้ายทอง

เต็มไปด้วยดอกไม้ มีพระโพธิสัตว์หลายแสนองค์อยู่ที่นั่น

พระสาวกอีกหลายหมื่นแสนโกฏิ ประมาณมิได้ ก็มีอยู่ที่นั่น

ณ ที่นั่นมารร้ายไม่ได้โอกาสแสดงความชั่ว ความเมตตาของมารร้ายก็ไม่ปรากฏ

ถ้ามีมาร และหมู่มาร ณ ที่นั้น มารเหล่านั้น ก็จะได้รับพระสัทธรรม

ในศาสนาของพระผู้มีพระภาคตถาคตสัมมาสัมพุทธเจ้า

รัศมีประภาส พระองค์นั้น ในโลกธาตุนั่นเอง

**&&&

3

หลังจากทำการบูชาพระพุทธเจ้า ผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์แล้ว

และหลังจากได้บรรลุญาณอันประเสริฐนี้แล้ว

พระกาศยปะนั้น จะเป็นมหาฤาษี (พุทธะ) เป็นที่พึ่งของชาวโลก ที่หาเปรียบมิได้ ในชาติสุดท้าย

4

พุทธเกษตรของพระองค์ ประเสริฐ วิจิตร บริสุทธิ์ งาม น่าดู เป็นที่รื่นรมย์ใจ

น่ารัก ประดับตกแต่งด้วยเส้นด้ายทอง

5

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในพุทธเกษตรที่มีลักษณะเป็นตาหมากรุกนี้

ในแต่ละช่วงมีต้นไม้แก้ว อันวิจิตร ส่งกลิ่นหอมตลบอบอวล

6

พุทธเกษตรนั้น ประดับด้วยดอกไม้ต่าง ๆ สวยงามด้วยดอกไม้นานาชนิด

ไม่มีหลุมพ่อ ณ ที่นั้น เรียบ สวยงาม น่าดูยิ่งนัก

7

มีพระโพธิสัตว์หมายพันโกฏิ ที่ฝึกจิตแล้ว มีฤทธิ์มาก

เป็นผู้รักษาไวปุลยสูตร ไว้จำนวนหลายพัน

8

ณ พุทธเกษตรนั้น พระสาวกของพระสุคต ผู้ธรรมมิกราช ที่หมดอาสวะ

ดำรงชีพอยู่เป็นชาติสุดท้าย มีมากมายจนนับไม่ได้

แม้จะนับด้วยทิพยญาณติดต่อกันไปหลายกัลป์

9

ในพุทธเกษตรของพระรัศมีประภาสพุทธเจ้านั้น

พระองค์จักมีพระชนมายุ **12** กัลป์

พระสัทธรรมของพระองค์จักดำรงอยู่ **20** กัลป์

และพระสัทธรรมปฏิรูปจักดำรงอยู่ **20** กัลป์

**&&&

13

ข้าพระองค์ก็เช่นเดียวกับสัตว์ทั้งหลาย ในยามทุพภิกขภัย

คืออยากได้พุทธญาณ แต่มีความสงสัยใน หีนยาน จึงพยายาม (ศึกษา) อยู่

14

พระมหามุนีสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมไม่พยากรณ์ พวกข้าพระองค์ทั้งหลาย

เหมือนกับไม่ให้รับประทานอาหาร ที่ตกถึงมือแล้วฉะนั้น

15

ข้าแต่พระมหาวีระ ก็แล ข้าพระองค์ทั้งหลาย ผู้มีความขวนขวายอยู่อย่างนี้

ได้ฟังพระสุรเสียงอันกึกก้อง ได้รับพยากรณ์เมื่อใด เมื่อนั้นก็จักเป็นผู้สงบนิ่ง

16

ข้าแต่พระมหามุนี พระมหาวีระ พระองค์ผู้ปรารถนาประโยชน์แก่ชาวโลก

ผู้เพียบพร้อมด้วยพระเมตตานุเคราะห์ ขอพระองค์จงพยากรณ์เถิด

ข้าพระองค์ทั้งหลาย จักได้ระงับความรู้สึกว่า ยากจนต่ำด้อยเสียที

**&&&

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระสุภูติเถระ มหาสาวกของเรานี้

จักกระทำสักการะ พระพุทธเจ้า จำนวนสามหมื่นแสนโกฏิพระองค์

จักเคารพ นับถือ ยกย่อง บูชา เทิดทูน จักประพฤติพรหมจรรย์ในศาสนานั้น

และจักบรรลุพระโพธิญาณ หลังจากบรรลุพระโพธิญาณแล้ว ในชาติสุดท้าย

จักได้เป็นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ในโลก มีพระนามว่า "ศศิเกตุ"

**&&&

ครั้งนั้นแล ในเวลานั้น พระผู้มีพระภาค ได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า

17

**&&&

22

**&&&

จักเคารพ นับถือ ยกย่อง บูชา เทิดทูน พระพุทธเจ้าเหล่านั้น

(พระมหากาตยายนะ) จักสร้างสถูปของพระผู้มีพระภาคเหล่านั้น ที่นิพพานแล้ว

สูงหนึ่งพันโยชน์ ฐานกว้างห้าสิบโยชน์

ประดับด้วยรัตนะ 7 ประการ คือ ทอง เงิน แก้วไพฑูรย์ แก้วผลึก มุกดาแดง มรกต บุศราคัม เป็นที่เจ็ด

จะทำสักการะบูชาพระสถูปเหล่านั้น ด้วยดอกไม้ ธูป พวงมาลัย

เครื่องลูบไล้ เจิมทา ผ้าฉัตร ธงริ้ว และธงแผ่นผ้า

นอกจากนี้ ยังทำการสักการะ เคารพ นับถือ ยกย่อง บูชา เทิดทูน พระพุทธเจ้าอีกยี่สิบโกฏิ

**&&&

สัทธรรมปฏิรูป จังคงอยู่ **20** กัลป์เช่นกัน

**&&&

และหลังจากตรัสรู้แล้ว ก็จักแสดงญาณนี้นั่นแล

แก่หมู่สัตว์จำนวนพันโกฏิ

**&&&

ประดับด้วยรัตนะ 7 ประการ คือ ทอง เงิน แก้วไพฑูรย์ แก้วผลึก มุกดาแดง มรกต

สูงพันโยชน์ กว้างห้าร้อยโยชน์

จักทำสักการะบูชาต่างๆ แก่พระสถูปเหล่านั้น

ด้วยดอกไม้ ธูป พวงมาลัย เครื่องลูบไล้ เจิมทา ผ้าฉัตร ธงริ้ว และธงแผ่นผ้า

นอกจากนี้ ยังทำการสักการะ เคารพ นับถือ ยกย่อง บูชา เทิดทูน

พระพุทธเจ้าอีกยี่สิบโกฏิ

**&&&

**&&&

**&&&

**&&&

**&&&

สามารถนับจุดจบ หรือที่สุดโลกธาตุนั้นได้หรือไม่

&&&

1

หลายโกฏิกัลป์ล่วงมาแล้ว เราระลึกถึง มหามุนีอภิชญาชญานาภิภู ผู้ประเสริฐในหมู่ชนทั้งหลาย

ซึ่งได้เป็นพระชินเจ้า ผู้ประเสริฐที่สุดในสมัยนั้น

**&&&

**&&&

พระองค์ประทับอยู่ทีโพธิมณฑล ณ โคนต้นโพธิพฤกษ์

ตลอดกัลป์ที่สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด เก้า สิบ ติดต่อกันไป เป็นคราวเดียวกัน

โดยมิได้เสด็จลุกจากที่ประทับเลย

พระองค์ได้ประทับด้วยจิตที่สงบนิ่ง พระวรกาย ไม่เคลื่อนไหว

แต่ก็ยังมิได้รู้แจ้งเห็นจริง ธรรมทั้งหลาย

**&&&

เมื่อพระผู้มีพระภาค ประทับนั่งอยู่นั้น ตลอดสิบกัลป์ ตั้งแต่นั้น

เทพบุตรทั้งหลายเหล่านั้น ได้ประโคมดนตรีทิพย์ทั้งหลายยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จวบจนพระผู้มีพระภาค เสด็จดับขันธประนิพพาน

**&&&

กระทำประทักษิณพระผู้มีพระภาคสามครั้ง

ประนมมือ กราบทูลพระผู้มีพระภาค ณ เบื้องพระพักตร์ของพระองค์ด้วยคาถาที่เหมาะสมว่า

&&&

ไม่รู้หนทางที่นำไปสู่ ที่สุดแห่งทุกข์ไม่มีความพยายามเพื่อถึงความหลุดพ้น

13

อันตรายมีมากขึ้น ร่างกายก็เสื่อมจากธรรม (ความดี) มาช้านาน

ไม่เคยได้ยินพระสุรเสียงของพระชินเจ้าทั้งหลาย โลกทั้งปวงก็มืดมนอนธการ

14

ข้าแต่พระองค์ ผู้รู้แจ้งโลก วันนี้และที่นี่ พระองค์ได้บรรลุบทอันอุดม อันเป็นมงคลและเป็นอนาสวะแล้ว

ข้าพระองค์ทั้งหลาย และชาวโลกทั้งปวง เป็นผู้ที่พระองค์ทรงอนุเคราะห์แล้ว

ข้าแต่พระผู้เป็นนาถะ ข้าพระองค์ทั้งหลาย พากันมาเฝ้าก็เพื่อถึงพระองค์เป็นสรณะ

**&&&

**&&&

มหาภิชญาชญานาภิภู ได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว

ทิศทั้งสิบในห้าสิบหมื่นแสนโกฏิโลกธาตุได้ แต่ละทิศ

ได้สั่นสะเทือนเป็นหกจังหวะ และสว่างไสวไปด้วยแสงเจิดจ้า

ในโลกธาตุทั้งปวงเหล่านั้น โลกธาตุใดมีที่ว่าง และมีความมืดมิด

แม้พระอาทิตย์และพระจันทร์ ที่มีฤทธิ์มาก มีอานุภาพมาก มีความรุ่งโรจน์โชติช่วงมาก

ไม่สามารถส่องแสงไปถึงด้วยสีและพลังของตน

แต่ที่ว่างนั้นทั้งหมด ก็มีแสงสว่างเจิดจ้าไปทั่วถึง

สัตว์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นในที่ว่างแห่งโลกธาตุนั้น

ย่อมมองเห็นซึ่งกันและกันและจำกันได้

แม้สัตว์ผู้เจริญเหล่าอื่น ที่เกิดในที่นี้

และในโลกธาตุทั้งปวง ภพของเทพ วิมานแห่งเทพ ตลอดถึงพรหมโลก

ก็สั่นสะเทือนเป็นหกจังหวะ สว่างไสวไปด้วยแสงอันเจิดจ้า เกินเทวานุภาพของเทพทั้งหลาย

**&&&

**&&&

และมีโอรสราชกุมารทั้งสิบหกพระองค์ กำลังทูลขอให้ประกาศพระธรรมจักรอยู่ณ ทิศตะวันตกนั้น

ครั้นพบแล้ว พรหมทั้งหลายเหล่านั้น ก็เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค จนถึงที่ประทับ

ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้วได้ถวายบังคมด้วยเศียรเกล้า ที่แทบพระบาทของพระผู้มีพระภาคนั้น

กระทำประทักษิณพระผู้มีพระภาคหลายแสนครั้ง

และได้บูชาพระผู้มีพระภาค ด้วยภาชนะดอกไม้นั้น ซึ่งใหญ่เท่าเขาพระสุเมรุ

และได้โปรยดอกไม้เหล่านั้นลงที่ต้นโพธิ์ด้วย เป็นระยะทางห่างออกไป ประมาณสิบโยชน์

**&&&

22

ข้าพระองค์ทั้งหลาย มาจากโลกธาตุห้าหมื่นโกฏิ ไกลจากที่นี้

เพื่อนมัสการพระชินเจ้า ด้วยการถวายวิมานอันประเสริฐ

23

วิมาน อันวิจิตร สวยาม เหล่านี้ บังเกิดแก่ข้าพระองค์ทั้งหลาย ด้วยบุพกรรมอันดีงาม

ขอพระองค์ผู้เป็นโลกวิทู จงรับไว้ใช้สอยตามพระประสงค์

เพื่ออนุเคราะห์แก่ข้าพระองค์ทั้งหลายด้วยเถิด

**&&&

เพื่อประโยชน์แก่ชนจำนวนมาก เพื่อเป็นการอนุเคราะห์ชาวโลก

เพื่อประโยชน์และความสุขแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

**&&&

วิมานพรหมทั้งหลายในโลกธาตุห้าสิบหมื่นแสนโกฏิ ในทิศตะวันออกเฉียงใต้

ได้ส่องแสงโชติช่วงสวยงามอย่างยิ่ง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จากนั้น พรหมเหล่านั้นได้คิดว่า พรหมวิมานเหล่านี้ ส่องแสงโชติช่วงสวยงามยิ่งนัก

สิ่งนี้จักเป็นบุพนิมิตแห่งอะไร

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย จากนั้น มหาพรหมทั้งหมดในโลกธาตุห้าหมื่นแสงโกฏิ

ได้ไปยังวิมานของกันและกันแล้วสนทนากัน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ขณะนั้น มหาพรหมหนึ่งนามว่า อธิมาตรการุณิก

ได้พูดกะเหล่าพรหมนั้นเป็นคาถาว่า

**&&&

30

พวกเราควรไปตรวจดูสถานที่หลายโกฏิให้ทั่วทั้งสี่ทิศ พระพุทธเจ้าคงจะอุบัติขึ้นแล้วในโลกเป็นแน่ทีเดียว

**&&&

เพื่อเป็นการอนุเคราะห์แก่ข้าพระองค์ทั้งหลาย ขอพระสุคตทรงใช้วิมานพรหมเหล่นี้

เพื่ออนุเคราะห์ข้าพระองค์ทั้งหลายเถิด

**&&&

บัดนี้ พระองค์เป็นดวงตา เป็นคติ เป็นที่พึ่ง เป็นผู้ต้านทาน

เป็นบิดาและเป็นพวกพ้อง(ของข้าพระองค์ทั้งหลาย)

ข้าแต่พระธรรมราชา พระองค์ผู้ทรงอนุเคราะห์ประโยชน์เกื้อกูล

ทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลกนี้ นับเป็นบุญของข้าพระองค์ทั้งหลาย

**&&&

**&&&

ได้ไปยังวิมานของกันและกันแล้วสนทนากัน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ขณะนั้น มหาพรหมองค์หนึ่งนามว่า "สุธรรม"

ได้กล่าวกับหมู่พรหมนั้นด้วยสองคาถาว่า

**&&&

ซึ่งกำลังมีเทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์อสูร ครุฑ พญานาค มนุษย์ อมนุษย์ แวดล้อมอยู่

และซึ่งมีพระโอรสราชกุมารสิบหกพระองค์ กำลังทูลขอให้ประกาศพระธรรมจักรอยู่

ครั้นเห็นแล้ว พรหมทั้งหลายเหล่านั้น ก็เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค จนถึงที่ประทับ

ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้ว ได้ถวายบังคมด้วยเศียรเกล้าที่แทบพระบาทของพระผู้มีพระภาค

พระองค์นั้น พระทำประทักษิณ พระผู้มีพระภาคหลายแสนครั้ง

และได้บูชาพระผู้มีพระภาคด้วยภาชนะดอกไม้นั้น

ซึ่งใหญ่ประมาณเท่าเขาพระสุเมรุและเอาดอกไม้เหล่านั้น

โปรยลงที่ต้นโพธิ์ด้วย เป็นระยะทางกว้างออกไปประมาณสิบโยชน์

ครั้นทำการบูชาแล้ว พรหมทั้งหลายเหล่านั้น ได้ถวายวิมานพรหมเหล่านั้น

แต่พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นว่า ขอพระผู้มีพระภาค จงรับวิมานพรหมเหล่านี้

เพื่ออนุเคราะห์แก่ข้าพระองค์ทั้งหลาย ขอพระสุคตจงใช้วิมานพรหมเหล่านี้

เพื่ออนุเคราะห์ข้าพระองค์ทั้งหลายด้วยเถิด

**&&&

40

ข้าแต่พระโลกนาถ ขอพระองค์ได้โปรดกระทำหมู่สัตว์ ผู้กระหายให้เอิบอิ่มด้วยเถิด

ผู้ที่ไม่เคยเฝ้าพระองค์มาก่อน จะพบพระองค์ได้อย่างไร

ข้าแต่พระผู้นำแห่งโลกการเฝ้าพระองค์นั้นเป็นสิ่งที่หาได้ยาก เหมือนกับต้นมะเดื่อออกดอก

41

ข้าแต่พระผู้นำโลก วิมานเหล่านี้ ของข้าพระองค์ทั้งหลาย ส่องแสงสว่างโชติช่วง

เพราะอานุภาพของพระองค์

ข้าแต่พระสมันตจักษุ (ผู้รู้เห็นโดยรอบ) ของพระองค์ทรงรับและใช้สอยวิมานเหล่านี้

เพื่ออนุเคราะห์แก่ข้าพระองค์ทั้งหลายด้วยเถิด

**&&&

เพื่อประโยชน์แก่ชนเป็นจำนวนมาก เพื่อความสุขแก่ชนจำนวนมาก

เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลกเพื่อประโยชน์และความสุขแก่เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

**&&&

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นัยว่าครั้งนั้น

พรหมวิมานทั้งหลาย ในโลกธาตุห้าสิบหมื่นแสงโกฏิ ในทิศเบื้องล่าง ได้เร่าร้อน

ส่องแสงสว่างโชติช่วงสวยงามอย่างยิ่ง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ขณะนั้น พรหมทั้งหลายคิดว่าพรหมวิมานเหล่านี้

ได้ส่องแสงสว่างโชติช่วงสวยงามยิ่งนัก สิ่งนี้จักเป็นบุพนิมิตอะไรหนอ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ครั้งนั้น

มหาพรหมทั้งหมดในโลกธาตุห้าสิบหมื่นแสนโกฏิ ได้ไปยังวิมานของกันและกัน

แล้วสนทนากัน ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ขณะนั้น มหาพรหมองค์หนึ่ง นามว่า "ศิขี" ได้กล่าวกับพรหมหมู่ใหญ่นั้นด้วยคาถาว่า

**&&&

**&&&

**&&&

ความประพฤติ ความบริสุทธิ์ คติ ปัญญา ของสัตว์ทั้งปวง ก็เสื่อมลง

ความสุขก็หมดสิ้นไป ผู้รู้จักความสุขก็ปลาสนาการไปสิ้น

53

สัตว์ทั้งหลายประพฤติอนาจาร ดำรงอยู่ในสัทธรรม

ไม่ได้ผู้นำที่เป็นที่พึ่งของโลก ย่อมตกไปสู่ทุคติ

54

พระองค์ทรงประทานความโชติช่วงแก่โลก นับเป็นเวลานานยิ่งที่พระองค์เสด็จมาแล้ว

พระองค์ผู้มีความอนุเคราะห์ ทรงอุบัติขึ้น (มาในโลก) เพื่อประโยชน์สุขของสัตว์ทั้งปวง

55

นับเป็นสิ่งประเสริฐ ที่พระองค์ได้บรรลุอนุตตรพุทธญาณ ด้วยความเกษมสำราญ

สัตว์โลกพร้อมทั้งเทวดา และข้าพระองค์ทั้งหลาย มีความยินดีอย่างยิ่ง

56

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ด้วยอานุภาพของพระองค์ วิมานทั้งหลายจึงวิจิตรงดงามยิ่ง

ข้าแต่พระมหาวีระ ข้าพระองค์ทั้งหลายขอถวาย (วิมานทั้งหลาย) ข้าแต่พระมหามุนี

ขอพระองค์ทรงรับ (วิมาน ทั้งหลายเหล่านี้) ด้วยเถิด

57

ข้าแต่พระผู้นำที่วิเศษ เพื่ออนุเคราะห์แก่ข้าพระองค์ทั้งหลาย

ขอพระองค์จงทรงใช้สอย (วิมานทั้งหลาย) ด้วยเถิด

ข้าพระองค์ทั้งหลาย และสัตว์ทั้งปวงจักได้บรรลุโพธิญาณอันประเสริฐด้วย

**&&&

ขอพระองค์จงยังจักรอันประเสริฐสูงสุดให้หมุนไป

ขอจงลั่นกลองอมตะ(ธรรม)

ขอพระองค์จงยังสัตว์ ทั้งหลาย ให้พ้นจากทุกข์หลายร้อยประการ

และขอพระองค์แสดงทางแห่งพระนิพพานด้วยเถิด

59

ขอพระองค์จงแสดงธรรม ที่เหล่าข้าพระองค์ปรารถนา

ขอพระองค์จงอนุเคราะห์ข้าพระองค์และชาวโลกทั้งปวง

ขอพระองค์จงเปล่งพระสุระเสียงอันไพเราะอ่อนหวานที่ทรงเคยเปล่งมาแล้ว หลายพันโกฏิกัลป์ด้วยเถิด

**&&&

ทั้งหมดนี้เป็นอริยสัจ

&&&

เพราะสังขารดับ วิญญาณจึงดับ

เพราะวิญญาณดับ นามรูปจึงดับ

เพราะนามรูปดับ อายตนะหกจึงดับ

เพราะอายตนะหกดับผัสสะจึงดับ

เพราะผัสสะดับเวทนาจึงดับ

เพราะเวทนาดับตัณหาจึงดับ

เพราะตัณหาดับ อุปทานจึงดับ

เพราะภพดับชาติจึงดับ

เพราะชาติดับชรามรณะโศกะปริเทวะทุกข์โทมนัสอุปายาสจึงดับ

อย่างนี้ คือความดับกองทุกข์อันยิ่งใหญ่อย่างเดียว

**&&&

**&&&

เพราะอาศัยพระธรรมเทศนาของพระผู้มีพระภาค

**&&&

อันเป็นธรรมบรรยาย ที่ไพศาล

เป็นคำสอนพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย

อันเป็นที่ยึดถือของพระพุทธเจ้าทั้งปวง

**&&&

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ต่อมาพระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มหาภิชญาชญานาภิภู

ได้ทรงแสดงธรรมบรรยายชื่อ สัทธรรมปุณฑรีกสูตร

**&&&

ต่อมาพระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มหาภิชญาชญานาภิภู

พระองค์นั้น มีพระสติทรงรู้สึกพระองค์ ทรงออกจากสมาธิ

เพื่อระยะเวลาล่วงไปสี่หมื่นกัลป์

ครั้นเสด็จลุกขึ้นแล้ว

พระผู้มีพระภาคตถาคต มหาภิชญาชญานาภิภู

เสด็จไปประทับนั่งบนธรรมมาสน์ที่จัดไว้เพื่อพระองค์

**&&&

ได้ประกาศธรรมบรรยายชื่อสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

ในศาสนาของพระผู้มีพระภาคบ่อย ๆ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลายสามเณรสิบหกรูปเหล่านั้น เป็นโพธิสัตว์มหาสัตว์

แต่ละรูป ได้ส่งเสริมสัตว์หกสิบคูณด้วยหกสิบหมื่นแสนโกฏิ

ซึ่งมีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

เพื่อให้เข้าถึงพระโพธิญาณ

**&&&

และพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า "สิงหธวัช" อยู่

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในทิศใต้

มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า "อากาศประดิษฐ์ตะ"

และพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า "นิตยปรินิวฤตะ" อยู่

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในทิศตะวันตกเฉียงใต้

มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า "อินทรธวัช"

และพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า "พรหมธวัช"อยู่

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในทิศตะวันตก

มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า "อมิตายุ"

และพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า"สรวโลกธาตูปัทรโวทเวคปรัตยุตตีรณะ" อยู่

ดูก่อนภิกษุทั้งหลายในทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า "ตมาลปัตรจันทนคันธาภิชญะ"

และพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า "เมฆสวรทีปะ"

และพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า "เมฆสวรราช"อยู่

ดูก่อนภิกษุทั้งหลายในทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า"สรวโลกภยัจฉัมภิกตววิธิวังสนกระ"

และเราตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า "ศากยมุนี" ซึ่งเป็นองค์ที่สิบหก

เป็นอนุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้าในท่ามกลางสหโลกธาตุนี้ อยู่

**&&&

ที่พวกเราแต่ละพระองค์ ผู้เป็นพระโพธิสัตว์มหาสัตว์

ในศาสนาของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น

สนับสนุนเพื่อบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว

**&&&

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เขาเหล่านั้นทั้งหมดเข้าใจในเรื่องปรินิพพาน จักปรินิพพาน

**&&&

นี่คือกุศโลบายของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตถาคตทราบว่าสัตว์ทั้งหลายยังทำลายกิเลสไม่ได้

ฉะนั้น จึงบอกนิพานที่พวกเขาติดข้องอยู่ กับพวกเขาที่ยินดีสิ่งต่ำช้า

ทั้งยังจมอยู่ในเปือกตมคือกามอีกด้วย

**&&&

เพื่ออนุเคราะห์เขาเหล่านั้น

ผู้นำทางจึงทำอุบาย เขา (ผู้นำทาง) ได้เนรมิตเมืองขึ้นเมืองเหนึ่งด้วยฤทธิ์

เป็นเมืองที่กว้างใหญ่ หนึ่งร้อย สองร้อย สามร้อยโยชน์ กลางป่าทึบนั้น

แล้วกล่าวกับชนเหล่านั้นว่า ท่านทั้งหลายจงอย่างกลัวเลย

จงอย่ากลับเลย ชนบทใหญ่มีอยู่

ท่านทั้งหลายจงพักผ่อนกันที่นี่ จงทำภาระแหละหน้าที่ทุกอย่าง

ขอท่าน ณ ที่นี้เถิด พักผ่อนหลับนอนให้หายเหนื่อยก่อน

เมื่อหายเหนื่อยแล้วจะได้เดินทางไปสู่รัตนทวีปต่อไป

**&&&

ได้พากันประหลาดใจ อัศจรรย์ใจว่า

เราได้ออกจากป่าแล้ว เราได้ถึงสถานที่สงบแล้ว เราจักพักที่นี่

**&&&

ด้วยคิดว่า พุทธญาณ เป็นสิ่งยากจะบรรลุได้

&&&

นี้เป็นกุศโลบายของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

ที่ประกาศยานเป็นสาม

**&&&

พร้อมกับหมู่สัตว์หลายพันโกฏิ ได้เสด็จมาทำการบูชาพระผู้มีพระภาค

ผู้เป็นจอมนรชน ที่เลิศยิ่งนั้น

65

พระโอรสราชกุมารเหล่านั้น ครั้นทรงกราบพระบาทพระผู้นำแล้วกราบทูลว่า

ข้าแต่พระนเรนทรสิงห์ ขอพระองค์ทรงประกาศธรรม

ทำให้ข้าพระองค์ทั้งหลาย และชาวโลก ได้สดชื่นด้วยพระสุรเสียงที่ไพเราะด้วยเถิด

66

ข้าแต่พระผู้นำที่ยิ่งใหญ่ พระองค์อุบัติขึ้นในโลกทั้งสิบทิศ เป็นเวลาช้านาน

วิมานแห่งพรหมทั้งหลาย สั่งสะเทือนเป็นเหตุบ่งบอกนิมิตแก่สัตว์ทั้งหลาย

67

ในทิศตะวันออก (พุทธ) เกษตรทั้งหลาย ห้าสิบพันโกฏิ ก็สั่นสะเทือน

พรหมวิมานอันประเสริฐ ณ ที่นั้นๆมีรัศมีส่องแสงสว่างไสว

68

พรหมทั้งหลายเหล่านั้น เห็นบุพนิมิตเช่นนี้แล้ว ได้เข้าไปเฝ้าพระผู้นำแห่งโลก

ได้โปรยปรายดอกไม้ลงมา บูชาพระองค์และได้ถวายพรหมวิมานทั้งปวงแก่พระองค์

69

พรหมเหล่านั้น ได้ทูลขอพระองค์ ด้วยคาถาและบทสวดทั้งหลาย

เพื่อให้พระองค์ทรงยังพระธรรมจักรให้หมุนไป

แต่พระองค์ผู้เป็นจอมราชันทรงสงบนิ่ง (ด้วยทรงคิดว่า)

นี้ยังไม่ใช่เวลาแสดงธรรมแห่งเรา

70

ในทิศใต้ ทิศตะวันตก ทิศเบื้องล่าง ทิศเบื้องบน และทิศอันมีในท่ามกลางทั้งหลาย

มีพรหมหลายพันโกฏิแล

71

พรหมทั้งหลายได้โปรยปรายดอกไม้บูชาพระผู้ทรงเป็นผู้นำ (พระตถาคต)

และกราบพระบาททั้งสองของพระผู้นำมอบถวายวิมานทั้งหลายทั้งปวง กล่าวสดุดีและขอร้องว่า

72

ข้าแต่พระผู้มีจักษุอันหาที่สุดมิได้

ขอพระองค์ทรงให้จักรเป็นไป(ขอจงทรงแสดงธรรม)

พระองค์เป็นผู้ที่พบเห็นได้โดยยากเป็นเวลาหลายโกฏิกัลป์

ขอพระองค์ได้โปรดแสดงพลังแห่งพระเมตตา

ที่พระองค์ทรงเคยแสดงมาแล้วในกาลก่อน

ขอพระองค์ทรงเปิดประตูแห่งอมตะด้วยเถิด

73

พระผู้มีพระจักษุอันหาที่สุดมิได้ (ผู้เห็นการณ์โลก)

ตถาคตเจ้า ครั้นสดับคำทูกลขอแล้ว ทรงประกาศธรรมหลายประการ

**&&&

พระผู้มีพระจักษุ (ตถาคต)

ทรงประกาศทุกข์ อันมีมรณะเป็นที่สุด เริ่มต้นจากอวิชชา

(พระองค์ทรงประกาศว่า) อกุศลทั้งปวงเหล่านี้ เกิดจากชาติ**

และ(ว่า) ท่านทั้งหลาย จงทราบอย่างนี้ว่า

มฤตยู (ความตาย) เป็นสิ่งที่มีแก่มนุษย์(เป็นของมนุษย์)

**&&&

ได้กราบทูลกระพระชินเจ้าว่า ข้าแต่พระผู้นำแห่งโลก

ขอพระองค์ทรงประกาศพระธรรมอันเลิศเถิด

79

ข้าแต่พระองค์ผู้ประเสริฐสุดแห่งพระชินเจ้าทั้งหลาย

เพื่อที่ข้าพระองค์ทั้งหลายจะได้เป็นพระสัพพัญญู เช่นเดียวกับพระองค์

ข้าแต่พระองค์ผู้แกล้วกล้า ผู้ทรงเห็นแจ้งหมดจด

เพื่อที่สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้จะเป็นอย่างที่พระองค์ได้ทรงเป็น

80

พระชินเจ้าครั้นทรงทราบพระประสงค์ของเจ้าฟ้าชายราชโอรสเหล่านั้นแล้ว

ทรงประกาศธรรมอันสูงสุดด้วยการยกตัวอย่างอเนกประการ (หลายโกฏิยุต มิใช่หนึ่ง)

81

พระโลกนาถ เมื่อจะทรงแสดงและชี้แจงอภิญญาหลายพันวิธี

ทรงแสดงหน้าที่อันแท้จริง อย่างที่พระโพธิสัตว์ผู้ฉลาดทั้งหลายปฏิบัติอยู่

82

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไวปุลยสูตร ชื่อว่า สัทธรรมปุณฑรีก

นั่นด้วยคาถามากมายหลายพันคาถา อันมีประมาณเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

83

ก็แล พระชินเจ้าพระองค์นั้น ครั้นตรัสพระสูตรนี้แล้วก็เสด็จเข้าไปสู่วิมานพักผ่อน

พระโลกนาถทรงนั่นเข้าสมาธิอยู่บนอาสนะเดี่ยวตลอด **84** กัลป์

84

สามเณรทั้งหลายเหล่านี้ทราบว่า พระผู้ทรงเป็นผู้นำประทับนั่ง

ไม่เสด็จออกไปจึงได้แสดงพุทธธรรม ซึ่งปราศจากอาสวะ อันประเสริฐนี้จำนวนหลายโกฏิ

85

สามเณรทั้งหลายเหล่านั้น แต่ละรูป

นั่งบนอาสนะที่ถูกจัดแยกไว้ รูปละที่

ได้แสดงพระสูตรนี้แก่หมู่สัตว์เหล่านั้นในศาสนาของพระสุคต

ในกาลนั้น เช่น เดียวกันกับที่แสดงอยู่ในสมัยแห่งเราตถาคต

86

สามเณรเหล่านั้นได้แสดง(ญาณ) แก่สัตว์ทั้งหลาย

ประมาณไม่ได้เหมือนจำนวนเมล็ดทรายในหกหมื่นคงคานที

พระโอรสแต่ละองค์ของพระสุคตนั้น แนะนำสัตว์ทั้งหลายมิใช่น้อย

87

เมื่อพระชินเจ้าพระองค์นั้นปรินิพพานแล้ว

สามเณรทั้งหลายเหล่านั้นได้ท่องเที่ยวไปเฝ้าพระพุทธเจ้าหลายโกฏิ

และทำการบูชาพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย พร้อมกับพระสาวกทั้งหลายในกาลนั้น

88

พระราชโอรสทั้ง 16 พระองค์ เหล่านั้น ของพระชินเจ้า

ครั้นประพฤติธรรมอันไพบูลย์และสูงส่งและได้ตรัสรู้โพธิญาณในทิศต่างๆ ทั้งสิบทิศแล้ว

ได้ทรงเป็นพระชินเจ้า ทรงประทับอยู่เป็นคู่ในทิศทั้งปวง (ทิศละสองพระองค์)

89

ในกาลครั้งนั้น ทุกคนผู้ซึ่งเคยเป็นสาวก (ของพระโอรส)

ก็ได้เป็นสาวกของพระชินเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น

และได้บรรลุโพธิญาณด้วยอุบายต่าง ๆโดยลำดับ

90

แม้เราตถาคตก็เป็นผู้หนึ่ง ในจำนวนนั้น

แม้ตถาคตก็ได้สั่งสอนเธอทั้งปวง เพราะฉะนั้น

ในบัดนี้ เธอทั้งหลายก็เป็นสาวกของเราตถาคต

ณ ที่นี้ เราตถาคตจะนำเธอให้เข้าถึงโพธิญาณด้วยอุบายทั้งหลาย (ของเราตถาคต)

91

เหตุอันนี้ ได้มีแล้วในกาลครั้งกระนั้น

นี้คือปัจจัยที่ให้เราตถาคตแสดงธรรมด้วยเหตุปัจจัยนี้แล

เราตถาคตจะนำเธอทั้งหลายให้เข้าถึงพุทธญาณอันเลิศของเรา

ภิกษุทั้งหลาย ณ ที่นี้ เธอทั้งหลาย จงอย่าได้กลัวเลย

92

เปรียบเหมือนป่าทึบน่ากลัว เวิ้งว้าง ไม่มีที่พักพิงและอาศัย

อันเต็มไปด้วยสัตว์ป่ามากมาย และปราศจากน้ำ

ป่านั้นพึงเป็นที่น่ากลัว สำหรับผู้คนทั้งหลายที่ขาดความชำนาญป่า

93

ก็แล คนจำนวนหลายพันมาถึงป่า และป่านั้นเป็นป่าที่เวิ้งว้าง มีบริเวณยาวตั้ง **500** โยชน์

94

คนซึ่งเป็นผู้นำทาง ผ่านป่าอันน่ากลัวนี้ไปนั้น

เป็นคนมั่งคั่ง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เป็นปราชญ์

เป็นผู้ได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี และกล้าหาญ

95

แม้คนจำนวนหลายโกฏิเหล่านั้นมีความเหน็ดเหนื่อย

จึงบอกแก่ผู้นำทางนั้น ในเวลานั้นว่า

ท่านผู้เจริญ พวกเราเหนื่อยเหลือเกิน ไม่สามารถจะเดินทางต่อไปได้เราอยากจะกลับจากที่นี่

96

แต่ผู้นำทางนั้น เป็นผู้ฉลาด เป็นบัณฑิต

จึงคิดหาอุบายที่จะพาไปต่อไปในขณะนั้น

จึงคิดว่า น่าเสียดาย หากผู้เขลาเบาปัญญาทั้งปวง

พาตนเองกลับไปเสียก็จะไม่ประสบรัตนะทั้งหลายเลย

97

ไฉนหนอ ข้าพเจ้า (ผู้นำทาง)พึงนิรมิตนครใหญ่นครหนึ่ง

อันกอปรด้วยตึกรามบ้านช่องและวิหารหลายพันโกฏิ

พร้อมทั้งสวนอันงดงามด้วยพลังแห่งฤทธิ์ของตนในวันนี้

98

ข้าพเจ้า (ผู้นำทาง) พึงนิรมิตบ่อน้ำ แม่น้ำ สวนและดอกไม้ทั้งหลาย

(นคร)ที่มีป้อมปราการและประตูอันสวยงาม เต็มไปด้วยผู้คนทั้งบุรุษและสตรีทั้งหลาย

99

ข้าพเจ้า (ผู้นำทาง) ครั้นทำการนิรมิต พึงกล่าวกะเข้าทั้งหลายว่า

ท่านทั้งหลายอย่างกลัวเลย ท่านทั้งหลาย จงรื่นเริงหรรษากันเถิด

ท่านทั้งหลายถึงเมืองอันประเสริฐยิ่งแล้ว จงเข้าไปทำธุรกิจของท่านทั้งหลาย โดยเร็วเถิด

100

เพื่อให้คนเหล่านั้นได้พักผ่อน

(คนนำทาง)จึงกล่าวว่า ท่านทั้งหลายคงหายเหนื่อยแล้ว

จงสนทนากันตามสบายใจเถิด เพราะได้ผ่านป่ามาแล้วโดยสิ้นเชิงดังนี้

ซึ่งความก็ทำให้ทุกคนหายเหนื่อยได้

101

(ผู้นำทาง)ครั้นทราบแล้วว่าเขาทั้งหลายพักผ่อนเพียงพอแล้ว

ได้เรียกให้พวกเขามารวมกัน แล้วกล่าวอีกว่า

"ท่านทั้งหลาย จงมาฟังคำของข้าพเจ้า นครนี้ ข้าพเจ้าสร้างขึ้นมาด้วยฤทธิ์

102

ข้าพเจ้า (ผู้นำทาง)ทราบว่า ท่านทั้งหลายเหน็ดเหนื่อยแล้ว

เพื่อไม่ให้ท่านทั้งหลายพากันกลับไป

จึงทำกุศโลบายอย่างนี้

ขอให้ท่านทั้งหลายจงเกิดความกล้าหาญเพื่อเดินทางต่อไปยังเกาะเถิด

103

ภิกษุทั้งหลาย ในทำนองเดียวกัน

เราตถาคต ซึ่งเป็นผู้นำทาง นำสรรพสัตว์หลายพันโกฏิ

เห็นว่าสัตว์ทั้งหลายมีความทุกข์ยาก

และสัตว์ทั้งหลายไม่สามารถจะทำลายกองกิเลสได้

104

แต่นั้น เราตถาคตไตร่ตรองเรื่องนี้

(และทราบว่า) เธอทั้งหลายได้พักผ่อนแล้วมี ความสงบ แล้ว*

(ผข สงบ คือ มีศีล มีสติ มีสมาธิ)

ความดับแห่งทุกข์ทั้งปวงย่อมมี (และกล่าวว่า)

เธอทั้งหลายทำกิจที่พึงกระทำแล้ว พึงตั้งอยู่ในภูมิอรหันต์

105

เมื่อใดเธอทั้งหลายตั้งอยู่ในสภาวะนี้แล้ว (บรรลุอรหันต์)

เราตถาคตทราบว่าเธอทั้งหมดเป็นพระอรหันต์

เมื่อนั้นเราตถาคตก็จะเรียกให้เธอทั้งหลายมาประชุมกัน

แล้วอธิบายว่า ธรรมอันแท้จริงคืออะไร

106

เป็นอุบายอันฉลาดของพระผู้เป็นผู้นำทั้งหลาย

แท้ที่จริงมีเพียงยานเดียวเท่านั้น ยานที่สองไม่มี

แต่ท่านแสดงอีกสองยานไว้ก็เพื่อจะให้ได้พักผ่อนเท่านั้นเอง

107

ภิกษุทั้งหลาย เพราะฉะนั้นเราตถาคตจึงกล่าว ณ บัดนี้ว่า

เธอทั้งหลายจงก่อให้เกิด ความกล้าหาญอันสูงส่งยอดเยี่ยม***

ด้วยสัพพัญญุตญาณทั้งปวงที่ได้ก่อให้เกิดมีขึ้นแล้วนั้น

เธอทั้งหลายก็จะบรรลุนิพพานที่ยังไม่บรรลุได้

108

ก็ในกาลที่เธอทั้งหลายจักสัมผัสกับ สัพพัญญุตญาณ ***

มีพละสิบ (ทศพละญาณ)

(พระญาณอันเป็นกำลังของพระตถาคต **10** ประการ) ****

ซึ่งเป็นธรรมของพระชินเจ้าทั้งหลาย

เธอทั้งหลาย จักเป็นพุทธะ ทรงไว้ซึ่งมหาบุรุษลักษณะ **32** ประการ ***

และถึงซึ่งพระนิพพาน

109

เทศนาของพระผู้ทรงเป็นผู้นำทั้งหลาย (ตถาคตทั้งหลาย) เป็นเช่นนี้

พระตถาคตทั้งหลาย ตรัสพระนิพพาน เพื่อการพักผ่อน

ก็แลครั้นพระตถาคตทราบว่า ทุกท่านได้พักผ่อนแล้ว

จึงสอน สัพพัญญุตญาณ(ความรู้ที่รู้แล้วในสิ่งทั้งปวง)

อันเป็นธรรมให้ถึงพระนิพพาน(ความดับ)แก่ทุกท่านแล***

**&&&

**&&&

ข้าแต่พระสุคต น่าอัศจรรย์

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ทรงกระทำสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง

คือทรงทำให้โลก ที่ประกอบด้วยธาตุต่าง ๆนี้หมุนไป

และทรงแสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย

ด้วยการแสดงญาณที่เป็นอุบายโกศลต่าง ๆ

ทรงปลดเปลื้องสัตว์ที่ข้องติดในเรื่องต่าง ๆ ด้วยอุบายโกศล

**&&&

ตื่นเต้น เบิกบาน รื่นเริง เป็นผู้ไม่เหนื่อยอ่อน สามารถแสดงธรรม กล่าวธรรม

และปฏิบัติ ร่วมกับสหธรรมจารีทั้งหลาย

**&&&

ปูรณไมตรายณีบุตร ได้ทำประโยชน์แก่สัตว์ ทั้งหลายหมื่นโกฏิ

ซึ่งไม่สามารถประมาณและนับจำนวนได้

**&&&

ปูรณไมตรายณีบุตรนั้น เมื่อปฏิบัติจริยวัตรของโพธิสัตว์เห็นปานนี้สมบูรณ์แล้ว

จักบรรลุอนุตตรสัมมาโพธิญาณ

ในกัลป์ทั้งหลาย อันนับไม่ได้ ประมาณไม่ได้

**&&&

มีรูปที่เพียบพร้อมด้วยมหาบุรุษลักษณะ 32 ประการ

&&&

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสอย่างนี้ พระสุคตศาสดา ครั้นตรัสดังนี้แล้วได้ตรัสให้ขึ้นไปอีกว่า

**&&&

5

สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น ผู้ขาดความรู้ ประพฤติตนอย่างโง่เขลา

ด้วยคิดว่าพวกเรา เป็นสาวก มีประโยชน์น้อย (มีกิจที่ควรทำเพียงเล็กน้อย)

แต่ชำระสถานที่เกษตรของตน ๆให้สะอาด.ในการจุติปละเกิดทุกครั้ง

6

พวกเขา ย่อมปรากฏว่า ตนเองยังมีราคะ โทสะ และโมหะอยู่

เมื่อเห็นสัตว์ทั้งหลาย ที่ยึดมั่นอยู่ในทิฏฐิ จึงคล้อยตามทิฏฐิของสัตว์เหล่านั้นไปด้วย

7

สาวกจำนวนมากของเรา (ตถาคต) เมื่อประพฤติปฏิบัติอย่างนี้

ช่วยให้สัตว์ทั้งหลายหลุดพ้น (จากกิเลส) ด้วยอุบาย

ส่วนชนทั้งหลายที่โง่เขลาเบาปัญญาอาจจะเป็นบ้าได้

หากสอนให้เขารับรู้ข้อปฏิบัติทั้งหมด

8

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พระปูรณ(ไมตรยาณีบุตร)

สาวกของเรานี้ได้ประพฤติธรรมอยู่ในศาสนา

ของพระพุทธเจ้าหลายพันโกฏิพระองค์ แสวงหาโพธิญาณนี้อยู่

ได้รับพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นแล้ว

9

สาวกผู้ประเสริฐรูปนี้ (พระปูรณไตรยาณีบุตร)เป็นพหูสูต

กล่าวกถาได้อย่างวิจิตร เป็นผู้กล้า ในที่ทั้งปวง ร่าเริง หมดกิเลส ได้ยึดมั่นในพุทธกิจ เป็นนิจ

10

เธอ (พระปูรณไมตรยาณีบุตร) ได้บรรลุอภิญญาอันยิ่งใหญ่

ได้บรรลุปฏิสัมภิทาทั้งหลาย ทั้งรู้อารมณ์ในอินทรีย์ของสัตว์ทั้งหลาย จึงแสดงธรรมที่บริสุทธิ์ทุกเมื่อ

11

เธอ (พระปูรณไมตรยาณีบุตร) ได้ประกาศพระสัทธรรมอันประเสริฐสุด

เป็นผู้อบรมสัตว์หลายพันโกฏิให้มีอุปนิสัยแก่กล้า ในยานอันประเสริฐสุดนี้

ทั้งได้ชำระเกษตรของตนให้สะอาดยิ่งนักอีกด้วย

12

ในอนาคตกาล เธอ (พระปูรณไมตรยาณีบุตร)

จักบูชาสักการะพระพุทธเจ้าหลายพันโกฏิพระองค์เหมือนวันนี้

และจักได้รับพระสัทธรรมอันประเสริฐสุด พร้อมกับจักชำระเกษตรของตนให้สะอาดด้วย

13

เธอ (พระปูรณไมตรยาณีบุตร) เป็นผู้ฉลาดหลักแหลม

แสดงธรรมด้วยอุบายที่ฉลาดหลายพันโกฏิวิธีเสมอ ๆ

จักอบรมสัตว์ทั้งหลายจำนวนมากให้มีอุปนิสัยแก่กล้า

ในสรรวัชญาชญาณที่ไม่มีอาสวะทั้งปวง

14

เธอ (พระปูรณไมตรยานีบุตร) นั้น หลังจากได้บูชาสักการะพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

และทรงจำพระสัทธรรม อันประเสริฐ ไว้ได้ทุกเมื่อแล้ว

จักเป็นพระสยัมภูพุทธเจ้าในโลก มีพระนามปรากฏในทุกทิศว่า "พระสัทธรรมประภาส"

15

ก็แล (พุทธ) เกษตรของ พระธรรมประภาส นั้น จักสะอาด หมดจด งดงาม

ด้วยรัตนะ 8 ประการตลอดเวลา

กัลป์ของพระองค์มีชื่อว่า "รัตนาวภาส" และโลกธาตุจะมีชื่อวา "สุวิศุทธะ"

16

โลกธาตุที่ชื่อว่า สุวิศุทธะ เพราะมีพระโพธิสัตว์จำนวนมากหลายพันโกฏิ

ที่เป็นผู้แตกฉานในอภิญญา เป็นผู้บริสุทธิ์และมีฤทธิ์มาก

17

ครั้งนั้น พระผู้นำ (พระพุทธเจ้าธรรมประภาส) มีสาวกจำนวนมากหลายพันโกฏิ

ซึ่งมีฤทธิ์มาก ได้วิโมกข์8 และได้บรรลุปฏิสัมภิทาทั้งหลาย

18

สัตว์ทั้งปวงในพุทธเกษตรนั้น เป็นโอปปาติกะ (เกิดผุดขึ้นมาเอง)

มีผิวกายสีทองสมบูรณ์ด้วยรูปลักษณะ 32 ประการ

เป็นผู้บริสุทธิ์หมดจด และประพฤติพรหมจรรย์ทุกคน

19

ณ ที่นั้น (พุทธเกษตรนั้น) ไม่มีการเรียนรู้เรื่องอาหาร

มีแต่ความยินดีในธรรม ความปีติในฌาน ไม่มีมาตุคาม ไม่มีภัยจากทุกข์คติในอบาย

20

(พุทธ)เกษตร ที่ประเสริฐเช่นนี้ ของปูรณไมตรยาณีบุตร (พระพุทธเจ้าธรรมประภาส

ผู้มีพระคุณอันไพบูลย์ ย่อมดารดาษไปด้วยสัตว์ผู้เจริญ ดังได้กล่าวมาแล้ว

&&&

ก็จะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณต่อไป

พระตถาคตทั้งหมดจักมีพระนามว่า สมันตประภาส เหมือนกัน

**&&&

จักแสดงพระโพธิญาณอันประเสริฐสูงสุด

24

ณ ที่นั้น จะมีพระโพธิสัตว์มากมาย ที่เป็นผู้ประเสริฐ

มีศีลบริสุทธิ์ มีอาจาระอันดีงาม ขึ้นนั่งบนวิมานที่ประเสริฐ แล้วพิจารณาข้อธรรมอยู่

25

(พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย) เหล่านั้น

ครั้นได้ฟังธรรมของพระตถาคตผู้ประเสริฐกว่า หมู่มนุษย์แล้ว

จักไปสู่เกษตรอื่นอยู่เสมอ

พระโพธิสัตว์เหล่านั้น เป็นผู้กราบไหว้ พระพุทธเจ้าจำนวนหลายพัน

ได้ทำการบูชาอย่างกว้างขวางต่อพระพุทธเจ้าเหล่านั้น

26

พระโพธิสัตว์เหล่านั้น จะกลับมายังพุทธเกษตรของพระตถาคตสมันตประภาส ซึ่งเป็นผู้นำนั้น

เพียงชั่วขณะหนึ่ง อำนาจจริยาวัตรของพระโพธิสัตว์ทั้งหลายจะปฏิบัติเช่นนั้น

27

พระสุคต (พระสมันตประภาส) พระองค์นั้น

จำมีพระชนมายุหกหมื่นกัลป์บริบูรณ์

หลังจากปรินิพพานแล้ว พระสัทธรรมของพระองค์จะตั้งมั่นอยู่ในโลกนี้เป็นเวลาทวีคูณ

28

สัทธรรมปฏิรูปของพระองค์ จะดำรงอยู่ต่อไปอีกสมัยหนึ่ง เป็นเวลานานถึงสามเท่า

หลังจากพระสัทธรรมของพระองค์ได้เสื่อมไปแล้ว เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย จักเดือดร้อน

29

ต่อจากนั้น จะมีพระชินเจ้า ผู้นำที่สูงสุดในหมู่มนุษย์ อีก 500 องค์

มีพระนามอย่างเดียวกันคือ "สมันตประภาส" พระชินเจ้าเหล่านั้น จักมีต่อเนื่อง สืบต่อกันไป

30

กระบวนการเช่นนี้ จักเป็นพลังแห่งฤทธิ์ ของพระชินเจ้าทั้งหมด

แม้พุทธเกษตรคณะ และพระสัทธรรมก็เป็นเช่นนี้เหมือนกัน

เพราะพระสัทธรรมของทุกพระองค์จะทัดเทียมกัน

31

สิ่งของทั้งปวง ที่เป็นของพระสมันตประภาส ผู้สูงสุดแห่งมนุษย์นั้น

จะมีชื่ออย่างเดียวกัน ทั้งในโลกนี้และเทวโลก ดังที่เราได้พรรณนาไว้แล้วในตอนต้น

32

พระชินเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น ผู้อนุเคราะห์ประโยชน์เกื้อกูล

จักพยากรณ์ซึ่งกันและสืบต่อกันไปว่า ผู้อยู่ใกล้ชิดเรา

ในวันนี้ จะสั่งสอนชาวโลกทั้งปวงต่อไปเหมือนเรา

33

ดูก่อนกาศยปะ ณ ที่นี้ ในวันนี้ เธอจงจำไว้ว่า

พระอรหันต์ 500 รูป นี้และสาวกอื่น ๆ ของเราเป็นอย่างนี้

และเธอจงบอกเรื่องนี้แก่สาวกรูปอื่น ๆด้วย

**&&&

**&&&

**&&&

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์เหล่านั้น เข้าใจว่า พระอรหันต์คือความสุขสูงสุดในโลกนี้

ข้าพระองค์ทั้งหลาย จึงอยู่ด้วยความลำบาก

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พวกข้าพระองค์ทั้งหลาย ย่อมถึงความยินดีด้วยญาณที่สละทิ้งไป

แต่ประณิธานในพระโพธิญาณชั้นสูงสุดทั้งปวง ยังไม่หายไป

**&&&

35

ข้าพระองค์ทั้งหลาย ขอแสดงความผิด ณ ที่ใกล้ชิดต่อพระองค์

เพราะพวกข้าพระองค์ยังโง่เขลา ไม่ฉลาด ยินดีกับความสุขทั่วไปในศาสนาของพระสุคต

36

เหมือนบุรุษบางคนในโลกนี้ ได้ไปสู่บ้านของมิตร

ซึ่งมิตรของเขาเป็นผู้มีทรัพย์และมั่งคั่ง

มิตรคนนั้นได้ให้ขาทนียะและโภชนียะจำนวนมากแก่เขา

37

ครั้นเลี้ยงดูด้วยโภชนะแล้ว มิตรคนนั้นรู้สึกยินดีเป็นอย่างมาก

ได้มอบรัตนะอันมีค่ามาก โดยใช้ชายผ้าผู้เป็นปมห่อหุ้มไว้ให้แก่บุรุษนั้น

38

บุรุษนั้น เป็นคนโง่ ครั้นลุกขึ้นแล้วก็เที่ยวเดินทางไปสู่เมืองอื่น

เขาประสบกับความทุกข์ยาก กลายเป็นคนตกต่ำ

เที่ยวขออาหาร(ผู้อื่น)ด้วยความยากลำบากยิ่ง

39

เขาพอใจในอาหารที่ขอมาได้ โดยไม่ได้คิดถึงอาหารอื่นที่ดีกว่า

แม้รัตนะ(ที่ได้รับ)เขาก็ลืมสนิท ไม่ได้ระลึกถึงรัตนะในห่อผ้านั้นเลย

40

ขณะนั้น เขาได้พบกับมิตรเก่าที่เคยให้รัตนะแก่เขา ที่บ้านของตน

มิตรผู้ประเสริฐได้เตือนเขาพร้อมกับชี้ให้ดูรัตนะในห่อผ้านั้น

41

เมื่อเห็นดั้งนั้น เขาจึงมีความสุขเป็นอย่างยิ่ง

อานุภาพของรัตนะเป็นอย่างนี้เอง

คือ เขาเป็นผู้มีทรัพย์มาก มีรัตนะและถึงพร้อมด้วยกามคุณทั้ง5

**&&&

บทที่ 8 ปัญจภิกษุศตวยากรณปริวรรต

ว่าด้วยการพยากรณ์ภิกษุ 500 รูป

ในธรรมบรรยาย สัทธรรมปุณฑรีกสูตร อันประเสริฐ

มีเพียงเท่านี้

**&&&

ข้าแต่พระสุคต ขอให้โอกาสอย่างนั้น จงมีแก่พวกข้าพระองค์บ้างเถิด

เพราะว่า พระผู้มีพระภาค เป็นพระบิดา

เป็นผู้บันดาลที่อาศัย และเครื่องป้องกันแก่พวกข้าพระองค์ทั้งหลาย

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เพราะพวกข้าพระองค์ทั้งหลาย

ได้เปลี่ยนเป็นรูปต่าง ๆในโลก รวมทั้งเทวดา มนุษย์ และอสูร

เช่น คนเหล่านี้ เป็นบุตร เป็นอุปัฏฐาก เป็นผู้รักษาคลังปริยัติ ของพระผู้มีพระภาค

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ของพระผู้มีพระภาค

พึงพยากรณ์ รูปเฉพาะชื่อนั้น ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ แก่พวกข้าพระองค์โดยเร็วเถิด

**&&&

ได้จดจำพระสัทธรรมของพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าเหล่านั้น

และยึดมั่นในคำสอน ก็จะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

**&&&

**&&&

**&&&

**&&&

ขณะนั้นพระผู้มีพระภาคได้ตรัสกับพระราหุลภัทระ

ผู้มีอายุว่า ดูก่อนราหุล ในอนาคตเธอจักเป็นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

มีพระนามว่า สัปตรัตนปัทมวิกรานตคามี

**&&&

ได้ยินว่า ในเวลานั้น พระผู้มีพระภาค ได้ตรัสพระคาถาเหล่านี้ว่า

8

ดูก่อนราหุล บุตรคนโตของเรานั้น

คือพระโอรสในสมัยที่ (เรา) เป็นพระราชกุมารบุตรผู้นี้

เมื่อบรรลุพระโพธิญาณแล้ว จักเป็นนักบวชที่ยิ่งใหญ่ เป็นธรรมทายาท(ของเรา)

9

ในอนาคต เธอจักได้พบพระพุทธเจ้า จำนวนหลายโกฏิพระองค์

ไม่นานนักบุคคลเหล่านี้ทั้งหมด เมื่อแสวงหาพระโพธิญาณ

จักได้เป็นโอรสของบพระชินเจ้าเหล่านั้น

**&&&

ดูก่อนอานนท์ เธอจงดูพระสาวกทั้งที่เป็นพระเสขะและอเสขะ จำนวน **2000** รูปเหล่านี้

พระอานนท์กราบทูลว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ย่อมเห็น

ข้าแต่พระสุคต ข้าพระองค์ ย่อมเห็นพระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า

ดูก่อนอานนท์ พระภิกษุ **2000** รูปทั้งหมดเหล่านี้

ยังคิดถึงวัตรปฏิบัติของพระโพธิสัตว์อยู่เสมอ

**&&&

ดูก่อนอานนท์ พระสาวกทั้ง 2000 รูปเหล่านี้

กำลังยืนอยู่เบื้องหน้าของเรา

ณ บัดนี้ เราจะพยากรณ์สาวก ผู้เป็นบัณฑิตเหล่านั้นว่า จักเป็นพระตถาคตในอนาคต

13

หลังจากทำการบูชาต่อพระพักตร์ของพระพุทธเจ้าทั้งหลายแล้ว

เมื่อถือกำเนิดในชาติสุดท้าย

พระสาวกเหล่านั้นจะสำเร็จอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณของเรา

ด้วยการแสดงอุปมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

14

ทั้งสิบทิศ พระสาวกเหล่านั้น จะมีพระนามเดียวกัน

เมื่อนั่งอยู่ที่โคนต้นไม้ประเสริฐ (พระศรีมหาโพธิ์)

ก็จะได้บรรลุญาณเป็นพระพุทธเจ้า ในขณะและเวลาเดียวกัน

15

พระสาวกเหล่านั้นมีพระนามอย่างเดียวกันคือ รัตนเกตุ

ซึ่งเป็นที่ทราบกันทั่วไปในโลก

พุทธเกษตรของพระสาวกเหล่านั้น มีความเป็นเลิศเสมอกันคณะ

พระสาวกและพระโพธิสัตว์ก็มีจำนวนเท่ากัน

16

พระสาวกและพระโพธิสัตว์ทั้งปวง เป็นผู้มีฤทธิ์ ได้แสดงธรรมพร้อมกันในโลกทั้ง 10 ทิศ

เมื่อนิพพานแล้วพระสัทธรรมของพระสาวกและพระโพธิสัตว์เหล่านั้นจักดำรงอยู่นานเท่ากัน

**&&&

ได้ยินว่า พระสาวกทั้งหลาย ทั้งที่เป็นพระเสขะและพระอเสขะ

ได้ฟังคำพยากรณ์เรื่องของตน ๆ ต่อพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาค

ต่างยินดีปรีดา ปราโมทย์ ปีติโสมนัสอย่างสุดซึ้ง จึงได้กราบทูลพระผู้มีพระภาค ด้วยคาถาเหล่านี้ว่า

**&&&

**&&&

"ดูก่อนไภษัชยราช ในบริษัทนี้

ท่านจงมองดู เทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กินนร มโหรคะ มนุษย์ อมนุษย์ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้เป็นสาวกยาน ปัจเจกพุทธยาน และโพธิสัตวยาน จำนวนมาก

ใครเล่า ได้ฟังคำบรรยายนี้ ต่อเบื้องพระพักตร์ของพระตถาคต

(พระไภษัชยราชโพธิสัตว์) กราบทูลว่า

"ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ย่อมเห็น ข้าแต่พระสุคต ข้าพระองค์ย่อมเห็น

พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า "ดูก่อนไภษัชยราช ได้ยินว่า

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ทั้งปวง ที่อยู่ในบริษัทนี้ มีใครบ้าง ที่เคยสดับแม้คาถาหนึ่ง

บทหนึ่งหรือแม้ผู้ที่เคยอยู่มาก่อน

ใครบ้างที่ได้สดับพระสูตรนี้แล้วยังจิตดวงหนึ่ง ให้เกิดขึ้นด้วยความยินดี

ดูก่อนไภษัชยราย

เราจักกระทำบริษัท **4** เหล่านี้ทั้งหมด ไว้ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ดูก่อนไภษัชยราช เขาทั้งหลายบางพวก

จักได้สดับการบรรยายธรรมเช่นนี้ ของพระตถาคต ผู้เสด็จปรินิพพานไปแล้ว

แม้ได้ฟังเพียงคาถาเดียวแล้วยินดี ด้วยจิตที่เกิดขึ้นแม้เพียงครั้งเดียว

ดูก่อนไภษัชยราช เราจักกระทำชนเหล่านั้น ผู้เป็นกุลบุตร กุลธิดาไว้ในสัมมาสัมโพธิญาณ

ดูก่อนไภษัชยราช กุลบุตรหรือกุลธิดาเหล่านั้น

จักได้เป็นผู้บูชาพระพุทธเจ้า จำนวนพันร้อยหมื่นโกฏิอย่างสมบูรณ์

ดูก่อนไภษัชยราช กุลบุตรหรือกุลธิดาทั้งหลายเหล่านั้น

จักตั้งประณิธานต่อพระพุทธเจ้าจำนวนร้อยพันหมื่นโกฏิ

เพราะความอนุเคราะห์ต่อสัตว์ทั้งหลายพึงทราบเถิดว่า

เขาเหล่านั้นจะเกิดเป็นมนุษย์ในชมพูทวีปอีก

ถ้าเขาได้ทรงจำ ท่อง เผยแพร่รวบรวม และจารึกไว้แม้เพียงคาถาเดียว จากธรรมบรรยายนี้

ครั้นจารึกแล้วจะระลึกถึงและพิจารณาตามกาลเวลา

เขาทั้งหลาย จักยังความเคารพในพระตถาคตให้เกิดขึ้น

จักสักการะด้วยความเคารพในพระศาสดา และจักทำความเคารพนับถือบูชาในคัมภีร์เล่มนี้

เขาเหล่านั้นจักบูชาคัมภีร์นั้นด้วยดอกไม้ ธูป พวงมาลัย ผงลูบไล้ จีวร ฉัตร และธงปฏาก เป็นต้น

และด้วยกรรมคือการกราบไหว้

ดูก่อนไภษัชยราช กุลบุตรหรือกุลธิดาเหล่าใด

จักทรงจำหรือยินดีแม้เพียงคาถาเดียว จากธรรมบรรยายนี้

ดูก่อนไภษัชยราช เราจักกระทำซึ่งกุลบุตรเหล่านั้นทั้งหมด ให้ดำรงอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

**&&&

ท่านจงดูเถิด ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุไร

ดูก่อน ไภษัชยราช

เพราะกุลบุตรหรือกุลธิดานั้น อันชาวโลกรวมทั้งเทวโลกพึงทราบว่า คือพระตถาคต

บุคคลพึงสักการะต่อพระตถาคตด้วยประการฉะนี้

สาวกใดพึงจดจำ แม้เพียงคาถาเดียวจากธรรมบรรยายนี้ ยิ่งกว่านั้น

พระสาวกพึงรวบรวม จดจำ ท่อง เผยแพร่ ประกาศ จารึก

ให้จารึกซึ่งธรรมบรรยายนี้ ที่เข้าใจแล้วทั้งหมด(ที่บรรลุแล้วทั้งหมด)

ครั้นจารึกแล้วพึงพิจารณาอยู่เสมอ

เขาพึงทำความเคารพ สักการะ นับถือ บูชา นอบน้อมในพระสูตรนั้น

ด้วยการสักการะ ด้วยดอกไม้ ธูป คันธมาลา ผงเครื่องลูบไล้ จีวร ฉัตร ธงปฏาก เครื่องดนตรี

และนอบน้อมด้วยการอัญชลี

ดูก่อนไภษัชยราช กุลบุตรหรือกุลธิดาเช่นนี้พึงทราบว่า

เป็นผู้สมบูรณ์(ถึงพร้อม) ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

และถึงทราบว่า เป็นผู้พบเห็นพระตถาคต

เขาเป็นผู้อนุเคราะห์ประโยชน์แก่ชาวโลก จึงเกิดในชมพูทวีปนี้ ด้วยอำนาจของประณิธานนั้น

เพื่อประกาศธรรมบรรยายนี้ แก่มนุษย์ทั้งหลาย

บุคคลใด ยังมีความเอื้อเฟื้อของตน ความเอื้อเฟื้อในการสักการะ ต่อพระธรรมและการเข้าถึงพุทธเกษตรให้เกิดขึ้น ครั้นเมื่อ เราปรินิพพานแล้ว

พึงทราบว่า เขาเป็นผู้เข้าถึงประโยชน์เกื้อกูลของสัตว์ทั้งหลาย และอนุเคราะห์ประโยชน์แก่มนุษย์โลกนี้

ดูก่อนไภษัชยราช กุลบุตรและกุลธิดาเช่นนี้ ที่ควรทราบว่า คือ ตัวแทนของพระตถาคต

ดูก่อนไภษัชยราช พึงทราบว่ากุลบุตรและกุลธิดาผู้นั้น

เป็นผู้ได้พบพระตถาคต และได้ทำความเคารพพระตถาคตแล้ว

ผู้ใดประกาศธรรมบรรยายนี้ ของพระตถาคตผู้ปรินิพพานแล้ว

แม้กระทั่ง พึงประกาศหรือกล่าวแก่สัตว์เพียงบางคน ด้วยอาการหลบซ่อนในที่ลับ(ไม่เปิดเผย)

**&&&

1

สัตว์ทั้งหลายผู้ปรารถนา พระสวยัมภูญาณ

ด้วยความปรารถนา ที่จะดำรงอยู่ในพุทธภาวะ พึงทำความเคารพ ผู้ทรงจำพระสูตรนี้ด้วย

2

ผู้ใด ปรารถนาพระโพธิญาณ แล้วคิดว่าทำอย่างไรหนอ

พวกเราจะบรรลุพระโพธิญาณได้อย่างรวดเร็ว

เขาควรท่องจำพระสูตรนี้ และควรเคารพบูชาผู้ทรงจำพระสูตรนี้

3

บุคคลที่พระโลกนาถส่งไป เพราะเหตุแห่งการสอน สรรพสัตว์

พึงท่องจำพระสูตรนี้ ที่มีประโยชน์เกื้อกูลแก่สัตว์ทั้งหลาย

4

บุคคลใน พึงทรงจำซึ่งพระสูตรนี้ ที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่สัตว์ทั้งหลาย

บุคคลนั้นผู้เป็นปราชญ์ ได้สละการอุบัติที่ดีเสีย แล้วมาสู่โลกนี้

5

บุคคลผู้สอน (กล่าว) พระสูตรอันประเสริฐนี้ ในภายหลังตามความปรารถนาที่เกิดขึ้น

ย่อมเป็นที่ปรากฏในโลกนี้

6

บุคคลพึงสักการะ เคารพ ผู้กล่าวธรรม

ด้วยดอกไม้ทิพย์และของหอมทั้งปวงอันเป็นของมนุษย์

พึงประดับด้วยเสื้อผ้าอันเป็นทิพย์และรัตนะทั้งหลาย

7

บุคคล พึงประคองอัญชลีเป็นนิตย์ ต่อผู้ทรงจำพระสูตรนี้ของพระตถาคต ผู้ปรินิพพานแล้ว

ในกาลสุดท้ายอันน่ากลัวนี้ ราวกับว่าเขาคือพระชินเจ้าและพระสวยัมภู

8

บุคคลพึงถวายวัตถุเครื่องบูชา

คือขาทนียะ โภชนียะ ข้าว น้ำ วิหาร ที่นอน ที่นั่งและผ้า(จีวร) จำนวนโกฏิ

แก่พระชินบุตร ผู้กล่าวพระสูตรนี้ แม้เพียงครั้งเดียว

9

ผู้ใดพึงเขียน ท่อง และฟังพระสูตรนี้ในกาลสุดท้าย

ผู้นั้น เราได้ส่งมาสู่โลกมนุษย์***

เพื่อทำงานให้แก่พระตถาคต***

10

บุคคล ผู้มีจิตวิปริต ทำหน้านิ่วคิ้วหมวด

ยืนอยู่เบื้องพระพักตร์ของพระชินเจ้า พึงกล่าวคำตำหนิ

จะเป็นผู้เสวยบาปกรรมอย่างหนัก ตลอดหนึ่งกัลป์เต็ม

11

บุคคลใดโกรธ พึงกล่าวคำตำหนิ ผู้ทรงจำพระสูตรที่กำลังแสดงพระสูตรนี้อยู่

เรากล่าวว่า บาปกรรมของบุคคลนั้นหนักยิ่งกว่า

12

บุคคล ผู้แสวงหาพระสัมมาสัมโพธิญาณ อันประเสริฐนี้

พึงประคองอัญชลีกล่าวสดุดีเราต่อหน้า สิ้นหนึ่งกัลป์บริบูรณ์ ด้วยคาถาจำนวนหมื่นโกฏิมิใช่น้อย

13

บุคคลผู้มีจิตยินดี สรรเสริญเรา พึงได้บุญเป็นอย่างมาก

แต่บุคคล (มนุษย์) ผู้กล่าวคำสรรเสริญผู้บรรยายธรรม ย่อมได้บุญมากกว่า

14

บุคคลที่ทำการบูชา ณ ปูชนียวัตถุ

ด้วยศัพท์(เสียง) รูป(กาย) รส(ของถวาย)ของหอมอันเป็นทิพย์

และสัมผัสอันเป็นทิพย์ตลอด 28000โกฏิกัลป์นั้น

15

แต่ผู้ที่ได้ฟังพระสูตรนี้ แม้เพียงครั้งเดียว

จะมีลาภอันประเสริฐ และยิ่งใหญ่กว่า ผู้ทำการบูชา ที่ปุชนียวัตถุสิ้น 18,000โกฏิกัลป์นั้น

**&&&

**&&&

พระสรีรธาตุของพระตถาคต ได้รวมเป็นหนึ่งเดียวอยู่ในแผ่นดินและประเทศนั้น

**&&&

เขาพึงขุดบ่อเพื่อน้ำในที่ดินแห้งแล้ง เขาเห็นทรายที่ขุดออกมานั้น แห้งและเป็นสีแดงเพียงใด

เข้าพึงรู้ว่าน้ำยังลึกอยู่

กาลต่อมา เขาเห็นทรายที่ขุดออกมานั้น ผสมน้ำ มีโคลนตม มีหยดน้ำซึมออกอยู่

และพึงเห็นบุรุษทั้งหลายผู้ขุดบ่อ มีกายเปื้อนด้วยโคลนตม

ดูก่อนไภษัชยราช เมื่อเห็นนิมิตที่เกิดต่อหน้าอย่างนั้น

เขาจึงหมดความสงสัยและมั่นใจว่า ใกล้จะถึงน้ำแล้ว

**&&&

**&&&

ดูก่อนไภษัชยราชความพอใจในความอดทนที่ใหญ่หลวง คือจีวรของพระตถาคต

สิ่งนั่นเอง ที่กุลบุตรกุลธิดาพึงได้ครอง

**&&&

**&&&

ครั้นเห็นแล้ว เขาคิดว่า ในที่นี้น้ำยังอยู่ลึกมาก

เพราะทรายแห้งที่ขุดออกมานั้น เป็นเครื่องหมายว่าน้ำยังอยู่ลึก

19

ต่อมา เขาได้เห็นทรายเปียกและชุ่ม เขาจึงมีความหวังว่า ในที่นี้น้ำคงอยู่ไม่ลึกนัก

20

บุคคลทั้งหลาย ผู้เช่นนั้นย่อมอยู่ ในที่ห่างไกลจากพระโพธิญาณ

เพราะเขายังไม่ได้รับการอบรม ยังไม่ได้ฟังพระสูตรนี้

21

ส่วนชนทั้งหลายได้ฟัง ได้พิจารณาพระสูตรใหญ่นี้เป็นนิตย์

ซึ่งเป็นสูตรที่ลึกซึ้งและสิ้นความสงสัยของพระสาวกทั้งหลาย

22

เขาเหล่านั้น เป็นผู้ฉลาด เป็นผู้อยู่ใกล้พระโพธิญาณ

เหมือนทรายเปียกที่บ่งบอกว่า น้ำย่อมมีในที่ใกล้

23

ผู้เป็นบัณฑิต เมื่อเข้าไปสู่ที่ประทับของพระชินเจ้า

ได้ครองจีวร ได้นั่งบนอาสนะของเรา เป็นผู้ไม่หวั่นไหว เมื่อแสดง(พระสูตรนี้)

24

พลังแห่งเมตตาคือที่ประทับ ความอดทนคือจีวร และศูนยตาคืออาสนะของเรา

บัณฑิตควรดำรงอยู่ในคุณธรรมนี้แล้ว พึงแสดง(ธรรม)

25

ถ้าหากว่า ก้อนดิน ท่อนไม้ หอก คำสาปแช่ง หรือคำนินทาพึงมีแก่ผู้แสดงธรรม

เขาควรระลึกถึงธรรมนั้นของเรา พึงอดทนต่อคำหยาบเหล่านั้น

26

ความเป็นตัวตนของเรา ย่อมมีมากในพันโกฏิกัลป์แห่งดินแดนทั้งหลาย

เราย่อมแสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลายสิ้นโกฏิกัลป์ จนไม่อาจคำนวณได้

27

แต่เมื่อเราปรินิพพานแล้ว เราจะส่งรูปนิมิต จำนวนมากมาให้แก่ผู้กล้าหาญของเรา ที่แสดงพระสูตรนี้

28

บริษัททั้งหลาย คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาจักรวมกันทำการบูชาแก่เรา

29

ถ้าคนทั้งหลายจะทำร้ายเขา ด้วยก้อนดิน ท่อนไม้ คำสาปแช่ง คำขู่ และคำด่า

รูปนิมิตเหล่านั้นจักป้องกันเขาได้

30

ในกาลใด เขาจะอยู่ศึกษาเพียงผู้เดียว ในสถานที่อันสงัดจากบุคคล จะเป็นป่า หรือภูเขาก็ดี

31

ต่อจากนั้น เราจักแสดงตน ที่เลิศด้วยโอภาสแก่เขา จะให้เขาระลึกถึงคำสอนที่เคยจารึกไว้อีกครั้งหนึ่ง

32

เมื่อเขา เที่ยวไปในป่าเพียงผู้เดียว เราจักส่งเทวดาและยักษ์ทั้งหลายมาเป็นสหายของเขา

เพื่อเขาจะได้ผู้ไม่เดี่ยวดาย

33

คุณธรรมเช่นนี้ ย่อมมีแก่เขาผู้แสดงธรรมแก่บริษัท **4**

เมื่อเขาอยู่ตามลำพังในวิหาร ป่าหรือถ้ำ ทำการศึกษาอยู่ เขาก็จักเห็นเรา

34

ประติภาณของเขา ย่อมไม่ติดขัด เพราะเข้าใจการบรรยายธรรมอย่างหลากหลาย

จึงยังสัตว์จำนวนพันโกฏิให้ยินดีได้ เพราะพระพุทธเจ้าให้เขาชำนะ

35

สัตว์ทั้งหลาย ผู้อาศัยอยู่กับเขา ทุกคนจักได้เป็นพระโพธิสัตว์ในไม่ช้า

เมื่อใช้การเดินทางร่วมกัน จักเห็นพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ประมาณเท่าเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

**&&&

จำนวนหลายพัน ผ้าแพร และระฆังจำนวนหลายพัน

**&&&

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ใครเปล่งเสียงเห็นปานนี้ออกมาจากมหารัตนสถูปนี้?

&&&

ตอบ ดังนี้

"เรายังไม่ได้ฟังธรรมบรรยายปุณฑรีกสูตรนี้

อันเป็น วาทะของพระโพธิ์สัตว์ ตราบใด

เราจะ ปฏิบัติวัตรของพระโพธิสัตว์ ต่อไป

จะไม่ก้าวลงสู่ อนุตตรอรหันตสัมมาสัมโพธิญาณ ตราบนั้น

&&&

&&&

**&&&

เมื่อนั้นขอให้สถูปอันบรรจุอาตมภาวะ ของข้าพระองค์นี้

พึงอยู่ในที่ใกล้พระตถาคต

เมื่อฟังธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

**&&&

ขอให้รูปเหล่านั้นทั้งปวง พึงมารวมกันในที่นี้

&&&

กำลังแสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลายด้วยพระสุระเสียงอันไพเราะอ่อนหวาน

**&&&

"ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย เราทั้งหลาย จักต้องกลับไปสู่สหาโลกธาตุอีก

อันเป็นที่ใกล้ชิดของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระผู้มีพระภาคศากยมุนี

เพื่อนมัสการสถูปแห่งพระสรีรธาตุ ของพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ประภูตรัตนะ

พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น พร้อมด้วย

รูปแห่งตนของพระตถาคต ผู้มีตนเป็นที่สอง มีตนเป็นที่สาม

ได้เสด็จมาสู่สหาโลกธาตุนี้อีก

**&&&

ปราศจากนรก ดิรัจฉานและยมโลก

**&&&

ตถาคตทั้งปวงยังไม่ได้มาแม้จากทิศาภาคหนึ่ง

ได้ยินว่าพระผู้มีพระภาคศากยมุนีตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ได้ให้โอกาสแก่รูปพระตถาคตเหล่านั้นผู้มาแล้ว

จากทิศทั้งแปดโดยรอบ

**&&&

พุทธเกษตรทั้งหลายเหล่านั้น ประดับด้วยแก้วไพฑูรย์ ฯลฯ งดงามด้วยรัตนพฤกษ์

ต้นรัตนพฤกษ์เหล่านั้น ทั้งปวงสูงประมาณ 500 โยชน์

สิงหาสน์ที่นิรมิตขึ้นสูงประมาณ 5 โยชน์

ถัดจากนั้นพระตถาคตเจ้าเหล่านั้น ประทับนั่งขัดสมาธิที่สิงหาสน์

ที่โคนต้นรัตนพฤกษ์ทั้งหลายติดต่อกัน(โดยไม่เว้นช่องว่าง)

**&&&

ประคองอัญชลี เพ่งมองพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาค

**&&&

ดีละ ดีละ พระผู้มีพระภาคศากยมุนี

สัทธรรมปุณฑรีตสูตรนี้ เป็นธรรมบรรยายที่พระองค์ตรัสดีแล้ว ดีละ

**&&&

ในระหว่างแห่งมหารัตนสถูปนั้นเอง

**&&&

"ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

บรรดาท่านทั้งหลาย

ใครสามารถเพื่อประกาศสัทธรรมปุณฑรีตสูตรบรรยายนี้

ในสหาโลกธาตุนั้นคือ กาลสมัยนั้น

ณ เบื้องพระพักตร์ พระตถาคต

**&&&

จะไม่เกิดความกล้าเพราะเหตุแห่งธรรม

2

พระมหามุนีนั้น

แม้ปรินิพพานแล้วหลายโกฏิกัลป์

ยังมาฟังธรรม

เห็นปานนี้เป็นเพราะเหตุแห่งธรรม

พระองค์จึงได้เสด็จไปในที่นั้น ๆ

พระธรรมเห็นปานนี้เป็นสิ่งที่หาได้ยากยิ่ง

**&&&

อาตมภาวะเหล่านั้น

มาในรูปที่สร้างขึ้นของการสร้างพระธรรม

เพื่อเฝ้าพระผู้เป็นที่พึ่งนี้ แม้ปรินิพพานแล้ว

5

เมื่อได้จัด (พุทธ) เกษตรแต่ละแห่งแล้ว

ได้จัดเทพทั้งปวงไว้ในระหว่างสาวกพระสาวกทั้งปวงเหล่านั้น

เป็นผู้นำทางธรรม

ได้ดำรงอยู่สิ้นกาลนาน เพื่อเหตุแห่งการรักษาพระสัทธรรม

**&&&

มีกายมิใช่น้อยจำนวนโกฏิ ปรากฏ

**&&&

พระพุทธเจ้าประภูตรัตนมุนี แม้ปรินิพพานแล้ว

ยังกระทำความพยายาม

ในการฟังสิงหนาทของพระองค์

12

พระผู้นำจำนวนมากหลายโกฏิ ได้มาที่นี้

เราเป็นที่สอง

จำพยายามฟังพระชินบุตร ผู้อดทน เพื่อประกาศพระธรรมนี้

13

เพราะเหตุนั้น

เราและพระประภูติรัตนชินสวยัมภู

จึงได้รับการบูชาในกาลทุกเมื่อ

ผู้เสด็จไปสู่ทิศน้อยใหญ่เป็นนิตย์เพื่อฟังธรรมที่มีลักษณะอย่างนี้

14

พระโลกนาถเหล่านี้ ผู้เสด็จมาแล้ว

ผู้ทำให้แผ่นดินนี้วิจิตร งดงาม การบูชาอันไพบูลย์ มิใช่น้อย

พึงกระทำแก่พระโลกนาถเหล่านั้น ด้วยการประกาศพระสูตร(นี้)

15

เราปรากฏบนอาสนะนี้และพระผู้มีพระภาค

ที่ประทับอยู่ในท่ามกลางสถูปและพระโลกนาถจำนวนมากเหล่าอื่น

ผู้มาแล้วจากร้อย (พุทธ) เกษตรมิใช่น้อย

16

โอ ดูก่อนกุลบุตร

ท่านทั้งหลายจงตั้งใจ

ด้วยความเมตตาต่อสัตว์ทั้งปวง

พระผู้นำทั้งหลาย ได้อดทนต่อสถานะนี้ที่ทำได้ยากยิ่ง

17

**&&&

บุคคลใดได้รวบเขาพระสุเมรุไว้ด้วยกำมือ

แล้วขวางไปสิ้นโกฏิ (พุทธ) เกษตรนั้นก็ไม่ชื่อว่าทำได้โดยยาก

19

บุคคลใดพึงยังโลกนี้ใสให้หวั่นไหวด้วยหัวแม่เท้า

แล้วพึงทิ้งไปสิ้นหลายโกฏิพุทธเกษตร ข้อนั้นก็ไม่ชื่อว่าทำได้ยาก

20

บางคนในโลกนี้ได้ยืนอยู่ที่ปลายโลกแล้วพึงฟังธรรม สิ้นพระสูตรอื่น ๆ จำนวนหลายพัน

ข้อนั้นก็ยังไม่ชื่อว่าทำได้โดยยาก

21

เมื่อผู้เป็นใหญ่ในโลกปรินิพพานแล้ว

ผู้ใดพึงทรงจำไว้และกล่าวพระสูตรนี้ ในกาลภายหลังที่น่ากลัวยิ่ง

ข้อนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง

22 ส่วนบุคคลใดได้วางอากาศธาตุทั้งปวงไว้ในกำมือหนึ่ง แล้วโยนทั้งไป ข้อนั้นก็ไม่ชื่อว่าทำได้ยากยิ่ง

23

ส่วนบุคคลใด พึงคิดคัดลอกพระสูตรนี้

ในกาลภายหลัง เมื่อเราปรินิพพานแล้ว

ข้อนี้ชื่อว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง

24 บุคคลใดพึงยังปฐวีธาตุทั้งปวงให้เข้าไปสู่ปลายเล็บแล้วสลัดทั้งขึ้นไปถึงพรหมโลก

25 เพราะว่า บุคคลนั้นไม่พึงกระทำสิ่งที่ทำได้ยาก และไม่พึงกระทำความกังวลแห่งความเพียร เมื่อกระทำสิ่งที่ทำได้ยากนั้น จากที่สุดของโลกทั้งปวง

26

ต่อจากนี้ เมื่อเราปรินิพพานแล้ว

ผู้ใดพึงกล่าวพระสูตรนี้ ในกาลภายหลังแม้เพียงครู่หนึ่ง

ข้อนี้ชื่อว่ากระทำได้ยากยิ่ง

27 บุคคลใดพึงเข้าไปในท่ามกลางไฟบรรลัยกัลป์ในโลก และพึงนำภาระแห่งหญ้าที่ไฟกำลังเผาไหม้อยู่ออกไป สิ่งนี้ไม่ชื่อว่าทำได้โดยยาก

28

ต่อจากนี้ไป เมื่อเราปรินิพพานแล้ว

ผู้รักษา (ทรงไว้) และยังสัตว์ผู้หนึ่งให้ฟังพระสูตรนี้

ย่อมเป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่า

29 บุคคลพึงทรงจำพระธรรมสิ้น **84,000** ธรรมขันธ์ เขาพึงแสดงธรรม ที่ได้รับการแนะนำแล้ว แห่สัตว์จำนวนหลายโกฏิ

30 เพราะว่า สิ่งนี้ไม่ชื่อว่าทำได้โดยยาก คือ พึงแนะนำความเจริญแก่ภิกษุทั้งหลาย ในกาลนั้น และพึงยังสาวกของเราทั้งหลาย ให้ตั้งอยู่ในอภิญญา **5**

31

สิ่งนี้ชื่อว่ากระทำได้ยากกว่า คือ

บุคคลพึงทรงจำพระสูตรนี้

พึงเชื่อ

พึงหลุดพ้น

และพึงกล่าวพระสูตรนี้ครั้งแล้วครั้งเล่า

32 ผู้ใดยังสัตว์ทั้งหลายจำนวนมากหลายพันโกฏิ ดุจเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา ผู้ได้อภิญญา **6** เป็นมหัพภาค ให้ดำรงอยู่ในความเป็นพระอรหันต์

33 บุคคลผู้ประเสริฐนั้นชื่อว่าย่อมกระทำหรรมมากกว่านี้ เมื่อได้ทรงจำพระสูตรอันประเสริฐของเรา ผู้ปรินิพพานแล้ว

34 ธรรมจำนวนมาก ที่เราได้กล่าวแล้วในหลายพันโลกธาตุ แม้ในวันนี้ เราจะกล่าวจากเหตุแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

35

พระสูตรที่ใคร ๆ ก็กล่าวว่าเป็นยอดของพระสูตรทั้งปวง

ผู้ใดย่อมทรงจำไว้ซึ่งพระสูตรนี้ ผู้นั้นชื่อรักษาพระสรีระของพระชินเจ้าด้วย

36 โอ ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงกล่าวเฉพาะพระพักตร์พระตถาคตของท่านเถิด บางคนจะพยายามทรงจำเพียงเล็กน้อยในภายหลัง

37

ผู้ใดทรงจำพระสูตรนี้ ที่จำได้ยาก แม้เพียงครู่หนึ่ง

พระโลกนาถทั้งปวงก็จะมีความปีติยินดีอย่างใหญ่หลวง

38

พระโลกนาถทั้งหลายย่อมสรรเสริญบุคคลนั้น ในกาลทุกเมื่อ

เขาเป็นผู้กล้าที่หยิ่งผยอง เป็นผู้ได้อภิญญาเพื่อพระโพธิญาณโดยเร็ว

39

บุคคลนั้น เป็นผู้นำภาระโอรสของพระโลกนาถ

เป็นผู้ถึงภูมิแห่งทาน ย่อมรักษาไว้ซึ่งพระสูตรนี้

40

เมื่อพระผู้นำแห่งนรชน ปรินิพพานแล้ว

เขาผู้ประกาศพระสูตรนี้ จักเป็นจักษุของโลกพร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์

41

บุคคลใดพึงกล่าวพระสูตรนี้แม้ชั่วครู่หนึ่ง

ในกาลภายหลัง บุคคลนั้นชื่อว่าเป็นบัณฑิต เป็นผู้ที่สัตว์ทั้งปวงควรไหว้

**&&&

เราได้เป็นพระราชา สิ้นกัลป์มิใช่น้อย สิ้นร้อยพันกัลป์มิใช่น้อย

ได้ตั้งประณิธานไว้ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ความประพฤติของเรา ไม่เปลี่ยนไปจากความหวังที่คิดไว้

เราได้พยายามด้วยการยังบารมี **6** ให้สมบูรณ์

เป็นผู้ให้ทานอันประมาณมิได้

ได้บริจาคทองมณี มุกดา ไพฑูรย์ สังข์ แก้วประพาฬ เงิน ทอง มรกต ปะการัง พลอย หมู่บ้าน เมือง นิคม ชนบท ราษฎร ราชธานี ภรรยา บุตร ธิดา ทาสี ทาสา กรรมกร บุรุษ ช้าง ม้า รถ

ได้สละสรีระของตน ได้สละแขน ขา อวัยวยะเบื้องสูง หรือศีรษะ องค์แห่งอินทรีย์ (อวัยวะเครื่องสัมผัส =ตา หู จมูก ฯลฯ) และชีวิต

จิตแห่งการยึดมั่น แม้ครั้งหนึ่ง ก็ไม่เกิดขึ้นแก่เรา

ก็โดยสมัยนั้น โลกนี้ยังมีอายุยืนยาว ก็เราได้สร้างราชสมบัติตามความถูกต้องแห่งธรรม ตามกาล

มิใช่ตามความถูกต้องตามวิสัย ด้วยชีวิตหลายร้อยพันปี

เรานั้นได้อภิเษกผู้พี่ไว้ ในราชสมบัติแล้ว

ก็พยายามแสวงหาพระธรรมอันประเสริฐทั้ง **4** ทิศ

คำอย่างนี้ ได้ให้ประกาศแล้วด้วย (การตี) ระฆังว่า

ผู้ใดจักให้ธรรมอันประเสริฐแก่เรา หรือจักบอกสิ่งอันเป็นประโยชน์

เราจะยอมเป็นทาสของผู้นั้น

โดยกาลนั้น ได้มีฤาษีตนหนึ่ง ท่านได้กล่าวคำนี้แก่เราว่า

"ข้าแต่มหาราชมีพระสูตรหนึ่ง ชื่อว่า สัทธรรมปุณฑรีกสูตร

เป็นสูตรที่แสดงถึงธรรมอันประเสริฐยิ่ง

ถ้าท่านจักเข้าถึงความเป็นทาส (ของข้าพเจ้า)

ข้าพเจ้าจักให้ท่านได้ฟังพระธรรมนั้น

ข้าพเจ้าครั้นได้ฟังแล้ว เกิดความพอใจยินดีถ้อยคำของฤาษีนั้น

มีใจเป็นของตน เกิดปีติโสมนัสอย่างสูง

ได้เข้าไปถึงที่อาศัยของฤาษีนั้น

ครั้นเข้าไปแล้ว ได้กล่าวว่า

งานใดอันทาสพึงกระทำแก่ท่าน ข้าพเจ้าจักกระทำงานนั้น

เรานั้น ครั้นเข้าถึงความเป็นทาสของฤาษีนั้นแล้ว

ได้กระทำงานคนรับใช้ เช่น การหาหญ้า ไม้ น้ำ ผักกาด และผลไม้เป็นต้น

และเราได้เป็นผู้รักษาประตูด้วย

ครั้นเราทำงานต่าง ๆ ในเวลากลางวัน กลางคืน

ได้ประคองเท้าของท่านผู้นอนอยู่บนเตียงความเหน็ดเหนื่อยทางกายและจิตไม่ได้มีแก่เรา

งานอย่างนี้ที่เรากระทำอยู่ถึงพันปีบริบูรณ์

**&&&

ว่าผู้ใดพึงบอกธรรม แก่เรา

เราจะยอมเป็นทาสของผู้นั้น

โดยกาลนั้น ได้มีฤษีองค์หนึ่ง ผู้เป็นปราชญ์

ได้บอกชื่อพระสูตรว่า สัทธรรม (ปุณฑรีกะ)

44

ท่าน (ฤาษี) ได้บอกแก่เราว่า

"ท่านมีความปรารถนาพระธรรม

ท่านจงยอมเป็นทาส(ของข้าพเจ้าก่อน)

ต่อจากนั้น ข้าพระเจ้าจะบอกธรรมแก่ท่าน

45

ความเหน็ดเหนื่อยทางกายและจิตไม่เป็นอุปสรรคแก่เรา

ผู้ยอมเป็นทาสเพราะเหตุแห่งพระสัทธรรม

เราอุทิศตนปฏิบัติ มิใช่เพราะเหตุแห่งความเป็นสัตว์ และมิใช่เพราะเหตุแห่งความใคร่

46

พระราชานั้น ได้ประกอบความเพียรแล้ว

กรรมอย่างอื่นไม่มีในทิศทั้ง 10

พระองค์มีความทุกข์ สิ้นพันกัลป์เต็มบริบูรณ์

จึงได้รับพระสูตรที่ชื่อว่า "สัทธรรม(ปุณฑรีกะ)

**&&&

**&&&

การปกป้องสัตว์ในทิศทั้ง 10 ทั้งหมดนี้ ย่อมมีแก่เรา เมื่อคบกับพระเทวทัต

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

เราจะบอกกล่าวแก่ท่านว่า ในอนาคต โดยกัลป์อันประมาณมิได้ นับมิได้

ภิกษุเทวทัตนี้ จักได้เป็นตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระนามว่า เทวราช

ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดีแล้ว

ผู้เป็นโลกวิทู เป็นนายสารถีฝึกบุรุษ ที่ไม่มีผู้เปรียบได้

เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

เป็นผู้เบิกบาน เป็นผู้จำแนกธรรมใน เทวโสปานโลกธาตุ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ได้ยินว่า อายุของพระเทวราชตถาคต มีประมาณ 20 กัลป์

พระองค์จักได้แสดงธรรมโดยพิสดาร

สัตว์ทั้งหลายมีจำนวนเท่าเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

จักสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ด้วยการละกิเลสทั้งปวง ****

ณ เบื้องพระพักตร์

สัตว์มิใช่น้อย จักยกจิตขึ้นสู่ปัจเจกโพธิญาณ

สัตว์ทั้งหลาย ประมาณเท่าเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

จักยกจิตขึ้นสู่อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

จึงถึงความอดทนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ****

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อพระตถาคตเทวราชปรินิพพานแล้วพระสัทธรรมจักตั้งอยู่สิ้น 20 กัลป์

แต่สรีระของพระองค์ จักไม่สลายตามการแตกสลายของพระธาตุ

แต่พระสรีระของพระองค์จะรวมเป็นกลุ่มเดียว เข้าไปสู่สัตตรัตนสถูป

สถูปนั้นสูง 6 พันโยชน์ กว้าง 40 โยชน์

เทวดาและมนุษย์ทั้งปวงในที่นั้น

จักทำการบูชาด้วย ดอกไม้ ธูป มาลัยหอม แป้ง(ผงลูบไล้) จีวร(ผ้า) ฉัตร ธงแถบ ธงปฏาก และคาถาทั้งหลาย พวกเขา (เทวดาแลมนุษย์) จักอยู่บูชาด้วยวัตถุเหล่านั้น

ส่วนชนเหล่าใด กระทำการนอบน้อมประทักษิณสถูปนั้น

บางพวกจำสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ซึ่งเป็นผลสูงสุดของการสักการะนั้น

บางพวกจักเข้าใกล้พระปัจเจกโพธิญาณ

เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ซึ่งมีจำนวนที่คำนวณไม่ได้ ประมาณไม่ได้

จักยกจิตขึ้นสู่อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ จักเป็นผู้ไม่หวนกลับมาอีก***

ได้ยินว่า ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคได้ตรัสกับภิกษุสงฆ์อีกว่า

**&&&

**&&&

ครั้งนั้น พระมัญชุศรีกุมารภูตะ ได้เสด็จลงจากดอกบัวถวายบังคม

พระผู้มีพระภาคศากยมุนี และพระประภูตรัตนตถาคต ด้วยเศียรเกล้า

แล้วเข้าไปหาพระโพธิสัตว์ ปรัชญาภูฏะ

ครั้นเข้าไปแล้ว ได้กล่าวคาถาต่างๆ อันน่ายินดี น่าประทับใจ

ณ เบื้องพระพักตร์พระโพธิสัตว์ปรัชญาภูฏะ

แล้วจึงประทับนั่งที่ส่วนข้างหนึ่ง

ได้ยินว่า ครั้งนั้น พระปรัชญากูฏโพธิสัตว์ ได้ตรัสกะพระมัญชุศรีกุมารภูตะว่า

"ข้าแต่พระมัญชุศรี ธาตุแห่งสัตว์เท่าใด ที่ท่านผู้ไปสู่ท่ามกลางมหาสมุทรได้แนะนำแล้ว

สัตว์ทั้งหลายประมาณมิได้ นับมิได้

คือไม่อาจให้รู้ได้ด้วยวาจา และไม่อาจให้หยั่งรู้ได้ด้วยจิต

ดูก่อนกุลบุตรท่านจงรอครู่หนึ่ง ท่านจักได้นิมิต

ในกาลก่อน ในระหว่างที่ พระมัญชุศรีกุมารภูตะตรัสอย่างนี้

ในเวลานั้นดอกบัวหลายพันดอก ได้ผุดจากท่ามกลางมหาสมุทรขึ้นสู่ท้องฟ้า

พระโพธิสัตว์หลายพันพระองค์ ได้ประทับนั่งบนดอกบัวเหล่านั้น

พระโพธิสัตว์เหล่านั้น ได้เสด็จไปสู่ภูเขาศิชฌกูฏ ทางอากาศ

ครั้นขึ้นไปแล้ว ได้ประทับยืนปรากฏอยู่บนอากาศ

พระโพธิสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้นเป็นผู้ที่พระมัญชุศรี อบรมให้ตั้งอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

พระโพธิสัตว์เหล่าใด ดำรงอยู่ในมหายานมาก่อน

**&&&

**&&&

ข้าแต่ผู้เป็นเทพแห่งนรชน พระองค์อันข้าพระองค์ทูลถามแล้ว

ขอจงตรัสบอกเหตุนั้นเถิด

48

ท่านได้แสดงธรรมหรือสูตรใด ที่ชี้ทางแห่งโพธิญาณ แก่สัตว์เหล่านี้

ที่ได้ฟังแล้ว มีจิตน้อมไปเพื่อโพธิญาณ จนได้ฐานะที่มั่นคงในพระสัพพัญญุตญาณ

**&&&

มีปัญญามาก มีอินทรีย์แก่กล้า สมบูรณ์ด้วย กาย วาจา ใจ ที่ได้ฌานมาก่อน

เป็นผู้ได้รับธารณี (มนตร์) ด้วยการเรียนทั้งพยัญชนะและอรรถ ที่พระตถาคตทั้งปวงตรัสแล้ว

เป็นผู้สามารถเข้าสรรพธรรมสัตวสมาธานสมาธิได้จำนวนพัน เพียงครู่เดียว

เป็นผู้น้อมจิตไปสู่โพธิญาณ มีปณิธานอันยิ่งใหญ่

เป็นผู้แทน ความรักของตนให้แก่สัตว์ทั้งปวง

เป็นผู้สมควรในการยังคุณธรรมให้เกิดขึ้น

พระธิดาย่อมไม่เสื่อมจากคุณธรรมเหล่านั้น

พระธิดามีพระพักตร์เบิกบาน ประดับดอกไม้ ลดา สีสวยงามยิ่ง

เป็นผู้มีจิตเมตตา ทรงกล่าวด้วยวาจา ที่ประกอบด้วยความกรุณา

พระธิดาสมควรบรรลุพระโพธิญาณ

พระโพธิสัตว์ปรัชญากูฏะตรัสว่า

"เราได้เห็นพระผู้มีพระภาคตถาคตศากยมุนี

ผู้พยายามอยู่เพื่อพระโพธิญาณ ได้กระทำบุญมิใช่น้อย จนได้เป็นพระโพธิสัตว์

ความเพียรแม้เล็กน้อยก็มิได้ตกหล่น ตลอดหลายพันโกฏิ แผ่นดินและประเทศ

แม้ประมาณเมล็ดงาสรรษปะหนึ่ง ย่อมไม่มีในโลกธาตุทั้งสามพันน้อยใหญ่

ที่พระองค์มิได้สละพระสรีระ เพื่อเกื้อกูลแก่สัตว์ภายหลัง

เมื่อพระองค์ทรงบรรลุโพธิญาณแล้ว

ใครเล่าพึงเชื่อว่าเธอ (ผู้มีทุกข์)

จะสามารถบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณได้ ในครู่เดียว

ได้ยินว่า ในเวลานั้น

พระธิดาของสาครนาคราช ประทับยืนอยู่ข้างหน้า

ได้อภิวาทพระบาทของพระผู้มีพระภาค ด้วยเศียรเกล้าแล้วประทับยืนอยู่ ณ ที่สมควรข้างหนึ่ง

เวลานั้น พระธิดาทรงกล่าวคาถานี้ว่า

**&&&

แต่ความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เป็นสิ่งที่ได้โดยยากยิ่ง

แต่กุลสตรี ที่ไม่ยอมให้ความเพียรเสื่อมถอย

ได้กระทำบุญสิ้นหลายร้อยกัลป์ และหลายพันกัลป์ ได้สร้างบารมี 6 ให้สมบูรณ์

**&&&

พระธิดาสาครนาคราช จึงทรงกล่าวคำนี้กันพระปรัชญากูฏะโพธิสัตว์และพระศาริบุตรเถระว่า

"ข้าพเจ้าได้ถวายแก้วมณีนี้

พระผู้มีพระภาคและพระผู้มีพระภาค ทรงรับแก้วมณีนั้นโดยเร็วมิใช่หรือ?

พระเถระกล่าวว่า เมื่อท่านถวายโดยพลัน พระผู้มีพระภาค ก็รับโดยพลัน

พระธิดาสาครนาคราชจึงตรัสว่า

ข้าแต่พระศาริบุตร ผู้เจริญถ้าข้าพเจ้า มีฤทธิ์มาก

ข้าพเจ้าพึงตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณได้เร็วกว่า ผู้รับแก้วมณีก็จะไม่มี****

(ผข การพัฒนาจิตด้วยแก้วมณี หินเขี่ยวหนุมาน)

**&&&

สัตว์เหล่าใด ที่มีอยู่ในสหาโลกเหล่านั้น

ย่อมมองเห็นพระตถาคต

ส่วนเทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กินนร มนุษย์และอมนุษย์ทั้งหลาย

ได้ถวายสักการะบูชาพระองค์ ผู้กำลังแสดงธรรมอยู่

**&&&

**&&&

สัตว์ผู้มีกุศลน้อย มีอหังการมาก ปรารถนาลาภสักการะ อาศัยอกุศลมูล เป็นผู้ฝึกยาก ปราศจากความหลุดพ้น เป็นผู้มากด้วยความยึดมั่น (ไม่หลุดพ้น)

&&&

แม้ในโลกธาตุอื่น

ข้อนั้นเพราะเหตุไร

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เพราะในสหาโลกธาตุนี้

สัตว์ทั้งหลายเป็นผู้อหังการมีกุศลน้อย มีจิตวิบัติเป็นนิตย์ เป็นผู้ทุจริต มีธรรมชาติคดโกง

**&&&

**&&&

1

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระองค์เป็นผู้นำ เป็นผู้แนะนำ เป็นศาสดาของโลก รวมทั้งเทวโลก เป็นผู้ประทานความสำเร็จ เป็นผู้ที่มนุษย์และเทวดาบูชาแล้ว ข้าแต่พระผู้เป็นที่พึ่ง

ข้าพเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้ยินดีแล้วในวันนี้

ครั้นกล่าวคาถานี้แล้ว

ภิกษุณีเหล่านั้น ได้กล่าวคำนี้กะพระผู้มีพระภาคว่า

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค แม้หม่อมฉันทั้งหลาย

ก็จักพยายามเพื่อประกาศธรรมบรรยายนี้ ในกาลสมัยภายหลังแม้ในโลกธาตุเหล่าอื่น

**&&&

ขอพระผู้มีพระภาคผู้ประทับในโลกธาตุอื่น ทรงช่วยรักษา คุ้มครอง ป้องกันข้าพระองค์ทั้งหลายด้วย"

**&&&

จักเป็นผู้ที่คฤหัสถ์ทั้งหลายสักการะราวกับว่าผู้ได้อภิญญา หก

7

คนที่มีจิตโหดร้ายเป็นคนชั่ว คิดถึงแต่ทรัพย์ของคฤหัสถ์

เข้าไปสู่ป่าจักเป็นผู้ปริวาท (ให้ร้าย) พวกข้าพระองค์

8

เดียรถีย์ทั้งหลาย ผู้ปรารถนาลาภสักการะ

จักกล่าวถึงพวกข้าพระองค์ว่าภิกษุทั้งหลายเหล่านี้ ย่อมให้โอวาทว่า ตนมีความรู้

9

ผู้ที่ต้องการลาภสักการะเป็นเหตุปัจจัย

ได้แต่งพระสูตรทั้งหลายขึ้นมาเอง ย่อมกล่าวหาพวกข้าพระองค์ ในท่ามกลางบริษัท

ว่า เป็นผู้ทำลาย

10

(กล่าว) ในทำนองเดียวกันกับพระราชาราชบุตร ราชอำมาตย์ นักบวช คฤหบดี และภิกษุเหล่าอื่น

11

พวกเขาจักกล่าวคำตำหนิพวกเรา ให้ทำตามคำสอนของเดียรถีย์

พวกข้าพระองค์จักอดทนสิ่งทั้งปวง ด้วยความเคารพต่อพระมหาฤษี (พระผู้มีพระภาค)

12

ในกาลนั้น คนโง่ทั้งหลาย จักดูหมิ่นพวกข้าพระองค์

พวกข้าพระองค์จักอดทนโดยประการทั้งปวง จนกว่าคนเหล่านี้จักรู้แจ้ง

13

ในกาลอันเป็นมหาภัยที่ทารุณ ปั่นป่วนและน่ากลัวแห่งกัลป์

ภิกษุจำนวนมากผู้มีรูปดุจยักษ์จักพากันตำหนิพวกข้าพระองค์

14

**&&&

18

ข้าพระองค์ทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้คงแก่เรียน ยังระลึกถึงคำสั่งของพระโลกนาถ ในกาลสุดท้ายอยู่

จักประกาศพระสูตรนี้ในท่ามกลางบริษัท

19

ข้าแต่พระนายกะ (พระผู้นำ)

ชนเหล่าใด ผู้มีความต้องการ (ธรรม) แต่ยังรู้สึกยังกลัว

ข้าพระองค์ทั้งหลาย จักไปในนคร หมู่บ้านของชนเหล่านั้น ครั้นไปแล้วจักมอบมรดกของพระองค์ (แก่พวกเขา)

20

ข้าแต่พระมหามุนีผู้เป็นใหญ่ในโลก

ข้าพระองค์ทั้งหลาย จักประกาศ หลักธรรมของพระองค์

ขอพระองค์ผู้ปรินิพพานแล้ว จงเป็นผู้ขวนขวายน้อย จงถึงความสงบเถิด

21

พระองค์ทรงหยั่งรู้ความหลุดพ้นของสัตว์ทั้งปวง ผู้เป็นแสงสว่างแห่งโลก ผู้มาแล้วจากทิศทั้งสิบ

และทรงรู้ว่า ข้าพระองค์ทั้งหลาย ย่อมกล่าวคำสัตย์จริง

**&&&

บทที่ 13

สุขวิหารปริวรรต

ว่าด้วยธรรมเครื่องอยู่เป็นสุข

**&&&

ธรรม 4 คืออะไรบ้าง

**&&&

**&&&

6 ไม่รับใช้ ไม่คบ ไม่เข้าหา ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้ปฏิบัติตามลัทธิสาวกยาน ไม่สมาคมกับชนเหล่านั้น ไม่ร่วมโคจรด้วยความตั้งใจกับชนเหล่านั้น ในที่เดินจงกรมหรือในที่พัก (วิหาร) นอกจากสอนธรรมตามกาลแก่ชนเหล่านั้น ผู้เข้ามาหา ย่อมสอนโดยไม่หวัง (ทรัพย์)

ดูก่อนมัญชุศรี นี่คือโคจรของพระโพธิสัตว์มหาสัตว์

&&&

ไม่สมาคมและไม่สนทนากับชนเหล่านั้น

ไม่เน้นหนักในการสนทนา โต้ตอบ ไมคบหาด้วยการสนทนาโต้ตอบชั่วขณะ

ดูก่อนมัญชุศรี นี้แหละที่เรียกว่า โคจรข้อที่หนึ่ง ของพระโพธิสัตว์มหาสัตว์*****

&&&

ดูก่อนมัญชุศรี โคจรนี้เองเป็น ฐานะที่สองของพระโพธิสัตว์****

**&&&

5

พึงหลีกเลี่ยงภิกษุณี ผู้มีโคจรด้วยถ้อยคำร่าเริงเป็นนิตย์

พึงงดเว้นอุบาสิกาผู้มีความเสื่อมเป็นที่ปรากฏ

6

อุบาสิกาเหล่าใด แสวงหาความประพฤติในธรรมที่ประจักษ์

พระโพธิสัตว์ควรสมาคมกับอุบาสิกาเหล่านั้น อย่างนี้เรียกว่าอาจาระของพระโพธิสัตว์

7

บุคคลใดเข้าไปหาพระโพธิสัตว์นี้ แล้วถามธรรมในพระโพธิญาณอันประเสริฐ

พระโพธิสัตว์ ผู้เป็นปราชญ์ไม่หวั่นไหว(ลาภ) พึงบอก(ธรรม) แก่ผู้นั้นทุกเมื่อ

หลีกเลี่ยงหญิงสาวและกุมารีในตระกูลทั้งหลาย

8

ไม่พึงให้สตรีเหล่านั้น ยินดีว่า ขอกุศลจงเกิดเพื่อถามถึงความสุข พึงเว้นการสมาคมกับคนเลี้ยงหมูและแพะ

9

ชนเหล่าใด เบียดเบียนสัตว์ต่าง ๆ เพราะต้องการทรัพย์ ชนเหล่าใด ขายเนื้อแก่ร้านค้า

พระโพธิสัตว์พึงเว้นการสมาคมกับชนเหล่านี้

10

พระโพธิสัตว์ พึง เว้นจากการสมาคมกับบุคคลเป็นพ่อเล้า (แม่เล้า) (ผู้เลี้ยงดูโสเภณี)

นักฟ้อน นักรำกระบี่กระบอง นักรำดาบ และชนเหล่าอื่นที่เป็นที่เป็นเช่นนั้น

11

ชนอื่นใด ที่มีความประพฤติเพื่อทรัพย์

พระโพธิสัตว์ ไม่ควรคบหาชนเหล่านั้น พึงงดเว้นการสนทนาโต้ตอบกับชนเหล่านั้น โดยประการทั้งปวง

12

บัณฑิต เมื่อจะแสดงธรรมแก่มาตุคาม ไม่พึงไปเพียงผู้เดียว ไม่ควรหยอกล้อกับสตรี

13

ถ้ามีความต้องการอาหาร จำเป็นต้องเข้าไปสู่หมู่บ้านบ่อย ๆ

ภิกษุพึงมีภิกษุรูปที่สองเดินทางไปด้วย หรือพึงระลึกถึงพระพุทธเจ้า

14

ฐานะที่หนึ่ง คืออาจารโคจรนี้ ที่เราแสดงแล้ว *

ผู้มีปัญญาทั้งหลาย ที่ทรงจำพระสูตรเช่นนี้ ย่อมดำรงอยู่ด้วยฐานะที่หนึ่ง***

**&&&

19

ชนเหล่านี้ ผู้มีความรู้ที่เปลี่ยนแปลง(เห็นผิด) ถูกกำหนดแล้วว่า มีหรือไม่มี จริงหรือไม่จริง

เป็นสิ่งตั้งมั่น ธรรมที่ยังไม่เกิดก็เกิดขึ้นแล้ว เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดให้เปลี่ยนแปลงไป

**&&&

ครั้นเข้าไปแล้วอย่างนั้น จงพิจารณาธรรมนี้ทั้งปวง ด้วยอุบายอันแยบคาย

เมื่อมีจิตไม่หวั่นไหวแล้วจึงลุกขึ้นแสดงธรรม

**&&&

ผู้ฉลาด ดำรงอยู่ด้วยความสุข ในกาลทุกเมื่อ กระทำความโอบอ้อมอารีที่ได้มาด้วยปัญญา

ให้เป็นอาสนะนั่งอย่างสบาย แล้วกล่าวธรรมในประเทศคือแผ่นดินที่ชำระแล้ว ซึ่งรู้ได้ด้วยใจ

27

ผู้ฉลาดนั้น ครองจีวรที่ชำระแล้ว ย้อมดีแล้ว ด้วยสีอย่างดี

สละผ้าสีดำที่ไม่ควรใช้ แล้งครองผ้าสีอันมีประมาณมาก

28

เมื่อนั่งบนอาสนะ ซึ่งมีที่วางเท้าห่อหุ้มด้วยผ้าอันวิจิตร มีศีรษะและใบหน้าที่เบิกบาน ได้ยกเท้าที่ชำระแล้วขึ้น

29

เมื่อนั่งบนอาสนะแล้ว และเมื่อสัตว์ผู้มีความประสงค์อย่างเดียวกันมาพร้อมแล้ว

จึงบรรยายธรรมกถา อันวิจิตรจำนวนมาก แก่ภิกษุและภิกษุณีทั้งหลาย

**&&&

บัณฑิตนั้น พึงกล่าวธรรมอันเลิศทั้งกลางวันและกลางคืน ด้วยตัวอย่างหลายหมื่นโกฏิ พึงยังบริษัท

ให้ร่าเริง ยินดี โดยไม่คิดและไม่ปรารถนาสิ่งใด*****

34

บัณฑิต ไม่พึงคิดถึงขาทนียะ โภชนียะ อาหาร เครื่องดื่ม ผ้า

ที่นอน ที่นั่ง จีวร และคิลานเภษัช

ไม่พึงปรารถนาสิ่งใดจากบริษัท*****

35

ผู้ฉลาดพึงคิดเสมอว่าเราจะยังสัตว์เหล่านี้ให้เป็นพุทธะได้อย่างไร

เราประกาศธรรมใด เพื่อประโยชน์แก่ชาวโลก

ธรรมนั้นต้องเป็นที่ตั้งแห่งความสุขของสัตว์เสมอ****

**&&&

อิจฉาริษยา แปลว่า การเห็นผู้อื่นได้ดี แล้วรู้สึกไม่พอใจ ต้องการอยากได้บ้างแต่ก็ยอมรับความจริงว่าอาจเป็นไปไม่ได้ (ผข โลภม้าม แล้วไม่ได้ เลย เศร้า คิดอดีต คิดอนาคต เศร้าโศกปอด มีทุกข์ หวาดกลัว วิตกกังวล ไต โกรธ ตับ คับแค้นใจ คนที่อิจฉา ทำให้เกิดอันตราย ความรุนแรง ทำร้ายหัวใจ ด้วยขาดสติ คิดทำร้ายคนอื่น ด้วยกายวาจาใจและความคิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไฟนรกเผาจากเท้าขึ้นมา ข้อเอ็นเสียหาย)

เกิดจาก การไม่มีความเคารพ ความเมตตา และความรักเพื่อคนอื่น เขาไม่ชอบเห็นคนอื่นมีความสุขหรือเจริญรุ่งเรือง นำไปสู่ ความเกลียดชัง ความหลอกลวง ความรุนแรง

ลักษณะคนขี้อิจฉา

1 นินทาเพื่อนลับหลัง

2 ประจบสอพลอเพื่อนยามใกล้ชิด

3 ดีใจยามเพื่อนตกทุกข์ได้ยาก

**&&&

ท่านทั้งหลายยังอยู่ไกล จากอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

ท่านทั้งหลายย่อมไม่ประจักษ์ในพระโพธิญาณนั้น

ท่านย่อมอยู่ในความประมาทอย่างยิ่ง

ท่านไม่มีกำลังที่จะตรัสรู้พระโพธิญาณ

เขาไม่ควรเปิดเผยความชั่วของผู้นับถือโพธิสัตวยานคนใด

เป็นผู้ไม่ยินดีในการวิวาท เพราะธรรมย่อมไม่ก่อธรรมวิวาทกับใคร ๆ

ไม่ละเว้นพลังแห่งเมตตา ในสำนักของสัตว์ทั้งปวง

ย่อมยังความรู้คุณบิดา ให้เกิดขึ้นในสำนักของพระตถาคตทั้งปวง

ยังการรู้คุณพระศาสดา ให้เกิดขึ้นในสำนักของพระโพธิสัตว์ทั้งปวง

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์เหล่าใดในโลกทั้ง 10 ทิศ

เขานอบน้อมแสดงธรรมที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ด้วยความเคารพ ด้วยใจเป็นกลางบ่อย ๆ

เมื่อจะแสดงธรรมเขาย่อมแสดงธรรมที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ด้วยความรักในธรรมที่สม่ำเสมอ

เมื่อจะประกาศธรรมบรรยายนี้ เขาย่อมไม่จับเอาเฉพาะตอนที่ดียิ่งเพราะใจรักในธรรมเป็นที่สุด

**&&&

ในการสนทนาธรรมของเธอย่อมมีสหายทั้งหลาย

ผู้ฟังธรรมของเธอก็จักเกิดขึ้น

ชนผู้ได้ฟังธรรมบรรยายนี้ย่อมเกิดศรัทธา ศึกษา ท่องจำ อ่าน เขียน คัดลอก กระทำเป็นคัมภีร์ สักการะ เคารพ นับถือ บูชา

&&&

พระโพธิสัตว์ทั้งปวงเป็นศาสดาของเรา บัณฑิตพึงยังความเคารพให้เกิดในพระโพธิสัตว์เหล่านั้น

43

เมื่อระลึกถึงพระพุทธเจ้าทั้งหลายผู้เหนือกว่ามนุษย์

พึงสร้างความรู้สึกในพระชินเจ้าทั้งหลายว่า เป็นบิดาอยู่เนืองนิตย์

&&&

ภิกษุนั้นพึงเกิดความคิดอย่างนี้ว่า โอ สัตว์เหล่านี้ มีความรู้ผิดเป็นอย่างมาก

เขายังไม่ได้ฟัง ไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่ถาม ไม่เชื่อ สันธาภาษิต

อันเป็นกุศโลบายของพระตถาคต เขาจึงยังไม่หลุดพ้น

สัตว์เหล่านี้ย่อมไม่ตระหนัก ไม่เข้าใจ ธรรมบรรยายนี้

เราซึ่งเป็นผู้ดำรงอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว

จักยังสัตว์เหล่านั้นให้เลิก ให้ถึง ให้หยั่งลง และให้มีอุปนิสัยแก่กล้า ในพระโพธิญาณนั้น

**&&&

พวกเขาเป็นผู้มีใจฟูขึ้น ยินดีด้วยคำพยากรณ์ของตถาคต เพราะเหตุไร

ดูก่อนมัญชุศรีเพระธรรมบรรยายนี้ ได้ตั้งมั่นเพื่อพระพุทธเจ้าทั้งปวง

ธรรมบรรยายนี้ ได้ตั้งมั่นเป็นนิตย์

เพราะพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ในอดีตและปัจจุบัน

ดูก่อนมัญชุศรีสัพท์หรือเสียงที่เอ่ยชื่อของธรรมบรรยายนี้ เป็นสิ่งที่หาได้ยาก ในโลกธาตุทั้งหลายจำนวนมาก

**&&&

เพื่อประโยชน์ เพื่อความยินดีของบริษัททั้ง 4

พระองค์ทรงประทานมหานครแห่งธรรมอันเป็นนครแห่งพระนิพพานแก่พวกเขา

พระองค์ยังพวกเขาให้ได้ความสุข

พระองค์จะไม่ตรัสธรรมบรรยายเห็นปานนี้อีก

ดูก่อนมัญชุศรีพระราชานั้น ผู้เป็นจักรพรรดิแห่งกองทัพ ได้ประหลาดใจ

กับการกระทำอันยิ่งใหญ่ เยี่ยงวีรบุรุษของทหารเหล่านั้น ที่กำลังสู้รบอยู่

จึงได้ประทานทรัพย์ของพระองค์ทั้งปวง ที่สุดแม้จุฑามณีที่รักษาไว้เป็นเวลานาน

ยังดำรงอยู่บนพระเศียรของพระราชานั้น

ดูก่อนมัญชุศรี พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นธรรมราชาในไตรโลก

ปกครองราชสมบัติโดยธรรมสมัยใดทรงเห็นพระสาวกพระโพธิสัตว์

กำลังต่อสู้อยู่กับมารแห่งอินทรีย์ 5 หรือมาร 3 คือกิเลส

เมื่อต่อสู้อยู่กับมารเหล่านั้น

พวกเขาก็สิ้นราคะโทสะ โมหะ สลัดออกจากไตรโลกทั้งปวง

ได้ทรงฆ่ามารทั้งปวง ได้สร้างมหาบุรุษขึ้น ในกาลนั้น

พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ปราศจากราคะ เป็นผู้พอพระทัย

**&&&

ที่จะนำมาซึ่งพระสัพพัญญุตญาณแก่พระสาวกทั้งปวง

ดูก่อนมัญชุศรี นี้คือ การแสดงธรรมอันประเสริฐของพระตถาคต

และนี้คือธรรมบรรยายสุดท้ายของพระตถาคต

บรรดาธรรมบรรยายทั้งปวง นี้คือธรรมบรรยายที่ลึกซึ้งกว่าธรรมทั้งปวง เป็นศัตรูของโลกทั้งปวง

ดูก่อนมัญชุศรี พระตถาคตก็เหมือนกับพระราชาผู้เป็นจักรพรรดิแห่งกองทัพ

ทรงถอดจุฑามณีที่รักษาไว้นานพระราชทานแก่ทหารทั้งปวง

ดูก่อนมัญชุศรี พระตถาคตจักแสดงธรรมประเสริฐนี้ซึ่งเป็นธรรมที่ลึกซึ้งเก็บรักษาไว้นาน ดำรงอยู่สูงสุดกว่าธรรมบรรยายทั้งปวง ที่พระตถาคตรู้แจ้ง วันนี้จึงได้ประกาศพระสูตรนี้

**&&&

คฤหัสถ์ นักบวชและพระโพธิสัตว์ ผู้อยู่ในกาลสุดท้าย

เขาควรเป็นผู้แผ่กำลังแห่งเมตตาในสัตว์ทั้งหลาย เพราะสัตว์เหล่านั้นจะปฏิเสธการฟังธรรม

47

ส่วนเรา แม้มีความกลัวเมื่อบรรลุพระโพธิญาณ ดำรงอยู่ในความเป็นพระตถาคต

ก็ยังมุ่งมั่นให้สรรพสัตว์ได้ฟังพระโพธิญาณอันประเสริฐนี้

48

พระราชา ผู้เป็นจักรพรรดิแห่งกองทัพ ผู้มีความยินดี ได้พระราชทานสิ่งของต่างๆมีเงิน ทอง ช้าง ม้า รถ ประชาชน เมือง หมู่บ้าน แก่ทหารทั้งหลาย

49

พระองค์ผู้มีความยินดี ได้พระราชทานเครื่องอาภรณ์ประดับมือ เงินทอง สร้อยทอง มุกดามณี สังข์และประวาฬ แก่ทหารบางพวก พระองค์ผู้ยินดียังได้พระราชทานข้าทาสอีกจำนวนมาก

50

พระองค์ทรงประหลาดใจอย่างยิ่ง กับทหารบางคนผู้มีความโหดเหี้ยมสูงสุด(กล้าหาญอย่างยิ่ง)

เมื่อทราบว่า เขาได้ทำสิ่งที่น่าอัศจรรย์ถึงเพียงนี้ จึงทรงถอดมงกุฎพระราชทานมณี(ที่มงกุฎให้แก่เขา)

51

พระพุทธเจ้าผู้เป็นพระธรรมราชา ผู้มีกำลังแห่งขันติ ผู้เป็นคลังแห่งปัญญา ผู้มีเมตตา กรุณาต่อมิตร

52

**&&&

เราได้เห็น สัตว์ทั้งหลาย ผู้ถูกเบียดเบียนอยู่

เพื่อยังความกล้าหาญ

ให้เกิดแก่สัตว์ทั้งหลายผู้บริสุทธิ์ ผู้ทำลายกิเลสเสียได้

จึงได้ตรัสพระสูตรจำนวนหลายพันโกฏิ

(ผข สุตะ ยังความกล้าหาญ)********

**&&&

56

พวกเขาย่อม

ไม่มีความเศร้าโศก ไม่มีอุปสรรค ไม่มีความเจ็บไข้ที่ทนได้ยาก*****

ผิวพรรณของเขาก็ไม่ดำ เขาไม่อยู่ในเมืองที่เสื่อมโทรม

&&&

60

เขาได้เห็นพระพุทธรูป ภิกษุ ภิกษุณี อาตมภาวะ(ร่าง) ที่สถิตบนสิงหาสน์ ใน สุบินนิมิต

เพื่อประกาศธรรมอันมีประการต่าง ๆ

61 เขาได้เห็นเทวดา ยักษ์ อสูร นาค มีประมาณเท่าเมล็ดทรายในแม่น้ำคง คามีประการต่าง ๆ

เขาย่อมกล่าวธรรมอันประเสริฐแก่ชนเหล่านั้นทั้งหมด ผู้ประคองอัญชลีอยู่ใน สุบินนิมิต

62

เขาได้เห็นพระตถาคต ที่ทรงเปล่งพระรัศมีจำนวนหลายพัน

ผู้เป็นพระนาถะ ผู้มีวรรณะดุจทอง มีพระสุรเสียงไพเราะ กำลังแสดงธรรมแก่ หมู่สัตว์จำนวนหลายพันโกฏิ

63

เขาผู้ยืนประคองอัญชลียกย่องพระมุนีว่า เป็นผู้สูงสุดกว่ามนุษย์ (สัตว์สอง เท้า) ขณะที่พระชินเจ้า ผู้เป็นนายแพทย์ที่ยิ่งใหญ่ได้ตรัสธรรมอันเลิศแก่ บริษัททั้ง 4

64

เขาเมื่อได้ฟัง (ธรรม) แล้วก็มีความยินดีปราโมทย์ ได้ทำการบูชา(แด่พระตถาคต)

เมื่อได้สัมผัสโพธิญาณ อันไม่เสื่อมคลายอย่างรวดเร็ว ชื่อว่าย่อมบรรลุ(การถือเอา)ความฝัน

65

พระโลกนาถทรงทราบว่า เขาเป็นผู้มีใจเป็นกุศล

จึงพยากรณ์เขาไว้ในความที่เป็นผู้นำแห่งบุรุษ

ดูก่อนกุลบุตร ในอนาคตกาล เขาจักสัมผัสพระโพธิญาณอันเป็นบรมสุขยิ่งกว่า

66

พุทธเกษตรอันกว้างใหญ่และบริษัท จักมีแก่ท่านเหมือนอย่างที่เรามี

เขาทั้งหลายจักประคองอัญชลี ด้วยความเคารพ ฟังธรรมอันพิสดารและไม่มีโทษ(จากท่าน)

67

เขาเมื่อเจริญธรรมอยู่ในถ้ำบนภูเขา ก็จะได้เห็นภาวะแห่งตน (อาตมภาวะ)

เขาครั้นเจริญ (ภาวนา) แล้วจะได้สมาธิ สัมผัสพระธรรมตามภาวะของธรรมชาติ

แล้วจักเห็นพระชินเจ้า

68

เขาได้เห็น (พระพุทธองค์) ผู้มีวรรณะดุจทองมีบุณยลักษณะ 100 ประการ

ในความฝันก็จักได้ฟังธรรม ครั้นฟังแล้ว ก็จักได้ประกาศธรรมนั้นแก่บริษัท

รูปแบบอย่างนี้เองได้เป็นความฝันของเขา

69

ในความฝัน เขาได้สละราชสมบัติทั้งปวง

ในที่สุดแม้เพื่อนและคณะญาติ ครั้นสละบ้านทั้งปวงแล้ว

ได้ปลีกตนเข้าไปสู่มณฑลแห่งโพธิพฤกษ์

70

เขาผู้มีความต้องการด้วยพระโพธิญาณ จึงนั่งอยู่บนสิงหาสน์ที่โคนต้นไม้นั้น

จนถึงวันที่ 7 จึงเข้าถึงความรู้ของพระตถาคตทั้งหลาย

71

เมื่อบรรลุพระโพธิญาณแล้ว

เขาก็ลุกจากที่นั้น เพื่อหมุนวงล้อแห่งความสุข (ไม่มีทุกข์)

จึงแสดงธรรมแก่บริษัท 4 ตลอดหลายพันโกฏิจนคำนวณไม่ได้

72

ครั้นประกาศ (ธรรม) แล้ว

เขาได้เผยแผ่ธรรมอันเป็นบรมสุขให้แก่หมู่สัตว์จำนวนหลายพันโกฏิ

ดุจประทีปที่แพร่ขยายไปในยุคแห่งความมืด (ในยุคเสื่อมเหตุผล)

นี้คือรูปแห่งความฝัน (ของเขา)

73

เสียงชักชวนของพระมัญชุศรี มีประโยชน์เป็นอย่างมาก จนหาที่สุดมิได้

แก่ผู้ที่ประกาศธรรมอันประเสริฐ ที่เราได้แสดงไว้ดีแล้ว ในกาลสุดท้าย

**&&&

บทที่ 14

โพธิสัตวปฤถิวีวิวรสมุทคมปริวรรต

ว่าด้วยพระโพธิสัตว์ผุดขึ้นจากรอยแยกของแผ่นดิน

**&&&

พระโพธิสัตว์เหล่านั้น จักรักษา ท่อง และประกาศธรรมบรรยายนี้

&&&

**&&&

ไม่อาจจะนับ คำนวณ และอุปมาพระโพธิสัตว์มหาสัตว์ที่ผุดขึ้นจากรอยแยกของธรณีในสหาโลกธาตุนี้ได้

**&&&

**&&&

อาพาธเพียงเล็กน้อย ความเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลีย และผัสสะ ***

ความเป็นของพระผู้มีพระภาคเป็นอย่างไรบ้าง?

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค สัตว์ทั้งหลาย

มีอาการดี เชื่อฟัง มีวินัย และมีความสุขดีอยู่หรือ?

**&&&

ทำให้ชี่ในไตนำน้ำ เลือดดำแดง เดินทางสู่สมองและ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจโดยสะดวก ไม่ถูกปิดกั้น เกิดปัญญาบารมี)

**&&&

เพราะเหตุว่าสัตว์เหล่านั้น มีบริกรรมที่ได้กระทำแล้ว ในพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายในอดีต

เพราะว่าจากการได้เห็น จากการได้ฟัง

พวกเขาจะหลุดพ้นก้าวลงสู่และเข้าถึง พุทธญาณของเรา

สัตว์เหล่าใดได้ปฏิบัติในสาวกภูมิ หรือปัจเจกพุทธภูมิ

เราจะยังสัตว์เหล่านั้นให้หยั่งลงสู่พุทธญาณและได้สดับประโยชน์สูงสุด

**&&&

ได้เกิดความคิดขึ้นว่า

**&&&

ผู้มีฤทธิ์มากเหล่านี้ มาจากไหน อย่างไร โดยรูปมหาอาตมภาวะ มาจากที่ไหน?

7

พระมหามุนีเหล่านี้ เป็นผู้มีปัญญา มีสติ มีรูปเป็นที่ชื่นชมด้วยความรัก ทั้งปวงมาจากที่ไหน?

8

ข้าแต่พระผู้เป็นใหญ่ในโลก บริวารของพระโพธิสัตว์ผู้ฉลาดแต่ละองค์ ประมาณมิได้ มีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

9

บริวารทั้งหมดของพระโพธิสัตว์มียศสมบูรณ์ทั้งหกสิบ มีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำ

คงคาทั้งหกสิบ เป็นผู้ดำรงอยู่ในพระโพธิญาณ

10

บริวารเห็นปานนี้ของพระโพธิสัตว์ เป็นผู้กล้าหาญ

มีบริษัท 4 จำนวนประมาณเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคาทั้ง 60

11

พระโพธิสัตว์เหล่าอื่น ซึ่งมีมากกว่านี้ พร้อมกับบริวารติดตาม

มีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา50, 40,30

12

บริวารโดยรอบของพระโพธิสัตว์ มีจำนวนเท่าเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา 20

พระโพธิสัตว์เหล่าอื่นมีบริวารมากกว่านั้นคือมีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา 10 และ 5

13

**&&&

พระโพธิสัตว์เหล่าอื่น เกินกว่าที่จะนับของมหาฤษีจำนวนมาก เป็นผู้มีปัญญาตั้งมั่น ทั้งหมดควรแก่ความเคารพ

20

บริวารจำนวนพัน จำนวนร้อย และจำนวนสิบ ของพระโพธิสัตว์เหล่านั้น ไม่สามารถจะนับได้ด้วยร้อยโกฏิกัลป์

21

ส่วนบริวารของผู้กล้าทั้งหลาย มีจำนวน 20 ,10, 5,4,3,2 จนไม่สามารถจะทราบได้ด้วยการนับ

22

ส่วนผู้มีตนผู้เดียวเที่ยวไป และคนหนึ่งๆย่อมต้องการความสงบ ไม่สามารถจะนับชนเหล่านั้น ผู้มาในที่นี้ได้

23

แม้บุคคลผู้มีสลากในมือ ก็ไม่สามารถจะนับพระโพธิสัตว์เหล่านั้นให้จบสิ้นได้

ตลอดเท่าเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา

24

**&&&

26

พระมุนีทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์ มีปัญญามาก ผู้ฉลาด ได้ทำลายพื้นพิภพทั้งหมดทั้ง 4 ทิศ โดยรอบ ผุดขึ้นมาแล้ว

**&&&

32

**&&&

เมื่อได้ยินดังนั้น พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย จึงได้ตรัสกับอปัฏฐากของตน ๆว่า

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงรอสักครู่

**&&&

จักประกาศการค้นพบพระโพธิญาณของพระตถาคตที่พระองค์ทรงบรรลุแล้ว

(ความสุข)

รวมทั้งความทุกข์

(ผข รู้ทุกข์ หมายถึง การไม่รู้เท่าทัน ต่อ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

รู้สุข หมายถึง การรู้เท่าทัน ต่อ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ทำให้ซี่ในไตนำน้ำ เลือดดำแดง เดินทางสู่สมองและ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจโดยสะดวก ไม่ถูกปิดกั้น เกิดปัญญาบารมี)

**&&&

34

ท่านทั้งปวงเป็นผู้มีปัญญา มีสติตั้งมั่นเสมอ มั่นคงในทุกสถานที่

ท่านจักได้ฟังธรรมที่ยังไม่เคยได้ฟังมาก่อน ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของพระตถาคตทั้งหลาย

35

ท่านทั้งปวงจงอย่าสร้างความสงสัยขึ้นมาเลย

เพราะเราจะให้ท่านดำรงอยู่อย่างมั่นคง

เราเป็นผู้นำ เป็นผู้มีวาจาที่ไม่เปลี่ยนแปลง

ความรู้ของเราไม่สามารถจะนับได้

36

**&&&

&&&

ให้ตั้งอยู่ (ให้เกิดขึ้น ให้รู้ธรรม ให้ตั้งอยู่ในธรรม)

ให้เข้าถึง(ให้เข้าถึงธรรม)

ให้ตั้งมั่น (ให้กำหนดปณิธาน)**

ให้หยั่งลง (โพธิสัตว์เหล่านั้นได้หยั่งลงในแผ่นดิน เพราะท่านยกตัวขึ้นมาแสดงตน จากรอยแยกแห่งพิภพสี่ด้าน การปฏิบัติอาจต้องชำนาญกสิณดิน หรือต้องเชื่อมต่อกับแผ่นดิน สำเร็จโดยมีความสันพันธ์ที่ลึกซึ้งกับแผ่นดิน)

ให้รู้แจ้ง(รู้ด้วยแสงแห่งธรรม แสงสว่างคือฟ้าร่างกายประสานเชื่อมต่อฟ้าดิน จนเกิดแสง)

และให้บริสุทธิ์ในธรรม(ปฏิบัติจิดเข้าสู่ธรรมบริสุมธิ์ อสังขตธรรม ไร้สังขาร ไร้ชันธ์ห้า)**

ของพระโพธิสัตว์นี้**

**&&&

ย่อมอาศัยอยู่บนกลุ่มอากาศ ****

ภายใต้สหาโลกธาตุนี้ **

**&&&

38

เราได้อบรมพระโพธิสัตว์เหล่านี้เพื่อพระโพธิญาณ

พระโพธิสัตว์หล่านี้ได้อาศัยอยู่ในพุทธเกษตรของเรา

เราได้อบรมพระโพธิสัตว์เหล่านี้ทั้งหมด เพราะพระโพธิสัตว์เหล่านี้เป็นบุตรของเรา

39

พระโพธิสัตว์เหล่านี้ประกอบด้วยธุดงควัตร ย่อมหลีกเลี่ยงพื้นที่ของสังคมบุตรของเราเหล่านี้

ไม่จาริกไปกับหมู่คณะ ติดตามศึกษาวินัย (ความประพฤติ) อันสูงสุดของเรา

40

ผู้กล้าเหล่านี้อาศัยอยู่ที่ส่วนหนึ่งของอากาศธาตุ

เที่ยวไปภายใต้พุทธเกษตรเพื่อบรรลุพระโพธิญาณอันประเสริฐนี้

จึงไม่ประมาท พยายามทั้งกลางวันและกลางคืน

41

พระโพธิสัตว์ทั้งปวง เป็นผู้ปรารภความเพียร มีสติ มีพลังแห่งปัญญา

ตั้งมั่นในสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้

พวกเธอเป็นผู้มีปัญญา ย่อมแสดงธรรม

เพราะว่าพวกเธอทั้งหมด เป็นผู้งดงามด้วยแสงสว่างและเป็นบุตรของเรา

42

เราผู้บรรลุโพธิญาณอันประเสริฐนี้ ที่โคนต้นไม้แห่งเมืองคยา ได้หมุนธรรมจักรอันประเสริฐ

แล้วอบรมพวกเธอทั้งหมดไว้ในพระโพธิญาณอันประเสริฐนี้

**&&&

หน้าที่ของพระตถาคตที่กำหนดนับไม่ได้นี้ พระตถาคตทำสำเร็จได้ด้วยเวลาเพียงเท่านี้

ควรเป็นผู้นำและความกล้าหาญของพระตถาคต พระตถาคตได้แสดงออกแล้ว

**&&&

คำพูดของบุรุษนั้น เป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือ ยากที่ชาวโลกเชื่อถือได้

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณไม่นานนี้เอง

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์เหล่านี้มีจำนวนมากจนประมาณมิได้

ประพฤติพรหมจรรย์จนแตกฉาน ตลอดหลายร้อยพันโกฏิกัลป์

เป็นผู้เข้าถึงกาลบริกรรมในมหาอภิญญา

เป็นผู้ทำการบริกรรมในมหาอภิญญา

เป็นบัณฑิตในพุทธภูมิ

เป็นผู้ฉลาดในบทเพลงแห่งธรรมของพระตถาคต

เป็นผู้มีพลังอันน่าอัศจรรย์

เป็นผู้ถึงความตั้งมั่นแห่งพลังความเพียร อันยิ่งใหญ่ของชาวโลก

**&&&

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ทั้งหลาย ผู้ดำรงอยู่ในยานใหม่ ๆ

ย่อมยังความสงสัยให้เกิดขึ้น

ในสถานะนั้น

เมื่อพระตถาคตปรินิพพานแล้ว

ผู้ฟังธรรมบรรยายนี้แล้ว จักไม่ยอมรับ ไม่เชื่อ และไม่เลื่อมใส

**&&&

45

ข้าแต่พระอารยะ ชนผู้เป็นบัณฑิตจำนวนมาก เป็นคณะใหญ่

ประพฤติธรรมมาแล้วชั่วโกฏิกัลป์ ตั้งมั่นในพลังแห่งฤทธิ์ ไม่หวั่นไหว ศึกษาดีแล้ว

เป็นผู้ถึงคติในพลังแห่งปัญญา

**&&&

พึงกล่าวว่า ชายหนุ่มผู้นี้เป็นผู้สร้างร่างกายแก่พวกเรา

ข้าแต่พระโลกนาถ ข้อนั้นเป็นสิ่งที่เชื่อได้ยากยิ่งว่า ชายหนุ่มนั้นมีบุตรมากมายถึงเพียงนี้

50

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พวกข้าพระองค์ไม่มั่นใจว่า

พระโพธิสัตว์จำนวนมากเหล่านี้ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ มีสติ มีปัญญา เป็นบัณฑิต มีการศึกษาดีในพันโกฏิกัลป์

51

เป็นผู้มีสติ มีปัญญา เป็นผู้ฉลาด น่าเลื่อมใส น่าทัศนา เป็นผู้กล้าหาญในการวินิจฉัยธรรม

เป็นผู้ที่พระผู้มีพระภาค (พระผู้นำแห่งโลก)ได้สรรเสริญแล้ว

52

เป็นผู้ไม่สู่สังคม เป็นผู้อยู่ในป่า ไม่อาศัยอยู่ต่อเนื่องในอากาศธาตุ

ผู้เป็นบุตรของพระตถาคต ผู้ปรารถนาพุทธภูมินี้ จึงยังความเพียรให้เกิดขึ้น

53

เรื่องนี้จะพึงเชื่อได้อย่างไร

ในเมื่อพระผู้เป็นที่พึ่งของโลกได้ปรินิพพานแล้ว

ความสงสัยย่อมไม่มีแก่ข้าพระองค์ทั้งหลาย

หากพวกข้าพระองค์ได้ฟังจากพระโอษฐ์ของพระโลกนาถ

54

พระโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้มีความสงสัย ในประเด็นนี้

ไม่พึงไปสู่ทุคติ

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์ทรงกระทำความจริงให้ปรากฏว่า

พระองค์ทรงอบรมพระโพธิสัตว์เหล่านี้อย่างไร

**&&&

**&&&

คณะของพระโพธิสัตว์ทั้งปวง ได้กราบทูลข้อความนี่กะพระผู้มีพระภาคเป็นครั้งที่ 3 ว่า

ขอพระผู้มีพระภาคจงตรัสถึงเรื่องนี้ ขอพระสุคต จงตรัสเถิด

ข้าพระองค์ทั้งหลายจักเชื่อพระดำรัสของพระตถาคต

&&&

**&&&

บุรุษนั้น ได้วางธุลีปรมาณูในโลกธาตุจำนวนเท่านั้น และไม่ได้วางไว้ในโลกธาตุเท่าใด

ธุลีปรมาณูมีประมาณเท่านั้น ย่อมไม่มีในร้อยพันหมื่นโกฏิโลกธาตุ

ทั้งหมดนั้นที่เราตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ตลอดร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์

**&&&

ผู้มีกุศลมูลน้อย ผู้มีกิเลสมาก อย่างนี้ว่า

**&&&

ไม่เป็นอย่างนั้น ไม่เป็นอย่างนั้นหามิได้

ไม่เป็นภาพลวงตา ไม่เป็นภาพลวงตาหามิได้

**&&&

เรายังไม่ทำพรหมจรรย์ของพระโพธิสัตว์ ที่มีอยู่ในอดีตให้สมบูรณ์

ประมาณอายุของเราก็ยังไม่เต็ม

**&&&

ไม่ยังพระโพธิญาณที่ได้โดยยากนั้น ให้เกิดขึ้น

ด้วยคิดว่า เราอยู่ใกล้ชิดพระตถาคตแล้ว เขาทั้งหลายจึงไม่ปรารถนาความเพียร

เพื่อสลัดออกจากโลกธาตุทั้งสาม

ไม่ยังความรู้ที่ได้โดยยากจากพระตถาคตให้เกิดขึ้น

**&&&

พระตถาคตที่ยังไม่ปรินิพพาน ได้เห็นประโยชน์นี้ จึงประกาศการปรินิพพาน

เพื่อให้เกิดความปรารถนาต่อการศึกษาของสัตว์ทั้งหลาย******

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย นี่คือธรรมบรรยายที่พระตถาคตประกาศ

ในกรณีนี้ พระตถาคตจึงตรัสถูกต้องแล้ว

&&&

จะเป็นพิษธรรมดาหรือพิษร้ายก็ตาม

ข้าแต่บิดา ขอท่านจงไว้ชีวิตแก่พวกเรา

&&&

พวกเขายินดีกับบิดาแล้วกล่าวอย่างนี้ว่า

**&&&

&&&

(ผข รู้ทุกข์ หมายถึง การไม่รู้เท่าทัน ต่อ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

รู้สุข หมายถึง การรู้เท่าทัน ต่อ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ทำให้ชี่ในไตนำน้ำ เลือดดำแดง เดินทางสู่สมองและ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจโดยสะดวก ไม่ถูกปิดกั้น เกิดปัญญาบารมี)

)

พวกเขายอมรับรู้เภสัชที่ปรุงด้วย สี กลิ่นและรสนั้น*****

(ผข เพราะมี ความทุกข์ (ไต ความกล้าหาญไม่กลัว) โศกเศร้า(ปอด รมีมโนธรรม ไม่ทำผิดบาปอกุศล) บ่อย ๆ********

(ผข รู้ทุกข์ หมายถึง การไม่รู้เท่าทัน ต่อ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

รู้สุข หมายถึง การรู้เท่าทัน ต่อ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ทำให้ชี่ในไตนำน้ำ เลือดดำแดง เดินทางสู่สมองและ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจโดยสะดวก ไม่ถูกปิดกั้น เกิดปัญญาบารมี)

พวกเขายอมรับรู้เภสัชที่ปรุงด้วย สี(ตา ตับ) กลิ่น(จมูก ตับ ลำไส้ใหญ่) และรส(ลิ้น ตับ)นั้น ***** สูดลมเข้าปอดผ่านตา พ่นออกแลบลิ้น ผ่านตาตับ)

)

&&&

ในสมัยนั้น พวกเขาจะยอมรับเอาเภสัชนั้น

เมื่อพวกเขารับเภสัชไปอยู่ก็จักหายจากอาพาธนั้น

ขณะนั้นแพทย์นั้นทราบว่า บุตรเหล่านั้นหาจากอาพาธ จึงปรากฏตนอีกครั้ง

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย เธอย่อมเข้าใจว่าเหตุนั้น เป็นอย่างไร?

เมื่อนายแพทย์ใช้กุศโลยายนั้น

ใคร ๆไม่ควรโจทย์ด้วยถ้อยคำที่เป็นเท็จ

(กุลบุตรทั้งหลาย) กล่าวว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค มิใช่อย่างนั้น

ข้าแต่พระสุคต มิใช่อย่างนั้น

พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย เป็นอย่างนั้น

เราได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณนี้ สิ้นร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์

ที่ประมาณมิได้ ที่นับไม่ได้

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย เราแสดงกุศโลบายอย่างนี้ แก่สัตว์ทั้งหลาย

เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การกล่าวเท็จใด ๆจึงไม่มีแก่เรา ผู้ดำรงอยู่ในสถานะนั้น

**&&&

1

ประมาณกาลแห่งพระโพธิญาณที่เราได้บรรลุแล้ว ไม่อาจทราบได้ด้วยจำนวนตลอดพันโกฏิกัลป์

เราก็ยังแสดงธรรมคือพระโพธิญาณอันประเสริฐนั้น ตลอดกาลเป็นนิตย์

2

เรายังพระโพธิสัตว์ทั้งหลายให้ดื่มด่ำ แล้วให้ตั้งอยู่ในพระโพธิญาณ

ได้อบรมสัตว์จำนวนหลายหมื่นโกฏิ มิใช่น้อย ตลอดหลายโกฏิกัลป์

3

เราได้แสดงนิรวาณภูมิ แล้วกล่าวถึงอุบาย

เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาของสัตว์ทั้งหลาย

ในกาลนั้น เรายังไม่นิพพาน ยังแสดงธรรมอยู่ในที่นี้

4

เราปกครองตนเองและสัตว์ทั้งหลาย

ส่วนชนทั้งหลาย ผู้รู้ผิด เป็นผู้โง่เขลา เป็นผู้ไม่เห็นเรา ย่อมดำรงอยู่ในที่นั้น

5

ชนเหล่านั้นเห็นอาตมภาวะของเราว่า นิพพานแล้ว

ย่อมกระทำการบูชาต่าง ๆในพระธาตุ ย่อมมองไม่เห็นเรา

ย่อมยังความปรารถนาให้เกิดขึ้น ต่อจากนั้น จิตอันสุจริตของเขาก็จะเกิดขึ้น

6

สัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น เป็นผู้สุจริต นุ่มนวล อ่อนโยน เป็นผู้สละความใคร่แล้ว

ต่อแต่นั้น เราได้รวบรวมหมู่สาวก แล้วแสดงตนบนภูเขาคิชฌกูฏ

7

ภายหลังเราจึงกล่าวแก่พวกเขาอย่างนี้ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรายังไม่นิพพานในสถานที่นี้

มันเป็นกุศโลบายของเราเท่านั้น เพราะเราเกิดในชีวโลกนี้บ่อย ๆ

8

เราเมื่อสัตว์เหล่าอื่นสักการะบูชา จึงได้แสดงพระโพธิญาณอันประเสริฐของเราแก่พวกเขา

แต่ท่านทั้งหลายยังไม่ได้ฟังคำของเรา นอกจากพระโลกนาถจะนิพพานไปเท่านั้น

9

เราเห็นสัตว์ทั้งหลายเป็นผู้ฆ่า จึงไม่แสดงอาตมาภาวะนั้น

เมื่อสัตว์ปรารถนาจะพบเรา

เราจึงแสดงพระสัทธรรมแก่สัตว์ผู้ปรารถนาเหล่านั้น

10

ความตั้งใจมั่นของเราเป็นเช่นนี้ ทุกเมื่อ ตลอดพันโกฏิกัลป์ จนนับไม่ได้

เราไม่เคยไปจากภูเขาคิชกูฏนี้ เพื่ออยู่อาศัยในที่อื่น เป็นเวลาหลายโกฏิกัลป์

11

สัตว์ทั้งหลายที่เห็นโลกธาตุนี้แล้ว

ย่อมสำคัญว่า มันกำลังถูกเผาไหม้อยู่

เมื่อนั้นพุทธเกษตรนี้ของเรา ย่อมเต็มไปด้วยเทวดาและมนุษย์

12

พวกเขามีการละเล่น มีความเพลิดเพลิน สิ่งสวยงามวิจิตร

มีอุทยาน ปราสาทและวิมานหลายโกฏิ

ล้วนประดับด้วยภูเขารัตนมณี และต้นไม้ที่สมบูรณ์ด้วยดอกและผล

13

เทวดาในเบื้องบน

ประโคมดนตรี

โปรยเมล็ดฝนคือดอกมณฑาระ (ผข น้ำคือพระธรรมคำสอน คือ ดอกไม้ กลิ่นดอกไม้ กลิ่น น้ำปรุง)

จนปกคลุมเราพระสาวก และพระมุนีเหล่าอื่น ผู้ตรงอยู่ในพระโพธิญาณ

**&&&

สัตว์ทั้งหลาย ผู้นุ่มนวล อ่อนโยน จะเกิดขึ้นในมนุษย์โลกนี้

ครั้นเกิดขึ้นแล้ว จะเห็นเราที่กำลังแสดงธรรมอยู่ เพราะกุศลกรรม(ของพวกเรา)

17

เราจะไม่กล่าวถึงการกระทำ ที่ยิ่งไปกว่าคำที่เป็นจริง แก่ชนเหล่านั้นในกาลไหน ๆ

เพราะเหตุนั้น เราผู้ประจักษ์ จึงดำรงอยู่ตลอดกาลนาน

เราจึงกล่าวว่าพระชินเจ้าทั้งหลาย เป็นผู้ที่หาได้ยาก

18

ความงามแห่งประภาที่เป็นเช่นนี้ และไม่มีที่สุด

เนื่องจากพลังแห่งปัญญาของเรา

และเราอายุยาวนาน ไม่กำหนดกาลกัลป์ เพราะประพฤติพรหมจรรย์ในอดีตกาล

19

ดูก่อนบัณฑิตทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงอย่าก่อความสงสัยในเรื่องนี้

ท่านจงละความสงสัยทั้งหมดเสีย อย่าให้เหลือ

เราได้กล่าววาจาที่เป็นจริงนี้แล้ว ถ้อยคำของเราไม่เคยเป็นเท็จในกาลไหน ๆ

20

จริงอยู่นายแพทย์นั้น ได้ศึกษาในอุบาย เพราะเหตุแห่งบุตรผู้เข้าใจผิด

จึงกล่าวว่า คนที่มีชีวิตนั้นตายเสียแล้ว ผู้มีความรู้ ไม่ควรตำหนินายแพทย์ ด้วยความเข้าใจผิด

21

เราผู้เป็นบิดาแห่งโลก เป็นพระสยัมภู

เป็นนายแพทย์ เป็นที่พึ่งของประชาชนทั้งปวง เป็นผู้ยังไม่สิ้นธุระ

รู้ว่า ชนทั้งหลายเข้าใจผิด หลงงมงายและโง่เขลา จึงแสดงการสิ้นธุระ

22

อะไรเป็นเหตุแห่งการปรากฏบ่อย ๆของเรา

เมื่อชนทั้งหลายไม่มีศรัทธา ไม่ฉลาด โง่ ลุ่มหลง และมัวเมาในกามคุณ

ย่อมถึงทุคติ เพราะเหตุแห่งความประมาทนั้น

23

เราทราบความประพฤติ(ของชนทั้งปวง) ตลอดกาลเป็นนิตย์

จึงกล่าวแก่สัตว์ทั้งหลายว่า เราเป็นอย่างนั้น อย่างนั้น

ด้วยคิดว่า จะนำผู้นี้เข้าไปในพระโพธิญาณได้อย่างไร ชนเหล่านั้นจะรับพุทธธรรมได้อย่างไร

**&&&

**&&&

แก่พระโพธิสัตว์ จำนวนร้อยพันหมื่นโกฏิ มีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายใน 68 แม่น้ำคงคา

**&&&

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์เหล่าอื่น ซึ่งมีจำนวนเท่ากับธุลีปรมาณูใน2โลกธาตุ ที่มีใน 4 ทวีป

เมื่อได้ฟังธรรมบรรยายนี้

จะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมโพธิญาณใน 2 ชาติ

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์เหล่าอื่น ซึ่งมีจำนวนเท่ากับธุลีปรมาณูใน 1 โลกธาตุ ที่มีใน4 ทวีป

เมื่อได้ฟังธรรมบรรยายนี้

จะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณใน 1 ชาติ

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ทั้งหลาย ซึ่งมีจำนวนเท่ากับธุลีปรมาณู 38 สหัสรมหาสหัสรโลกธาตุ

เมื่อได้ฟังธรรมบรรยายนี้

ย่อมยังจิตให้เกิดขึ้นในอนุตตรสัมโพธิญาณ

**&&&

**&&&

สัตว์หลายพันโกฏิและบุตรของพระผู้นำแห่งโลก

เมื่อได้ฟังธรรมอย่างนี้

ในวันนี้ที่พระสุคตจำแนกอยู่เฉพาะหน้า

พากันยินดีเบิกบานแล้ว

3

บางพวกได้ตั้งอยู่ในพระโพธิญาณอันประเสริฐโดยไม่หวนกลับ

บางพวกได้ตั้งอยู่ในธารณีอันประเสริฐ

บางพวกได้ตั้งอยู่ในความงามอันสงบ และในธารณีหลายพันโกฏิ

4

ชนเหล่าอื่น ดุจจำนวนเกษตรแห่งปรมณู ได้ตั้งอยู่ในพุทธญาณสูงสุด

บางพวกเป็นผู้เห็นแจ้ง โดยไม่มีที่สิ้นสุด จักเป็นพระชินเจ้า โดยล่วงไปอีก 8 ชาติเท่านั้น

5

บรรดาผู้ได้ฟังธรรมนี้ของพระผู้นำ จะเป็นผู้มองเห็นประโยชน์สูงสุด

บางพวกจะบรรลุพระโพธิญาณ โดยกาลล่วงไปอีก 4 ชาติ

บางพวกจะบรรลุพระโพธิญาณโดยกาลล่วงไปอีก3 ชาติ

ชนเหล่าอื่น จะบรรลุพระโพธิญาณโดยกาลล่วงไปอีก 2 ชาติ

6

ชนบางพวกดำรงอยู่เพียงชาติเดียวก็จักเข้าถึงพระโพธิญาณ

ในระหว่างภพ การได้รับผลเช่นนี้ ย่อมไม่มีความทุกข์ เพราะได้ฟังอายุนี้ของพระผู้นำ

7

สัตว์จำนวนหลายโกฏิ จนประมาณไม่ได้ด้วยการนับ ดุจธุลีที่มีใน (พุทธ) เกษตรทั้ง8

เมื่อได้ฟังธรรมนี้แล้ว จักยังจิตให้เกิดขึ้นในพระโพธิญาณอันประเสริฐ

8

**&&&

14 บุตรทั้งหลายของพระสุคต ผู้มีจิตร่าเริง ได้ชูธงที่พลิ้วไหวน่าดูยิ่งนัก แก่พระผู้นำแล้วสดุดีด้วยคาถาจำนวนหลายพัน

15 แต่พระผู้นำ ความประหลาดใจ อันน่าอัศจรรย์ และดีเลิศอย่างนี้ ย่อมปรากฏวิจิตรงดงามยิ่งในวันนี้ เพราะการแสดงประมาณพระอายุกาล (ของพระองค์) สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้นได้รับความยินดียิ่งแล้ว

16 เหตุการณ์อันยิ่งใหญ่ในวันนี้ ย่อมมีในสิบทิศ เสียงของพระผู้นำย่อมกึกก้องไปไกลสัตว์หลายพันโกฏิ ผู้ประกอบด้วยกุศล ต่างยินดีแล้ว เพื่อพระโพธิญาณ

&&&

**&&&

**&&&

บุคคลพึงรักษาศีลให้บริสุทธิ์

ตามที่พระพุทธเจ้าพรรณนาไว้ ไม่ให้ด่างพร้อยตามที่สดุดีไว้

เพื่อเหตุแห่งพุทธญาณ

&&&

27

แม้เป็นปราชญ์ มหาปราชญ์

พอใจในสมาธิ มีจิตตั้งมั่น ดำรงอยู่

พึงเจริญภาวนาอย่างน้อย 8 พันโกฏิกัลป์

28

เขาเป็นผู้กล้า พึงปรารถนาพระโพธิญาณอันสูงสุด ด้วยสมาธินั้น

เป็นผู้รู้สิ่งทั้งปวงว่า เป็นเรา จงเข้าถึงฌานบารมี

&&&

**&&&

พวกเขาย่อมไม่มีความสงสัยใด ๆ

&&&

ในกาลนั้น เขาพึงทราบลักษณะของอัธยาศัยดังนี้

เขาจักเห็นเรา ซึ่งอยู่บนภูเขาคิชกูฏ ที่กำลังแสดงอยู่

ซึ่งแวดล้อมไปด้วยคณะพระโพธิสัตว์ ติดตามไปด้วยคณะพระโพธิสัตว์

อยู่ท่ามกลางพระสาวก

**&&&

ไม่ถวายการปฏิบัติด้วยคิลานเภสัชแก่ภิกษุสงฆ์ เพราะเหตุไร

ดูก่อนอชิตะ เพราะเหตุว่า กุลบุตรและกุลธิดานั้น

ได้ทำการบูชาสรีรธาตุของเรา และได้สร้างสถูปที่ประดับด้วยสัปตรัตนะ สูงถึงพรหมโลก

มีส่วนอื่นคือฐาน ตามความเหมาะสม

มีที่รองรับฉัตร มีธง เป็นที่น่ายินดีด้วยการลั่นของระฆัง

ความทำสักการะต่าง ๆ แก่สถูปที่บรรจุสรีรธาตุ เหล่านั้น

ด้วยดอกไม้ ธูป ของหอม มาลัย ผงเครื่องลูบไล้ จีวร ฉัตร

ธงปฏาก และธงริ้วทั้งหลาย ที่เป็นของทิพย์ (เทพ) และของมนุษย์ชนิดต่าง ๆ

และควรทำสักการะสิ้นร้อยพันโกฏิกัลป์ มากจนประมาณมิได้

ด้วย ด้วยเสียงที่ดังกึกก้องของบกรับ(ตาล)

ดนตรี(วาทยะ) อันน่ากลัว (ภีรุ) ของกลองเล็กใหญ่ อันเป็นกลองสงครามที่รุนแรง

เป็นเหตุให้ใจอ่อนไหวไปต่าง ๆ

และด้วยกลุ่มนักร้อง นักรำ รวมทั้งนักระบำชนิดต่าง ๆ จำนวนมากจนมิอาจนับได้

**&&&

สัตว์เหล่านั้น มีจำนวนมาก จนประมาณมิได้ว่า

เป็นร้อย เป็นพัน เป็นแสน เป็นโกฏิ เป็นร้อยโกฏิ เป็นพันโกฏิ เป็นแสนโกฏิ หรือเป็นร้อยพันหมื่นโกฏิ

เขาเหล่านั้น ได้พยายามต่อหน้าสาวกของเรา

และเราก็รู้ว่า เขาเป็นผู้ดื่มด่ำ(ในธรรม) แล้ว

**&&&

กุลบุตรหรือกุลธิดาใด พึงทรงจำ ท่อง แสดง เขียน หรือให้เขียน

ซึ่งธรรมบรรยายนี้

กุลบุตรหรือกุลธิดานั้น พึงเพิ่มการสะสมบุญ ที่ประมาณมิได้ นับไม่ได้

อย่างนี้ที่เป็นไปเพื่อพระโพธิญาณ*****

**&&&

ดูก่อนอชิตะ ในที่นั้น

ควรสร้างเจดีย์เพื่ออุทิศพระตถาคต

ชาวโลกและเทวดาพึงกล่าวถึงเจดีย์ นั้นว่า

นี้คือสถูป (บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ) ของพระตถาคต

**&&&

41

เขาได้ทำการบูชาที่ยิ่งใหญ่แก่พระธาตุ ด้วยดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ดนตรี ผ้าและกลองบ่อย ๆ

42

เขาได้ถวายการละเล่นด้วยตนตรี การขับร้องอันไพเราะ การจุดประทีปด้วยน้ำมันหอม

โดยรอบที่พระธาตุเหล่านั้น

**&&&

บุคคลนั้นชื่อว่า ได้กระทำการบูชาต่าง ๆแก่พระสงฆ์ต่อหน้าเรา

48

บุคคลที่ท่องและเขียนพระสูตรนี้

ย่อมได้บุญมากกว่า ผู้มีวิมุติเป็นแก่นสาร

49

บุคคลบางคนพึงให้คัดลอกศัพทศาสตร์ ไว้ในหนังสือ

แล้วพึงบูชาหนังสือนั้น ด้วยของหอม มาลัย และเครื่องลูบไล้ทั้งหลาย

50

บุคคลพึงถวายประทีป ที่เต็มด้วยน้ำหอม

ดอกบัวตามธรรมชาติที่บานแล้วและช่อดอกจำปา

51

บุคคลที่ได้ทำการบูชาเช่นนี้ ต่อหนังสือทั้งหลาย

บุญจำนวนมากย่อมเพิ่มขึ้นจนไม่สามารถประมาณได้*****

&&&

**&&&

เพราะผู้นี้คือพระตถาคต ที่จะยังพระโพธิญาณให้เกิดขึ้น**

59

เมื่อพบบุคคลเช่นนี้

จงคิดว่า ในกาลนั้นบุคคลผู้นี้

กำลังเดินไปสู่โคนต้นไม้ จักตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

อันเป็นบรมสุข เพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อมนุษย์และเทวดา

60

พระมุนีผู้เป็นเช่นนี้ ผู้เป็นนักปราชญ์

จะเดิน ยืน นั่ง หรือนอน ในที่ใดก็ตาม

จะกล่าวคาถาจากพระสูตรหนึ่ง

61

ในที่นั้น บุคคลพึงสร้างสถูปอันงดงาม และน่าทัศนา

ของพระผู้ประเสริฐกว่ามนุษย์

เพื่ออุทิศพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า

ซึ่งเป็นพระผู้นำและควรทำการบูชาอันวิจิตรต่าง ๆ

62

แผ่นดินและประเทศนั้น เราเคยอาศัยมาแล้ว

ที่นั่นเราเคยเดินมาแล้ว

กุลบุตรนั้นสถิตอยู่ในที่ใด ที่นั้นเราก็เคยเข้าไปแล้ว

**&&&

**&&&

**&&&

ดูก่อนอชิตะ เราจักแสดงการสะสมบุญที่ถึงพร้อมด้วยการอนุโมทนา ของกุลบุตรหรือกุลธิดานั้น

ขอท่านจงฟัง จงยินดี และจงตั้งใจฟังด้วยดี เราจะแสดงแก่ท่าน

**&&&

พึงคิดว่า ได้ยินว่า

สัตว์ทั้งหลายเหล่านี้ ที่เราให้เล่น ให้เพลิดเพลิน และให้เป็นอยู่ด้วยความสุข

บัดนี้สัตว์เหล่านั้น หนังเหี่ยว ผมหงอก แก่เฒ่า ชรา มีอายุได้ 80 ปีโดยกำเนิด

สัตว์เหล่านั้น กำลังอยู่ในกาลกิริยา(ตาย)

เราควรสอนสัตว์เหล่านั้น ให้น้อมลงสู่พระธรรมวินัย ที่พระตถาคตทรงประกาศแล้ว

**&&&

**&&&

คือบุรุษที่ 50 นี้ ได้ฟังแม้เพียงคาถาเดียว บาทเดียว จากธรรมบรรยายนี้

ที่ฟังต่อ ๆกันมาจากบุรุษนั้น แล้วจึงอนุโมทนา

**&&&

ครั้นไปแล้ว พึงยืนหรือนั่ง ฟังธรรมบรรยายนี้ ในวิหารนั้นแม้เพียงครู่หนึ่ง

ด้วยการสะสมบุญจำนวนมากนั้น ที่เขาได้กระทำและรวบรวมไว้

**&&&

ปากไม่ห้อย ไม่หุบ ไม่ยื่น ไม่โค้ง ไม่ดำ และไม่น่าเกลียด

จมูกไม่แฟบ ไม่เบี้ยว หน้าไม่ยื่น ไม่งอ ไม่ดำ มิใช่มิน่ารักและน่าดู

**&&&

3

บุรุษผู้บริจาคทานแก่สัตว์หลายหมื่นโกฏิ ในโลกเป็นนิตย์

ที่เราได้เปรียบเทียบมาก่อนแล้ว

เขาได้อุทิศทานนั้นให้แก่สัตว์ทั้งปวง ตลอด 80 ปี

4

เขาได้เห็นสัตว์เหล่านั้น ตั้งอยู่ในความชรา ผิวย่น ศีรษะขาว

อะโห สัตว์เหล่านี้ ควรจะหลุดพ้น(จากภาวะนั้น ไฉนหนอ)

เราพึงให้ธรรมโมวาทแก่พวกเขา

**&&&

บุญของบุคคลผู้ได้ฟังเพียงคาถาเดียวต่อ ๆกันมา ย่อมมีมากกว่าผู้ให้ทาน

เพราะบุญของผู้ให้ทาน ย่อมไม่ถึงเสี้ยวแห่งบุญของผู้ได้ฟังธรรมนั้น

**&&&

13

เขาจะเป็นที่รักและเป็นที่น่าสนใจของชนทั้งหลายในกาลทุกเมื่อ

ในหน้าของเขาจะไม่บูดเบี้ยว แม้ในกาลไหนๆ

กลิ่นปากของเขาจะฟุ้งไปด้วยความหอมดุจกลิ่นดอกบัว

14

บุคคลผู้ฉลาดออกจากบ้านไปสู่วิหาร เพื่อฟังพระสูตรนี้

ครั้นไปแล้วได้ฟังพระสูตรในวิหารนั้นครู่หนึ่ง

ท่านทั้งหลาย จงตั้งใจฟังผลบุญของบุรุษผู้มีจิตเสื่อมใสนั้น

15

อาตมภาวะ(ร่างกาย) ของเขานั้น มีความสมบูรณ์เป็นเลิศ

เขาผู้เป็นปราชญ์ ย่อมดำเนินไปด้วยรถเทียมม้า ได้ขึ้นสู่รถเทียมช้างที่สูง ประดับด้วยรัตนะทั้งหลาย

แล้วจึงดำเนินไป

16

เขาพึงได้รับสีวิกาที่ประดับอย่างงดงาม มีคนจำนวนมากแบกหาม

ผลที่งดงามถึงเพียงนี้ได้มีแก่เขา เพราะไปฟังธรรมนั่นเอง

17

เพราะกุศลกรรมที่เขากระทำนั้น

เขาจึงได้นั่ง (ในท่ามกลาง) บริษัท ได้ครองบัลลังก์ท้าวสักกะ บัลลังก์พรหม และราชบัลลังก์

**&&&

**&&&

เขาย่อมมองเห็นโลกธาตุทั้งสาม ซึ่งมีจำนวนหลายพัน

ด้วยตาเนื้อ(มังสจักษุ) ที่เกิดจากมารดาบิดา

ซึ่งปรากฏโดยอินทรีย์จักษุอันบริสุทธิ์ ทั้งภายในและภายนอก

รวมทั้งภูเขาและป่ารกชัฏ ลึกลงไปจนถึงอเวจีมหานรก สูงขึ้นไปจนถึงขอบโลกพิภพทั้งปวง

ด้วยตาเนื้อที่ปรากฏ เขาจะมองเห็นสัตว์ทั้งหลาย ที่เกิดขึ้นในภพนั้น และจะรู้วิบากกรรมของสัตว์เหล่านี้ด้วย

**&&&

5

เขาย่อมมองเห็นสิ่งทั้งปวง ต่ำสุดจนถึงนรกอเวจี สูงสุดถึงขอบโลกพิภพ ตาเนื้อของเขา ย่อมมีผลเช่นนี้

6

จักษุทิพย์ของเขาย่อมไม่มี และยังไม่เกิด วิสัยเช่นนี้ย่อมมีแก่ตาเนื้อของเขาเท่านั้น

**&&&

เสียงของผู้ที่เป็นเจ้าหญิง เสียงของผู้ที่มิได้เป็นเจ้าหญิง

เสียงเทวดา เสียงนาค เสียงยักษ์ เสียงรากษส

เสียงคนธรรพ์ เสียงอสูร เสียงครุฑ เสียงกินนร เสียงมโหรคะ

เสียงมนุษย์ เสียงอมนุษย์

เสียงไฟ เสียงลม เสียงน้ำ

เสียงชาวบ้าน เสียงชาวนคร

เสียงภิกษุ เสียงพระสาวก เสียงปัจเจกพุทธเจ้า เสียงพระโพธิสัตว์ เสียงพระตถาคต

จนกระทั่งเสียงใด ๆ ที่แผ่ไปในโลกธาตุทั้งสาม

ซึ่งมีจำนวนหลายพันโลกธาตุ ทั้งภายในและภายนอก

เขาย่อมได้ยินเสียงเหล่านั้นด้วย โสตินทรีย์ที่บริสุทธิ์ตามที่ปรากฏนั้น

**&&&

**&&&

เขาย่อมได้ยินเสียงอันไพเราะของสัตว์เหล่านั้น

12

เปรตทั้งหลายที่เจ็บปวดด้วยทุกขเวทนาในนรก

ย่อมส่งเสียงร้องอย่างโหยหวน

แม้พวกเปรตที่ถูกบีบคั้นด้วยทุกขเวทนาเรื่องอาหาร ก็ส่งเสียงร้องอย่างนั้นเหมือนกัน

13

เช่นเดียวกับอสูรและสัตว์ทั้งหลาย ที่อาศัยอยู่ในท่ามกลางทะเล

ย่อมส่งเสียงร้องต่าง ๆกัน

เขาผู้แสดงธรรมที่กำลังยืนอยู่บนโลกนี้

ย่อมได้ยินเสียงทั้งปวงและเสียงนั้นไม่อาจครอบงำเขาได้

14

เขาผู้ยืนอยู่บนโลกนี้ ย่อมได้ยินเสียงต่าง ๆ มากมาของสัตว์ทั้งหลาย

ที่กำลังสนทนากัน ในแหล่งที่อยู่ของตน

15

เขาย่อมได้ยินเสียงของเทพที่อยู่ในพรหมโลก ที่อยู่ในอกนิษฐพรหม และอาภัสรพรหม ซึ่งกำลังสนทนากัน

16

เขาย่อมได้ยินเสียงของภิกษุทั้งหลายในโลกนี้อยู่เป็นนิตย์ ที่กำลังสาธยายธรรมอยู่

ครั้งได้รับคำสั่งจากพระสุคต จึงแสดงธรรมในท่ามกลางบริษัททั้งหลาย

17

เขาย่อมได้ยินเสียงต่าง ๆของพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ในโลกธาตุนี้ ที่กำลังสาธยายธรรมและสนทนาธรรมต่อกัน

18

พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า ผู้เป็นนายสารถีฝึกนรชน

ย่อมตรัสธรรมอันประเสริฐนี้ ในบริษัททั้งหลาย

พระโพธิสัตว์ผู้รักษาพระสูตรนี้ จักได้ฟังธรรมอันประเสริฐนั้นในกาลครั้งหนึ่ง

19

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงในสามพันพุทธเกษตรนี้

ย่อมส่งเสียงต่าง ๆ จำนวนมากทั้งภายในและภายนอก

โดยต่ำสุดถึงนรกอเวจี สูงสุดถึงขอบโลกพิภพ

20

เขาย่อมได้ยินเสียงสัตว์ทั้งปวง

ถ้ากายินทรีย์ของเขายังปกติ

อินทรีย์ 4 ยังรับรู้หน้าที่ของตน ๆ

โสตินทรีย์ ก็จะปรากฏแจ่มแจ้งเช่นกัน

21

บุคคลผู้ไม่พยายามทำโสตของตนให้เป็นทิพย์ แต่ให้คงอยู่โดยธรรมชาติ

นี้คือคุณความดีของผู้รักษาพระสูตรนี้

**&&&

ดูก่อนสตตสมิตาภิยุกติ นอกจากนั้น

ฆานินทรีย์ของพระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ผู้รักษา ประกาศ ศึกษา และคัดลอกพระสูตรนี้

เป็นฆานินทรีย์ที่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะ **800** ประการ

**&&&

เขาย่อมรับรู้กลิ่นดอกไม้ประเภทต่างๆ อันเป็นทิพย์หลายร้อยพันชนิด

และเขาย่อมรู้จักชื่อของดอกไม้เหล่านั้น

เขาย่อมรับรู้กลิ่นอาตมภาวะของเทวบุตรทั้งหลาย เช่นกลิ่นอาตมภาวะของท้าวสักกะ ผู้เป็นใหญ่แห่งเทพทั้งหลาย

เขาย่อมรู้ว่า ท้าวสักกะนั้น กำลังเล่น กำลังยินดี หรือกำลังเพลิดเพลินอยู่ในปราสาทไวชยันต์ หรือกำลังแสดงธรรมแก่เทพทั้งหลาย ที่สุธรรมาเทวสภา บนสวรรค์ชั้นตรัยตรึงศ์ หรือกำลังไปเพื่อการเล่นในสนามแห่งอุทยาน

เขาย่อมรับรู้กลิ่นอาตมภาวะของเทวบุตรทั้งหลายเหล่าอื่น ไม่เว้นแต่ละองค์

เขาย่อมรับรู้กลิ่นอาตมภาวะ ของเทพกุมารีและเทพสตรีทั้งหลาย

เขาย่อมรับรู้กลิ่นอาตมภาวะของเทพกุมารทั้งหลาย

เขาย่อมรับรู้กลิ่นอาตมภาวะของเทพกุมาริกาทั้งหลาย

แต่เขาไม่ยึดติดด้วยกลิ่นเหล่านั้น

**&&&

และความจำของเขา จะไม่ถูกรบกวน

**&&&

26

พระโพธิสัตว์ย่อมรู้รัตนะสำหรับใช้สอยต่างๆ จำนวนมาก

และรัตนะเงินที่อยู่บนดินอีกจำนวนมาก ที่ใช้เป็นเครื่องประดับสตรี

ด้วยกลิ่นของสิ่งเหล่านั้น

27

พระโพธิสัตว์ย่อมรู้เครื่องอาภรณ์อันวิจิตร ซึ่งประดับที่กายของชนเหล่านั้น

เช่น ผ้า มาลัย และเครื่องลูบไล้ ด้วยกลิ่นของสิ่งเหล่านั้น

28

ผู้ฉลาดที่ทรงจำพระสูตรอันประเสริฐนี้ไว้

ย่อมรู้สตรี ที่ยืน นั่ง หรือนอน

และย่อมรู้ความยินดีในการเล่น กำลังแห่งฤทธิ์ทั้งปวง ด้วยอำนาจฌานินทรีย์

29

เขาผู้ยืนอยู่นั้น ย่อมได้กลิ่นน้ำมันหอม กลิ่นดอกไม้และกลิ่นผลไม้ชนิดต่างๆ

และเขาย่อมรู้จักกลิ่นเหล่านั้นว่า มีอยู่ในที่โน้นหรือที่นี่

30

เขาย่อมรู้ไม้จันทน์จำนวนมากที่ผลิดอกระหว่างซอก

และสัตว์ทั้งหลายที่อยู่ในซอกเขานั้น ได้ไม่ยากนัก

ก็เพราะกลิ่นของสิ่งทั้งปวงเหล่านั้น

31

สัตว์ทั้งหลายที่อยู่ใกล้จักรวาล ท่ามกลางมหาสมุทรหรือท่ามกลางพื้นพิภพ

เขาย่อมรู้จักสัตว์เหล่านั้นได้ด้วยกลิ่น

32

เขารู้จักเทพ ยักษ์ และธิดาของยักษ์ เขารู้จักการละเล่นและความยินดีของยักษ์

ประสบการณ์เช่นนี้ เป็นเพราะพลังแห่งฆานินทรีย์ของเขา

33

เพราะฆานินทรีย์นั้น เขาจึงรู้จักที่อยู่ของสัตว์ **4** เท้าในป่า เช่น สิงห์ เสือ ช้าง งู กระบือ โคและโคป่า

34

จากกลิ่นนั้น เขาย่อมรู้ทารกในครรภ์ของสตรี ซึ่งมีกายกำลังปั่นป่วนอยู่ในท้องว่า เป็นเพศชาย หรือเพศหญิง

35

เขาย่อมรู้ว่า สัตว์มาถึงแล้ว(ใกล้จะคลอด)

เขารู้ด้วยว่า สัตว์นั้นจะตายหรือไม่ตาย สตรีผู้นี้ เมื่อหายเจ็บปวดแล้ว จะคลอดบุตรชายผู้มีบุญ

36

เขาย่อมรู้จักคนหลายประเภท

เช่นเดียวกับที่เขารับรู้กลิ่นของบุคคลแต่ละประเภท

เช่น คนมีความรัก คนเลว คนกลับกลอก

และเขาย่อมรู้กลิ่นของบุคคลที่มีจิตสงบแล้วด้วย

37

พระโพธิสัตว์นั้น ย่อมรับรู้ด้วยกลิ่นว่า มีทรัพย์ฝังอยู่ภายในพื้นดิน

เช่นทรัพย์ เงิน ทองรูปพรรณ ภาชนโลหะ รวมทั้งทองแท่ง

38

ด้วยกลิ่นนั้นเอง เขาย่อมรู้สิ่งเหล่านั้นทั้งหมด

คือสร้อยข้อมือ สร้อยคอ แก้วมณี มุกดา รัตนะต่าง ๆ อันหาค่ามิได้

รวมทั้งสิ่งที่มีชื่ออันหาค่ามิได้อื่น ๆ ซึ่งมีแสงเป็นประกายยิ่ง

39

ผู้เป็นปราชญ์ แม้อยู่ในโลกนี้ ย่อมได้กลิ่นดอกไม้ในสวรรค์ชั้นสูงสุด

เช่นกลิ่นดอกมณฑารพ ดอกมัญชูษกะ(ดอกคำ) และดอกปาริชาต

40

ด้วยอำนาจของฆานินทรีย์ เขาผู้ดำรงอยู่ในโลกนี้

ย่อมรู้กลิ่นวิมานของผู้เช่นนี้ สูง ต่ำ ปานกลาง หรือมีรูปทรงงดงามปานใด

41

เขาย่อมรู้พื้นที่ในอุทยาน ที่นั่งของเทพในไวชยันต์

อันเป็นปราสาทที่ดีที่สุดในสุธรรมศาลา

เขาย่อมรู้เทพบุตรทั้งหลาย ที่สำลังรื่นเริงอยู่ในที่นั่น

42

เขาผู้อยู่ในโลกนี้ ย่อมได้กลิ่นของเทวดาเหล่านั้น

เพราะกลิ่นนั้นเอง เขาจึงรู้จักเทพบุตรทั้งหลาย ผู้กำลังทำงาน กำลังยืน กำลังนอน หรือกำลังเดินอยู่

43

ด้วยกลิ่นนั้น พระโพธิสัตว์ย่อมรู้ว่า

นางเทวกัญญา ที่ประดับด้วยดอกไม้นานาชนิด ประดับด้วยอาภรณ์คือมาลักมุกดา

กำลังร่างเริงและเดินอยู่ ณ ที่ใด

44

ด้วยกลิ่นนั้น เขาย่อมรู้ว่า เทพ พรหม มหาพรหม

ผู้อยู่ในวิมานสูงสุดยอดพิภพ กำลังอยู่ในสมาธิ หรือออกจากสมาธิแล้ว

45

เขาย่อมรู้เทวบุตรทั้งหลาย ผู้อยู่ในชั้นอาภัสระ ที่กำลังจุติและอุบัติขึ้น

และเทวบุตรอื่น ๆ ที่ไม่มีมาก่อน ฆานินทรีย์อย่างนี้ ย่อมมีแก่พระโพธิสัตว์ผู้รักษาพระสูตรนี้เท่านั้น

46

พระโพธิสัตว์นั้น ย่อมรู้จักภิกษุทั้งปวง ในศาสนาของพระสุคต

ผู้ประกอบความเพียรในการจงกรม ผู้มีความยินดีในธรรมบรรยายและการเรียนรู้

47

ด้วยกลิ่นนั้นเขาผู้มีปัญญา ย่อมรู้จักภิกษุ ผู้เป็นสาวกชินบุตรผู้อาศัยอยู่ ณ โคนต้นไม้

และรู้จักภิกษุทั้งปวงเหล่านั้นว่า ภิกษุชื่อโน้น ย่อมอาศัยอยู่ ณ ที่โน้น

48

ด้วยกลิ่นนั้น พระโพธิสัตว์ย่อมรู้ว่าพระโพธิสัตว์เหล่าอื่น

มีสติ สมาธิ ยินดีในการบรรยายและเรียนรู้ ย่อมประกาศธรรมในบริษัททั้งหลายเพียงใด

49

ด้วยกลิ่นนั้น พระโพธิสัตว์ย่อมรู้จักพระสุคตมหามุนี ผู้อนุเคราะห์ประโยชน์ ผู้ควรสักการะ ผู้ประกาศธรรมในท่ามกลางหมู่สาวก ซึ่งอยู่ในทิศใดก็ตามว่า นั้นคือพระโลกนาถ

50

พระโพธิสัตว์ผู้อยู่ในโลกนี้ ย่อมรู้สัตว์ทั้งหลายที่ฟังธรรม

ครั้นฟังแล้วก็มีความยินดี ทั้งย่อมรู้บริษัททั้งปวงของพระชินเจ้าด้วย

51

อำนาจแห่งฆานินทรีย์ของเขาเป็นเช่นนี้ ทิพยฆานินทรีย์ของเขาย่อมไม่มี

เพราะฆานินทรีย์อย่างนี้ของเขาเป็นของธรรมดา ฆานินทรีย์ที่เป็นทิพย์จึงไม่เศร้าหมอง

**&&&

เขาไปเผยแพร่ธรรมใดในท่ามกลางบริษัท

สัตว์ทั้งหลายจักเป็นผู้มีอินทรีย์เอิบอิ่ม มีความปีติ ยินดีปราโมทย์เป็นอย่างยิ่ง

กับการแสดงธรรมของเขา

สำเนียงของเขานั้น นุ่มนวล ลึกซึ้ง ไพเราะจับใจ น่ายินดี

จักแผ่ซ่านเข้าสู่จิตใจ(ของผู้ฟัง)

สัตว์ทั้งหลายผู้ยินดี ด้วยธรรมของเขา จักมีจิตใจที่สูงขึ้น

เขาแสดงธรรมแก่ชนเหล่าใด

ชนเหล่านั้นและเทวดาทั้งหลาย เมื่อได้ฟังเสียงอันไพเราะ นุ่นนวลจับใจของเขาแล้ว

ย่อมคิดถึงเขาว่า เป็นผู้ที่ตนควรเข้าหา เพื่อชื่นชม ไหว้ เข้าไปนั่งใกล้ และเพื่อฟังธรรม

**&&&

ชนเหล่านั้น จักทำสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ยกย่อง นอบน้อม แก่เขา

แม้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา ก็ปรารถนาจะพบเขา

แม้พระราชา พระราชบุตร ราชอำมาตย์ ราชมหาอำมาตย์ ก็ปรารถนาจะพบเขา

แม้พระราชา ผู้เป็นจอมทัพ แม้พระเจ้าจักรพรรดิ ผู้ประกอบด้วยรัตนะ **7**

พร้อมด้วยพระกุมาร อำมาตย์ และบริวารภายในราชสำนัก ต่างก็ปรารถนาจะพบเขา เพื่อทำสักการะ

เขาผู้กล่าวธรรมอันไพเราะนั้น จักกล่าวธรรมตามความเป็นจริง ตามที่พระตถาคตตรัสไว้แล้ว

แม้บุคคลอื่น ๆ คือ พราหมณ์ คฤหบดี ชาวนิคมและชาวชนบท

จักผูกพันกับคำสอนที่มีเหตุผลของผู้กล่าวธรรมนั้น จนกระทั่งสิ้นชีวิต

แม้พระสาวกของพระตถาคต ก็ปรารถนาจะพบเขา

แม้พระปัจเจกพุทธเจ้า ก็ปรารถนาจะพบเขา

แม้พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าก็ปรารถนาจะพบเขา

กุลบุตรหรือกุลธิดานั้น อาศัยอยู่ในทิศใดก็ตาม

เขาจักแสดงต่อพระพักตร์ของพระตถาคตในทิศนั้น

เขาจึงเหมาะสมกับพุทธธรรม เสียงแห่งธรรม อันไพเราะ จับใจ และลึกซึ้งของเขาจึงแพร่ไปด้วยประการฉะนี้

**&&&

เขาจะไม่ลิ้มรสที่เสื่อมคุณภาพ

รสทั้งหลายเพียงวางลง (ที่ปลายลิ้นของเขา ก็จะกลายเป็นรสทิพย์

และอาหารนั้นก็จะประกอบด้วยรสทิพย์เช่นกัน

53

เขาย่อมกล่าวถ้อยคำที่นุ่มนวล ไพเราะ น่าฟัง น่าปรารถนา น่ายินดี

เขากล่าวด้วยเสียงที่ลุ่มลึกน่ารักเสมอ ในท่ามกลางบริษัท

54

ผู้ใดก็ตาม หากได้ฟังธรรมที่เขาแสดงอยู่

ด้วยอุทาหรณ์มากมายหลายหมื่นโกฏิ

เขาจะเกิดความปิติยินดี จักทำการบูชาด้วยความเคารพรักอย่างยิ่ง

55

เทพ นาค อสูร และปีศาจทั้งหลาย

ย่อมปรารถนาจะพบเขาและฟังธรรมของเขา

ด้วยความเคารพตลอดกาลเป็นนิตย์ เพราะคุณธรรมเหล่านั้นทั้งหมด ย่อมมีอยู่ที่เขา

56

เมื่อปรารถนา เขาสามารถยังโลกธาตุนี้ทั้งหมด ให้รับรู้ได้ด้วยเสียง (ของตน)

เพราะเสียงของเขา ไพเราะ ลึกซึ้ง นุ่มนวล มีเสน่ห์ และน่ารักอย่างยิ่ง

57

พระราชาทั้งหลาย ผู้เป็นเจ้าแผ่นดิน ผู้เป็นพระจักพรรดิ พร้อมด้วยบุตรและมเหสีปรารถนาจะทำการบูชา

จึงเข้าไปหา ประคองอัญชลีต่อเขา เพื่อฟังธรรมจากเขา ตลอดกาลเป็นนิตย์

58 ยักษ์ นาค หมู่คนธรรพ์ ปีศาจชาย ปีศาจหญิง จะติดตามเขาไปทุกเมื่อ

เพื่อแสดงความเคารพ นับถือและบูชา

59

แม้พระพรหม พระอิศวร ผู้เป็นมเหศวร และเทวบุตรก็อยู่ในอำนาจของเขา

แม้ท้าวสักกะ เทวบุตรอื่นๆ และเทวกัญญาอีจำนวนมาก ก็เช่นกัน คือ ย่อมเข้าไปหาเข้า

60

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้มีความเมตตากรุณาต่อชาวโลก พร้อมด้วยพระสาวก

เมื่อได้ยินเสียงของเขา ก็ทรงยินดี ทรงคุ้มครอง รักษาเขา

ด้วยการปรากฏพระพักตร์ต่อเขาที่กำลังแสดงธรรมอยู่

**&&&

ทั้งที่ดับไปแล้วและเกิดขึ้น

ทั้งเลวและประณีต

ทั้งที่มีวรรณะดีและมีวรรณะไม่ดี

ทั้งที่อยู่ในสุคติและทุคติ

ทั้งที่อยู่ในจักรวาล และมหาจักรวาล

ทั้งที่อยู่บนภูเขาหลวงเมรุและสุเมรุ

และสัตว์ทั้งหลายที่อยู่ต่ำสุดภายใต้นรกอเวจี จนถึงสูงสุดขอบโลกพิภพ

เขาย่อมเห็นสัตว์เหล่านั้นทั้งหมด ในกายของตน

**&&&

**&&&

64

วิมานของเทพจนสุดขอบโลกพิภพ

ภูเขา เนิน จักรวาล ป่าหิมพานต์ เขาสุเมรุ และภูเขามหาสุเมรุ

ทั้งหมดล้วนปรากฏขนกายของเขา

65

เขาย่อมเห็นพระพุทธเจ้า รวมทั้งพระสาวก

พระพุทธบุตรอื่น ๆ พระโพธิสัตว์และผู้ประกาศธรรมแก่คณะทั้งหลาย

ที่กายของตน

(ผข บางลัทธิ บางความเชื่อ มักจะเชิญให้สิ้งศักสีทธิ์ต่าง ๆ สถิตย์บนกายตน เช่นคาถาชินบัญชร สหัจตะโยคะ)

66

นี้คือความบริสุทธิ์แห่งกายของเขา ที่ปรากฏโลกธาตุทั้งปวง

แม้กายของเขายังไม่ถึงความเป็นทิพย์ แต่กายตามปกติของเขาก็เป็นเช่นนี้

**&&&

ด้งมนินทรีย์อันบริสุทธิ์นั้น โดยที่สุด

แม้เขาได้ฟังเพียงคาถาเดียว เขาก็ย่อมเข้าใจความหมายทั้งปวงของธรรมนั้น

เขาเมื่อเข้าใจคาถานั้นแล้วย่อมแสดงธรรมอันประถมเหตุ นั้น

ตลอดหนึ่งเดือนบ้าง จักแสดงธรรมตลอดสี่เดือนบ้าง หนึ่งปีบ้าง

เมื่อเขาแสดงธรรมใด ๆธรรมนั้นย่อมไม่ถึงการเลือนหายไป

จากความทรงจำของระเบียบสังคมของชาวโลก

จะเป็นภาษิตคือมนตราก็ดีเขาย่อมยังระเบียบเหล่านั้นทั้งหมด

แสดงออกด้วยกฎแห่งธรรม

สัตว์ที่อุบัติขึ้น ย่อมวนเวียนอยู่ในคติทั้งหก

ในโลกธาตุทั้งสามซึ่งมีจำนวนหลายพัน

**&&&

**&&&

ย่อมประกาศธรรมแก่ชาวโลกทั้งปวง

เขาได้ฟังเสียงของพระองค์ แล้วยึดถือธรรมอันบริสุทธิ์ ที่พระพุทธองค์ทรงแสดงนั้น

72

**&&&

76

ผู้รักษาพระสูตรนี้ของพระสุคต

เป็นผู้ฉลาด สามารถอฺธิบายความหมายได้หลายโกฏิ

ย่อมตั้งอยู่ในภูมิของอาจารย์ ฟังสอนธรรมแก่สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง

**&&&

**&&&

ในอดีตกาลล่วงมาแล้วหลายกัลป์จนนับไม่ได้ นานยิ่งจนนับไม่ได้

มากมายมหาศาลจนประมาณไม่ได้ คิดคำนวณไม่ได้

**&&&

มีพระชนมายุประมาณร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์

ซึ่งมีจำนวนเท่ากับเมล็ดทรายใน 40 แม่น้ำคงคา

เมื่อพระองค์ปรินิพพาน

พระสัทธรรมจักตั้งอยู่สิ้นร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์ เท่ากับธุลีปรมณูของชมพูทวีป

สัทธรรมปฏิรูปตั้งมั่นอยู่ต่อไป สิ้นร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์ เท่ากับธุลีปรมาณู ในชมพูทวีปทั้ง 4

&&&

ได้เกิดมีภิกษุ ผู้เป็นพระโพธิสัตว์ขึ้นองค์หนึ่งนามว่า สทาปริภูตะ

&&&

เราไม่เคยดูหมิ่นท่าน ข้อนั้นเป็นเพราะเหตุใด?

เป็นเพราะว่า

ท่านทั้งปวง ประพฤติตามจรรยาของพระโพธิสัตว์

ท่านทั้งหลาย จักเป็นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

**&&&

เราไม่ดูหมิ่นท่าน ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา

ผู้มีอธิมานะเหล่านั้น ที่ท่านเคยให้ฟังคำอย่างนั้น มาอย่างต่อเนื่อง

จึงตั้งชื่อท่านว่า สทาปริภูตะ ด้วยประการฉะนี้

**&&&

สัตว์ทั้งหลายผู้มีอธิมานะ

จะเป็น ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกาก็ตาม

ที่เคยได้ยินคำว่า เราไม่ดูหมิ่นท่าน แล้วตั้งชื่อท่านว่า สทาปริภูตะ

เมื่อได้เห็นพลศักดิ์แห่งฤทธิ์อันยิ่งใหญ่ของท่าน

พลศักดิ์แห่งประติภาณของการอุปไมย

พลศักดิ์แห่งปัญญา

ทั้งหมดจะกลายมาเป็นบริวาร เพื่อฟังธรรม (จากท่าน)

ท่านได้ทำให้สัตว์เหล่าอื่น หลายร้อยพันหมื่นโกฏิ ตั้งอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

**&&&

ซึ่งพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้นล้วนมีพระนามว่า เมฆสวรราช มาตามลำดับในอดีต

ในศาสนาของพระตถาคตทั้งปวง

**&&&

เขาได้รับขนานนามจากบริษัท **4** ว่า สทาปริภูตะ

เขาได้บูชาพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้ามากมายถึงเพียงนั้น

ดูก่อนมหาสถามปราปตะ ท่านอย่าคิดเห็นอย่างนี้ อีกเลย เพราะเหตุไร**?**

**&&&

เขาจะไม่ได้ยินเสียงพระธรรม จะไม่ได้ยินเสียงพระสงฆ์

เขาจะได้รับทุกขเวทนาอันทารุณ ในมหานรกอเวจี ตลอดหมื่นกัลป์

เมื่อเขาพ้นจากธรรมอันไม่น่าปรารถนานั้น

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์นั้นเอง ได้อบรมเขาไว้ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

**&&&

**&&&

5

ท่านผู้เป็นบัณฑิต ยังไม่ทำกาละ (ตาย)

แต่ได้อธิษฐานให้มีอายุยืนนาน

ท่านจึงได้ประกาศพระสูตรนี้ ในศาสนาของพระผู้นำพระองค์นั้น

6

ชนทั้งหลายจำนวนมาก ผู้มีความเชื่อต่อสิ่งที่ได้รับเฉพาะหน้า

ถูกเขาอบรมให้อยู่ในพระโพธิญาณ

เขาผู้เป็นพระโพธิสัตว์ เมื่อไปจากที่นั้นแล้ว

ควรได้รับการสดุดีตลอดพันโกฏิพุทธกาล

7

เพราะบุญที่ทำไว้ในอดีตตามลำดับนั้น

พระชินบุตรผู้บรรลุพระโพธิญาณแล้ว

จึงได้ประกาศพระสูตรนี้อยู่เป็นนิตย์ พระโพธิสัตว์ศากยมุนี ในครั้งนั้นคือเราเอง

8

บุคคลทั้งหลายผู้มีความเชื่อต่อสิ่งที่ได้รับเฉพาะหน้า

ทั้งภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกา เป็นผู้อันบัณฑิต

โพธิสัตว์ได้สอนให้ตั้งอยู่ในพระโพธิญาณแล้ว

9

ชนทั้งหลาย ผู้เฝ้าพระพุทธเจ้า จำนวนหลายโกฏิ

เขาเหล่านั้น ไม่ต่ำกว่า 500 คน เป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกาที่อยู่ต่อหน้าเราในขณะนี้

10

เขาทั้งปวงคือผู้ที่เราให้ฟังธรรมอันประเสริฐแล้ว

ทั้งหมดเป็นผู้ที่เราอบรมแล้ว

เมื่อเราปรินิพพาน เขาทั้งปวง ซึ่งเป็นผู้มีปัญญา จักรักษาพระสูตรอันประเสริฐนี้ไว้

11

ธรรมเช่นนี้ ชนทั้งหลายจำนวนมากจนนับไม่ถ้วน ยังไม่เคยได้ฟังตลอดโกฏิกัลป์

พระพุทธเจ้าจำนวนร้อยโกฏิพระองค์ที่มีอยู่ ก็ไม่เคยแสดงพระสูตรนี้

12

ฉะนั้น ชนทั้งหลายผู้ได้ฟังธรรมที่บรรยายมานี้ จากพระสวยัมภูโดยตรง

ให้ทำการบูชาพระองค์บ่อย ๆ

เมื่อเราปรินิพพานแล้ว พึงประกาศพระสูตรนี้ต่อไป

**&&&

**&&&

ปรารถนาจะรักษา ท่อง แสดง ประกาศ และคัดลอกธรรมบรรยายอันยิ่งใหญ่นี้ให้คงอยู่ตลอดไป

**&&&

ซึ่งได้เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ประทับอยู่ในใจกลางของสถูป

แม้ทั้งสองพระองค์เสด็จเข้าสู่สิงหาสน์

ทรงกระทำการยิ้มแย้มแก่กันอย่างชัดเจน

**&&&

พระประภูตรัตนตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งปวง

ผู้มาจากร้อยพันหมื่นโลกธาตุ

ได้เข้าไปประทับบนสิงหาสน์ของตน ๆที่โคนต้นรัตนพฤกษ์

ก็ได้แสดงอิทธิปาฏิหารย์ ด้วยพระชิวหินทรีย์ ฉันนั้น

**&&&

ทรงประทับนั่งรวมกับพระผู้มีพระภาคตถาคตศากยมุนี

และได้เห็นบริษัทที่เหลือทั้งสามเหล่านั้น

ครั้นได้เห็นแล้ว พวกเขาได้ถึงความอัศจรรย์ใจ ประหลาดใจ และได้รับความยินดีเป็นอย่างยิ่ง

**&&&

เขาได้โปรยสิ่งของต่าง ๆ มีดอกไม้ ธูป ของหอม มาลัย ผงเครื่องลูบไล้ จีวร ฉัตร ธงปฏาก และธงไพชยันต์ สู่ทิศทางของสหาโลกธาตุนั้น

เขาได้โปรยอาภรณ์ต่าง ๆ มีผ้าห่ม สร้อยข้อมือ สร้อยคอ และรัตนะทั้งหลาย เพื่อทำการบูชาพระผู้มีพระภาคตถาคตศากยมุนี ประภูตรัตนะ

และเพื่อบูชาธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

ดอกไม้ ธูป ของหอม มาลัย ผงเครื่องลูบไล้ จีวร ฉัตร ธงปฏากและธงไพชยันต์ กับสร้อยข้อมือ สร้อยคอ และรัตนะทั้งหลายเหล่านั้น ที่ถูกโปรย ได้ตกลงสู่สหาโลกธาตุ

บนท้องฟ้าในโลกธาตุทั้งปวง ที่พระตถาคตประทับนั่งนั้น

มีเพดานดอกไม้ใหญ่ถูกตกแต่งโดยรอบด้วยกองดอกไม้ ธูป ของหอม มาลัย ผงเครื่องลูบไล้ จีวร ฉัตร ธงปฏาก ธงไพชยันต์ สร้อยข้อมือสร้อยคอและรัตนะ

รวมกันเป็นเพียงหนึ่งเดียวในสหาโลกธาตุ ในบรรดาร้อยพันหมื่นโกฏิโลกธาตุเหล่าอื่น

**&&&

ดูก่อนกุลบุตรทั้งปลาย เพราะฉะนั้น เมื่อพระตถาคตปรินิพพานแล้ว

ท่านทั้งหลายควรสักการะ รักษา แสดง คัดลอก ท่องจำ ประกาศ อบรม และบูชา

ธรรมบรรยายนี้ตลอดไป

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ในแผ่นดิน หรือประเทศใดก็ตาม

ที่มีการอ่าน ประกาศ แสดง คัดลอก พิจารณา สอน เรียน หรือรวมเป็นเล่มหนังสือ

ตั้งไว้ในอาราม วิหาร บ้าน ป่า เมือง โคนต้นไม้ ปราสาท ที่อาศัย หรือถ้ำ

ควรสร้างเจดีย์ อุทิศพระตถาคตไว้ในพื้นที่ หรือประเทศนั้น เพราะเหตุไร?

เพราะพื้นที่หรือประเทศนั้นควรทราบว่า เป็นปริมณฑลของพระตถาคตทั้งปวง

พึงทราบว่า ในพื้นที่ประเทศนั้นนั่นเอง ที่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งปวง

ได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ในพื้นที่ประเทศนั้นนั่นเอง

ที่พระตถาคตทั้งปวงได้หมุนธรรมจักรให้เคลื่อนไป

และพึงทราบว่า ในพื้นที่ประเทศนั้นนั่นเอง

ที่พระตถาคตทั้งปวงได้เสด็จดับขันธ์ปรินิพพาน

**&&&

ผู้ที่ดำรงอยู่ความความรู้ของพระมุนี ด้วยธรรมชาติที่เป็นอจินไตย

เพื่อยังสัตว์ทั้งปวงในโลกนี้ให้เกิดความยินดี

2

เมื่อพระโพธิสัตว์ยื่นชิวหินทรีย์ไปสู่พรหมโลก

ขณะที่ปล่อยรัศมีออกมาเป็นพันอิทธิฤทธิ์นี้

ได้เป็นที่อัศจรรย์ใจแก่ผู้พบเห็น และแก่ชนทั้งปวง

ผู้ที่ดำรงอยู่ในโพธิญาณอันประเสริฐ

3

พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ย่อมกระทำเสียงกระแอมดังๆ

กระทำเสียงจากการปรบมือเพื่อยังชาวโลกทั้งปวงใน 10 ทิศให้รู้แจ้งโลกธาตุนี้

4

พระโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้มีความเมตตากรุณา

ได้แสดงคุณวิเศษที่เป็นปาฏิหาริย์ทั้งหลายเหล่านี้และเหล่าอื่น

เมื่อพระตถาคตปรินิพพานไปแล้ว

ในกาลเช่นนั้นสัตว์ทั้งหลาย มัวเพลิดเพลินอยู่ทำไม ควรช่วยกันรักษาพระสูตรนี้ไว้

5

เรากล่าวคำสดุดีแก่บุตรของพระสุคต ผู้รักษาพระสูตรอันประเสริฐนี้ไว้

ตลอดเวลาหลายพันโกฏิกัลป์ เมื่อพระผู้นำของชาวโลกปรินิพพานไปแล้ว

6

คุณความดีของชนเหล่านั้น ย่อมไม่มีที่สิ้นสุด

เช่นเดียวกับอากาศธาตุ ในทิศทั้งหลาย

คุณความดีของผู้รักษาพระสูตรอันงดงามนี้ไว้ ไม่อาจคิดคำนวณได้เช่นกัน

7

เรา พระผู้นำทั้งปวงเหล่านี้ รวมทั้งพระผู้นำแห่งโลกที่ปรินิพพานไปแล้ว

เป็นผู้ที่เขาได้เห็นแล้ว พระโพธิสัตว์ทั้งปวงจำนวนมากเหล่านี้ และบริษัท 4

ก็เป็นผู้ที่บุคคลเช่นนี้ได้เห็นแล้วเช่นกัน

8

ในโลกนี้ เรา พระผู้นำทั้งปวงเหล่านี้ พระชินเจ้าใด ๆ ที่ปรินิพพานไปแล้ว

และพระโพธิสัตว์อื่นใดใน 10 ทิศ เป็นผู้ที่เขาได้บูชาแล้วในวันนี้

9

ผู้ที่รักษาพระสูตรนี้ จักได้เห็น จักได้บูชา

พระพุทธเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ที่มีในทิศทั้ง 10 ทั้งในอดีตและอนาคต

10

บุคคลผู้รักษาพระสูตร ที่เป็นสัจธรรมนี้

เมื่อสามารถรู้ญาณที่ลึกซึ้งของพระตถาคต ก็จะตรัสรู้ได้อย่างฉับพลัน ณ โพธิมณฑล

11

ความรู้ของเขาไม่มีที่สิ้นสุด เหมือนพายุย่อมไม่ติดขัดในที่ไหน ๆ

ผู้รักษาพระสูตรอันประเสริฐนี้ ย่อมเข้าใจและรู้ความหมายในธรรมและอรรถกถา

12

เขาย่อมเข้าใจความสัมพันธ์ของพระสูตรทั้งหลาย

ที่พระผู้นำ(ตถาคต) ตรัสไว้แก่พระสงฆ์

เมื่อพระผู้นำปรินิพพานแล้ว เขาย่อมเข้าใจความหมายที่แท้จริงของพระสูตรทั้งหลาย

**&&&

มีเพียงเท่านี้

**&&&

**&&&

ดูก่อนไภษัชยราชท่านคิดอย่างไรกับข้อนั้น?

กุลบุตรหรือกุลธิดา พึงเพิ่มบุญที่บริสุทธิ์ได้มากกว่า อย่างนั้นหรือ?

พระไภษัชยราชโพธิสัตว์มหาสัตว์กราบทูลว่า

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เขาย่อมเพิ่มบุญได้มาก

ข้าแต่พระสุคต เขาย่อมเพิ่มบุญได้มาก

พระผู้มีพระภาคจึงตรัสว่า ดูก่อนไภษัชยราช

เราจะบอกให้ท่านทราบ ดูก่อนไภษัชยราช

&&&

อนฺเย อนฺเย

มเน มนเน

จิตฺเต จริเต

สเม สมิตา

วิศานฺเต

มุกฺเต มุกฺตเม

สเม อวิษเม สมสเม

ชเย กฺษเย อกฺษเย

อกฺษิเณ ศานฺเต สมิเต ธารณี

อาโลกภาเษ

ปฺรตฺยเวกฺษณิ นิธิรุ

อภฺยนฺตรนิเวษฺเฏ อภฺยนฺตรปาริศุทธิมุตฺกุเล

อรเฑ สุกางฺกฺษิ

อสมสเม พุทฺธวิโลกิเต ธรฺมปรีกฺษิเต

สํฆนิรฺโฆษณิ นิรฺโฆษณิ ภยาภยวิโศธนิ

มนฺตฺรากฺษยเต รุเต

รุตเกาศลฺเย อกฺษยวนตาเย

วกฺกุเล วโลฑฺ อมนฺยนตาเย สวาหา

**&&&

&&&

ชฺวเล มหาชฺวเล

อุกฺเก ตุกฺเก มุกฺเก

อทฑ อฑาวติ

นฤตฺเย นฤตฺยาวติ

อฏฺฏินิ วิฏฺฏินิ จิฏฺฏนิ

นฤตฺยนิ นฤตยาวติ สฺวาหา

**&&&

&&&

บุคคลผู้กล่าวธรรมเหล่านั้นด้วยบทธารณีมนตร์เหล่านี้

ข้าพระองค์จักทำการคุ้มครองกุลบุตรกุลธิดาเหล่านั้น

ผู้รักษาพระสูตรนี้ จักสร้างความสวัสดี ให้แก่พวกเขา แม้จากที่ห่างไกลถึง 100 โยชน์

**&&&

เคาริ คนฺธาริ จฺณฺฑาริ มาตงฺคิ

ปุกฺกสิ สํกุเล

วฺรูสลิ สิสิ

สฺวาหา

**&&&

&&&

สถานะอย่างนี้ย่อมไม่มีแก่ผู้กล่าวธรรมเหล่านั้น

**&&&

ให้รอดพ้นจากการทำร้าย ด้วยไม้ และการประทุษร้ายด้วยยาพิษ

**&&&

มีเพียงเท่านี้

**&&&

**&&&

ทรงทราบคำทูลอาราธนาของพระนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะโพธิสัตว์มหาสัตว์แล้ว

จึงตรัสกับพระโพธิสัตว์มหาสัตว์นักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะว่า

**&&&

**&&&

และธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนั้น

**&&&

พระสรรวสัตว์ปริยทรรศน์โพธิสัตว์มหาสัตว์นั้น โดยกาลล่วงไป 12 ปีนั้น

ได้ห่อหุ้มอัตภาพของตนด้วยผ้าทิพย์ กระทำการอธิษฐานเฉพาะตน

แล้วกระโจนลงในน้ำมันหอม

ครั้นทำการอธิษฐานเฉพาะตนแล้ว ได้เผากายตนเอง

เพื่อกรรมคือการบูชาพระตถาคต และเพื่อบูชาธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

**&&&

เป็นสิ่งประเสริฐ ดี เลิศ เลิศที่สุด กว่าการสละอาตมภาวะของตน

ดูก่อนนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ

พระพุทธเจ้าเหล่านั้น ครั้นตรัสพระวาจาอย่างนี้แล้ว ก็ดำรงอยู่ด้วยอาการสงบ

**&&&

ดูก่อนนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ พระสรรวสัตว์ปริยทรรศน์โพธิสัตว์มหาสัตว์

ครั้นได้กล่าวคาถานี้แล้ว ได้ทูลมารดาบิดาของตนว่า

ข้าแต่พระมารดาบิดา

**&&&

ประคองอัญชลีไปในทิศที่พระผู้มีพระภาคประทับ

ครั้นนมัสการพระผู้มีพระภาคแล้ว ได้สดุดี ด้วยคาถานี้ว่า

**&&&

ดูก่อนกุลบุตร เมื่อเรานิพพานแล้ว เราจักมอบพระธาตุเหล่านั้นแก่ท่าน

ดูก่อนกุลบุตรขอให้ท่านพึงทำการบูชาพระธาตุของเราอย่างใหญ่หลวงด้วยตนเอง

ท่านพึงกระทำพระธาตุเหล่านั้น ให้แผ่กว้างออกไป

ท่านพึงสร้างสถูปจำนวนหลายพันองค์

**&&&

คิดว่าเราได้ทำการบูชาพระธาตุของพระตถาคตให้เลิศมากยิ่งขึ้น

ดูก่อนนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ พระสรรวสัตว์ปริยทรรศน์โพธิสัตว์มหาสัตว์

ได้กล่าวกับคณะของพระโพธิสัตว์ มหาสาวก เทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กินนร มโหรคะ มนุษย์ และอมนุษย์ทั้งปวงเหล่านั้นว่า

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย

ท่านทั้งปวง จงมารวมกัน

เราจักทำการบูชาพระธาตุ ของพระตถาคตพระองค์นั้น

**&&&

**&&&

ก็โดยกาลสมัยนั้น พระสรรวสัตว์ปริยทรรศน์โพธิสัตว์มหาสัตว์นั้น เป็นผู้อื่น

ดูก่อนนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ ท่านไม่ควรมีความคิดเห็นอย่างนั้น เพราะอะไร?

&&&

กุลบุตรหรือกุลธิดานั้น สามารถทำได้พึงเพียงนั้น

กุลบุตรหรือกุลธิดานั้นพึงรักษาธรรมบรรยายปุณฑรีกสูตร โดยที่สุดแม้เพียงคาถาหนึ่ง ซึ่งมี 8 บาท

เราย่อมกล่าวว่า

การสักการะอย่างนี้ ของกุลบุตรกุลธิดานั้นย่อมมีผลมากกว่า

&&&

**&&&

**&&&

ธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

ย่อมปกป้องสัตว์ทั้งปวงจากภัยทั้งปวง

ย่อมปลดเปลื้องสัตว์ทั้งปวง จากความทุกข์ทั้งปวง

เหมือนกับบ่อน้ำของผู้กระหายน้ำ

เหมือนกับไฟของผู้มีความหนาวเย็น

เหมือนเสื้อผ้าของคนเปลือยกาย

เหมือนผู้นำการค้าของพ่อค้า

เหมือนมารดาของบุตร

เหมือนเรือของผู้ข้ามฝั่ง

เหมือนนายแพทย์สำหรับ ผู้ป่วยไข้

เหมือนประทีปสำหรับผู้อยู่ในความมืด

เหมือนรัตนะของผู้ปรารถนาทรัพย์

เหมือนพระเจ้าจักรพรรดิของป้อมรบทั้งปวง

เหมือนมหาสมุทรของแม่น้ำ

เหมือนเปลวไฟของผู้กำจัดความมืดมนอนธการ

**&&&

ผู้ใดได้ฟัง ได้ถ่ายทอด หรือคัดลอก ธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

ดูก่อนนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ

ใคร ๆก็ไม่สามารถจะนับปุญญาภิสังขาร ของผู้นั้น ให้สิ้นสุดได้ด้วยพุทธญาณ

กุลบุตรหรือกุลธิดาชื่อว่า ได้สร้างปุญญาภิสังสารนั้น

**&&&

ดูก่อนนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ

มาตุคามบางคน ได้ฟังประวัติปูรวโยคะของพระไภษัชยราชนี้

แล้วปฏิบัติตามใน **50** ชาติสุดท้าย

เขาเมื่อจุติจากโลกนี้แล้ว จะไปเกิดในโลกธาตุสุขาวดี

ที่พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า อมิตายุส

ซึ่งแวดล้อมด้วยคณะของพระโพธิสัตว์ ประทับอยู่ ดำรงอยู่ และจะดำรงอยู่ต่อไป

เขาได้อุบัติขึ้นนั่งบนสิงหาสน์ปัทมครรภ์นั้น

ความรัก ความเกลียดชัง ความลุ่มหลง ความเย่อหยิ่ง ความริษยา ความโกรธ และความพยาบาท

จะไม่เบียดเบียนเขาอีกต่อไป

พร้อมกับการอุบัติขึ้น เขาย่อมได้รับอภิญญา **5** ประการ

ได้ความเพียรในธรรมที่ยังไม่อุบัติขึ้น

**&&&

ดูก่อนกุลบุตร การสะสมบุญนี้ของท่าน

แม้พระพุทธเจ้าพันองค์ก็ไม่อาจจะชี้แจงได้

ดูก่อนกุลบุตร

ท่านได้เป็นศัตรูของมารร้าย

ได้ข้ามพ้นสงครามอันน่ากลัวแล้ว

ได้บดขยี้ศัตรูผู้ขัดขวางได้แล้วท่านได้เป็นผู้ตั้งมั่นแล้ว ในพระพุทธเจ้าพันร้อยองค์

**&&&

เราจึงมอบพระสูตรนี้ ที่เป็นบุพโยคประวัติของ

พระสรรวสัตว์ปริยทรรศน์โพธิสัตว์มหาสัตว์ (ให้แก่ท่าน)

เพราะในกาลสมัยสุดท้าย

ธรรมบรรยายนี้พึงดำเนินไปในชมพูทวีปนี้ ใน 50 ปีสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่

ยังไม่ถึงกับอันตรธาน มารผู้มีบาปไม่พึงได้โอกาส (กาอวตาร)

แม้กระทั่งเทพ ผู้เป็นกลุ่มของมาร นาค ยักษ์ คนธรรพ์ และกุมภัณฑ์ก็ไม่พึงได้การอวตาร

&&&

ครั้นโปรยดอกไม้แล้ว พึงเกิดความคิดขึ้นว่า

กุลบุตรจักไปสู่มณฑลของต้นโพธิ์

จักรับหญ้า

จักกำหนดรู้ที่นอนคือหญ้าที่ต้นโพธิ์

เขาจักกระทำให้มารและยักษ์พ่ายแพ้

เขาจักยังสังข์แห่งธรรมให้สมบูรณ์

เขาจักตีกลองแห่งธรรม

เขาจักข้ามสาครคือภพ

**&&&

แล้วถามพระตถาคต ผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมที่ไม่สามารถคิดคำนวณได้

ซึ่งพระตถาคตก็ได้แสดงไว้แล้ว

**&&&

**&&&

&&&

ประสาทวตีสมาธิ

ฤทธิวิกรีฑิตสมาธิ

ชญาโนลกาสมาธิ

วยูหราชสมาธิ

วิมลประภาสมาธิ

วิมลครรภสมาธิ

อาปกฤตสนสมาธิ

และสูรยาวรรตสมาธิ โดยย่อ

&&&

แล้วกราบทูลพระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

กมลทลวิมลนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ ว่า

&&&

มีทั้งชนชั้นสูงและชนชั้นต่ำ มีภูเขาที่เกลื่อนไปด้วยภูเขาแห่งกาล (เต็มไปด้วยหุบเหว)

พระผู้มีพระภาคตถาตคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าศากยมุนี

มีพระวรกายเตี้ย พระโพธิสัตว์ทั้งหลายก็มีกายเตี้ย

ดูก่อนกุลบุตร แต่ท่านมีร่างกาย(อาตมภาวะ) สูง 42 แสนโยชน์

ดูก่อนกุลบุตร ส่วนเรามีอาตมภาวะ 68 โยชน์

**&&&

บนภูเขาคิชฌกูฏ ในสหาโลกธาตุของพระคัทคทัสวระโพธิสัตว์มหาสัตว์

ผู้เข้าสู่สมาธิโดยลำดับ

ดอกบัวเหล่านั้นปรากฏ ก้านเป็นทอง ใบเป็นเงิน มีสีดุจทองกวาว(บัวสีแดง)

&&&

พระมัญชุศรีกุมารภูตะ ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค กองกุศลอะไร

ที่กุลบุตรได้สะสมแล้ว จึงได้รับความพิเศษนี้

พระโพธิสัตว์นั้น ได้ประพฤติอย่างไร ในสมาธินี้

&&&

ได้กระทำนิมิตอย่างนั้น เพื่อเตือนพระคัทคทัสวระโพธิสัตว์มหาสัตว์ให้ปรากฏว่า

**&&&

พระองค์ได้เสด็จมาสู่สหาโลกธาตุนี้

ทางทิศที่ภูเขาคิชฌกูฏ ซึ่งเป็นรคาชาแห่งภูเขาตั้งอยู่

&&&

(ผข)

ความอาพาธเพียงเล็กน้อย พยาธิ

ความเศร้าเพียงเล็กน้อย โศกะ

ความพยายามเพียงเล็กน้อย วิริยะ

การเดิน อาจาระ

กำลัง พละ

และความเป็นอยู่ วิถี

ด้วยผัสสะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

แห่งความสุข เวทนา พอใจ ไม่พอใจ เฉยๆ ของพระผู้มีพระภาค

**&&&

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสอย่างนี้ว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค

พระองค์พออดทนอยู่หรือ?

ยังดำเนินได้ดีหรือ?

ธาตุยังปกติหรือ?

สัตว์ทั้งหลายมีอาการปกติ แนะนำได้ง่ายและยังมีการรักษาโรคตามปกติหรือ?

พวกเขามีกายสะอาด

ไม่ประพฤติตามความใคร่ ประพฤติน่าเกลียด ประพฤติด้วยความงมงาย จนเกินไปหรือ?

**&&&

ยังดำเนินได้ดีหรือ? อาจาระ

ธาตุยังปกติหรือ? ความสดชื่นแห่งธาตุ5 อวัยวะ5

สัตว์ทั้งหลายมีอาการปกติ แนะนำได้ง่าย

และยังมีการรักษาโรคตามปกติหรือ? ชำระกิเลส

พวกเขามีกายสะอาด ชำระกิเลสกาย

ไม่ประพฤติตามความใคร่ ชำระกิเลสจิต

ประพฤติน่าเกลียด ชำระกิเลสกาย

ประพฤติด้วยความงมงายจนเกินไปหรือ? ชำระกิเลสจิต

**&&&

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค

สัตว์เหล่านี้ ยังปรารถนาจะกำจัดมารอยู่หรือ? ชำระกิเลส

&&&

**&&&

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค กุศลมูลอะไร ในปางก่อน

ที่พระคัทคทัสวระโพธิสัตว์มหาสัตว์ได้สะสมไว้ ในสมัยของพระตถาคตองค์ใด

**&&&

แก่พระผู้มีพระภาคตถาตคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเมฆทุนทิสวรราช

ดูก่อนกุลบุตร ท่านอย่าคิดเห็นอย่างนั้นเลย เพราะเหตุไร?

&&&

แสดงธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรด้วย

รูปพระพรหม พระรุทระ ท้าวสักกะ พระอิศวร เสนาบดี ไวศรวณะ พระจักพรรดิ โกฏฏราช เศรษฐี คฤหบดี ชาวนิคมและพราหมณ์

&&&

บางครั้งรูปของกินนร

บางครั้งรูปของมโหรคะ

&&&

&&&

ย่อมแสดงอาตมภาวะที่นิพพานแล้ว แก่สัตว์ทั้งหลาย

ผู้ควรนำไปสู่พระนิพพาน

&&&

พระโพธิสัตว์จำนวน 84 ร้อยพันหมื่นโกฏิ ที่มาสู่สหาโลกธาตุนี้

พร้อมกับพระคัทคทัสวระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ก็ได้บรรลุสรรวรูปสันทรรศนสมาธิ

พระโพธิสัตว์มหาสัตว์เหลือคณานับ ในสหาโลกธาตุนี้ ที่ได้สรรวรูปสันทรรศนสมาธิ

&&&

ส่วนพระโพธิสัตว์ปัทมศรีได้บรรลุสัทธรรมปุณฑรีกสมาธิ

**&&&

ครั้งนั้น **พระอักษยมติ โพธิสัตว์มหาสัตว์** ได้ลุกจากอาสนะ ห่มผ้าอุตตราสงค์เฉวียงบ่า คุกเข่าขวาลงที่พื้นดิน ประคองอัญชลีต่อพระผู้มีพระภาค แล้วกราบทูลว่า

**&&&

ไฟ กิเลส ตัณหา อุปทาน ราคะ โลภะ โทสะ โมหะ

เขาทั้งหมดจะรอดพ้น)

&&&

เขาทั้งหมดจะรอดพ้นจากภัย)

&&&

ขื่อคา โซ่ตรวน ที่ทำด้วยไม้และเหล็ก

เขาจะมีความผิด หรือไม่มีความผิดก็ตาม

ขื่อและโซ่ตรวนเหล่านั้น จะคลายออกทันที

ด้วยการเอ่ยพระนามของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์นั้น

(ผข สวดนามของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์

เขาทั้งหมดจะรอดพ้นภัย)

&&&

(ผข สวดนามของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์

และประกาศด้วยเสียงอันดัง บูมร่วมใจ แบบ **BNK48**

ด้วยใจตวามกล้าหาญ ไร้ความกลัว

กระตุ้นการทำงานของไต เขาทั้งหมดจะรอดพ้นภัย)

**&&&

ก็จะเป็นผู้ปราศจากโมหะ

(ผข แก้ไข ราคจริต เป็นผู้ปราศจากราคะ

แก้ไข โทสจริต เป็นผู้ปราศจากโทสะ

แก้ไข โมหจริต เป็นผู้ปราศจากโมหะ

ด้วยการนมัสการพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์

การมนัสการ พนมมือที่หัวใจ หัวใจน้อมนอบ ไม่ทำร้ายใครด้วยกายวาจาใจ และความคิด ด้วยจิตไร้ราคะ โทสะ โมหะพร้อมยกจิตขึ้นศีรษะ เพื่อชจัดตัณหา อุปทาน เพื่อกำจัดการเกิดภพ ชาติ)

&&&

ดูก่อนกุลบุตร ชนเหล่าใด นมัสการ เอ่ยพระนามพระอวโลกิเตศวร ผลการกระทำของเขาจะไม่สูญเปล่า(ไม่เป็นโมฆะ)

**&&&

บุคคลใด ทำสักการะ เอ่ยพระนามของพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า

ซึ่งมีจำนวนมากเท่ากับเมล็ดทรายใน 62 แม่น้ำคงคา

และบุคคลใด พึงกระทำการนอบน้อม เอ่ยนามพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์ ผู้กระทำกองบุญทั้งสองอย่างนั้น

ใคร ๆก็ไม่อาจทำลายลงได้ ตลอดร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์

ดูก่อนกุลบุตร บุญที่เกิดจากการเอ่ยพระนามพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์นั้น ประมาณมิได้ด้วยประการฉะนี้

**&&&

ดูก่อนกุลบุตร

พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์

ได้แสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย ในโลกธาตุปัจจุบัน

ด้วยรูปของพระพุทธเจ้า

&&&

ด้วยรูปของพระพรหม

&&&

แสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลายที่พระวัชรปาณีพอจะแนะนำได้ ก็จะแสดงธรรมในรูปของพระวัชรปาณี

&&&

ครั้งนั้น พระอักษยมติโพธิสัตว์มหาสัตว์ได้ตรัสกับพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์ว่า

ดูก่อนกุลบุตร ขอท่านจงรับมุกดาหารนี้เถิด เพื่ออนุเคราะห์แก่พวกเรา

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์ ทรงรับมุกดาหารนั้น จากพระอักษยมติโพธิสัตว์มหาสัตว์

เพื่อให้ความอนุเคราะห์แก่พระอักษยมติโพธิสัตว์มหาสัตว์

แก่บริษัทสี่ แก่เทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์ กินนร มโหรคะ มนุษย์และอมนุษย์

**&&&

**&&&

สิ่งเหล่านั้น ไม่สามารถเบียดเบียนได้ แม้ปลายเส้นผมของเขา

&&&

ศัตรูเหล่านั้น ไม่สามารถเบียดเบียนได้แม้ปลายเส้นผม

&&&

ทรงศึกษาในวิทยาและอุบายอย่างกว้างขวาง

ทรงปรากฏในโลกทุกส่วน จากทุกทิศและในพุทธเกษตรทั้งปวง

**&&&

**&&&

พระองค์เป็นผู้อนุเคราะห์ต่อชาวโลก

จึงไม่ต้องการเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต

ข้าพระองค์ จึงขอนอบน้อมพระอวโลกิเตศวร

ผู้ทำลายความทุกข์ ภัยและความโศกเศร้า ของสัตว์ทั้งปวง

(ผข ทุกข์ ความยึดมั่นในรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสธรรมารมณ์ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่สังขาร เป็นอสังขตะ ภัย คือ ชาติ ชรา พยาธิ โศกเศร้า ไม่คิดอดีต ไม่คิดอนาคต คิดปัจจุบัน กำหนดลมหายใจ อานาปานสติ ไม่ทำชั่วทั้งทางกายวาจาใจความคิด)

&&&

ณ ที่นั้น พระชินบุตรทั้งหลายผู้ปราศจากมลทิน

ได้ปรากฏขึ้นประทับนั่งบนใจกลางดอกบัว

&&&

พระผู้มีพระภาค จึงตรัสกับพระอักษยมติโพธิสัตว์มหาสัตว์ ว่า

&&&

ทรัพย์สินที่สร้างไว้ เช่น เงิน ทอง แก้วมณี มุกดา เพชร ไพฑูรย์ สังข์ ประพาฬ มรกต สุมาร์คลวะ และมุกแดง เป็นต้น (จะเสียหาย)

เรือของเขาถูกพายุพัดไปติดเกาะของรากษส

ถ้าในเรือนั้น พึงมีสัตว์ผู้หนึ่ง

กระทำการเพรียกพระนามของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์

เขาเหล่านั้นทั้งหมด จะรอดพ้นจากเกาะของรากษสนั้น

&&&

ดูก่อนกุลบุตร สัตว์บางคน ถูกจองจำด้วยเครื่องพันธนาการ

ขื่อคา โซ่ตรวน ที่ทำด้วยไม้และเหล็ก

เขาจะมีความผิด หรือไม่มีความผิดก็ตาม

ขื่อและโซ่ตรวนเหล่านั้น จะคลายออกทันที

ด้วยการเอ่ยพระนามของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์นั้น

&&&

ลำดับนั้น ท่านทั้งหลายจะรอดพ้นจากภัยคือโจรและภัยคือศัตรูในทันที

&&&

สัตว์ทั้งหลายผู้มีโมหจริต

เมื่อได้นมัสการพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์แล้ว

ก็จะเป็นผู้ปราศจากโมหะ

&&&

ดูก่อนกุลบุตร

ชนเหล่าใด นมัสการ เอ่ยพระนามพระอวโลกิเตศวร

ผลการกระทำของเขาจะไม่สูญเปล่า(ไม่เป็นโมฆะ)

&&&

ชื่อว่า เป็นผู้ได้กระทำบุญไว้แล้ว

**&&&

&&&

ด้วยรูปของพระโพธิสัตว์

&&&

&&&

ดูก่อนกุลบุตร เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลาย

ควรบูชาพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์มหาสัตว์ เสียตั้งแต่บัดนี้

**&&&

แก่บริษัทสี่ แก่เทวดา นาค ยักษ์ คนธรรพ์ กินนร มโหรคะ มนุษย์และอมนุษย์

ครั้นรับแล้ว พระองค์ได้แบ่งมุกดาหารนั้นออกเป็นสองส่วน

ครั้นแบ่งแล้ว ได้ถวายส่วนหนึ่งแก่พระผู้มีพระภาคศากยมุนี

ได้ถวายส่วนที่สองไว้ที่รัตนสถูปของพระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าประภูรัตนะ

&&&

&&&

ศัตรูก็จะเกิดจิตเมตตาขึ้นในขณะนั้น

&&&

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร

สัตว์เหล่านั้นจะวิ่งหนีไป คนละทิศทาง ในทันที

**&&&

&&&

บุคคลพึงระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร ผู้มีพระสุรเสียงดุจเมฆและกลอง

ดังกึกก้องดุจเมฆฝน ไพเราะดุจเสียงพรหม ที่เข้าถึงบารมีมณฑลเสียง(ทั้งปวง)

**&&&

ครั้งหนึ่งประทับอยู่เบื้องซ้าย อยู่ถวายพัดพระอมิตาภนายกะ

ได้ปรากฏภาพมายาโดยสมาธิ จึงไปบูชาพระชินเจ้าในพุทธเกษตรทั้งปวง

&&&

1

ดูก่อนจิตรธวัช ท่านจงถามเนื้อความจากเหตุกับพระอักษยมติ

ดูก่อนพระชินบุตร เพราะเหตุไรเขาจึงเรียกว่า พระอวโลกิเตศวร

2

พระอักษยมติ ผู้มีปัญญา ที่กว้างไกล ดุจมหาสมุทร ผู้มีวิจารณญาณมากเช่นนั้น

ได้กล่าวว่า พระจิตรธวัช จงฟังจรรยาวัตรของพระอวโลกิเตศวร

3

พระจิตรธวัช จงฟังประณิธาน ที่ทำให้พระพุทธเจ้า

จำนวนพันโกฏิบริสุทธิ์ตลอดเวลาหลายร้อยโกฏิกัลป์ จนนับมิได้

จากการชี้แจงของเรา

4

ผู้ได้ยิน ได้เห็น และได้ระลึกถึง (พระองค์) อยู่เสมอ

ชื่อว่า เป็นผู้ไม่สูญเปล่า

ขอสัตว์ทั้งหลาย ในโลกนี้ จงเป็นผู้ทำลายความทุกข์โศกทั้งปวงเสียได้

5

ถ้าศัตรู (ผู้มีใจประทุษร้าย) ทำให้เขาตกลงไปในกองไฟ

เพื่อหวังจะฆ่าให้ตาย เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร

ไฟก็จะมอดดับไป เหมือนกับถูกน้ำราด

6

ถ้าว่า บุคคลทำให้เขาตกไปในมหาสมุทร ที่ลึกยิ่ง (ยากที่จะหยั่งถึง)

อันเป็นที่อยู่ของนาค สัตว์น้ำและปีศาจ

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร เขาก็จะไม่จมลงไปในทะเลหลวง

7

ถ้าศัตรู ทำให้เขาตกจากยอดเขาสุเมรุ เพื่อหวังจะฆ่าให้ตาย

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร เขาจะลอยอยู่ในท้องฟ้าดุจพระอาทิตย์

8

ถ้าบุคคลใดปาเขาที่ศีรษะ ด้วยก้อนเพชร หวังฆ่าให้ตาย

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร สิ่งเหล่านั้น ไม่สามารถเบียดเบียนได้ แม้ปลายเส้นผมของเขา

9

ถ้าบุคคล ถูกหมู่ศัตรูที่มีอาวุธครบมือล้อมไว้ ด้วยจิตคิดจะเบียดเบียน

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร ศัตรูก็จะเกิดจิตเมตตาขึ้นในขณะนั้น

10

ถ้าบุคคล ต้องโทษจองจำอยู่ในหลักประหาร

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวรอาวุธ(ของเพชฌฆาต) ก็จะแตกละเอียด (เป็นท่อนเล็กท่อนใหญ่)

11

ถ้าเขาถูกจองจำด้วยเครื่องพันธนาการ ที่เป็นไม้ก็ได้ เหล็กก็ดี ขื่อคาและโซตรวนก็ดี

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร เครื่องพันธนาจะคลายออกในทันที

12

เวทมนต์คาถา วิทยาของผู้มีพลัง ยาพิษ ภูต เวตาล ที่ทำให้ร่างกายถึงความหายนะได้

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร สิ่งเหล่านั้นจะเสื่อมไปในทันที

13

ถ้าบุคคลถูกนาค ยักษ์ เปรต และรากษส ล้อมจับตัวไป

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร

ศัตรูเหล่านั้น ไม่สามารถเบียดเบียนได้แม้ปลายเส้นผม

14

ถ้าบุคคล ถูกสัตว์ร้าย ที่มีเขี้ยวเล็บแหลมคม น่ากลัวยิ่ง ห้อมล้อมอยู่

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร

สัตว์เหล่านั้นจะวิ่งหนีไป คนละทิศทาง ในทันที

15

ถ้าบุคคล ถูกงูพิษที่โหดร้ายทารุณมีเปลวไฟเรืองแสง ห้อมล้อมอยู่ เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร งูเหล่านั้นก็จะหมดพิษไปในทันที

16

เมื่อฝนตก ย่อมปรากฏสายฟ้า ฟ้าร้อง ฟ้าแลบ และฟ้าผ่า เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร เหตุการณ์เหล่านั้น ก็จะสงบลง ในครู่เดียวเท่านั้น

17

พระองค์ (อวโลกิเตศวร) ผู้มีกำลังญาณ อันบริสุทธิ์

ทรงพิจารณาเห็นสัตว์ทั้งหลาย ที่ถูกความทุกข์หลายร้อยประการกดขี่ เบียดเบียน

จึงเป็นผู้คุ้มครองสัตว์โลกทั้งหลาย รวมทั้งเทวดา ให้รอดพ้นจากความทุกข์นั้น

18

พระองค์ (อวโลกิเตศวร) เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยบารมีแห่งกำลังอิทธิฤทธิ์

ทรงศึกษาในวิทยาและอุบายอย่างกว้างขวาง

ทรงปรากฏในโลกทุกส่วน จากทุกทิศและในพุทธเกษตรทั้งปวง

19

ภัยคือชาติ ชราและพยาธิ ที่เบียดเบียน

ภัยคือการไปสู่ทุคติเป็นเวลานาน ตามคำสั่งยมบาลแห่งสัตว์นรก

ภัยของสัตว์ทั้งหลาย จะสงบไปตามลำดับ

**&&&

พระองค์ผู้เจริญด้วยเมตตาและกรุณาธิคุณ

ทรงเป็นมหาเมฆแห่งคุณธรรมอันงดงามและเมตตาจิต

ทรงยังไฟคือกิเลสของสัตว์ทั้งหลายให้ดับไป

ทรงโปรยน้ำอมฤตคือหยาดฝนแห่งธรรมแก่สัตว์ทั้งหลาย

23

ถ้าบุคคลอยู่ในการทะเลาะวิวาท การสู้รบและการสงคราม

ที่เป็นภัยอันใหญ่หลวง

เมื่อเขาระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร

พระองค์จะขจัดคนชั่ว ที่เป็นหมู่ศัตรูให้พ่ายแพ้ไป

24

บุคคลพึงระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร ผู้มีพระสุรเสียงดุจเมฆและกลอง

ดังกึกก้องดุจเมฆฝน ไพเราะดุจเสียงพรหม ที่เข้าถึงบารมีมณฑลเสียง(ทั้งปวง)

25

ท่านทั้งหลายจงอย่าสงสัยไปเลย

จงระลึกถึงพระอวโลกิเตศวร ผู้บริสุทธิ์

พระองค์จะเป็นผู้คุ้มครอง เป็นที่พึ่ง

เป็นผู้ทำให้ปราศจากความตาย ความวิบัติและการเบียดเบียน

26

พระอวโลกิเตศวร เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมทั้งปวง

มีพระเนตรที่ประกอบด้วยเมตตากรุณาต่อสัตว์ทั้งปวง

เป็นผู้มีพระคุณดุจมหาสาคร ที่มีคุณอย่างมหาศาล เป็นผู้ที่ใคร ๆก็ควรไหว้

27

พระองค์เป็นผู้อนุเคราะห์ต่อชาวโลก

จึงไม่ต้องการเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต

ข้าพระองค์ จึงขอนอบน้อมพระอวโลกิเตศวร

ผู้ทำลายความทุกข์ ภัยและความโศกเศร้า ของสัตว์ทั้งปวง

28

พระองค์เป็นผู้ยิ่งใหญ่ในโลก เป็นผู้นำแห่งพระราชา

เป็นบ่อเกิดแห่งธรรมของภิกษุ เป็นผู้อันชาวโลกบูชาแล้ว

เป็นผู้ท่องเที่ยวไปหลายร้อยกัลป์ ได้บรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ที่ปราศจากมลทิน

29

ครั้งหนึ่ง (พระองค์) ประทับอยู่เบื้องขวา ครั้งหนึ่งประทับอยู่เบื้องซ้าย

อยู่ถวายพัดพระอมิตาภนายกะ ได้ปรากฏภาพมายาโดยสมาธิ จึงไปบูชาพระชินเจ้าในพุทธเกษตรทั้งปวง

30

ในทิศตะวันตก มีโลกธาตุ อันเป็นบ่อเกิดของความสุข ชื่อสุขาวดี

ที่ปราศจากมลทิน ซึ่งเป็นที่ประทับของพระอมิตาภนายกะ ผู้ฝึกสัตว์ทั้งปวง

31

ไม่มีสตรีเพศ ไม่มีเมถุนธรรม โดยประการทั้งปวง ณ ที่นั้น

พระชินบุตรทั้งหลายผู้ปราศจากมลทิน ได้ปรากฏขึ้นประทับนั่งบนใจกลางดอกบัว

32

ส่วนพระอมิตาภนายกะนั้น ประทับนั่งบนสิงหาสน์ ในใจกลางดอกบัว

อันปราศจากมลทิน และน่ารื่นรมย์ ทรงรุ่งโรจน์ราวกับพระศาลราช

33

ผู้ที่เป็นเช่นนั้น คือผู้ที่เหมือนกับพระโลกนาถ

ย่อมไม่มีในโลกทั้งสาม ข้าแต่พระองค์ ผู้ประเสริฐกว่านรชน

ข้าพระองค์ ขอสรรเสริญบุญที่พระองค์สะสมไว้และขอเป็นเช่นกับพระองค์ ในอนาคตอันใกล้นี้

**&&&

จิตของสัตว์ทั้งหลายจำนวน 84,000 คนในบริษัทนั้น

ได้เข้าถึงอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ที่ไม่มีสิ่งอื่นเสมอได้

**&&&

ขณะนั้น พระผู้มีพระภาคได้ตรัสกับคณะของพระโพธิสัตว์ทั้งปวงว่า

ดูก่อนกุลบุตร เรื่องเคยมีมาแล้ว ในอดีตอันยาวนานจนนับมิได้ ได้มีมาแล้วหลายกัลป์จนนับไม่ได้

ในกาลสมัยนั้น พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงพระนามว่า พระชลธรครรชิตโฆษสุสวรนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ ได้อุบัติขึ้นในโลก พระองค์เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว เป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นนายสารถีฝึกบุรุษที่ไม่มีใครยิ่งกว่าเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว เป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นนายสารถีฝึกบุรุษที่ไม่มีใครยิ่งกว่าเป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบาน เป็นผู้จำแนกธรรม ใน ปริยทรรศนกัลป์ ณ ไวโรจนรัศมิประติมัณฑิตโลกธาตุ

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย

**&&&

พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ได้แสดงธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

เพื่ออนุเคราะห์แก่สัตว์เหล่านั้น และเพื่ออนุเคราะห์แก่พระเจ้าศุภวยูหะนั้นด้วย

&&&

พระเจ้าศุภวยูหะ ผู้เป็นบิดาของเจ้าทั้งสองนั้น

เลื่อมใสในพราหมณ์

ฉะนั้น เจ้าทั้งสองคงไม่ได้รับอนุญาตให้ไปเฝ้าพระตถาคตนั้น

&&&

**&&&

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ครั้งนั้น พระราชบุตรทั้งสองนั้น ได้กราบทูลพระเจ้าศุภวยูหะนั้นว่า

ข้าแต่มหาราช **พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าชลธรครรชิตโฆษสุสวรนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะพระองค์นั้น**

ผู้เข้าไปสู่อาสนะแห่งธรรม ย่อมประทับอยู่ ย่อมดำรงอยู่ และจะดำรงอยู่ต่อไป

ที่โคนรัตนโพธิพฤกษ์

พระองค์จักประกาศธรรมบรรยาย สัทธรรมปุณฑรีกสูตร โดยพิสดาร

ต่อหน้าชาวโลกและเทวโลก

พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น**คือครูของข้าพระองค์ทั้งสอง**

ข้าแต่มหาราช ข้าพระองค์ทั้งสอง เป็นศิษย์ของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น

**&&&

(ผข การแนะนำบิดามารดาให้ตั้งอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ชื่อว่าได้กระทำกิจที่ควรแนะนำแก่บิดามารดาแล้ว)

**&&&

ข้าพระองค์ทั้งสอง จักบรรพชาอุปสมบท เพราะพระตถาคตนั้นเป็นผู้ที่พบได้ยากยิ่ง

2

พระชินเจ้านั้น เป็นผู้ทีพบได้ยากยิ่งกว่าการพบต้นมะเดื่อที่มีดอก

ข้าพระองค์ทั้งสองจักสละแล้วไปบวช เพราะการถึงพร้อมด้วยโอกาสอย่างนี้ เป็นสิ่งที่หาได้ยากยิ่ง

พระมเหสีวิมลทัตตา ตรัสว่า

3

ดูก่อนราชบุตรทั้งสอง เราอนุญาต ดีละ

ท่านทั้งสองจงไปในวันนี้ แม้เราเองก็จักบวช เพราะพระตถาคตนั้น เป็นผู้ที่พบได้ยากยิ่ง

**&&&

แม้เราเองก็จักบวช เพราะพระตถาคตนั้น เป็นผู้ที่พบได้ยากยิ่ง

&&&

การได้พบพระตถาคตทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ได้โดยยากยิ่ง

กาลที่เป็นเช่นในวันนี้ เป็นสิ่งที่ได้โดยยากยิ่ง

พระธรรมราชา ที่เป็นเช่นนี้ก็ก็หาได้ยากยิ่ง

การถึงพร้อมด้วยโอกาสเช่นนี้ เป็นสิ่งที่หาได้ยากที่สุด

**&&&

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าชลธรครรชิตโฆษสุสวรนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ

ทรงทราบว่า พระเจ้าศุภวยูหะ พร้อมบริวารมาเฝ้า

ทรงให้พบ ให้เกิดศรัทธา ให้เกิดความยินดี ปราโมทย์ด้วยธรรมกถา

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาค ทรงทำให้พระเจ้าศุภวยูหะ

เป็นสัมมาทิฏฐิ ยินดี เกิดศรัทธา อุตสาหะ ปราโมทย์ด้วยธรรมกถานั้น

ในขณะนั้น พระเจ้าศุภวยูหะ ผู้ยินดีแล้วเกิดปีติโสมนัส

ทรงสวมมงกุฎแก่พระอนุชา แต่งตั้งไว้ในราชสมบัติ

พร้อมกับราชบุตรและชนผู้เป็นบริวารของพระองค์ พระมเหสีวิมลทัตตา และคณะสตรีที่เป็นบริวารราชบุตรทั้งสองพร้อมกับหมู่สัตว์ จำนวน 42,000 คนทั้งหมด

พร้อมใจกันละบ้านเรือน บวชเป็นอนาคาริกด้วยศรัทธาในศาสนา

ของพระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าชลธรครรชิตโฆษสุสวรนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ พระองค์นั้น

พระเจ้าศุภวยูหะ ครั้นอุปสมบทแล้วพร้อมกับบริวาร

ได้ประกอบความเพียร นำไปสู่การพิจารณา เจริญภาวนา ท่องบ่นตลอดเวลา 42,000ปี

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ครั้งนั้น

พระเจ้าศุภวยูหะ ได้บรรลุสมาธิชื่อ สรรวคุณาลังการวยูหะ โดยกาลล่วงไปถึง 84,000 ปี

พร้อมกับการได้สมาธินั้น

พระเจ้าศุภวยูหะ ได้เหาะขึ้นไปในอากาศ สูงประมาณ 7 ชั่วต้นตาล

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ครั้งนั้น พระเจ้าศุภวยูหะ ผู้ยืนอยู่ในอากาศ

ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าชลธรครรชิตโฆษสุสวรนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ พระองค์นั้นว่า

**&&&

"ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระราชบุตรทั้งสองนี้

คือครูของข้าพเจ้า เพราะข้าพระองค์ ถูกราชบุตรทั้งสองนี้

ชักนำออกจากมิจฉาทิฏฐินั้น

ด้วยอิทธิปาฏิหาริย์ ของเธอทั้งสอง

ให้ดำรงอยู่ในศาสนาของพระตถาคต

พร้อมกับญาติ มิตร เตือนให้มาพบพระตถาคต

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ราชบุตรทั้งสองเป็นกัลยาณมิตร

ที่ประสูติในราชวังของข้าพระองค์ ในรูปของพระโอรส

แต่เป็นผู้เตือนข้อความการระลึกถึงกุศลมูลในอดีตให้(ข้าพระองค์)

**&&&

**&&&

**&&&

พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าชลธรครรชิตโฆษสุสวรนักษัตรราชสังกุสุมิตาภิชญะ ว่า

**&&&

**&&&

ครั้นได้อุปสมบทในศาสนาของเราแล้ว

จักได้เป็น พระผู้มีพระภาคตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ในโลกทรงพระนามว่า ศาเลนทรราช

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว เป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นนายสารถีฝึกบุรุษที่ไม่มีใครยิ่งกว่า

เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบาน เป็นผู้จำแนกธรรม ในวิสตีรณวดีโลกธาตุ

กัลป์นั้นมีชื่อว่า อภยุทคตราช

**&&&

บุตรทั้งสอง เป็นบุคคลอื่นหรือ? ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ท่านทั้งหลายไม่ควรคิดเห็นอย่างนั้น ข้อนั้น เป็นเพราะเหตุใด? เพราะ

พระราชบุตรทั้งสองนั้น คือ พระไภษัชยราช กับพระไภษัชยสมุทคต

โดยกาลสมัยนั้น ได้เป็นโอรสของพระเจ้าศุภวยูหะ ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ไภษัชยราบ กับไภษัชยสมุทคต เป็นผู้ประกอบด้วยคุณ ที่ไม่สามารถคิดคำนวณได้ ได้สร้างกุศลมูลไว้ในหลายร้อยพันหมื่นโกฏิพุทธกาล

**&&&

บทที่ 26

สมันตภัทโรตสาหนปริวรรต

ว่าด้วยความเพียรพยายามของพระสันตภัทรโพธิสัตว์

**&&&

ด้วยปาฏิหาริย์ของพระโพธิสัตว์อันยิ่งใหญ่

**&&&

เป็นผู้ที่มีความรู้สูง

แต่ธรรมบรรยายสัทธรรมปุณฑรีกสูตรนี้

เป็นธรรมที่ไม่มีการแตกแยก (เจือปน)

**&&&

**&&&

&&&

และจักได้มนตรีชื่อว่า ธารัณยาวรรตา

จักได้มนตร์ชื่อว่า โกฏิศตสหัสราวรรตา

และจักได้มนตร์ชื่อว่า สรรวรุตเกาศัลยาวรรตา

**&&&

*****ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ทั้งหลาย

จักให้บทมนตร์เหล่านี้แก่ผู้สอนธรรมเหล่านั้น

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค บทมนตร์เหล่านั้นคือ

อทณฺเฑ

ทณฺฑปติ ทณฺฑาวรฺตนิ ทณฺฑกุศเล ทณฺฑสุธาริ สุธารปติ พุทฺธปศฺยเน

สรฺวธารณิ อาวรฺตนิ สํวรฺนติ

สํฆปรีกฺษิเต สํฆนิรฺฆาตนิ ธรฺมปรีกฺษิเต สฺวสตฺตฺวรุตเกา ศฺลยานุคเต สึหวิกฺรีฑิเต อนุวรฺเต วรฺนตนิ วรฺตาลิ สฺวาหา

**&&&

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ผู้สอนธรรมเหล่านั้น

พึงทราบว่า ธรรมบรรยายนี้ ตกอยู่ในกำมือของพวกเราทั้งหลาย

เพราะอานุภาพของพระสมันตภัทรโพธิสัตว์มหาสัตว์

และเพราะอำนาจของพระสมันตภัทรโพธิสัตว์มหาสัตว์

&&&

เทพบุตรเหล่านั้น มีเทริด ขนาดเท่ากลอง

ได้ดำรงอยู่ในท่ามกลางนางอัปสรเหล่านั้น

**&&&

ที่พระไมเตรยโพธิสัตว์มหาสัตว์ประทับอยู่ *****

เขาเป็นผู้ประกอบด้วยลักษณะที่ประเสริฐ32ประการ

แวดล้อมด้วยหมู่พระโพธิสัตว์ ติดตามด้วยนางอัปสรร้อยพันหมื่นโกฏิ เมื่อแสดงธรรม

&&&

ได้ประทานสาธุการ แก่พระสมันตภัทรโพธิสัตว์มหาสัตว์ว่า

สาธุ สาธุ สมันตภัทร ท่านเป็นผู้ปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ของชนจำนวนมาก

เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และเพื่อความสุขของหมู่ชนส่วนมาก

ท่านเป็นผู้ประกอบด้วยธรรม ที่คิดคำนวณมิได้ถึงเพียงนี้

มีอัธยาศัยที่ยึดครองด้วยมหากรุณา มีการเกิดขึ้นแห่งจิต ที่ไม่มีสิ่งใดยึดครองได้

ท่านเอง จะกระทำความมั่นคงให้แก่ผู้สอนธรรมเหล่านั้น

**&&&

ดูก่อนสมัตภัทร พึงทราบว่ากุลบุตรหรือกุลธิดาเหล่านั้น

ได้ยึดถือคำสอนของพระตถาคตแล้ว

พวกเขาจะไม่มีความยินดีในโลกายัต

จะไม่เป็นผู้ยินดีหลงใหล

ในวรรณคดี(บทกลอน)

นักฟ้อน

นักกายกรรม

นักมายากล

ไม่เป็นนักค้าสุรา ขายเนื้อแกะ ขายสัตว์ปีก ขายสุกร

นักเลงสตรี

สัตว์เหล่านี้ จะไม่เป็นที่ยินดีของกุลบุตรกุลธิดาเหล่านั้น

&&&

**&&&

กุลบุตรผู้นี้จักโปรยฝนแห่งธรรม

กุลบุตรผู้นี้จักขึ้นสู่ธรรมสิงหาสน์ ในกาลสมัยสุดท้าย ในครึ่งหลังแห่งยุคที่เหลืออยู่

**&&&

มีกายพุพอง

มีร่างกายเต็มไปด้วยฝี ฝีหัวใหญ่ แผลพุพอง โรคเรื้อนและหิด

**&&&

**&&&

ซึ่งอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณนี้ ที่

เราสะสมไว้ตลอดร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์ จนประมาณมิได้

ไว้ในกำมือของพวกท่าน

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย ท่านทั้งหลายพึงรับไว้ พึงรักษาไว้ พึงอ่าน พึงท่องจำ พึงแสดง พึงประกาศ และพึงให้สัตว์ทั้งปวงได้รับฟัง

**&&&

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตมีพระดำรัสสั่งประการใด

ข้าพระองค์จักปฏิบัติโดยประการนั้น

ข้าพระองค์ทั้งหลายจักปฏิบัติตามพระดำรัสสั่งของพระตถาคตทั้งปวงให้สมบูรณ์

ขอพระผู้มีพระภาคจงมีความขวนขวายน้อย จงประทับอยู่ตามความสุขเถิด

**&&&

กับคณะของพระโพธิสัตว์ทั้งปวง พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ทั้งหลาย ที่ประมาณมิได้ นับมิได้

อันมี พระวิศิษฏจาริตร เป็นประมุขที่ได้ผุดขึ้นจากรอยแยกของปฐพี

รวมทั้งพระมหาสาวก บริษัท 4 ชาวโลก

รวมทั้งเทวดา มนุษย์ ยักษ์ คนธรรพ์

ต่างชื่นชมยินดีในพระดำรัส ที่พระผู้มีพระภาคตรัสแล้ว

**&&&